زنجیرەی دۆسێیە فەرهەنگی و فیکریەکان
دۆسێی ژمارە (15)

نووسینی: محەمەد هەریری

عەلی باپیر

زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

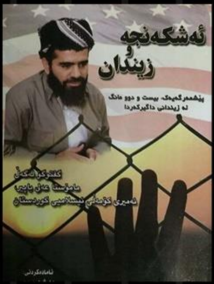

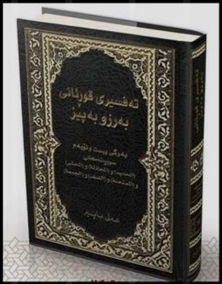

چاپی ئەلکترۆنی یەکەم
نۆڤەمبەری 2023

زنجیرەی دۆسێیە فەرهەنگی و فیکریەکان

دۆسێی ژمارە (١٥)

عەلی باپیر

زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

نووسینی: محەمەد هەریری

چاپی ئەلکترۆنی یەکەم: نۆڤەمبەری ٢٠٢٣

پێشەکی

ئەو دۆسێیەی بەردەستت، کۆی ئەو وتار وسەرنجانەیە کە من لە بۆنەی جیاواز دەربارەی ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی عەلی باپیر نووسیتم. دەتوانم بڵێم من کتێبێکی زۆری مامۆستا عەلی باپیرم خوێندۆتەوە، باش لە شێوازی بیرکردنەوە و بەڵگەهێنانەوەی دەگەم. پێمخۆش بوو ئەگەر کاتم هەبا کۆی نووسینە زۆر و بێ شومارەکانی مامۆستا باپیر بەسەرکەمەوە، بەڵام عەلی باپیر هێندە نووسینی زۆرە، مرۆڤ تەمەنێکی دەوێت بۆ ئەوەی بتوانێ هەموو نووسینەکانی بخوێنێتەوە! هۆکاری ئەو هەموو نووسینەش ئەوەیە، ئەمیری کۆمەڵ هیچ کارێك ناکات جگە لە کاری سیاسی، ئینجا لە هەر کوێ و بۆنەیەك و چاوپێکەوتنێك و سیمنارێك، چی گووتوە، کۆمەڵێ گەنجی حزبی وەك سۆران عومەر، هاتوون قسەکانیان نووسیوەتەوە، چاپیشیان کردووە، بڵاویشیان کردۆتەوە، هەندێ جار وەریشیان گێراوە بۆ زمانی تر، بێ ئەوەی مامۆستا باپیر دار بخاتە سەر بەرد! بەڵام بۆ نووسەرێکی سەربەخۆی وەك من، دەبێ بخوێنمەوە و بیرکەمەوە و بنووسم، تایپیشی کەم، کاری ڕۆژانەی ناسیاسی وناحزبیش بکە، لەسەر حیسابی خۆشم بڵاویکەمەوە، تەنها کاری دیزاینی لێدەرچێت کە چەند هاوڕێیەکی چاك یارمەتیم دەدەن، ئەو ئەرکە قورسە لە کۆڵی من دەکەنەوە.

من بۆیە ئەو کتێبەی زیندان وئەشکەنجەم هەڵبژارد، لەگەڵ چەند بابەتێکیتری فیکری لەسەر ئافرەت وسیاسەت، چونکە پێموایە، پاڵنەرەکانی و ئەو چەند لایەنە بیری ودەروونیەی عەلی باپیر کە من تیشکم خستۆتە سەر، ئەگەر ملیۆنێ لاپەڕەی ترش بنووسێ، هەر لە ژێر کاریگەری ئەو چەند پاڵنەر و بیرۆکەیە دەخولێتەوە. هەرچەندە کاتم هەبا بێگوومان، توێژینەوەیەکی بەرفراونترم دەربارەی دەکرد، پاش ئەوەی هەموو نووسینەکانیم دەخوێندەوە.

لێ بەڕاستی مامۆستا زۆر بە تەفسیل و درێژ دادڕە، ئەو بیرۆکەیەی کە کەسانیتر و من دەتوانین بە پارەگرافێك بیگەیەنین، ئەو چوار پەڕی بەش ناکات! هەر بۆیەش لە زیندان توانی یەك مەوسوعەی ١١ بەرگی و ٤٠٠٠ لاپەڕەیی بە ناونیشانی: **الإسلام كما يتجلى في كتاب الله بنووسێت![1] کە من دڵنیام هەمووی دەتوانی لە بەرگێکدا دەریکات!**

[1] لەکتێبی ئەشکەنجەو زیندان دا لەبارەی نووسینی ئەم مەوسووعەیە دەڵێ: لەسەرەتاوە من ئیجازەی نووسینم نەبوو، ئیجازەم نەبوو قەڵەمو کاغەزم پێ بێ، ڕۆژێك بانگیان کردم بۆ تەحقیق، موحەقیقە ئەمریکییەکان گۆڕابوون بە دووی بەریتانیی، یەکیان ناوی مستەر بیڵ

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

ئەو نووسین و ڕەخنەیەی کە بە عەرەبی و کوردی لەسەر کتێبی (ئەشکەنجە و زیندانی) عەلی باپیرم نووسی، کە هەردووکیان لەو نامیلکەیەکەیە دایە، خۆی ئاگاداری ڕەخنەکان بوو زۆریش پێی قەڵس بوو، چەند دەستوپێوەندێکی ڕاسپارد وەڵامم بدەنەوە، چەندین وەڵامی کرچ و کاڵیان بۆ نووسیم، ئەگەر کەسێکی ئاسایی با، لە ڕەخنە قبوڵکردن دا، کەمێك شکستە نەفس با، باوەڕناکەم ئەو کتێبەی بەو هەموو عەیب وعارەوە، جارێکیتر وەك خۆی چاپ کردبایەوە، یان لەوەش خراپتر وەرگێڕابا بۆ عەرەبی و فارسی و تورکی و ئینجا ئینگلیزیش!!! یانی هەر بەلانی کەمەوە پێداچوونەوەیەکی بۆ دەکرد.

فەزیحەتی ئەو کتێبە وەك ئەوە وایە لە شانۆگەری سیف العرب ی کوێتی دا، کارەکتەری سەدام لەو شانۆگەریەدا، کە نەزانی گەلی عێراقی بۆ دەردەکەوێت دەڵێ: فضحونا بالاقمار الصناعية!! لای مانگە دەستکردەکان حەیایان بردین! کە سەدام پێیوایە مانگە دەستکردەکان بە بەردەوامی چاودێری دەکەن!

ئەو کتێبەی بە مانای وشە فەزیحەتە، دەیسەلمێنێ عەلی باپیر چەندە ئیگۆزلە، و منی باڵای ئاوساوە، و خۆی پێ مەزن و خەڵکی گشتی و هەتا سەرکردایەتی کۆمەڵیشی چەندە پێ بچووکە! دەیسەلمێنێ چۆن خۆی لە شوێن پێغەمبەر، یا میراتگری ئەو داناوە بۆ ئیسلامییەکان، چۆن

بوو، ئەویتریان ناوی مستەر جۆ بوو، بەڕاستی ئەو دوو برادەرە باش هاوکارییان کردم، گوتیان: "ئێمە بەتەماین لاپەڕەیەکی نوێ لەگەڵا تۆ هەڵبدەینەوە، بۆمان دەرکەوتووە کە تۆ پیاوێکی پاکی‌و ڕاستی، ئەوشتانەی لەسەر تۆ گوتراون درۆن، ئێمە دەمانەوێت لاپەڕەیەکی نوێت لەگەڵا هەڵدەینەوە، لەمەولا بۆ تەحقیق بانگت ناکەین، بەڵکو زیاتر پێمانخۆشە بۆ وتووێژی فیکری لەگەڵت دابنیشین‌و ئیستیفادە بکەین، تۆ هەندێ شتی نوێت پێیە، گوتم: فەرموون، گوتیان: جارێ تۆ چیت پێویستە ئێمە لە خزمەتین، ئەوکات زۆر پێویستم بە سەعاتە، سەعاتەکەی خۆم کە لێیان سەندووم، بۆم بێننەوە، ئەوە ئەگەر بواری نووسینم بدەن، قەڵەم‌و کاغەزم بدەنێ، ئەوە زۆر سوپاستان دەکەم، لەبەر ئەوەی من کاتێکی زۆرم هەیە، دەمەوێ هەندێ خەواتیری خۆم دەربارەی قورئان بنووسم، دەشمەوێ تۆزێ خۆشم فێری ئینگلیزی بکەم، جا لەڕاستییدا ئەو کاتە دەمویست، بەڵام دوایی ئەوەم واز لێهێنا، بەشی مەدار سازکردنی خۆم چەند ڕستەیەکم دەزانی، گوتم: لەوە زیاترم پێویست نیە، زیاتر ڕەغبەتم چووە سەر ئەوەی بە قورئاندا بچمەوە.

جا ئەو دوو موحەقیقە بەریتانییە دەرفەتێکی باشیان بۆ ڕەخساندم، بواریانداو لای خۆشیان نووسییان، چونکە موحەقیقی دوایی کە دێت، لەسەر هی ئەو حساب دەکات، فلان کەس بۆی هەیە قەڵەم‌و کاغەزی لابێت، ئیدی ئەوان هەر ئەوکاتە دەفتەرێکی سەد لاپەڕەیی‌و، دوو قەڵەمیشیان دامێ، دوایی جاروبار لە موحەقیقەکانیش وەرم دەگرت، ئەوە لە ڕۆژی: (٢٠٠٤/١/٢٧) واتە: ڕۆژی (٢٠٢) هەمینی ڕۆژانی زیندانییم، دەستم بەنووسینی ئەم مەوسووعەیە کرد... ئینجا لەدرێژەی ئەم باسەدا دەڵێ: پاسەوانەکان خۆیان قەلەمیان بۆ دابین دەکردم، وەکو هاوکارییەکی ئینسانی، کە دەیانزانی من زۆر خەریکی نووسینم، هەبوو بۆ خۆی دەهات‌و دەیگوت: هیچ ئیشت نییە؟، بەپارەی خۆی دەچوو بۆی دەکڕیم. بەڕاستی ئەو هەڵوێستانەم لەبیر ناچێت، هەروەها عەلی باپیر دەڵێ: یەکێکی دیکەشیان ناوی (جۆزێف) بوو، پیاوێکی بە تەمەن بوو، نزیکەی (٥٠ . ٦٠) ساڵێك بوو، دەیگوت: دافیعێك هەیەو پاڵم پێوە دەنێ کە خزمەتی تۆ بکەم، نازانم خوا وای لێکردووم، تۆ بە پیاوێکی موبارەك دەزانم، پێمخۆشە خزمەتت بکەم، چیت دەوێ؟. جاری وابوو چوار قەڵەمی بۆ دەهێنام، دوو دەفتەری بە پارەی خۆی دەکڕی، **ئاوا خوای پەروەردگار هەندێك لەوانەی بۆ موسەخەر کردبووم**، خۆیان قەڵەم‌و دەفتەرو کاغەزیان بۆ دەهێنام، دەنا من زیاتر لە دوو هەزار لاپەڕەم نووسی لەو کتێبە، ڕەنگە هەزار لاپەڕەم زیاتر ئیعادە نووسین کردبێتەوە.

وەك هەناسەدان، خەون بە پێغەمبەر ئەبینێ بە بەردەوامی، بەڵکو خوا لە خەو دەبینێ بە ویست وهەوەس، وچۆن کەراماتی پێدەبەخشێ !

چۆن لەوپەڕی ساویلکەییدا دڵی سەرکردە بەعسییەکان دەداتەوە کە لە زیندان لەگەڵی بوون، هەتا دەڵێ بوونە موریدی من و منیش ویستم لە سزای خوا ڕزگاریان کەم تا بچنە بەهەشت!
ئەو عەقڵیەتە ئیستۆرِیە ئەفسانەئامێزە خەسڵەتێکی سەرەکی کەسایەتی عەلی باپیرە وقەت لێی دەرباز نابێ لە هیچ وتار و ڕەفتار و نووسینێکیدا!
سەرەڕای ئەوەش خەسڵەتێکی دەروونی تریشی هەیە کە من کردوومەتە بەشێك لە ناونیشانی کتێبەکە، کە ئیگۆمانیایە بە کورتی و پوختی: ئیگۆمانیك ئەو کەسەیە، کە مەیلێکی زۆری بۆ ئاماژەدان بە خۆی بە شێوەیەکی لە ڕادەبەدەر و شانازیکردنی زۆر بە خۆیەوە دەکات.

دەتوانین وەسوەسەی نەرگسی (بە ئینگلیزی: Egomania) بەکار بهێنین، کر حالەتێکە تێیدا تاك بە سەرقاڵی بەردەوامی بە خۆی ناسراوە، لەسەر ئەو کەسە جێبەجێ دەبێت کە شوێن پاڵنەرە کۆنترۆڵنەکراوەکانی خۆی دەکەوێت، وەسوەسەی وەهمەکانی گەورەیی کەسی هەیە و هەست بە کەمی قەدرزانی دەکات لەلایەن کەسانی دیکەوە. کەسێک کە بەدەست ئەم فۆرمە زیادەڕۆییەی خۆسەنتەرییەوە دەناڵێنێت، پێی دەوترێت وەسوەسەی نەرگسی کە لە ڕووی دەروونییەوە حاڵەتێکی نائاساییە.

وابزانم ئەو ڕەخنەیە درێژە و هەموو ئەو وتارانەی لە بارەی عەلی باپیرم نووسیوە، کاتی هاتبوو لەو نامیلکەیەی بەردەستت دەریکەم وبڵاوی کەمەوە، هەرچەندە زۆر درەنگیش کەوت. ئەوەی بەردەستت بەرهەمی هەموو بیروڕاکانی ئێمەیە لەسەر بیرکردنەوەی دینی و سیاسی و کۆمەڵایەتی مامۆستا عەلی باپیر، کە لە کات و بۆنەی جیا جیا نووسراوە، بە هیوای سوودی گشتی هەبێت بۆ هەموو لایەك.

محەمەد هەریری
٢٠٢٣/١١/٦
لەندەن

دەروازەیەك

بەرلەوەی بچمە ناو بابەتەکانی ئەو دۆسێیەم دەمەوێ هەموو لایەك بزانێت کە من هەردەم هەڵوێستم دەرهەق مامۆستا عەلی باپیر پۆزەتیڤ بوون، ئەگەرچی سەرنج و ڕەخنەیەکی زۆریشم هەبووە لەسەر نووسینەکانی. وەك بەڵگەیەکیش بۆ ئەو هەڵوێستانە ، زۆر بە شانازییەوە دەڵێم کە من بەشدار بووم لەو خۆپیشاندانەی بەردەم باڵوێزخانەی ئەمریکا بۆ ئازادکردنی بێ قەید و شەرتی مامۆستا عەلی باپیر، هەروەها لە میدیاکانیش شتم نووسیوە و بەشداری بەرنامەی تەلەفزیۆنیم کردوە هەر لەو پێناوە.

بێگومان من مامۆستا عەلی باپیر لە نزیکەوە ناناسم، ئەگەرچی زۆر شتم دەربارەی گوێ لێ دەبێت لەوانەی لە نزیکەوە هەڵسوکەوتیان هەیە لەگەڵی، زۆر لەو شتە نێگەتیڤانەی کە گوێم لێدەبوون هەر قسەی بێ بەڵگە بوون تا چاوم بەو کتێبەی [ئەشکەنجە وزیندان] کەوت، بە وردی خوێندمەوە، وپوختەیەکیشم لێی وەرگێڕایە سەر عەرەبی بۆ ڕۆژنامەی [الشرق الاوسط]ی لەندەنی. کە دوایی لەسەر داوای عەلی باپیر بڵاویان نەکردەوە، چونکە ئەو ڕەخنەیە کوردییەم بەر لە عەرەبیەکە بڵاوکردەوە!

من مامۆستا عەلی باپیر زۆر دەمێکە دەناسم وەك نووسەر لەوەتی سەردەمی کتێبی [ئیسلام و ڕێچکان] دەتوانم بڵێم زۆربەی نووسینەکانیشم خوێندۆتەوە لەو ڕۆژەوە، بێگومان سەرنجێکی زۆریشم لا کۆبۆتەوە لە خوێندنەوەی کتێبەکانی، بەڵام لەبەر هەر هۆیەك بوو بێت، پرایەرەتی و یەکەمێتیم نەکردۆتە وەڵامدانەوەی ئەو. ئێستاش لەپاش ئەو هەموو ناسۆریەی زیندان و فشاری هێزە دەسەڵاتدارە بەناو دیموکراسیەکان حەزم لێ نەبوو وەڵامی مامۆستا عەلی باپیر بدەمەوە، بەڵام ئەوەی لەو کتێبە [ئەشکەنجە وزیندان] خوێندمەوە شتێکن نەدەکرا هەروا بەسەری تێپەڕین، چونکە ئەگەر وەڵام نەدرێتەوە لەلایەن کەسانێکی بێلایەن و خەمخۆری ئەو گۆڕەپانەی کوردستان و نزیك لەو نێوەندەی کە مامۆستا عەلی باپیرتێیدایە، سوودی نابێت ئەگەر هەموو نەیارانی مامۆستا عەلی باپیر وەڵامی دەنەوە.

لەوانەیە ئەوەی زیاتر هانیدابم بۆ ئەو وەڵامە ئەوە بێت کە یەکەم جارە مامۆستا عەلی باپیر دەربارەی ژیانی تایبەتی وبیروڕا و هەڵسوکەوتی خۆی شتێك بەو تەفسیلە بڵاوکاتەوە. بۆیە شتەکان زەقتربوون و پێویستیان بە هەڵوێستێکی زەق و ڕوون هەبوو بە تایبەتی کە هەوادارانی مامۆستا عەلی باپیر لە کوردستان کەم نین بە ژمارە، و ئەوانەی گوێی لێدەگرن ئەگەرچی لە ئاستێکی دیاریکراو دان لە نێوە گۆڕەپانی ئیسلامی، بەڵام زۆر بە دەمارگرژیەوە گوێی بۆ دەگرن.

محەمەد هەریری

من لە بیرمە کە چۆن کەسانێك قسەکانی ئەویان وەك خۆی دەگووت ودەگووتەوە، وەك دەڵێن بە نوقتە و فاریزە دەیانگواستەوە، خۆشم لە سەردەمی دەرکردنی کتێبی [ئیسلام و رێچکان] بەپێی ئاستی فەرهەنگی ئەو کاتەم هێندە پێی سەرسام بووم وامدەزانی لە دوای قورئان و حەدیس ئەو کتێبە دێت!

مەبەستم ئەوەیە نووسینەکانی مامۆستا عەلی باپیر جۆرە عەقڵیەتێك دەدوێنێت کە تەنها سەرسامە وموتەلەقیە، توانای بیرکردنەوە و لێکدانەوە و ساغکردنەوەی سنووردارە، بێگومان گرنگە بەرچاوی ئەو چینە خەڵکەش کەمێك رۆشن کەینەوە، هیچیتر لە هەڵوێستی موتەلەقی وەرگر و سەرسام نەمێنێتەوە.ئەو بابەتە کاتی خۆی لە رۆژنامەی میدیا بڵاوکرایەوە لە ٢٠٠٦/٨/١.

بەشی یەکەم

گەشتێك بەناو كتێبی [ئەشكەنجە و زیندان]

خوێندنەوەیەک لە فیکری مامۆستا عەلی باپیر

١

ئێستا با بێینە سەر باسکردنی سەرنجەکانم کە بەوپەڕی دڵسۆزیەوە دەیانخەمە بەردەم خودی مامۆستا عەلی باپیر و هەموو خوێنەرێکی کورد، کە ئاواتی تەبایی و برایەتی هەموو لایەنێکی کوردە، و دژی ناکۆکی و دووبەرەکێ یە لە ژێر هەر ناوێك بێت.

پەیوەندی لەگەڵ پیاوانی ڕژێم

پێمواێ مامۆستا عەلی باپیر وا ناسراوە کە لەوەتی هەبووە لە دژی ڕژێمی بەعس بووە و دژایەتی ئەو بۆ ئەو ڕژێمەش ئاسان نییە حاشا لێکردنی، بەخت یاری نەبووە کە لەگەڵ سەرانی ڕژێم لە یەك گرتووخانە زیندانی بکرێت. بەڕاستی زەحمەتە هەڵسوکەوت کردن لەو جیهانە بەرتەنگە لەگەڵ ئەو دڕندە ئادەمیانەی کە دەیانبینین چۆن هەڵسوکەوت دەکەن لە کاتی دادگاییەکانی سەدام و هاوەڵانی. بەڵام مامۆستا عەلی باپیر کەسێکی ئاسایی نییە، لەگەڵ چەند بەعسیەکی ئاسایی زیندانی کرا بێ، بۆیە دەبوایە ڕەچاوی ئەو هەل ومەرجە مێژووییەی کردبا و هەوڵیدابا هەڵسوکەوتی لەگەڵیاندا نەگەیشتبایە ئەو ئاستەی هەموو کوردێکی پێ ئیستیفزاز بێت. لەوانەیە ئەو هەڵوێستانە بۆ هەر کەسێکی ئاسایی، ئاسایی بان، بەڵام بۆ ڕابەرێکی ئیسلامی و کورد هەرگیز ئاسایی نین. کاتی خۆی بەر لە ئازادبوونی بەرگوێم کەوت کە لە زیندان چاوی بە پیاوانی ڕژێم کەوتووە، و بەرخوردی لەگەڵیاندا هەبووە، زۆر بە پەرۆش بووم بۆ زانینی تەواوی هەواڵەکە، بەڵام کە چیرۆک وهەواڵەکەم لەو کتێبە خوێندەوە تووشی شۆك هاتم!

هەڵوێستی مامۆستا عەلی باپیر لەگەڵ پیاوانی ڕژێم لە هەڵوێستی دژی داگیرکردنی عێڕاق لەلایەن ئەمریکاوە سەرچاوە دەگرێت، کە دەڵێت " بەڵێ ئێمە پێمان ناخۆش بوو ئەمریکا بێتە عێڕاقەوە، وڵاتێکی کافر بێتە ناو خاکی ئیسلامەوە! ڕاستە کە مامۆستا عەلی باپیر پێ خۆشبوونی خۆی بە ڕووخانی ڕژێم ناشارێتەوە، و دەڵێت دەکرا ڕژێم بڕوخێنرێت بەبێ داگیرکردنی ئەمریکا! من گومانم هەیە کە ئۆپۆزسیۆنی عێڕاقی توانای ڕووخانی ڕژێمی هەبووایە، چونکە ڕژێم بۆ لێدان و زاڵبوون بەسەر میللەتی عێڕاقدا هەردەم سەرکەوتوو بوو، هەموو هەوڵەکان بۆ ڕووخاندنیشی لەلایەن خەڵکەوە بەوپەڕی لێزانی و دڕندەیی و ئاسانیەوە پوچەڵ دەکردنەوە.

ئینجا ئەگەر عەرەبێکی ناوەڕاستی عێڕاق بەهرەمەند لە وجودی ئەو ڕژێمە ئەو قسانە بکات، هێشتا بیانووێکی بە دەستە، بەڵام تۆ وەك کوردێکی ئیسلامی ئۆپۆزسیۆن دەبێت زیانت چی بێت لە ڕووخاندنی ئەو ڕژێمە بە دەستی ئەمریکا؟! یان ئەو قسانە تەنها دووبارەکردنەوەی پرووپاگەندەی میدیای عەرەبی و ئیسلامییە؟! ئینجا کەی دونیای سەردەم بەو جۆرە دابەش

دەکرێت [وڵاتێکی کافر بێتە ناو خاکی ئیسلامەوە!!] ل ٢٧، تەنها ئاماژە دەکەین بە ژمارەی لاپەڕە لە کتێبی [ئەشکەنجە وزیندان].

ئەمە دەقاودەق دوو فوستاتەکەی [ڕایەخەکەی] ئیمان و کوفری ئوسامە بن لادنە! ئێمە بێگومان هەواداری داگیرکاری ئەمریکا نین بۆ هیچ وڵاتێکی ئیسلامی و غەیرە ئیسلامی، بەڵام ئەگەر داگیرکردنێك ڕووخانی ئەو ڕژێمە بنج داکووتاوە و دژە گەلەکەمی لێ بکەوێتەوە، تەخت و بەخت تێکشکانی بەعسی لێبکەوێتەوە، هەڵبژاردنی ئازادی لێبکەوێتەوە، گەورەبوونی پایە و پێگەی کوردی لێبکەوێتەوە لە عێراق و جیهاندا، بۆ دەبێت من دژی ئەو داگیرکردنە بم؟! ئێمە هەموو کەرامەت و ئاخ و شەرەف وچارەنووسمان بەدەست ئەو ڕژێمە پێشێل و داگیرکرابوو، بۆ دەبێت داگیرکەرێکی تکریتی چاکتر بێت لە داگیرکەرێکی ئەمریکی؟! خۆ هەر نەبێت ئەو ئەمریکیە کەمێك شارستانیتر ڕەفتار دەکات لەو تکریتیە شۆڤێنییە دڵ پڕ لە قینە؟!

خوا دەزانێت کە من لەسەر ئاستی کەسێتی هیچ سودێکم لە داگیرکردنی ئەمریکی نەبینیوە، بەڵام دەڵێم ئەزیەت وئازاری سوپای داگیرکەری ئەمریکی [کافر] لە چاو ئەشکەنجە بێ وێنەکانی ڕژێمی بەعسی [موسڵمان] یاری منداڵانە. لە بیرمە کاتی خۆی کە سەدام کوێتی داگیر کرد، ئەمیری کوێت کە عەرەبیشە، لە چاوپێکەوتنێکدا کە هەرچەندە عەرەب و موسڵمانیشە، لە وەڵامی: چۆن دەتانەوێت بە پاڵپشتی ئەمریکا کوێت ڕزگار کەن؟ وتی ئێمە ئامادەین بە پاڵپشتی شەیتانیش کوێت لەو داگیرکەرە دڕندەیە ڕزگارکەین!

ئەوە لە کاتێکدا هەموو ئەشکەنجە و ئازاری کوێتیەکان بە قەد ئازار ومەینەتی مانگێکی کورد نەبوو بە دەست ڕژێمی بەعسەوە. سەیرم پێدێ کە مامۆستا عەلی باپیر ئەو کارەی ئەمریکا " بە پێچەوانەی دیموکراسی و مافی مرۆڤ و پابەندی بە ڕێککەوتننامە نێو دەوڵەتییەکان" ناوزەد دەکات. ل ٧١، ئەو قسەیە لە عبدالباری عطوان و مستەفا بەکری و معن بشور و خیرالدین حسیب دەوەشێتەوە، بەڵام نەدەبووایە بە خەیاڵی مامۆستا عەلی باپیر دا گوزەریان کردبا.

٢

لە هەمووی خۆشتر مامۆستا عەلی باپیر کۆپی هەمان مەقولاتی میدیای عەرەبی دەکاتەوە کاتێك ڕەخنە دەگرێت لە هەڵوەشاندنەوەی دەزگاکانی [ڕاگەیاندن و ئەمن و موخابەرات و عسکەری و مەدەنی...] ئێمە ببووینە پەند و عیبرەتی زەمانە بە دەستی دەزگاکانی ئەمن و موخابەرات و سووپا، دەزگاکانی ڕاگەیاندنی بەعسیش گۆرانی دەچڕی بەدیار مەرگەساتەکانمانەوە، و هەقیقەتەکانی ئاوەژوو دەکردەوە، کەچی تۆ لە خەمی هەڵوەشاندنەوەیانیت! خۆزگە لەو بوارە پەندت لە ڕابەری شۆڕشی ئیسلامی ئێرانی خومەینی وەردەگرت، کە نەك دەزگاکانی شاهەنشاهی هەڵوەشاندەوە بەڵکو دەیویست ساختمانەکانی ئەو دەزگایانەش بڕووخێنێت و بیخاتە دەریاوە، چونکە شووم و نەفرەتلێکراو بوون بە ڕای ئەو!!

بەڕای زۆربەی خەڵکی عێراق، پیاوانی ئەو دەزگایانەی ئەمن و موخابەرات و تا ڕادەیەکیش عەسکەری دەبوایە بدرێنە دادگا، لە بری ئەو هەموو تاوانە ناوێزانەی کە ئەنجامیان دەدا لە دژی خەڵکی بێتاوانی عێراق بە گشتی، و خەڵکی کورد بە تایبەتی. لەو پەیوەندیەی لەگەڵ سەرانی ڕژێمی پێشوو، جێی ئەسەفە کە مامۆستا عەلی باپیر، ئەوپەڕی میهرەبانی و بەزەیی و سک پێسووتان دەنوێنێت بەرامبەریان کە دەڵێت: " وتم وەڵڵا هیچ ئیشم بە ئێوە نییە، بەڵێ ڕقم لە کردەوەکانتانە، بەڵام وەکو بەنی ئادەم، وەکو مرۆڤ بەزەییم پێتان دێتەوە" ل ٢٣١

مامۆستا عەلی باپیر کاتێك سەرانی ڕژێمی پێشوو لێی توورە دەبن، لەبەر زەربی سفرکردنی کردەوەکانی پێشوویان دەڵێت: " من لە ڕووی دڵسۆزیشەوە ئەو شتانەتان پێ دەڵێم، بۆ ئەوەی کە لەسەری بوون، چیدی لەسەری نەچن، بە خۆتاندا بچنەوە، ئەگەرنا وەکو چارەنووسی دونیاشتان وادەبێ، دەڵێم لانی کەم گەر دونیاشتان چوو، با قیامەتەکەتان هەبێت، خۆ من دڵسۆزتانم" ل ٢٥٥

دڵسۆزیەکەی مامۆستا عەلی باپیر بۆ سەرانی ڕژێمی پێشوو، هێندە بووە کە خۆشیان دانی پێدا دەهێنن لە بان چاوەڕوانت ئەوانەوە بووە، دەڵێن: " وامانزانی هەر سەلامامان لێ ناکەی، بۆمان دەرکەوتووە تۆ خۆ بەکەمزانی، ئینجا دڵسۆزمانی و پەرۆشی قیامەتی ئێمەیت، و ئینجا ئەو شتە کۆنانەی کە پێشتر ئێمە هەمانبووە، لە گەڵمان لێك نادەیتەوە" ل ٢٧٩
هەروەک خۆشی دەڵێت: " چونکە من ئیمامیشیان بووم و پێشنوێژیم بۆ دەکردن، بانگم بۆ دەدان، دیارە من هەر ئەوە نەبووم وەکو نەیارێکی فیکری، ئەوان بە چاوی ئیمامەتی و پێشەوایەتی تەماشایان دەکردم، وەکو بڵێی بەرپرسی دونیا ودینیان بم، بۆ هەموو شتی

دەهاتنەوە لای من، پرسیاریان دەکرد، داوای هاوکارییان دەکرد و دەیانگووت: ئاشتمان کەوە، ئامۆژگاریمان بکە" ل ٢٥٥.

لە شوێنێکی تر دەڵێت: " بە تایبەتی من ڕەفتار و مامەڵەشم لە گەڵیاندا، ڕەفتار ومامەڵەیەکی چاکەکارانە بوو، لە خوا بەزیاد بێت من زۆر چاکەم بۆیان لە دەست دەهات، پێنج فەرزە بانگم بۆ دەدان، ئەو کاتانەی کە بواریان دەدا بچینە دەر بۆ نوێژەکان، نوێژی بە کۆمەڵم بۆ دەکردن، دوای عەسران ئامۆژگارییم دەکردن، لەو دوا دواییە سێ چوار نوێژی هەینیم بۆ کردن، نوێژی جەژنەکانم بۆ دەکردن، یەکێکیان مردبا، نوێژمان لەسەر دەکرد، پاشان پرسیاری شەرعییان لە من دەکرد، جا غەیری ئەوانەش من ئەگەر خواردنێکی زیادەم بۆ هاتبایە، جار جار لەماڵەوە هەندێ شیرینی و شتم بۆ دەهات، یان بەرگ و پۆشاکێکی زیادەم هەبوایە، دەمدانێ، ئەوانەیان کە نەخۆش بووایە دوعایەکم بۆ دەخوێندن، سەلامێکم لێ دەکردن.." ل ٢٧٨.

دیارە مامۆستا عەلی باپیر زۆر بە ویژدانێکی ئاسوودەوە باسی ڕۆڵی کاریگەری خۆی دەکات لە ڕزگارکردنی قیامەتی ئەو ئەهریمەنە دڕندانە، خەمی ئەوەیەتی وەك دونیایان چووە قیامەتیان نەچێت! بەڕێزم ئەو پیرە پیاوانەی سەرانی ڕژێمی پێشوو، دونیای ملیۆنەهای وەک من و تۆ و پیر ولاو و منداڵ و نێر ومێی خەڵکی عێراق و کوردستانیان تێکدا، ئەوە نییە لەو وڵاتە دەوڵەمەندە خەڵکەکەی وەك هەژارترین خەڵکی دنیا دەژین، دیوتە وڵاتێکی نەوتی وا، وەك کاولگە خۆی نیشان بدات؟!

ئەوان لە هیچیان کەم نەبووە، وەك پاشایان ژیانیان بەڕێ دەکرد، هەردەم لە کەیف و سەفای خۆیان دابوون، بۆ دەبێت دونیایان چوو بێت؟ ڕاستیەکەی ئەوان تەنها براوەی دونیا بوون تا بە دیدارت شاد بوون، کەچی تۆ هەوڵی ئەوەت دا قیامەتیشیان بۆ مسۆگەر کەیت، ئینجا وەرە لەو بەهەشتە پاك و خۆشە سەلام لە سەدام و عەلی حەسەن مەجید و تەها یاسین ڕەمەزان و عەبد حەموود و هەموو سەرانی ڕژێمی پێشوو بکەیت! ئەوە ئەگەر لەبەر قەرەباڵغی پیاوانی بەعس لە بە هەشت جێیەکمان دەست کەوێت! هەتا کۆمەڵی خاچی سوریش سەرسوڕمانی خۆیان نیشانداوە لەو پەیوەندییە نائاساییەی مامۆستا عەلی باپیر و سەرانی ڕژێمی پێشوو، دەیانگووت:" چۆن دەتوانی لەگەڵیان دابنیشی و قسە بکەیت؟ وتم بۆ ناتوانم؟ خۆ پێغەمبەر [د.خ] لەگەڵ ئەبو جەهل قسەی کردوە، موسا لەگەڵ فیرعەون قسەی کردووە، نەمن لە موسا چاکترم، نە ئەوان لە فیرعەون و ئەبو جەهل خراپترن، ئێستا بە تایبەتی هەموو لێقەوماون وەکو یەکن، ئەگەر کاتی خۆشی فیرعەون و ئەبو جەهل بوو بن، ئێستا هەموو لێقەوماون. بەزەییم پیایاندا دێتەوە... وتم وەکو مرۆڤێك بەزەییم پیایاندا دێتەوە و مامەڵەیان لەگەڵ دەکەم، چونکە دەمەوێ سوودیان پێ بگەیەنم و لەو زەلکاوەی تێیدان – واتە زەلکاوی گومرایی – دەریان بێنم" ل ٢٥٧.

بەڕاستی ئەو پیاوانە لە فیرعەون و ئەبو جەهل یش خراپتر بوون، دووبارەکردنەوی ئەو مەقولاتە توراسیانە وەك [نەمن لە موسا چاکترم، نە ئەوان لە فیرعەون و ئەبو جەهل خراپترن] هیچ لەو هەقیقەتە ناگۆڕێت کە ئەو دڕندانە لە فیرعەونیش خراپتر بوون، خۆ فیرعەون کیمیاوی نەبوو، تۆپ وتەیارە و ناپاڵمی نەبوو، لە گەلێکی ژێردەستەی وەك کوردی دا!

٣

ئینجا من یەك هەڵوێستی پێغەمبەر [د.خ] دەخەمەوە یادی عەلی باپیر: کاتێك وەحشی بکوژی حەمزە ویستی ببێتە موسڵمان لە ڕزگارکردنی مەککەدا، تەنها لەبەرئەوەی حەمزەی مامی پێغەمبەری کوشتبوو، پاش گێڕانەوەی ڕوداوی کوشتنی حەمزە لای پێغەمبەر، پێغەمبەر پێی گووت: هەی تیاچیت لەبەرچاوم ون بە، با نەتبینم، منیش لە مەولا خۆم لە پێغەمبەر [د.خ] لا دەدا تا نەمبینێ، تا ئەمری خوای کرد" سیره ابن هشام، ج الثاني. ئەوە دەقی ڕوداوەکەیە وەك لە سیرەی ئیبن هشام دا هاتووە:

[وحشي بين يدي الرسول يسلم] فلما قال لي ذلك ، خرجت حتى قدمت على رسول الله صلى الله عليه وسلم المدينة ، فلم يرعه إلا بي قائما على رأسه أتشهد بشهادة الحق ؛ فلما رآني قال : أوحشي ؟ قلت : نعم يا رسول الله . قال : اقعد فحدثني كيف قتلت حمزة قال : فحدثته كما حدثتكما ، فلما فرغت من حديثي قال : ويحك غيب عني وجهك ، فلا أرينك . قال : فكنت أتنكب رسول الله صلى الله عليه وسلم حيث كان لئلا يراني ، حتى قبضه الله صلى الله عليه وسلم.

[خلع وحشي من الديوان] قال ابن هشام :فبلغني أن وحشيا لم يزل يحد في الخمر حتى خلع من الديوان ، فكان عمر بن الخطاب يقول : قد علمت أن الله تعالى لم يكن ليدع قاتل حمزة. السيرة النبوية (ابن هشام) مؤسسة علوم القرآن، عدد الأجزاء: جزءان

بروانن وەحشی پاش موسڵمانبوونیشی و کوشتنی پێغەمبەری هەڵگەڕاوەکان "موسەیلەمەی کەزابیش" لە شەڕەکانی هەڵگەڕاوەکان، هێشتا بەو شێوەیە نێگەتیڤە لەلایەن دادپەروەرترین خەلیفەی ئیسلام عومەری کوڕی خەتاب، وا خراپ باس دەکرێت، بەس لەبەرئەوەی حەزرەتی حەمزەی کوشتووە، نەک لەبەر ئارەق خواردنەوەی، چونکە حەزرەتی عومەر لەگەڵ گوناهی گەورەتریش هەڵوێستی نەرمتری نواندوە! ئیبنو هیشام دەڵێت پێم گەیشتووە کەوا وەحشی بە بەردەوامی سزای خواردنەوەی عەرەقی دەدرا، هەتا ناوی لە لیستی

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

مووچەوەرگرانی دیوان کوژێندرایەوە، عومەری کوڕی خەتاب دەیگووت: دەمزانی خوای گەورە واز لە بکوژی حەمزە ناهێنێت"! وەك بڵێی خواش بە تۆبەی وەحشی داماوی کۆیلە ڕازی نەبوو بێت!!، ئەوەش بێگومان دوورە لەو بەزەییە بێ سنوورەی خوا بۆ تۆبەکاران، کە لە قورئان و فەرموودەکانی پێغەمبەر باس دەکرێت.

ئەوە پێغەمبەرە بەو هەموو ڕوحی بەخشش ومیهرەبانی و ڕەحمەتون لیلعالەمینە، ئەو هەڵوێستە وەردەگرێت لە دژی بکوژی مامی، هەرچەندە کابرا موسڵمانیش بوو، کۆیلەش بوو، خاوەنەکانی کارەکەیان پێ کردبوو. کەچی جەنابی مامۆستا عەلی باپیر، بەو هەموو بەزەیی و مرۆڤایەتییەوە هەڵسوکەوت دەکات لەگەڵ بکوژی سەدان هەزار ژن و پیاو و منداڵ و پیر وجحێلی میللەتەکەی. خۆ ئەگەر ڕاستیت دەوێت وەحشی زیاتر شایەنی بەزەیی وسک پێ سوتانەوە بوو، چونکە ئەو تەنها کۆیلەیەك بوو و بەس، بۆ ئازادی خۆی هەوڵی دەدا، بەڵام سەدام و پیاوانی هەموو عێڕاقیان کردبووە کۆیلەی خۆیان.

خۆ وەحشیش لە فیرعەون و ئەبو جەهل خراپتر نەبوو؟! دەبوایە تۆ بەلایەنی کەم حەزت بە چارەیان نەبووایە، وەك چۆن پێغەمبەر حەزی بە چارەی وەحشی نەبوو، پاش موسڵمان بوونیشی، نەك دوعایان بۆ بخوێنی گەر نەخۆش بوون، ئاشتیان کەیتەوە گەر نێوانیان تێك چوو، خواردن وشیرینی و پۆشاکی خۆتیان پێ بدەیت، هەموو خەمێکت ڕزگارکردنی قیامەتی ئەو دڕندانە بێت کە دونیا و قیامەتی ملیۆنەها کورد وعێڕاقیان فەوتاندبوو.!

من تێناگەم لەو میسالیەتە لە سنوور بەدەرە، بڵێی کوشتنی ئەو هەموو خەڵکە بێ تاوانەی میللەتەکەمان، و خاپوورکردنی کوردستان، هێندە مامۆستا عەلی باپیری نەبزواندبێ کە نەفرەت لەوانە بکات، و ئاواتی دۆزەخیان بۆ بخوازێ، لە جیاتی خستنەگەڕی هەموو توانای بۆ ڕزگارکردنی قیامەتییان؟! ئەی ئێمەی ئیماندارانی بێ دەسەڵات، هیوامان بەچی بێت بۆ سزادانی جەللادەکان، ئەگەر لە دنیا هیچمان پێنەکرا لە گەڵیان، تۆش بێیتوو قیامەتیان ڕزگار بکەیت لە وەقتی زایەع؟! ئەی جگە لە سزای دۆزەخ هیوامان بە چ سزایەك بێت؟! من باوەڕناکەم خوا و پێغەمبەر و خەڵك بەو هەڵوێستە نقووم بووەی ناو ئایدیالیزمیەتە ڕازی بن جگە لە چەند ئەندامێکی موتیعی کۆمەڵ نەبێت!

داگیرکردنی کافران بۆ خاکی موسڵمان!

بەڕاستی مەسەلەی داگیرکردنی کافر بۆ دەوڵەتێکی موسڵمان، تێڕوانینێکی زۆر سادەیە بۆ مەسەلەیەکی زۆر ئاڵۆز، خۆزگە کارەکە لێرەوە بوەستبا، بەڵکو دەپەڕێتەوە بۆ بە ئیسلامکردنی خودی ئەو تاغوتەی، کە هەموو کوردی بە کافر دەزانی و ئەنفالی لەسەر ئیجرا کردن، بڕوانە لەو بارەیەوە مامۆستا عەلی باپیر چی دەڵێت: " هەرچەندە ئێوەش زیندانی بوون لەوێ، ئایا پێتان خۆش بوو کە سەددام لەوێیە لە زینداندا؟ وەڵلا پێم خۆش بوو وەك بیرم لە حاڵی میللەتی کورد و عێراق و ئەو هەموو ستەم و زۆرانەی دەکردەوە کە ڕژیمی بەعس بە سەرۆکایەتی سەددام بەسەری هێناوە، بەڵام لە سەرێکی کەوە بەڕاستی پێم ناخۆش بوو، چونکە دەمەوێت هیچ شتێك نەڵێم پێچەوانەی قەناعەتی خۆم بێت، پێم ناخۆش بوو کەسێك کە لەسەر موسڵمانان حساب دەکرێ، سەرۆکی وڵاتێکە کە موسڵمانانی تێدا نیشتەجێن، بکەوێتە بەردەستی دەوڵەتێکی کافر." ل ٢٥٩

یانی هەرلەبەر ئەوەی پێی ناخۆش بوو، چونکە سەددام لەسەر موسڵمانان حساب دەکرێ؟ یان لەبەرئەوەی سەرۆکی وڵاتێکە موسڵمانانی تێدا نیشتەجێیە؟! بەڕاستی ئەوە مەنتیقێکی سەیرە، چونکە ئەگەر وابێت دەبێت ئەو دکتاتۆرانەی جیهانی ئیسلام و عەرەب، لەبەرئەوەی سەرۆکی وڵاتانێکن کە موسڵمانانی تێدا نیشتەجێن، یان لەبەر ئەوەی لەسەر موسڵمانان مەحسوبن، دەبێت چاکتر بن لەو سەرۆکە [کافرانەی] کە وڵاتەکانیان بەوپەڕی دادپەروەری و دیموکراسی بەڕێوە دەبەن؟! دەبێت بەشار ئەسەد و ئەحمەدی نەژاد و سلێمان دیمرێل و ئەردۆگان لە ماندێلا باشتر بن؟! من پێموایە سەرۆکێکی مەسیحی وەك ماندێلا سەدان هەزار جار چاکترە لەو دیکتاتۆرانەی بە حسێب موسڵمانن!

لە کاتێکدا سەرانی ڕژێمی پێشوو پێیان وابوو" " وامانزانی هەر سەلامامان لێ ناکەی، بۆمان دەرکەوتووە تۆ خۆ بەکەمزانی، ئینجا دڵسۆزمانی و پەرۆشی قیامەتی ئێمەیت، و ئینجا ئەو شتە کۆنانەی کە پێشتر ئێمە هەمانبووە، لە گەڵمان لێك نادەیتەوە" ل ٢٧٩. مامۆستا عەلی باپیر لە وەڵامیاندا وا بە خەستی چۆتە ناو ڕۆڵی هیدایەت دەری سەرانی ڕژێمی پێشوو وەك بڵێیت مەهدیەکە و خوا بۆ ئەوانی ڕەوانە کردبێت "

وتم وەڵلاهی ئێستا لێتان قەوماوە، من بەبێ شەهامەتی دەزانم ئەتۆ کەوتویت پێلەقەت پێدادەم ، وتم بەنی ئادەمیشی، جا کە تۆ دونیاکەشت چووە، بۆ قیامەتەکەشت بچێ، بەڵێ من بەزەییم پێتاندا دێت، بە تایبەتیش کە بۆ خۆتان ئامادەیی دەردەبڕن و دەڵێن پێمان خۆشە لە ئیسلام تێبگەین و بگەڕێینەوە لای خوا و چاك بین.." ل ٢٧٩

موریدە بەعسیەکان

لە هەمووی سەیرتر مامۆستا عەلی باپیر، ئەو پیاوانەی بەعسی بە موریدی خۆی دەزانێ! لە وەڵامی ئەوانە کێ بوون؟ واتە ئەوانەی مامۆستا عەلی باپیر باسی تاعەت و عیبادەتیان و تەوبە و گەڕانەوەیان دەکات، دەڵێت: " وەڵلا پێم خۆش نییە ناوی کەس بەرم لە موریدەکانی خۆم، پێم خۆش نییە ناویان بەرم!! ل ٢٧٧.

نیشانەی سەرسوڕمانەکەش هەر لە ئەسڵی دەقەکەی ناو کتێبەکەیە. وادیارە کاک هاوژین عومەریش، کە هەست دەکەم موحاویرێکی باشە، بەڵام جاروبار جورئەتی بە دواداچوونی لە ئاستی پێویست کەمترە، ئەویش ئەو تەرزە قسەیەی بۆ هەرس نەکراوە. ئەوەتا لە تەوەرەی شەشەم سەرنجی مامۆستا عەلی باپیر بۆ دیاردەیەکی زۆر باو ڕادەکێشێت، کە کە ئەویش دیاردەی خۆ هەڵدانە باوەشی ئیسلامیەکانە، لەلایەن نەتەوەپەرست و بەعسیەکانی عەرەب لە دوای شکستهێنانیان، کەچی مامۆستا عەلی باپیر سورە لەسەر ئەوەی، تەنها گوێ بۆخۆی ڕادێرێ، پاکانە بۆ ئەو ئیسلامیەتەی بەعسیەکان دەکات وبیانوویان بۆ دەهێنێتەوە.

کاک هاوژین عومەر دەپرسێت: " ئایا ئەمە ئیشکالێك دەرناخات سەبارەت بە نەتەوەپەرست و ڕەگەزپەرستە عەرەبەکان، دیاردەیەك هەیە لە جیهانی عەرەبییدا ، کە ئەوان دوای شکستیان، خۆیان هەڵداوەتە باوەشی ئیسلامییەکانەوە، خۆ پیشاندان بە سیمای ئیسلامییەوە بۆ ئەوەی ئێستا کە ڕەوتی ئیسلامی لە نەشونما دایە، ئەوان خۆیان ون کەن تیایاندا، یا عاتیفەی ئەو خەڵکانە بوروژێنن؟ ئەو ڕیشەش ئاماژەیەکی نهێنی بێت بۆ ئەوە؟

ڕەنگە شتی وا هەبێت، بەس کاک هاوژین لەوێ ئیسلامیبوون لە هەموو شتێ مەترسیدارتر بوو، لەوێ کەسێك سیمای ئیسلامی پێوەبا، یان بۆنی ئیسلامیبوونی لێهاتبا، ئەمریکیەکان لە هەموو کەس بە خەتەرتریان دەزانی، لەبەر ئەوە باوەڕناکەم کابرا لەوێ شتێکی وا بکات بە مەترسیدار بێتە بەرچاو.." ل ٢٩٢

٢٠٠٦/٨/١

٤

کەوابووئەو ڕیشەی سەددام و عەبد حەمود و ئەوانیتر، دەبێت هەقیقەت بێت بۆ فریودانی ئەو گۆڕەپانە ئیسلامییە غەوغائیە نەبێت، سەددام ئەو بەزمەی دیانەتبازیەی بەر لە ڕوخانیشی دەست پێکردبوو، فەرمانی ڕاشکاویش لە قیادەی بەعسیەکان هەیە لە پێش ڕووخان و پاش ڕووخانیش کە تا بۆیان بکرێ بە خیتابێکی ئیسلامی خەڵکی عێراق و جیهانی عەرەب بدوێن، سادەترین خوێندەوار ئەو هەقیقەتە دەزانێت، کەچی مامۆستا عەلی باپیر نکوڵی لێدەکات! بەڵکو ئەو جۆرە بیرکردنەوەیە، خەریکە ببێتە دیاردەیەك لە سەرتاسەری جیهان، هەتا ستالین بەو هەموو ئیلحادەوە، لە گەرمە گەرمی جەنگی دووەمی جیهانیدا دیانەتبازی ریاکارانەی دەکرد لەگەڵ کلێسای ڕووسی!

هەر لەو تەوەرەیە پاش ئەوەی مامۆستا عەلی باپیر لە وەڵامی پرسیارێکدا، سەبارەت بە یەک گەیشتنەوە لەگەڵ ئەو پیاوە بەعسیانەی سەرانی ڕژێمی پێشوودا، دەڵێت: "بەڵێ تێیاندا [سەرانی ڕژێمی پێشوو] هەیە حەزدەکەم ببینمەوە، کە بە پێویستیان نازانم ناوەکانیان بڵێم، لەوانەی کە پێموابوو زۆر کەوتوونەتە ژێر کاریگەری من، پێموایە دەتوانن سوود بگەیەنن، چونکە عەشایەر و خەڵکیان هەبووە... هەندێکیان هەبوو بانگی دەکرد: شێخ، من نازانم حیزبەکەت ناوی چییە، بەڵام کە بەربووم، دێمە ناو حزبەکەی جەنابتەوە، وتم باشە، با بزانین داخۆ چۆن دەبێت" ل ٢٩٦

هەڤپەیڤینکار، کاک هاوژین زەنگی مەترسی لێدەدات بۆ مامۆستا عەلی باپیر دەربارەی ئەو خۆشباوەڕیەی بەو بەعسیە کوڵاوانەی ناو سیاسەت و نیفاقبازی، و ئاکامی نێگەتیڤی ئەو جۆرە لێدوانانە، لەسەر سومعەی ئەمیر و کۆمەڵەکەی و ئیسلامیەکانی کوردستان بە گشتی، بەڵام ئەو هەر سوور دەبێت لەسەر هەڵوێستەکەی، ئەو شێلگیریەی مامۆستا عەلیش زیاتر گوزارشت لە بڕوا نەبوون بە ڕاوێژ و ڕاپەسندی دەکات. پرسیارەکە دەڵێت: " مامۆستا ئامادەییت تێدایە بیانبینیت دوای ئازادبوونیان؟ هاوڕێیەتیان لەگەڵ دروست دەکەیت؟ هەروەها وەکو بەڵێنیان داوە، ئەگەر ئامادەییان دەربڕی لەناو کۆمەڵی ئیسلامییدا کاربکەن، ئامادەیتان دەبێ وەریان بگرن؟ ئەگەر ئەوە گونجاو شتەکە سەری گرت، پێتان وانییە کاریگەری بۆ سومعەی جەنابتان و بۆ سومعەی کۆمەڵی ئیسلامیدا دەبێت؟

وەڵام: وەڵلا من پێموایە خەڵك دەبێ شانازی بەوەوە بکات، کە کۆمەڵی ئیسلامی بتوانێ خەڵکێکی حزبی بەعس مێشك بشواتەوە، و لە چڵك و چەپەڵی بەعسیایەتی پاکی بکاتەوە و بە ئیسلام پڕی کاو و بیکاتە ئەندامێکی بە کەڵك بۆ کۆمەڵگە، دەبێ خەڵك شانازی بەوەوە

بکات، ئێمە کاریگەری وامان بێت، تا ئێستا هەر ئەوان خەڵکیان لە ئێمە کوشتووە، یان هەڵخەڵەتاندووە، یان کردوویانن بە سیخوڕ، ئێمە بتوانین ئەوان بەڕاستە شەقامی ئیسلامدا بێنین و وایان لێ بکەین دان بەو مافانەی ئێمەدا بنێن کە شەریعەتی خوای دادگەر پێی داوین، ئەوە بۆ میللەتی کورد دەبێتە خاڵی هێز، بۆ میللەتەکەشمان و بۆ کاری ئیسلامیش دەبێتە خاڵی هێز.

کابرا تا دوێنێ بەعسی بووە و تا دوێنێ میللەتی کوردی بەوە زانیوە کە هاوڵاتی پلە دوو و سێ بووە و ئێستا دان بەوەدا بنێ کە کورد قەوارەی هەبێ و بوونی هەبێ، چونکە من لەو بارەوە قسەم لەگەڵدا کردوون، واتە ئەو کەسە کە بە مەنهەجی ئیسلام ڕازی بێ، دەبێ بە هەموو ئەو شتانە ڕازی بێت کە ئیسلام بڕیاری لەسەر دەدات، نا، من گوێ نادەمە ئەوە، چونکە ئەو مرۆڤانەی کە لەسەر زەویدان خوای پەروەردگار هەموویانی بۆ بەندایەتی خۆی دروست کردووە، ئێمەش هەتا بتوانین مرۆڤێکی لار ڕاست بکەینەوە و بیکەینە بەندەیەکی باشی خوا، بە کەڵکی خۆشی و وڵاتەکەشی بێت، بێگومان ئەوە خاڵی بە هێزە بۆ ئێمە، خاڵی لاوازی نییە تا پێمان شەرم بێت"!!!

جارێ دەبێ لە مامۆستا عەلی باپیر مسۆگەر و مەعلوم بێت کە هیچ کوردێکی دڵسۆز بە عەلمانی و ئیسلامییەوە شانازی بەوە ناکات، چەند بەعسیەکی دۆڕاوی مێژوو بێنە سەر ڕێگای ئیسلام، ئەگەرچی من لە بنەڕەتدا گوومانم هەیە ئەو دەعبا دڕندانە ببنە [ئەندامێکی بە کەڵک بۆ کۆمەڵگە] ئینجا پێمان ناڵێی تازە سوودی چییە لەوپەڕی زەلیلیان دان بە مافەکانی کورد بێنن؟! خۆ وەك خۆت دەڵێی " تا ئێستا هەر ئەوان خەڵکیان لە ئێمە کوشتووە، یان هەڵخەڵەتاندووە، یان کردوویانن بە سیخوڕ" ئێستا کە خوا ئەمریکای موسەخەر کرد بۆ ڕووخانی ئەو ڕژێمە دڕەندەیە، و هەموویانی وەك کەو لە قەفەس کرد و زەلیل و شاربەدەر و وڵاتبەدەر بوون، ئێستا دەتەوێ دڵمان خۆش بێت کە دان بە مافەکانی کورد بنێن؟! ئەوە چ خاڵێکی بەهێزە بۆ میللەتی کورد یان کاری ئیسلامی؟!

ئینجا زەمانەتی ئەو قسانە چییە هەتا ئەگەر واشبێت، و سوودی هەبێت؟! دەڵێی " چونکە لەو بارەوە قسەم لەگەڵدا کردوون"!! ئەو بەعسە لە لوتکەی دەسەڵاتیان ڕێککەوتنامەی نێودەوڵەتیان لەسەر تەلەفزیۆن دەدڕاند، ئێستا پەیوەستی قسەیەکی ناو زیندان و ئەوپەڕی لاوازیان دەبن؟! باوەڕیش ناکەم تۆشیان قەناعەت پێکردبێت کە دەگەڕێنەوە سەر حوکم. مامۆستا گیان کە دەشڵێی " من گوێ نادەمە ئەوە، چونکە ئەو مرۆڤانەی کە لەسەر زەویدان خوای پەروەردگار هەموویانی بۆ بەندایەتی خۆی دروست کردووە، ئێمەش هەتا بتوانین مرۆڤێکی لار ڕاست بکەینەوە و بیکەینە بەندەیەکی باشی خوا، بە کەڵکی خۆشی و وڵاتەکەشی بێت"

کەس ڕێگای هیدایەتی شەیتانێکی لە وەزنی سەدامیش نەگرتووە، بەڵام تۆ وەك تاکە کەسێك ئەو بڕیارە نادەیت، دەبێ ڕەچاوی بیروڕای کۆمەڵیش بکەیت بە قیادە و بنکەوە، تۆ شێخێکی موتەسەویف و تەنها و گەڕیدە نیت بە توێشوویەکەوە، یەکێك گوێ بە شتێك نادات کە تەنها خۆی بەرپرسیار بێت بەرامبەر بڕیار و لێدوانەکانی، چونکە هەر لێدوانێك و ڕەفتارێکی تۆ لەسەر هەموو کۆمەڵی ئیسلامی حسێبە، کە بەو دواییە وا بە چاکی باسی یرۆرست و مرۆڤکوژێکی وەك زەرقاوی دەکەیت، من باوەڕناکەم هیچ یەکێك لە قیادە و قاعیدەی کۆمەڵ شانازی بە زەرقاوی، یان گەڕانەوەی ئەو بۆرە بەعسیانە بکات، یان ڕازی بێت، بە پەیوەندی لەگەڵ ئەو بەعسیانە، یان بە دیتنی پێشمەرگەیەکی بەعسی ئیسلامی لە ڕێزەکانی کۆمەڵ!!

ڕاستە وەک دەڵێیت: " ئەو مرۆڤانەی کە لەسەر زەویدان خوای پەروەردگار هەموویانی بۆ بەندایەتی خۆی دروست کردووە" بەڵام ئەگەر ڕەحم و بەزایی خوا هێندە بێت، تەحەمولی گەڕانەوەی ئەو بەعسیە دڕندە و نامرۆڤ و خوا نەناسانە بکات، لەگەڵ ئەو هەموو ملیۆنەها تاوانانەی کە ئەنجامیان داوە، لە دژی گەلی عێراق بە گشتی و گەلی کورد بە تایبەتی و بە خەستی، ئەوە ماقوڵ نییە داوا لە کورد بکەیت شانازی بکەن بەو دڕندانە، ئەگەر لەسەر دەستی جەنابت تۆبەیەکیان کرد، نەك ئەوە بەڵکو ئەگەر بەرماڵیان بە ئاسماندا سوڕایەوە.

هەر تاکێکی کورد وەك موسڵمانێکی کورد، ئامادە نییە لە بەهەشتیش لەگەڵ ئەوانە کۆببێتەوە، بێگومان ئەگەر خوانەخواستە لەوێ بوون، کوردیش لەوێ بوون، ئەوە دڵنیام تەنازول دەکەن بۆ پلەیەکی کەمتر لە بەهەشت، ئەگەر دۆزەخیش پەسند نەکەن، تەنها بۆ ئەوەی ئەو تاوانبارانە نەبینن، چونکە دیتنی ئەوان هەڵەبجە و ئەنفال و گوندە ڕوخاوەکان و گۆڕە بە کۆمەڵەکانمان بیر دەخاتەوە، بە تایبەتی ئەو گۆڕە بە کۆمەڵەی منداڵانی کورد کە لە موسڵ دۆزرایەوە، پڕی بوو لە بووکەڵە و یاری لە تێل دروستکراوی هەرزانبەهای منداڵە بێ نازەکانی کورد! ئەو گۆڕە بەسە بۆ من و هەر کوردێکی دڵسۆز، ئەگەر تەنازولیش بکەم لە بەهەشتەوە بۆ دۆزەخ، تا ئەو بەعسییە نامرۆڤانە نەبینین!

چۆن دەکرێ یەکێك خاوەنی ئەو هەموو مەرگەساتە بێت بە دەستی ئەو پیاوانە، کەچی وا لەوپەڕی نەرمونیانی و ڕێزەوە، هەڵسوکەویان لە گەڵدا بکات، یەکێکی وەك عەلی حەسەن مجیدی کیمیاوی، لە چوار شوێندا مامۆستا عەلی باپیر بە [ئەبو حەسەن] بانگی دەکات، کونیەش لای عەرەب بۆ ئەوپەڕی ڕێزە!

سەتتام ئەلگەعود، سطام الكعود پیاوەکەی ماڵباتی سەدام!

لە هەمووی سەیرتر مامۆستا عەلی باپیر زۆر بەرگریەکی سەیر لە [سەتتام ئەلگەعود] دەکات، هەر جارەی ناوی بێنێت، بە شێوەیەکی تۆماتیکی دەڵێ بەعسیش نەبوو، بۆ نمونە: " دکتۆر سەتتام ئەلگەعود، ئەوکە هەر بەعسیش نەبوو، رجل اعمال بوو، زۆر دۆستیشم بوو، پیاوێکی بەڕێز بوو.." ل ١٤٣

" هەروەها دکتۆر سەتتام ئەلگەعود کە ئەو بەعسی نەبوو، ئەوە هەر تۆمەتبار کرابوو..." ل ٢١٨ -٢١٩. ئەو لە زۆر شوێنیتر بەرگریەکی ڕاستەوخۆ لەو پیاوە دەکات، گوایە بەعسی نەبووە، تەنها پەیوەندی هەبووە بە ڕژێمی پێشوو! دەڵێم بە داخەوە کە مامۆستا عەلی باپیر، بەبێ ئەوەی ئەو کابرایە بەعسییە بناسێ بەرگری لێ دەکات، بەعسی نەبوونی سەتتام ئەلگەعود، کابرایەکم بیر دێنیتەوە کە بەوپەڕی چالاکیەوە بۆ حزبێك کاری دەکرد، بەڵام لە هەموو کۆڕ و بە یەك گەیشتنێك دەڵێت: وەڵڵاهی من حزبی فلان نیم، دەڵێم ئەگەر حزبی و بەعسی نەبوون وەك ئەوەی سەتتام ئەلگەعود بێت، ئەوە کەس حزبی و بەعسی نییە!

سەتتام ئەلگەعود ملیۆنێر و بزنسمانی خانەوادەی سەرۆکی پێشوو و کوڕەکانیەتی، بازرگانی چەکی عێراق بوو تا دوارۆژ بە نهێنی و ئاشکرا چەکی بۆ ڕژێم دەکڕی، و ئیمپراتۆریەتی دراوی سەدام و خانەوادەکەی هەڵدەسوڕێنێت. بەڵکو هەندێك لە ڕاپۆرتەکان دووپاتی دەکەنەوە کەوا سەتتام ئەلگەعود، ئەلقەی پەیوەندی دراوی نێوان حکومەتی عێراق و وەزارەتەکانی بوو لەگەڵ کۆمپانیا ئەمریکیەکان.

بێگومان کەس گوێی لە ناوی سەتتام ئەلگەعود نەدەبوو بەر لە ڕووخانی ڕژێم، چونکە تەنها بورغیەکی بێ ئەرزشی ئەو مەکینە زەبەلاحەی ڕژێم بوو، بەڵام هەر لە پاش ڕووخانی ڕژێمی گۆڕ بە گۆڕ، هەر لە یەکەم ڕۆژەکانەوە سەتتام ئەلگەعود لە ٢٠٠٣/٤/١١ یەکەم خۆپیشاندانی ساز کرد لە ڕومادی، دوایی لە ٢٠٠٣/٤/١٥ لە گۆڕەپانی فیردەوس، و ئینجا لە ٢٠٠٣/٤/١٧ لە مەنسوڕ خۆپیشاندانی ساز کرد لە دژی داگیرکردنی عێراق، ئینجا هەر لەو ڕۆژگارە [بەرەی نیشتیمانی ڕۆشنبیرانی عێراق] ی دامەزراند کە تەنها واجیهەیەك بوو بۆ ئەو بەعسیانەی کە بە ڕووخانی ڕژێم زەرەرمەند ببوون!

تا لە ٢٠٠٣/٤/٢٢ لەلایەن ئەمریکیەکان دەستگیر کرا. لە پاش ئازادکردنی سەتتام ئەلگەعود یەکەم شت کە کردی سەردانی خانەوادەی سەدام بوو، بە پێی دەیەها ڕۆژنامە و سایتی عەرەبی و عێراقی، لەو هەواڵە دا هاتووە کەوا سەتتام ئەلگەعود پەیمانی بە خانەوادەی سەدام

داوە، کە نەهێڵێت بڕیاری لە سێدارەدانی سەدام دەربچێت، و بەرەو دەرەوەی عێراق دەری بکات، هەروەها هەڵمەتێکی بەرفراوانی سیاسی و میدیایی و سەربازی بگرێتە بەر، بۆ ئەو مەبەستە، وتی ئەو هەوڵانەش تەنها بەشێکی بچووکی ئەو قەرزانەی سەدامە لە گەردەنیدا!

هەر لە ڕۆژی ٢٠٠١/١/٨ لە چاوپێکەوتنێك لەگەڵ تەلەفزیۆنی [العربیة] سەتتام ئەلگەعود لە وەڵامی پرسیارێکی سەعد سیلاوی پێشکەشکار گووتی: من گومانم لە شەرەفی هەر عەرەبێك هەیە ئەگەر ڕێزی بەڕێز سەدام حسێنی سەرۆکی عێراقی لا نەبێت!!" العربیة ٢٠٠٦/١/٨.

هەروەها لە ٢٠٠٦/٢/٢٠ لە ڕۆژنامەی الشرق الاوسط دەڵێت: " بەشداریم کردووە لە قاچاغچیەتی بە نەوتی عێراقی و لە پێناو کڕینی دەرمان و خواردەمەنی!! لە کاتێکدا هەمووکەس دەزانێت کە ئەو پارەیە لە تەهریبی نەوت دەست دەکەوت بۆ عودەی و خانەوادەی سەدام بوو. ئەگەر ئەو هەموو خزمەتە بە ڕژێمی بەعس مرۆڤ نەکاتە بەعسی، ئەی بەچی مرۆڤ دەبێتە بەعسی؟! تەنها بە ئیمزایەك؟! خۆ ملیۆنەها کەس ئیمزای بۆ بەعس کردبوو، بەڵام دڵسۆزترینیان بە قەد سەتتام ئەلگەعود خزمەتی ڕژێمی بەعسیان نەکردووە. ئەوانەی بەو شێوەیە خزمەتی حزبێك دەکەن، زۆر گێلن گەر وابزانن لەسەر ئەو حزبە حسێب نابن هەر لەبەرئەوەی ئیمزایان نەکردوە بە ڕەسمی!

سەتتام ئەلگەعود لەوەتی بەربووە، بە پێچەوانەی ئەو قسەیەی مامۆستا عەلی باپیر بۆی دەگێڕێتەوە " ئەگەر بەربم، زۆر ڕاشکاوانە دەڵێم کورد مافی خۆیەتی فیدراڵی بوێت، و دەوڵەتی سەربەخۆی بوێت، مافی خۆیەتی، میللەتێکە وەکو باقی ئەم میللەتانە" ل ٢٤٨. لە دوور و نزیك باسی کورد و کێشەی کورد ناکات، دەترسم تۆبە و دینداریەکانیشیان هەر لە ترسی زیندان و مەرگ بوو بێت! هەرچۆنێکی بێت هەر هێندەیان لێ چاوەڕێ دەکرێت، مامۆستا عەلی باپیر لە وەسفی ئەو بەعسیەدا دەڵێت: " پیاوێکی بە شەخسیەت و بە تواناش بوو" ل ٢٤٨

من بڕوا ناکەم یەکێك بەو جۆرە تەقدیسی سەدام بکات و هەڵگری ئەو سیفەتانەش بێت، ئاخر خۆی سەدامی و دروستکراوێکی سەدامییە! تەنها توانایەکیش هەیبێت توانای مالییە، ئەویش هەمووی لە سایەی ڕژێمی عێراق وەلی نیعمەتەکەی پێکی وەناوە. بەڕاستی من گومانم لە شەرەفی ئەو بەعسیە هەیە، چونکە گومان لە شەرەفی هەر یەکێك دەکات ڕێزی سەدامی لا نەبێت!

٥

عیبادات و کەڕامات و شورا

ئەوەی سەرنجمدا لەو کتێبەی مامۆستا عەلی باپیر، زۆر بە درێژی باسی هەموو عیبادەتەکانی تێدا کردووە، کە ئەوەش بێگومان لە ئەدەبیات و عورفی ئیسلامەتیدا چاک نییە، مرۆڤ زۆر بە تەفسیل باسی عیبادەتەکانی بکات " ڕۆژی وا هەبوو نیوەی قورئان، واتە بە دوو ڕۆژ جارێك، بەڵکو ڕۆژی وا هەبوو کە نزیك دەکەوتەوە لەوەی قورئان هەمووی خەتم بکەم. ئەگەر کەمم خوێندبا، بە سێ ڕۆژ، بە چوار ڕۆژ جارێ قورئانم خەتم دەکرد... دەتوانم بڵێم ئەو ماوەیەی لەوێ بووم سەد وچل جار خەتمم کردوە، دیارە، دیارە دوایی کە دەستم کرد بە نووسین و موتالەعە وئەوانە، ئەندازەی خوێندنی قورئان کەمبوەوە، بەڵام سەد جاری زیاتر لە نوێژ، لە نوێژی فەرز وسونەتدا، لە نوێژی شەو ڕۆژ قورئانم دەخوێند، ، ئەوەی دیکەشی چل جارێك یا کەمتر لە چل جار لە موسحەفدا دەمخوێند.." ل ٣٠٣

"مانگی یەکەم نەمتوانی بەڕۆژوو بم، لەبەر ئەوەی شوێنەواری نارەحەتی و نەخۆشی و ئەوانە لە بەدەنمدا مابوو، نەمتوانی بە ڕۆژوو بم، دوای نزیکەی مانگێ توانیم، ئیدی پێنج شەممە و دوو شەممە بە ڕۆژوو دەبووم، هەندێك جاریش دە ڕۆژ لەسەر یەك، جار هەبوو نۆزدە ڕۆژ لەسەر یەك بە ڕۆژوو دەبووم، بەڵام حەوت مانگی کۆتایی، واتە حەو مانگی پێش ڕزگار بوونم، نزیکەی هەموو لەسەریەك بە ڕۆژوو بووم، ئینجا سەرجەم و کۆی گشتی بە هەردوو مانگی ڕەمەزانەوە کە لەوێ گرتمن، زیاتر لە نیوەی ئەو ڕۆژانە کە لەوێ بووم، بەڕۆژوو بووم، من هەمووی شەش سەد و شەست ڕۆژ مامەوە، بەو شەوەشەوە کە لە بەغدا مامەوە، لە کاتی بردنمەوە تا کاتی هاتنەوە، نێوەی زیاتر بە ڕۆژوو بووم" ل ٣٠٧

من خوانەخواستە گومانم لە هیچ یەکێك لەو قسانەی مامۆستا عەلی باپیر نییە، بەڵام باسکردنی بەو درێژدادڕیە و ژماردنی، زیاتر کاری فریشتەکانی سەرشانە، و ئەگەر بۆ تۆمارکردنی یادگاریش بێت چاك نییە، نەوەك بچێتە خانەی ڕیایی و شتی تر، کە لە وانەیە هەموو عیبادەتەکە بەتاڵ کاتەوە. ئەوانە لە چاو باسکردنی هەندێ کەرامات هەر هیچ نین، چونکە پیاوچاکان بە درێژایی مێژوو زەمی ئەوانەیان کردووە، کە باسی عیبادات و کەراماتی خۆیان کردووە، وتوویانە کە پیاوچاکان بە کەرامات دڵخۆش نابن و چاوەڕوانی ناکەن، ژیانیان لەسەر بنچینەی ترس لە خوا و ئاواتی قبوڵکردنی کردەوەکانیان بنیات دەنێن، و هەردەم دەیانگووت:

ئیستیقامەت چاکترە لە هەزار کەرامەت. وابزانم حەزرەتی شافیعی دەڵێت: " دەبێت خاوەن کەڕامات وەك چۆن ئافرەت پەڕۆی بێ نوێژی خۆی دەشارێتەوە، وا کەڕاماتی بشارێتەوە!!"

شێخێکیتر دەڵێت: [لیست الکرامة من لوازم المنزلة و علو الدرجة، مشی قوم فوق البحار، و مات عطشا من هو افضل منهم و اقوی ایمانا] واتە: کەڕامات لە پێویستیەکانی پلە وپایەی بەرز نییە لا خوا، خەڵکانێك لەسەر دەریاکان دەڕۆیشتن، کەچی کەسانێکی لەوان چاکتر و باوەڕ بەهێزتر لەبەر تینوویی مردن!
بەڕاستی من حەزم نەدەکرد لەسەر ئەو بابەتە قسەم کردبا، چونکە بواری من نییە، نە حەزم بە کەراماتە و نە هێندە باوەڕم پێی هەیە، نە حەز بە باس وخوازیشی دەکەم. لێرەدا باسی چەند نموونەیەك لەو کەڕاماتانەی مامۆستا عەلی باپیر دەکەین کە خۆی باسی کردوە لەو کتێبەی [ئەشکەنجە وزیندان]:

خەونە ناوازەکانی مامۆستا عەلی باپیر

لە یادەوریەکانی عەلی باپیر لە کتێبی: چەند مەڵۆیەك لە خەرمانی تەمەنم/ بیرەوەرییەکانم چاپی ٢٠١٤، ناوی چاپخانەی لەسەر نییە. لە ل ١٠١ وە تا ١١٠ لە ژێر ناونیشانی باسێك لەبارەی خەونەوە، بە دوور و درێژی باسی دیاردەی بینینی خەونەکانی دەکات، لە ڕوانگەی ئیسلامییەوە، کە تەنها ڕێخۆشکردنێکە بۆ پاکانەکردنی خەونە سەیروسەمەرەکانی! گوایە ئەو کتێبە کتێبی یادگاریشە! لە سەرەتادا بەرگرییەکی شەرمنانە لە خۆی دەکات دوایی دێ بە درێژی باسی خەون بینین دەکات بەپێی قورئان وسونەت وشەرع و دین![2]

هەروەها عەلی باپیر تەنها بە خەونەکانی خۆی بەس ناکات، بەڵکو لە زۆر کتێب و وتاریدا پشت بە خەونی خەڵک و دۆستانی خۆی دەبەستێ!بۆ نموونە لە کتێبی: الإسلام کما یتجلی في کتاب الله، الکتاب الاول، ل ١٥، دەڵێ کاتێ لە زیندان بەربووم، لە مانگی پێنجی ٢٠٠٥ برایەك لە ئەهلی عیلم هاتە لام گووتی لە شەوی ٥ -٦ /٥/٢٠٠٥ لە خەوما هاتبووم بۆلات بۆ پیرۆزبای کردن بۆ ئازاد بوونت، پێغەمبەرم دی لە خەونەکە بۆ هەمان بۆنە هاتبوو بۆلات، واتە بۆ پیرۆزبایی ئازادبوونت، هەروەها لە نێو ئەو قسانەی کە کردنی پێغەمبەر گووتی: زۆر شادومان بووین بە نووسینەکانت، کارتۆنێکی بە دەستی ڕاست هەڵگرتبوو، فەرمووی بە ئاماژە بۆ کارتۆنەکە، ئەوە ئەو کتێبەیە کە لە زیندان نووسیبووت! کاتێ کارتۆنەکەم هێنا کە لە زیندان دەستنووسەکانمی هەڵگرتبوو، نیشانی کابرام دا، گووتی ئەوە هەمان کارتۆنی دەستی پێغەمبەر بووا! دەڵێ زۆر دڵخۆشم کە پێغەمبەر ستایشی ئەو کتێبەی کرد لە خەونی ئەو برایە!

---

[2] https://www.kurdipedia.org/files/books/2016/133235.PDF?ver=131783903590000000

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

هەندێك لەو شتانەی عەلی باپیر باسیان دەكات گەر ڕاستیش بن بگێڕدرێنەوە، هەندێکیشیان لەوانەیە پێویستی گێڕانەوەی ڕووداوەکان وایان فەرز کردبێت بگێڕدرێنەوە، وەك دابەزینی حاڵەتی ئارامی سەکینە لە کاتی نارەحەتی و ئەشکەنجەداندا، بەڵام هەندێکی تریان نەدەبوایە باسبکرێن بەو جۆرە، وەك ئەو پڕتەقاڵەی کە مامۆستا عەلی باپیر پێیوایە، خودا وەك کەرامەت بۆی ناردووە، یان دڵی کافرێکی نەرمکردووە، لەو بارەیەوە دەڵێت:

"جا ڕۆژێك من پاسەوانێکم بینی ئەو پڕتەقاڵەی پێبوو، تۆزێک دڵم بۆی چوو، ئەو ڕۆژە بە ڕۆژووش بووم، دوایی هاتمەوە ژووری، تۆزێك خەوتم، ڕۆژ بوو دوایی خەبەرم بوەوە، پڕتەقاڵێکی گەورە لەسەر قەراخی پەنجەرە تەختەکە دانرابوو، من وامزانی پڕتەقالیان بەسەر دابەش کردووین، دوایی لێم پرسین وتم: ئەری ئێوەش پڕتەقاڵیان دانێ؟! وتیان: پڕتەقاڵی چی؟ نەوەڵلا کەس وەری نەگرتووە بۆ؟ وتم: وەڵلا پڕتەقالێکیان لەسەر پەنجەرەکەی من داناوە، بەهەرحاڵ خوای پەروەردگار، دڵی یەکێ لەو کافرانەی نەرمکردووە! یانخۆی لە ڕێی فریشتەیەکەوە پڕتەقاڵێکی تایبەتی لەوێ داناوە، بۆ خوای پەروەردگار هەموو شتێ ئاسانە" ل ٣١١-٣١٢
ئینجا خەونی ئەو دوو مەلائیکەتەی کە " یەك سەتڵ نووریان پێدا کردم "خەوی دیکەشم دەبینی بە ماڵەوە، یان بە هاوزیندانەکانەوە، ئەگەر یەکێکیان نوێژی نەکردبا، ئەو بەیانییە دەهاتە خەونم و دەیان گووت فلان کەس نوێژی نەکردووە" یان ئەگەر ڕەشەبا و گەردەلولێك سبەینێ هەڵیکردبا، یان دووسبەی، پێشتر پێشانیان دەدام، یان مەحکەمە کردنەکەم، پێش ئەوەی دادگاییم بکەن، لە خەومدا پێشانیان دەدام، کە ئەو دادگاییە دەبێت، هەروەها زۆر شتی دیکە پێشتر بە خەون پیشانیان دەدام، کە ئەوە دەبێ، یان جاری وا هەبوو دەخرایە دڵمەوە کە ئەو شتە دەبێت، فیعلەن بەو شێوەیە دەبوو، ئەوە بەشێك بوو لەوانەی بگونجێت باسی بکەین." ل ٣٣٢- ٣٣٣ ئەگەر ئەو کەراماتانە هی باسکردن بن، دەبێ ئەوانەی هی باسکردن نەبن چۆن بن؟!

لە هەمووی سەرنج ڕاکێشتر لەو کەراماتانە، خەون بینینی عەلی باپیر بوو بەو برادەرانەی کۆمەڵ کە نوێژیان دەچووا کە ئەوە سەرەڕای ئیحراجیەکی زۆر، بێگومان ئامرازێکە بۆ کۆنترۆلکردنی ئەندامان لە لایەنی جەستەیی و ڕۆحییەوە، هەتا ئەو نهێنیانەی کە لە نێوان خۆیان و خواشیان ڕوو دەدات بۆ ئەمیرەکەیان کەشفی حیجابیان دەکرێت.

لە دایك بوونی عەلی باپیر بە براگەورەیی!

بەڕای من ئەو خەونانە هێما و دەلالەتێکی زۆر هەڵدەگرن، ئەگەر گوزارش لە شتێك بکەن، ئەوە گوزارش لەو ڕووحیەتە ڕەهبەرییەی مامۆستا عەلی باپیر دەکات کە دەڵێت لە ڕۆژگاری منداڵیەوە ڕۆڵی براگەورە و ڕدێن سپیاتی بینیوە، خۆی لەو بارەیەوە دەڵێت: "ئەمجا خوای گەورەش ***بارەکەی بۆ من وا هەڵخستووە***، هەر کە گچکەش بووم، منداڵیش بووم، لە گەڕەکێ کە تیپی تۆپێنەیان پێکدەهێنا، منیان دەکردە براگەورە، هەر کە پێشڕا گەیشتووم، ئەوە برای وەکو مامۆستا حەسەن بابەکر، کە بە تەمەن لە من گەورەتر بووە، لە گەڵیاندا بووم، خوای گەورە ***بارەکەی بۆ من وا هەڵخستووە***، کە من ئەوان ئاڕاستەکەم و ئەوانە، ئەو برایانە کە لە من گەورەتر بوون، ڕەنگە لە منیش شارەزاتر بووبن، بەڵام بەهەرحاڵ خوای بەرز ***بارەکەی وا بۆ من هەڵخستبوو***، واتە لە سەرەتاوە وەزعەکەم وابووە، زیاتر ڕۆڵی براگەورەیی و ئاڕاستەکار و ئەوانە ببینم.." ل ١٠٢ – ١٠٣

وادیارە ئەو ئیگۆزلە و نەزعەی براگەورەییە هەر لە منداڵییەوە لەگەڵ مامۆستا عەلی باپیر نەشونمای کردووە، بۆیە خۆی هێندە لێ گەورە دەبێت، تا ئەو ڕادەیەی سوکە تەوهینێکیش بە سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی دەکات، هەروەك لەو دەقەی پێشوو ناوی کەسانێکیشی هێنا، بەڵام دوایی لەوەش تێدەپەڕێنێت کاتێك داوا لە سەرکردایەتی کۆمەڵ دەکات، بۆ ئاستی ئەو واتە ئاستی مامۆستا عەلی باپیر بەرزبنەوە و قسەی ئەو ئیجرا بکەن، نەك ئەوان علی باپیر دابەزێنن بۆ ئاستی خۆیان!! نەك ئەوە بەڵکو بە سەریحی عیبارەت دەڵێت: " من وام هەستکردووە کە کۆمەڵی ئیسلامی بە هی خۆم دەزانم ... هەمووی یەکە و منیش هی هەموویم، و هەمووشی بەهی خۆم دەزانم، و لە خزمەتی هەمووشیدام تا هەبم، و تا کۆمەڵی ئیسلامی من بە چاوساخ و ئەمیری خۆی بزانێت..." ل ٣٦٠. یانی خزمەتی مامۆستا عەلی باپیر بەوان شەرتێکی موتەلازیمە لەگەڵ بە براگەورە ناسینی لەلایەن کۆمەڵەوە، چونکە کۆمەڵ بە هی خۆی دەزانێت، چونکە خوای گەورە ***بارەکەی وا بۆ هەڵخستووە***!

ئەوە لە کاتێکدا هەموو دنیا بەرەو دامەزراوەیی و حوکمی دامەزراوەیی هەنگاو دەنێن، زۆربەی حزبەکانی ناوچە لە شەرمی گۆڕانکارییە ڕیگوڕیشەییەکان لە بواری سیاسەت و کاری بەڕێوەبردنی حزبی ، دەیانەوێت هەڵبژاردنی ناوخۆیی حیزبی بکەن، بڕیار بکەنە ئەرکێکی بە کۆمەڵ ، کەچی تازە بە تازە مامۆستا عەلی باپیر، دەیەوێت ئەوەی بیڵێت کەس نەڵێت لەل، نارەزایی و گفتوگۆی لەگەڵ نەکات، چونکە بە قەولی خۆی "ئەو دەبێت شتێکی لەوان زیاتر بێت، بۆیە کراوەتە ئەمیر، نەك لەبەر ئەوەی ئەوان ئەویان بە ئەمیر هەڵبژاردووە!

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

لەو بارەیەوە دەڵێت: " لەبەر ئەوە ئێمە زۆر گرنگیمان بە ڕاوێژ و بە شورا و بە پرسوڕا بەیەکترکردن و بەیەکتر ئیقناعکردن و ئەوانە داوە، بەڵام بە دڵنیاییەوە، من دەمەوێ شتێ کە لە قۆناغ و هەلومەرجێکی نائاساییدا شل کراوەتەوە، توندی بکەمەوە... بەڵام واش چاوەڕێ ناکەم هەموو ئەندامانی سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی لە ئاستی بەندەدا بن، چونکە وەکو جارێك پێیانم گووت: ئەگەر هەرچی من دەیڵێم و لە توانامدا هەیە، ئێوەش لە تواناتاندا بێت، و ئێوەش وا بڵێن بەو شێوەیە بن، ئەی بۆچی من برا گەورەتانم؟ دیارە دەبێ من هێندێ شتی زیادەم پێبێ، جا دەبێ سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی هەوڵ بدات خۆی بێنێتە ئاستی من، نەك من نزم کاتەوە بۆ ئاستی خۆی" !! ل ٣٦٠-٣٦١.

بڵێی مامۆستا عەلی باپیر ئاستی سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی هێندە پێ نزم بێت، شەرمی پێبێت، جارێك لە ڕایەك لە ڕایەکانی پەشیمان بێتەوە، و دابەزێت بۆ ئاستی ئەوان؟! سەرکردایەتی لاواز و نزم – لەگەڵ ڕیزم بۆ ئەندامانی سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی – مەتڵەبی هەموو دیکتاتۆر و ڕاپەسەندێکە، چونکە ئەوانە هەردەم خۆیان بەوانە دەورە دەدەن، کە توانای گفتوگۆکردن و بیرکردنەوە و داهێنانیان نییە.

٦

عەلی باپیر دەڵێت خودی پێغەمبەریش پشتگیریم دەکات!

کارەکە بەوە ناوەستێت کە ئەمیر [هێندێ شتی زیادەی پێیە] بەڵکو شەرعیەت دەداتە ئەو تاك ڕەوییە بە [فەرموودەیەکی پێغەمبەر!!] کە نە لە بوخاری وموسلیم دا هاتووە، نە هەتا لە [كنز العمال] و [اللآلئ المصنوعة في الأحاديث الموضوعة] دا هاتووە، بەڵکو لە خەونێکی پێغەمبەر [د.خ [پێیگووتوە، کە ڕازییە بەو ڕاپەسەندییەی عەلی باپیر، لەکاتێکدا پێغەمبەر خۆی پرس و ڕایەکی زۆری بە هاوەڵانی دەکرد، [ما رآيت احدا اكثر مشورة لاصحابه من رسول الله] [کەسم نەدیوە لە پێغەمبەر زیاتر ڕاوێژ بە هاوەڵانی بکات] رواه الترمذي.

گوێبگرە بۆ ئەو [فەرموودەیەی] مامۆستا عەلی باپیر دەڵێت: "ئەوە ڕەنگە ئامۆژگاری پێغەمبەریش [د.خ] بێ بۆ من کە فەرموویەتی: خوای پەروەردگار بە هۆی ئەو نارەحەتی و تاقیکردنەوانەوە تۆی گەورە کردووە، ئاگات لێ بێ خەڵکێك بچووکت نەکاتەوە" !!!." ل ٣٦٠-٣٦١

کەواتە با کۆمەڵی ئیسلامی بە قیادە و قاعیدەوە هەوڵبدات خۆی بێنێتە ئاستی ئەمیرەکەی، چونکە خوا و پێغەمبەریش، هاو سەنگەر و پشت وپەنای ئەون لەبەر ئەو هەموو " نارەحەتی و تاقیکردنەوانەوە" کە دووچاری هاتووە!

دیسان دەڵێت:

" لە ڕاستیشدا ئەوە یەکەم جاریشە ئەو تەعبیرە بەکار دێنم، من خۆم لە هیچ کەس بە زیاد نازانم، ڕەنگە لە هەمووان گوناهبارتر بم، چونکە بارم قورسترە، بەڵام بەڕاستی ئەوەش دەزانم کە من هێندێ شتم پێیە، خەڵك هەمووی پێ نییە، لە بواری فیکری و ڕووحی و ئیمانی و پشت بە خوا بەستن" ل ٣٦١

جارێ خەون ئەگەر بە پێغەمبەرەوەش ببینیت، کە دەڵێن ڕاستە، هیچ حوکمێکی شەرعی لەسەر بنیات نانرێت، ئەگەر ئەخباری [الاحاد] لەلای زۆربەی زانایانی ئومەتی ئیسلام کاری پێنەکرێت، تەنها لە کردەوەی چاك [فضائل الاعمال] نەبێت، ئەو ئاحادە هی پێغەمبەریش بێت، پێمناڵێ چۆن خەونی ئاحادی هەر کەسێک وەردەگیرێت؟! هەروەک گووتمان ئیدیعای دیتنی پێغەمبەر ڕاستیش بێت، هیچ حوکمێکی شەرعی لەسەر بنیات نانرێت، ئەی ئەگەر ئیدیعایەکە لە خەونی کەسێکەوە بێت بۆ خۆی؟!

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

بەڕاستی ئەو ئیدیعایە شتێکی ترسناکە بۆ دوارۆژی کۆمەڵی ئیسلامی، و هەموو هێزە ئیسلامییە سیاسییەکان، چونکە داب ونەرێتی تیوری تێۆکراسی و هەقی ئیلاهی زیندوو دەکاتەوە، ئەو تێڕوانینە هەمان تێڕوانینی [الاحكام السلطانية] ی سوڵتانەکانە، بەپێی ئەو تیۆرانە سوڵتان یان براگەورە، یان ئەمیر خاوەنی هەموو دەسەڵاتێکی دینی و دنیاییە، ئەو دەسەڵاتەشی لە خواوە پێدراوە [لە ڕێگای خەونێك بە پێغەمبەرەوە، لەو نموونەیە] ، ئەوە لەکاتێکدا خوا ئەمر بە پێغەمبەر دەکات کە ڕاوێژ بکات و پرس وڕا بە هاوەڵەکانی بکات : [وشاورهم في الامر، فاذا عزمت فتوكل على الله] ال عمران ١٥٩

ئەوە پێغەمبەرە و پشت ئەستوور بووە بە وەحی، پێی شەرم نەبووە سوود لە ڕای ئەعرابیەکی دەشتەکیش وەربگرێت، کەچی مامۆستا عەلی باپیر داوا دەکات لە کێ؟! لە قیادە، نەك قاعیدەی بەستەزمانی عەوام بەزاراوەی ئیسلامی سوڵتانی، بەرز بنەوە بۆ ئاستی بەرزی ئەو، نەك مامۆستا عەلی باپیر دابەزێن بۆ ئاستی نزمی خۆیان !!

بەڕاستی کەمێك تەوازووعی هەقیقی زۆ چاکترە لەو عوجب و خۆ بە گەورەزانیە و ڕاپەسندییە، چونکە هەموو قەولێك قابیلی گفتوگۆ و قبوڵ و ڕەتکردنەوەیە، ئەو پرسیارە بەناوبانگ گرنگە و بلیمەتەی هاوەڵانی پێغەمبەر لەبیر نەکەین، کە هەردەم لە پێغەمبەریان دەپرسی:" ا هوالوحي، ام الرأي و المشورة؟"

ئەوە چەند لایەنێك بوو لە کتێبەکەی مامۆستا عەلی باپیر، لەوانەیە شتی تریشی تێدا بن، هیوادارم بە سنگێکی فراوان لێم وەرگرێت، ئیتر بابەس بێت ئەوان هەر شتمان بۆ بنووسن، ئێمەش بەبێ بچووکترین لێکدانەوە وەریبگرین، ڕۆژی قائد الاوحد و قائد الملهم و قائد الضرورة بەسەرچووە... هیوادارم سوود لەو سەرنجانەم وەرگرێت.

٢٠٠٦/٨/٨

٧

وەڵامی وەڵامێکی بائیسی دەرەوەی کۆنتێکست!

هەرچەندە چەندین برادەر ودۆستی نزیکم پێیان چاکتر بوو، وەڵامی ئەو نوسینە نەدەمەوە کە لە ژێر ناونیشانی (لە پشت پەردەی ڕەشەوە سەیرکردن، یان خوێندنەوەی فیکری مامۆستا عەلی باپیر) کە لە هەردوو ژمارەی ٢٥٣ و ٢٥٤ هەفتەنامەی میدیا بڵاوکرایەوە. بەڵام لەبەر چەند هۆیەک بڕیارمدا وەڵامی دەمەوە:

یەکەم: ئەو وتارە هەرچەندە لە زۆربەی باسەکانی وتارە ڕەخنەییەکەی من ڕایکردوە، بەڵام لەو ڕێیەوە تووشی ساتمەی زۆر گەورە بوە، وچەندین مەفهومە غەڵەت وسەقەتی ئیسلامی وگروپە ئیسلامیەکانی خستۆتە ڕوو.

دووەم: من باوەڕ ناکەم ئەو وەڵامە بەبێ ئاگاداری مامۆستا عەلی باپیر نووسرابێت، لە سۆنگەی ئەوەوە کە ناوبراو (عەبدوڵڵا ڕسول) وەك زانیومە ئەندامێکی حیمایەی مامۆستایە، وئەگەر بە لاشەش بێت زۆر لێی نزیکە، دەبێت مامۆستا ئاگاداری ناوەرۆکیشی بوبێت!

سێیەم: بۆ ئەوەی نەوەک کەسانێکی ساویلکە، وگۆشکراو بەو جۆرە خیتابە توندڕۆ وبازاڕییە، وا تێبگەن ئەو وڕێنانەی لە نوسینی ناوبراودا هاتوە قابیلی وەڵامدانەوە نین. چونکە چینێکی بەرفراوان لەناو حزب وگرووپە ئیسلامیەکان، کاتێک شتێک دەنوسرێت نایخوێننەوە، تەنها لەسەر سیقەی فلان وعەلان پۆلینی دەکەن کە یارە یان نەیار، باشە یان خراپ، کە یەکێکیش لە حزب وەڵامی دەداتەوە دیسان نایخوێنیتەوە، بەس پێی دەڵێن "وەڵڵا دەمکوتی کردوە!!" هەتا ئەگەر وەڵامەکەش لە وەڵامەکەی ناوبراو بە (عەبدوڵڵا ڕسول) لاوازتر وبێ تامتر وبێ زەوقتریش بێت.

ئەوەی سەیر بوو کە بەشی یەکەمی نووسینەکەی (عەبدوڵڵا ڕسول)م خوێدەوە زگم بە خوێنەرانی ڕۆژنامەی میدیا سوتا، کەلەسەری نوسرابوو بەشی یەکەم!! ئەخر چۆلەکە خۆی چیە تا چەلاوی هەبێت؟!! ئەو شەڕنامەیەکەی نووسینە تا بەشی دووەمیشی هەبێت؟!

لەڕاستیدا ئەو بەناو نووسینە، تەنها بۆ قسەی ناشرین وهەلەق ومەلەق نووسراوە، وپڕیەتی لە قسەی سوک وبازاڕی، کە زیاتر لە قسەی تازە تۆبەکارێکی کاڵفام دەچێت، زیاتر لەوەی لە

قسەی ئیسلامییەک، کە شەو ورۆژ دەرسی ئەخلاق بە گوێی خەڵک دادەدات. جێگای داخە کە ئەو جۆرە خیتاب ودەربڕینە لە ئەنجامی پەروەردەی ئەمیری کۆمەڵ بێت، چونکە وەک ئاماژەم پێکرد ئەو جۆرە نووسینە تەنها بۆ دیفاع کردن لە ئەمیری عام نووسراوە، وبەبێ ئاگاداری ئەویش نەبوە، نووسەرەکەشی لە هەرە نزیکەکانی خۆیەتی (ئەندامێکی حیمایەیە) لەڕاستیدا نەیوێراوە لەو سەردەمی بەسەرچوونەی نازناو وناوی نهێنی یەش ناوی خۆی بنوسێت.

بێگومان من ناویشی دەزانم، بەڵام ناوی هەڵنادەم، نەوەک زەندەقی بچێ، وادیارە وادەزانێت لەگەڵ دەسەڵاتدارێکی زۆر گەورە وبەهێز کەوتۆتە دەمەقالێ، نەک لەگەڵ نووسەرێکی بێ لایەن، کە لە قەڵەمەکەی بەولاوە هیچ هێزێکی تر شک نابا! ئەو برادەرە لەوە دەچێ لەجیاتی کاری چەک، بە نەزانی کاری قەڵەمیان پێسپاردبێ، ئەویش بەڕاست وچۆپ بەناو کەوتوە، لەقسەی قۆڕ وسوک وتیۆری پیلانگێڕی وبەشەخسی کردنی بابەتەکە هیچی تری نەنووسیوە.

ئەوەشی زیاتر بۆی سەلماندم کە ئەو ڕەوشتەی لەو سەرچاوە هەڵدەقوڵێ، توندو تیژی قسەکانیەتی، بەرامبەر بە کوردێک وموسڵمانێک، ودیفاع کردنیەتی لە بەعسییەکان، وەک چۆن دیفاع لە سەتتام ئەلگەعود دەکات، وپاکانە بۆ ئەمیرەکەی دەهێنێتەوە گوایە مامۆستا سەبارەت بەڕابردووی سەتتام هیچ بەڵگەیەکی لەبەر دەستدا نەبوە!!! ئەی خۆ پاش بەربوونی چاکتر نەبوو هەندێک زانیاری لەسەر پەیدا بکات، پێش ئەوەی چاوپێکەوتنە تەلەفزیۆنەکانی بکات، وبەرلەوەی ئەو بیزاعە فاسیدەمان پێ بفرۆشێت؟! وادیارە دونیا لای تۆ وئەو، هەر دونیا گەورەکەی جارانە، ئەوەتا نیە کاکی حیمایەش هەمان هەڵەی ئەمیرەکەی دووبارە دەکاتەوە، وپاکانە بۆ ئەو بەعسییە دەکات، گوایە ئەمریکاش ئازادی کردوە لەبەر بەعسی نەبوونی.

ئەمریکا دەیان بەعسی تریشی ئازاد کردووە، کە ئازادیشی کردوون لەبەر بەعسی نەبوونیان نەبووە، بەڵکو لەبەر نەخشی سیاسی خۆی بووە. لە هەمووی سەیرتر بەو پەڕی متمانە بەخۆییەوە دەڵێت ئەو قسانەی من کردووم دەربارەی سەتتام "سەبارەت بە چاوپێکەوتنەکانی لە کەناڵی ئەلعەربیە ورۆژنامەی شەرق ئەلئەوسەت، من گومانم هەیە، لەو قسانە، چونکە ئاماژەت بە سەرچاوەی قسەکانی نەکردوە!!" توخوا جەهلی مورەکەب لەوە مورەکەبترتان بیستوە؟! ئەوە من بە رۆژ وبە مانگ وبە ساڵ ئاماژەم بە سەرچاوەکان کردوە لە پەراوێزیش ئەو سەرچاوانە بەو جۆرە دیاری کراون:

(العربیە الاحد ٨ ینایر ٢٠٠٦م، ١٠ ربیع الثانی ١٤٢٧ هـ /٢٠٠٦/٢/٢٠ رۆژنامەی (الشرق الاوسط)). دەزانی برالە شتێک هەیە لە ئینتەرنێت پێی دەڵێن (گوگل) ئەگەر بەکارت هێنابا

ئەو سەرچاوانەت دەدۆزیەوە. خۆ دەتوانی کەمێک لە ئینتەرنێت بگەڕابایت بەرلەوەی نکوڵی لەو ڕاستیانە بکەیت لە پێناو بەعسیەک، دەڵێی پیشەت بۆتە بەرگری کردن لە بەعسیەکان!!

ئینجا ئەو جۆرە ڕۆشنبیرییەی کە ئەو قەڵەم کوێرە نیشانی دەدات، ئێستاکە لە نێوەندی ڕۆشنبیری عەرەبی وعێراقی پێی دەڵێن (ڕۆشنبیری نایب عەریف) (ثقافە نائب عریف) کە بریتیە لە ماستاو کردن وکلکە قیتێ ودیفاع کردن لە خودی سەرکردە ورِەهبەر وقارەمان وئەمیری عام بە هەق وناهەق. ئەو نایب عەریفانەش هەردەم ئاپۆرەیان بەستوە لە دەوری سەرکردەکان، کوردستانیش چاکترین نمونەیە، ئەوە نیە ئەوانەی لە ڕۆژگاری سەخت بەعسی بوون وخزمەتیان بەو ڕژێمە دەکرد، وتاریان لەسەر سەرۆکی فەرماندە دەنووسی، ئەمڕۆ زۆربەی شوێنە هەستیارەکانی حوکمەتیان داگیر کردووە، هەتا ڕوخساری دزێویان تەلەفزیۆنەکانیشیان ڕەش کردوتەوە، خەڵکانی دڵسۆزیش بە خۆیان ویادگاری خەباتەکانیان لە کونجێک دانیشتوون تەنها خەم لە وەزعەکە دەخۆن!!

نموونەی قسان!

ئەوە چەند نموونەیەکی قسەکانی ناوبراو (عەبدوڵلا رەسولە): "ئەدی چۆن وا بەو هەناسە سواریەوە کەوتویە پەلە قاژەوە... دەتەوێت زۆر بە ئاسانی خۆتمان لێ بکەیت بە پاڵەوانی مەیدان!" ، "وەک بەرزەکی بانان بۆی دەرچی؟!"، "زۆر خراپ لینگە وقوچ حاڵی کراوی" ، "دیارە تۆ لینگا وقوچ حالی بووی" "ئەوە بوختانێکە وتەنها هەڵبەستراوی خۆتە دەتەوێت شەیتانی بکەیت لە نێوان قیادەی کۆمەڵ وئەمیردا" توخوا ئەوە قسەی یەکێکە تۆزقاڵێک ڕەوشتی ئیسلامی هەبێت؟! "کاکی بەڕێز ڕەخنەکانت ئەوەندە سەرپێیانەن هەر دەبێ فاتیحایان بۆ بخوێندرێت" نەم زانیوە فاتیحە بۆ ڕەخنە بخوێنن؟!! یان دەڵێ"لە بێخەبەران کەشکەک سەڵاوات" زانیومە سەڵاوات بۆ پێغەمبەر لێدەدرێ نەک بۆ کەشکەک؟! یان دەڵێت:" جا نازانم ئەو پێوەرەت لە کوێ هێناوە؟ هی هەریرە یان لەندەن"
یان دەڵێت: چی دیش حوکمی کوێرانە وزاڵمانە بەسەر ئێمەدا فەرز مەکە وئاستی زانیاری تۆش باش دەزانین وبەوەی کە لە لەندەن دەژیت خۆت لێ نەگۆڕێ(!!!) چونکە ئەمڕۆ زۆر شوان وگاوانی کورد هەن کە ئێستا لە بەریتانیا دەژین!! ." ڕاست دەکەی منیش دەزانم ئەو حزبانە پڕاو پڕن لە عەبقەری وبلیمەتی وەک تۆ! ئەوەیە (تەبعی شەکرباری) نزیکترین کەسی مامۆستا عەلی باپیر!!
ئینجا ئاستی زانیاری چی ولە چی لە زانستی نیکاح وتەڵاق ونەواقیزی وزووو، یان زانستی خوا عەقڵێکت داتێ تا پێی بەڕێوەچن؟!! من چ لەو زانستی (قال وقیل)ە بکەم ئەگەر نەزانم دونیا چۆن بەڕێوە دەچێ، وچۆن دەبێ ڕەفتاری لە گەڵدا بکەم؟! لە جیاتی شورا وڕاوێژ وئازادی وهەڵبژاردن ودەزگاسازی حوکم، خەڵکی گیرۆدەی خەون وخەیاڵات بکەم!

تیۆری پیلانگێڕی

ئەوەی پێویستە ئاماژەی پێ بکرێت، ئەو تیۆری پیلانگێڕییەیە کە مێشکی زۆربەی هەرە زۆری ئیسلامیەکانی جیهانیشی پێ ئاخنراوە، زیاتریش لای ئەندامانی پلە سێ وچوارەکان ڕەنگدەداتەوە، چونکە لە ڕوانگەی ئەوانە شتێک نیە ناوی ڕەخنە بێت، بەڵکو ڕەخنە مانای جوێنە، شەڕە، پیلانگێڕانە، خاوەنەکەشی یان دەبێت سەر بە حیزبێکی، یان لایەنێکی نەیار بێت، یان لەوەش گەورەتر سەر بە دوژمنانی ئیسلام بێت! ئەوە نیە ئەو نایب عەریفە قەڵەم کوێرە، بێ ئەوەی لە سیاقی قسەکانم تێبگات کەمن دەڵێم "ئەگەر بەدەست خۆم بوایە کتێبی (ئەشکەنجە وزیندان) م وەرنەدەگێڕایە سەر عەرەبی" هاتووە لەو سەرە داوە چەندین تەوەرەی لێدروست کردوە، بێ ئەوەی بزانێت تەوەرە چییە، بەڵام هەروا گوێی لێبوە لە نووسین تەوەرە هەیە، بۆیە هاتوە لە جیاتی وەڵامی قسەکانی من بداتەوە، هەر ئحم وکۆکەیەکی کردۆتە تەوەرەیەک بۆ درێژکردنەوەی نووسینە بێ تام و بائیسەکەی!!

من دەبێت داوای لێبوردن لە ڕۆژنامەی میدیاش بکەم، کە وەک هەقی وەڵامدانەوە دەبوایە ئەو نوسینە درێژو بێ ناوەرۆکەی (عەبدوللا ڕەسول) بڵاوبکەنەوە، گومانم نییە ئەگەر بابەتەکە لە وەڵامی بابەتێکی هەستیار نەبایە، دەبوایە شوێنی ئەو جوێننامەیە تەنەکەی خۆڵی ژێر مێزی سەرنووسەری میدیا بوایە.
وەک ڕونکردنەوەیەک بۆ ئەوانەی لایان گرنگە ڕاستیەکانیان بۆ دەرکەوێت، ئەو قسەیەی من " بەڵام ئەگەر بەدەستی خۆم بوایە ئەو کتێبەم نەدەخستە بەر دەستی خوێنەرانی عەرەب لەبەر ئەو هۆیانەی کە لەو رەخنە وتارە باسیان دەکەم"

یەکەم من دەمێک بوو گوێم لەو بەزمەی عەلی باپیر وپیاوانی رژێم ببوو، حەزیشم دەکرد بیخوێنمەوە، تەوقوعیشم دەکرد مامۆستا لەوپەڕی ئیسلامەتی وکوردایەتی هەڵسوکەوتی لەگەڵدا کردبن، نەک ببێتە شەفاعەتخواز ورزگارکەری قیامەتیان، ئینجا کە بەرپرسێکی ناسراوی کۆمەڵی ئیسلامی داوای لێکردم بۆ رۆژنامەی (ئەلشەرق ولئەوسەت) پوختەیەکی لێوەرگێڕمە سەر عەرەبی، داوایەکەم قبوڵ کرد بەبێ دڵ لە دڵ دان، خۆ رۆمانێکی سەلمان رۆشدی نەبوو تا هەڵوەستەی لێبکەم، وەعدیشم دا بە زوترین کات کارەکەم ئەنجام بدەم، وقسەشم کرد لەگەڵ بەرپرسێکی رۆژنامەی ناوبراو.

ئینجا کە خوێندمەوە وتوشی شۆک هاتم، نەمتوانی لە پەیمانی خۆشم پەشیمان ببمەوە، چونکە ئەو پەیمانەم دابوو، بۆیە بە ناچاری ئەو کارەم کرد، نەک لەبەر پارە، ویان لەبەر ئەوەی لایەنێک بە زۆر پێیان کردبم" من ئەو کەسە نیم بە پارە یان بە زۆر کارم پێ بکەن، من ئامادەم

موباهەلە لەگەل خۆت وهەموو ئەو ساویلکانەش بکەم، کە ئەو فیکرە عەبقەریەیان خستۆتە دڵتەوە، خۆمن خاوەنی حیزب وپێشمەرگە وبارەگا ودەزگای ڕاگەیاندن نیم، تا هێندە پێویستم بە پارە بێت، وبە هەموو ڕێگایەک هەوڵی پەیاکردنی بدەم؟!

ئەوانەی زانیاریشت لێوەرگرتوون لەسەر من دەتتوانی ئەو زانیاریەش وەرگریت کەمن تا ئێستا خاوەنی خانوێکیش نیم، لەوانەشە زانیبێشت ئەگینا خوا دەزانی چ هەرایەکت لەسەر دەنایەوە! ئەوەشی ماڵی لە شوشە بێت بەرد لە خەڵک ناگرێت.!

لە هەمووی سەیرتر ئەوەیە ئەو برادەرە نایب عەریفە بە شێوەیەکی موخابەراتی بۆگەن چەند زانیاریەکی لەسەر من کۆکردوتەوە، کە سوپاس بۆ خوا هیچ لاپەرەیەک نیە لە ژیانم شەرمەزاریم پێی بێت، ناشمەوێت وەکو خەڵک باسی (بطولات)ی خۆم بکەم، ئەگینا ئەوەی لەگەڵ من لە خوێندندا بوە دەزانێت من چۆن بەربەرەکانێی بەعسیەکانم دەکرد، ئینجا ئەو زانیاریانە بەو پەڕی بێ ئەدەبیەوە بەکاریان دەهێنێ: بۆ نموونە، کە من هەرگیز لە دوور ونزیک باسی شەهادەی خۆم نەکردوە کەچی ئەو برادەرە هاتوە ئەو زانیاریە تایبەتییەی کردۆتە تەوەرەیەک (بێ ئەوەی بزانێت تەوەرە یانی چی) وباسی کڕینی شەهادەی ماستەر وتەزویر کردنی دەکات وچەندین وڕێنەی تر، وابزانم خۆی عوقدەی شەهادە نزمی هەیە، دەڵێن لە عەسکەریش نایب عەریفەکان زۆر ئەزیەتی خاوەن شەهادەکان دەدەن لەبەر عوقدەی شەشی سەرەتایی خۆیان!!

هاودژی لە خودی عەقلدا!

لە تەوەرەیەکی تردا (بێئەوەی بزانێت تەوەرە یانی چی وچۆن دیاری دەکرێت) دەڵێت دژایەتی هەیە لە نێو ئەو دوو قسەیەی من:
" بێگومان من مامۆستا عەلی باپیر لە نزیکەوە ناناسم" و " من مامۆستا عەلی باپیر زۆر دەمێکە دەناسم وەک نووسەر" هەتا بە قرتاندنیشیان ئەو دوو ڕستەیە دوو مانای جیاوازیان هەیە، ئەگەرچی ئەو نایب عەریفە زۆر بێ شەرمانە بەشی دووەمی ڕستەی دووەمی قرتاندوە کە دەڵێم: "لەوەتی سەردەمی کتێبی (ئیسلام وڕێچکان) دەتوانم بڵێم زۆربەی نووسینەکانیشم خوێندۆتەوە لەو ڕۆژەوە"

ڕستەی یەکەم دەڵێت: " من مامۆستا عەلی باپیر لە نزیکەوە ناناسم" بە شێوەیەکی شەخسی، ڕستەی دووەم دەڵێت:" من مامۆستا عەلی باپیر زۆر دەمێکە دەناسم وەک نووسەر" واتە لە ڕێگای کتێبەکانیەوە، وەک چۆن فاروق ڕەفیق وبەختیار عەلی وعەباس عەقاد ونەجیب مەحفوز ومحەمەد عەممارە وبوتی وجەمال بەننا و جۆرج تەڕابیشی و سید القمني و سید قوتب و محمد عابد الجابری وچەندانی تر دەناسم وەک نووسەر. ئەوەی لە جیاوازی ئەو دوو ڕستەیە تێنەگات پێویستی بە کۆرسێکی (مەحول ئومیە) هەیە!!

ئەمریکا: شەڕێکی بەسەر دابڕاو!

لە چەند (تەوەرەیەکی) تردا بێ ئەوەی من دیفاع لە ئەمریکا بکەم ئەو برادەرە سێ چوار تەوەرەی (چۆمسکیانەی) دروستکردوە لە ڕەخنەی ئەمریکا تەنها لەبەر ئەو قسەیەی من:"بۆ دەبێت داگیرکەرێکی تکریتی، چاکتر بێت لە داگیرکەرێکی ئەمریکی؟! خۆ هەر نەبێت ئەو ئەمریکییە کەمێک شارستانی تر ڕەفتار دەکات، لەو تکریتییە لادێیە قین لە دڵانە؟! " هەر بە زۆری دەیەوێت بمخاتە بەرەی ئەمریکا، لە ڕاستیشدا ئەو قەڵەم کوێرە لە پێش وپاشی ئەو ڕستەیەی قرتاندوە تا قسەکەی من وا دەرکەوێت کە بەرگریکردنە لە ئەمریکا.

ئەوەش دەقەکەیە وەک خۆی:" ئێمە بێگومان هەواداری داگیرکاری ئەمریکا نین بۆ هیچ وڵاتێکی ئیسلامی وغەیرە ئیسلامی، بەڵام ئەگەر داگیرکردنێک ڕووخانی ئەو ڕژێمە پنج داکوتاوەی دژی گەلەکەمی لێبکەوێتەوە، وتەخت وبەخت تێکشکانی بەعسی لێ بکەوێتەوە، وهەڵبژاردنی ئازادی لێبکەوێتەوە، گەورە بوونی پایە وپێگەی کوردی لێبکەوێتەوە لە عێراق وجیهاندا. بۆ دەبێت من دژی ئەو داگیرکردنە بم. ئێمە هەموو کەرامەت وئاخ وشەرەف وچارەنووسمان بەدەست ئەو ڕژێمە داگیرکرابوو، بۆ دەبێت داگیرکەرێکی تکریتی چاکتر بێت لە داگیرکەرێکی ئەمریکی؟!

خۆ هەر نەبێت ئەو ئەمریکییە کەمێک شارستانی تر ڕەفتار دەکات لەو تکریتییە لادێیە قین لە دڵانە؟! خوا دەزانێت کە من لەسەر ئاستی کەسێتی تۆزقاڵێک سودم لە داگیرکردنی ئەمریکا نەکردوە" ئەو ساختەکردنە لەو نموونەیە دەچێت کە زوو زوو بە نووسەرە غەیرە ئیسلامیەکان دەڵێن قسەکانیان وەک شێوەی (ولا تقربوا الصلاة) دەڵێن، کەچی خۆشتان هەمان ساختە دەکەن!!

سوربوون لەسەر هەڵە!

لەتەوەرەیەکی تردا دیفاع لە رەفتاری ئەمیری کۆمەڵ دەکات لەگەڵ پیاوانی ڕژێم ودەڵێت: سەرەتا وام هەستکرد رەخنەکانت لە ژێر قورئان وفەرموودەی پێغەمبەر دەخەیە ڕوو؟!" ئەی ئەو فەرموودەیەی وەحشی بە فەرمووده حسێب ناکرێت؟ ئینجا باسی پێویستی نەرم ونیانی دەکات لەکاتی بانگەوازیدا، من لاریم لەوە نیە، بەڵام بانگەوازی بۆ کێ بۆ ئەو سەرکردە بەعسیانە، کە دەستیان سوورە بە خوێنی سەدان هەزار کورد؟! بڵێی ئێوە وئەمیرەکەتان سنگتان لە سنگی پێغەمبەریش فراوانتر بێ، کە تەنها تەحەمولی بینینی وەحشی نەکرد؟! پێغەمبەر نە ڕێگای هیدایەتی وەحشی گرت، ونە هێندەش پەرۆشی بوو شەو رۆژ خەریکی ڕزگارکردنی قیامەتی بێت، نە بۆ جارێکی تر هێشتی چارەی وەحشی ببینێتەوە! چاکتر وایە ڕەخنە لە خۆتان بگرن لەو کارە نەزان وساویلکانە، لە جیاتی پینە وپەڕۆ کردن بۆ هەڵخەڵەتاندنی عەوامەکانتان!

فەلسەفەی خەونەکان

لە تەوەرەیەکی تردا هاتوە تەفەلسوف دەکات، باس وپێناسەی خەون وخورپەمان بۆ دەکات بێ ئەوەی خەونەکانی ئەمیری کۆمەڵی بخاتە ژێر پێوەرەکانی! تۆ ئەو تەفەلسوفە بێتامە بۆ ئێمە مەکە بۆ ئەوەی لە دەرەوەی کۆنتێکست (سیاق) مەژغولمان کەیت، باسی خەونەکانی ئەمیرمان بۆ بکە، ئایا دەشێت بە شەرعیەتی خەونێک شەرعیەتی نارەزایی وجیاوازبوون لە خەڵکی قۆرخ بکەیت؟! دەکرێت خەونێک بکرێتە فەرمودەیەک وەک هەر فەرمودەیەکی تری پێغەمبەر (د. خ) باس بکرێت، وداوا لە خەڵک بکەیت کاری پێ بکەن؟!!

لە قەراغی تەکفیردا!

لە تەوەرەیەک لە تەوەرەکانی کە وەک عەقڵیەتێکی ئیسلامی تەقلیدی وبە بەهرە وەرگرتن لە تڕادیسیۆنی توندڕەوی وتەکفیر، تەلمیحێکی تەکفیری ترسناک بۆ خەڵک دەکات بە گشتی، کاتێک ڕەخنە لەو وتەیەی من دەگرێت کە سەبارەت بە ڕزگارکردنی قیامەتی سەرکردە بەعسیەکان ئاڕاستەی مامۆستا عەلی باپیرم کردوە:

"من بڕوا ناکەم ئەو هەڵوێستە نقووم بوەی لە ئایدیەلیزمیەت، خوا وپێغەمبەر وخەڵکی لێی ڕازیبێت، جگە لە چەند ئەندامێکی موتیعی کۆمەڵ نەبێت!" ئەو دەڵێت :"کوا بەڵگەکانت کە خوا وپێغەمبەر پێی ڕازی نین؟! پاشان دەڵێ خەڵکی لێی ڕازی نین. کام خەڵک هی موسڵمانان یان کافر.. جگە لەوەش پێوەر چییە بۆ چاکە وخراپەی کاری ئیسلامی کە ڕەزامەندی خەڵک بکرێتە پێوەر، تەنها ڕەزامەندی خوا پێوەرە، جا نازانم ئەو پێوەرەت لە کوێ هێناوە؟ هی هەریرە یان لەندەن، خوای گەورە دەفەروێت: [وان تطع اکثر من فی الارض یضلوک عن سبیل الله ان یتبعون الا الظن وان هم الا یخرصون] الانعام – ١١٦."

من نەمزانیوە خەڵکی کوردستان بریتین لە موسڵمان وکافر، بە تایبەتی زۆربەی هەرە زۆری خەڵک خۆی بە موسڵمان دەزانێ، ئەو ئایەتەی هێناویەتەوەش هەموو مەداریسی فکری سەلەفی توندڕۆ وەک ئامانجێکی دووسەرە بە کاری دەهێنن، هەرچەندە ئەو ئایەتە وهاوشێوەی ئەو ئایەتە دەرهەق بە کۆمەڵگای ناموسڵمان هاتوون، سادەترین تەفسیری قورئان دەربارەی ئەو ئایەتە دەڵێت: (وان تطع اکثر من فی الارض، اي: الکفار) واتە ئەو زۆربەیەی ئاماژەی پێکراوە زۆربەی کافرە، نەک زۆرینە هەردەم لەسەر کوفر بن.

ئەوە تێگەیشتنی یەکەم: لە ڕوانگەی ئەو فەهمە سەقەتانەدا، بەو پەڕی گومان وسوکایەتیەوە سەرنجی کۆمەڵگا ئیسلامیەکان دەدرێت، لە پێناو بەرژەوەندی حوکمی دیکتاتۆرانەی بەناو ئیسلامی. بە پێی ئەو تێگەیشتنە داوای زۆربەی خەڵک هەردەم گومڕایی لێدەکەوێتەوە، بەپێی ئەو فەهمە نەخۆشە سەلەفییە ونەبهانیەی حزبی تەحریر، ئەو جۆرە تێڕوانینە بوو، وایکرد بۆ زیاتر لە ١٣٠٠ ساڵە دنیا حوکمێکی ئیسلامی دادگەرانە، یان سیستمێکی شارستانی ودادپەروەرانەی ئیسلامی بەخۆوە نەبینێت، ولەبەر بنج داکوتانی ئەو ئافەتە، هەتا دیکتاتۆرە قەومی وعەلمانیەکانیش سوودی لێوەر دەگرن بۆ بەردەوامی دان بە حوکمی تاک ڕەوانەی خۆیان. دووەم چەکێکی کاریگەرە بۆ تەکفیر کردنی هەر کەسێک وکۆمەڵێک کە بە حوکمی ئەوان – نەک خوا - ڕازی نەبوو، وگڵدانەوەی مافی نەیاریش زۆر ئاسانتر دەکات!!

ئەو برادەرە لەو ڕوانگەوە بەبێ ئەوەی بە خۆی بزانێت هەڵگری ئەو تێڕوانینەیە، خۆیان موسڵمانن ئەوانی دەرەوەش نا!! هەر لەو دەسپێکەوە لەوەسفی کتێبەکەی مامۆستا عەلی باپیر دا دەڵێت: " بەڵکو ڕوداوێکی ڕاستەقینەیە سەدان پەند ودەرسی تێدایە بۆ موسڵمانان وخەڵکانی تریش" هەڵبەتە مەبەستی لە موسڵمانان (ئیسلامیەکانە) چونکە من سەدان جار ئەو دەربڕینەم گوێ لێبووە، وهەڵوێستیشم هەبوە بەرامبەری. کاتی خۆی کەکەسانێکی وام دەدیت باسی یەکێکیان دەکرد، دەیانوت:"فلان موسڵمانە؟!" من بۆم ڕاست دەکردەوە، دەمگووت:"مەڵێ موسڵمانە، بڵێ ئیسلامیە یان نا؟".

مافی ڕەخنە تەنها بۆ کۆمەڵە!

لە تەوەرەیەک لەو تەوەرە زۆروزەبەندانە، ئەو حیمایە نایب عەریفە پێیوایە تەنها دەبێت ئەندامانی کۆمەڵ قسە بکەن ورەخنە بگرن، کە ئەوەش کارێکی زەحمەتە بۆ کەسانێکی ناو کۆمەڵ خۆی لە قەرە بدات، بێ ئەوەی ژێر سزا ونانبڕینی ئەمیری کۆمەڵ نەکەوێت.
من ئەو ڕەخنەیەم بۆ هەموو کورد بوو، لە نێو ئەوانیش ئەندامەکانی کۆمەڵ، ئەوجا بە دڵتان بێ یان نەبێ ئەوە کاری من نیە، لاشم گرنگ نیە خەڵک بزانێت چەندە دڵسۆزم بۆ گەلەکەم، ئەگەر خوێندنیشم لە زانکۆی سەلاحەدین تەواوکردوە، باوەڕ ناکەم ئەو کارە هیچ عەیب وعارێک بێت! وادیارە ئەو برادەرە دەیەوێت هەموو کەس ببێتە حیمایەی مەنسولەکان؟!

ئینجا ئێمە ئەو بە عسیانەی دەماندیتن لەو زانکۆیە هیچیان لە سەرکردەکانی بەعس نەبوون، پەیوەندیشمان لەگەڵیان لەوپەڕی خراپیدا بوو، دەیان جار چاومان لێ سورکراوەتەوە، وهەڕەشەمان لێکراوە لە لایەن ئەو بەعسیانە. هەردەم تەحەدامان دەکردن لەو هەل ومەرجە نالەبارەش، هیچ ڕۆژێکیش خەمی قیامەتی ئەوانەمان نەبوو، دوعامان بۆ نەدەکردن، بەڵکو لێمان دەکردن، خۆمان لێنەکردبوونە ئیمامی زەمانە.

نێوانی سەرکردایەتی وئەمیر!

بە زمانێکی بازاڕی ومنداڵ ئاسا ئەو برادەرە دەڵێت: "ئەوە بوختانێکە وتەنها هەڵبەستراوی خۆتە، دەتەوێت شەیتانی بکەیت لە نێوان قیادەی کۆمەڵ وئەمیردا" نازانم دەبێت من چ سودێک لە تێکدانی نێوان ئەندامانی سەرکردایەتی کۆمەڵ وئەمیرەکەی بکەم؟! مەگەر تەنها تیۆری موئامەرە ئەو مەتەڵە حەل بکات! نە حزبم هەیە، نە تا ماوم لەو بڕوایەدانیم حزبایەتی بکەم. بەرلەوەی من ئەو ڕەخنانەی ناو ئەو کتێبەم ئاشکرا کردبا، دەبوایە ئەندامانی سەرکردایەتی هەر لە چاوپێکەوتنە تەلەفزیۆنیەکانەوە هەڵوێستێکیان وەرگرتبا، لەبڵاوکردنەوەی ئەو تەرزە قسانە، کە دیسانەوە دەڵێم سوکایەتیەکی ئاشکرایە بەو سەرکردایەتییە.

دەبوایە هەڵوێستێکیان هەبوایە لە ئاستیدا، ئینجا من ئاگادارم کە چەند کەسێک لەو سەرکردایەتیە هاوڕای من بوونە لەو ڕەخنانە، بەڵام وادیارە کاریزمای مامۆستا عەلی باپیر هێندە بە هێزە ناوێرن بە ڕووی دابدەن! ئەی سەید قوتبیش پاش گیران ولە سێدارەدانی نەبوە تابۆیەکی موقەدەس کە کەم کەس جورئەتی ڕەخنە دەکات لە بیروڕاکانی!

ئینشاڵلا کۆمەڵ هەر یەکگرتوو دەبێت، ئەگەر ئەوان بەوەزعی خۆیان ڕازیین من چیم داوە لەو دوورە گێچەڵیان پێ دەکەم!

ڕەخنەی نهێنی و نهێنی ڕەخنە لەو سەردەمەدا

بەڕاستی ئەو برادەرە ئەمیر وخەونەکانی ئەمیر زۆر بچوک دەکاتەوە کاتێک دەڵێ:
" مامۆستا شتی بۆ تۆ نەنوسیوە، تۆش ئەندامی کۆمەڵ نیت ورۆژێک لە رۆژان لەگەڵ کۆمەڵدا کارت نەکردووە! ئێمەش ئەندامانی کۆمەڵ وەکیلی وەکو تۆمان قبول نییە وبە نوێنەرایەتی ووەکیلایەتی ئێمە قسە مەکە..."

چونکە ئەگەر مامۆستا عەلی باپیر نوسینەکانی بەس بۆ کۆمەڵیەکان بنووسێ، ئەی بۆ ئەو کتێبانەی مامۆستا باپیر تەنها لە نێو بارەگاکانی خۆتان بڵاوناکەنەوە، ولەسەریان نانوسن (للتداول الحزبی فقط)؟ تا ئێمەی غەیرە کۆمەڵیش وەڵامی نەدەینەوە. شتێکیش کە پاش بڵاوبوونەوەی نووسینەکەم لەسەر کتێبی (ئەشکەنجە وزیندان) چەند کەسێک پێیان وتم، ئەوەیە کە دەبوایە ئەو ڕەخنانە بە نهێنی بە مامۆستا عەلی باپیر وترابا لە ڕێگای ئیمێل یان نامەیەک! ئەو برادەرەش هەمان شت دەڵێت:"پێش ئەوەی ئەم ڕەخنەنامەیە بڵاوبکەیتەوە،

ئەگەر دڵسۆزی دەبوایە بە شێوەی نامەی تایبەت ئاڕاستەی مامۆستات کردبا، چونکە شەرع بەو شێوەیە ڕێگامان پێ نادات ئامۆژگاریی هیچ کەسێک بکەین"

جارێ ئەو شێوازەی ڕەخنە کە باسی دەکەیت هیچ پەیوەندی بە شەرعەوە نیە، نازانم لە ئەخبارە توراسیەکان وئەدەبیاتی (الاحکام السلطانیە) زیاتر کەی شەرع باسی وایکردوە، ئەی ئافرەتێک لەسەر مینبەر ڕەخنەی لە عومەری کوڕی خەتاب نەگرت؟! بەڕاستی من بڕوام بەو شێوازە تەقلیدی ونهێنییەی ڕەخنە نییە، چونکە دەمێکە بێ هودەیی خۆی ئیسپات کردووە، ئەوەی ئاگاداریشم ئەوەیە دەیان جار مامۆستا عەلی باپیر وکەسانی تریش بە نهێنی ئامۆژگاری کراون بەڵام سوودێکی وای نەبووە، چونکە هیچ گۆڕانێکی ئەوتۆ لە ڕەفتاری ڕەخنە لێگیراو بەدی نەکراوە. بۆیە دەبێت ئەو قۆناغە بەجێ بێڵین، لە ڕەخنەی نهێنی، وپێویستە هەموو کۆمەڵگاکەمان فێری ڕەخنە گرتن بکەین، تا دووچاری بەرپرسیارەتیان بکەین لەبەردەم جەماوەردا. ئەو کۆمەڵگا بەهێزانەی ڕۆژئاوا، بە ڕەخنەی ئاشکراو چاونەترسی لە ڕەخنگرتنەوە، وایان کردووە وەزیرەکان وسەرۆک وەزیران و سەرۆکیش لە ترسی جەماوەرە زیندوەکە بلەرزن، نەک جەماوەر بە ناو هاتنی وەزیر ومەسوول وسەرۆک ترسی لێ بنیشێت!!

دووەم من ڕەخنەم لە ڕەفتارێکی شەخسی مامۆستا عەلی باپیر نەگرتووە، هەتا بە نهێنی پێی بڵێم، بەڵکو ڕەخنەکانی من ئاڕاستەی کتێبێکی ئاشکرای کتێبخانەکانی کوردستان کراوە، بەرلەوەی لە دوو توێی کتێبیش بڵاوبکرێتەوە، لە شێوەی چاوپێکەوتن لە تەلەفزیۆنی کۆمەڵ بڵاوبۆتەوە، ئینجا بە ئەلقە لە ڕۆژنامەی کۆمەڵیش بڵاوبۆتەوە، ئێستا لەسەر ماڵپەڕی کۆمەڵیشە لە ئینتەرنێت!

چاوەڕوانی ئەوە بووم وەک چۆن عومەری کوڕی خەتتاب لەسەر مینبەرەوە (نەک بە نهێنی) وتی "عومەر هەڵەی کرد وئەو ئافرەتە ڕاست دەکات" وەک چۆن هەر باسی فلان پیاو چاک وفلان سەلەفی سالح گوتویەتی: (رحم الله من اهدی الي عیوبی) واتە (ڕەحمەتی خوا لەو کەسەی ئاماژە بۆ عەیبەکانم دەکات) وادیارە ئەو قسانە تەنها بۆ هەڵخەڵەتاندنی منداڵەکانی مزگەوتەکانە، ئەگینا چی دەبوو ئەگەر مامۆستا عەلی باپیر، دانی بەو هەڵانە نابایە کە خستمە ڕوو لە وتارەکەی پێشوو، ئەگەریش هەڵەم هەبوایە بۆمی دەستنیشان کردبا، یان کە بڕیاری وەڵامدانەوەی دەدا، یەکێکی شیاوی بۆ ئەو کارە دەستنیشان کردبا، نەک نایب عەریفێکی کلۆلی وا کە پێی وایە قەڵەم وچەک یەک وەزیفەیان هەیە!! وەک چۆن دیکتاتۆری پێشوو دەیووت:"قەلەم وچەک یەک دەمیان هەیە"[3]

---

[3] ئەو وتارە وابزانم لە مانگی ٩ی ٢٠٠٦ وەک وەڵامێك بڵاوكرایەوە.

بەشی دووەم

عەلی باپیر وسیاسەت و ئیگۆمانیا

عەلی باپیر و ئیگۆی هەڵاوساوی!

بەڕاستی جێگای ئەسەفە، کەسێکی وەك مەسعود عەبدولخالیق، ئەگەر بیەوێت ڕەخنەیەک یان سەرنجێك بخاتە ڕوو دەربارەی هەر لایەنێکی دەسەڵات یان ئۆپۆزسیۆن، لەجیاتی دەستخۆشی ونرخاندنی سەرنجەکانی، پەلاماری نارەوا بدرێت بۆ سەر کەسایەتی، بەر لەوەی لە بیروڕاکانی بکۆڵرێتەوە یان وەڵامێکی دۆستانەی بدرێتەوە. لەوەش ئەسەفتر ئەوەیە، کە کەسانێکی سەر بە لایەنە ئیسلامیەکان، ئەو رەفتارە دزێوە بگرنە بەر بەرامبەری، لە کاتێکدا پەرۆشی کاک مەسعود بۆ ئەو لایەنانە جێگای گومان نییە، بەڵکو خەڵکانی دەرەوەی بازنەی ئیسلامیەکان بە ئیسلامیەکی تۆخی دەزانن.

ئەو کۆمێنتە بێ سەلیقە و بێ زەوقانەی لە دژی کاک مەسعود دەنوسرێت، گوایە دژی ئیسلام وئیسلامیەکانە، یان عیلمانیە یان یەکێتییە، هەمووی دەچێتە خانەی جەهل و دەمارگرژی وپەروەردە نەکردنەوە. کە دەڵێین پەروەردە، مەبەستم لە پەروەردەی سیاسی ورەخنەییە . کەسێك تەنها فێر بکرێت گوێ بگرێت بۆ ئەمیر یا سەرۆکەکەی، ورێگای پێ نەدرێت ڕایەکی جیاواز بخاتە ڕووی ئەمیر و پێشەواکەی، دەبێت هەر بەو ئاڕاستەیە بیر بکاتەوە، کە هەموو کەسێك هەڵەیە، گومڕایە، نەزانە، بێ دینە، عەلمانیە تا دەگاتە دژە ئیسلام، ئەگەر بە حزبەکەی ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی گووت، هەڵەیت لەو کارە ولەو گوتارە.

بەڕای ئێمە هەموو شتێك لە سەرچاوەوە چارەسەر دەکرێت، کە سەرچاوە سەقەت بوو ئاڕاستەی قاعیدەش سەقەت دەبێت، کە سەرچاوە لێڵ بوو، هەرگیز جۆگەلە و لقەکان سازگار نابن. کێشەی عەلی باپیر لەگەڵ ڕاپەسەندی [اعتداد بالرأي] وگوێ لەکەس نەگرتن، وهەڵاوسانی [منی بالای] زۆر کەڤنارە، وادەزانێت ئەگەر دانی نا بە هەڵەبوونی لە ڕایەکی خۆی، یان هەڵوێستێکی خۆی، واتای دابەزین وخۆ بچوک کردنەوەیە. کەچی پێغەمبەر و خەلیفەکانی، چەندین جار وازیان لەڕای خۆیان هێناوە، چوونە سەر ڕای کەسانی تر، هەتا حەزرەتی عومەر بۆ ڕای ئافرەتێك ڕای خۆی گۆڕی لەسەر مینبەردا.

قورئان هەر هانی شوراکردن و (وشاورهم في الامر) دەدات، لە حەدیسیش هەموو دەزانین دەفامرێتەوە، کە کەس لە پێغەمبەر زیاتر پرسوڕای بە هاوەڵەکانی نەکردوە، وچیرۆکی پرسوڕاکانی زۆر لەوە بەناوبانگترە کە ئێمە باسی بکەینەوە. عەلی باپیر وەك چۆن دڵسۆز و زاناشی لێ دەبێتە دوژمن، ولە ڕێگای شوێن کەوتە ساویلکە وسەرسامەکانی، دەیان وەڵام و تاوانی ئەخاتە پاڵ، وجوێن وگومان ئاڕاستەی ڕەخنە لێگرەکانی دەکات، لە بەرامبەردا کەسانێك کە گوێڕایەڵی ڕەهای ئەو بوون، یان تەسلیم بە ئەو بوون بێ چەند وچوون، ئامادەیە

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

بیکاتە موریدی خۆی با موریدەکان سەرانی بەعسی پێشووش بێ وەك لە کتێبی: (ئەشکەنجە و زیندان) دا پاش ئەوەی باسی ئەو سەرکردە دۆڕاوانەی بەعس دەکات، وخۆی بە فریادرەسیان دەزانێت لە دۆزەخی رۆژی قیامەت، لە وتەیەکی بۆ سەرانی بەعس دەڵێت: "من لە ڕووی دڵسۆزیشەوە ئەو شتانەتان پێدەڵێم، بۆ ئەوەی لەسەری بوون چیدی لەسەری نەچن،...دەڵێم لانی کەم گەر دونیاشتان چوو، با قیامەتەکەتان هەبێت، خۆ من دڵسۆزتانم"ل ٢٥٥ . عەلی باپیر خۆی لێ ببوە پێشەوای ئەو دۆڕاوانە "چونکە من ئیمامیشیان بووم وپێشنوێژم بۆ دەکردن، بانگم بۆ دەدان، دیارە من هەر ئەوە نەبووم وەکو نەیارێکی فیکری، ئەوان بە چاوی پێشەوایەتی تەماشایان دەکردم، وەکو بڵێی بەرپرسی دونیا ودینیان بم.." ل ٢٥٥

هەتا کۆمەڵی خاچی سوریش سەرسوڕمانی خۆیان لەو پەیوەندیە نا ئاساییە دەردەبڕێ وپێیان دەگووت:" چۆن دەتوانی لە گەڵیان دانیشی و قسە بکەیت؟!!!" ل ٢٥٧. لە پاداشتی ئەو دەروێشیەتەیان بۆ عەلی باپیر، شێخ عەلی باپیر سەرانی ڕژێم دەکاتە موریدەکانی خۆی! کاتێ پرسیاری لێدەکەن دەربارەی ئەو سەرانەی بەعس کێن کە باسی تەوبە وعیبادەت وتاعەتیان دەکەیت بە سەرسامیەوە، بەوپەڕی سادەییەوە دەڵێت:"وەڵڵا پێم خۆش نییە ناوی کەس بەرم، موریدەکانی خۆم پێم خۆش نییە ناویان بەرم!!" سەرانی بەعس بە موریدی خۆی حساب دەکات، نیشانەی سەر سوڕمانەکە لەلایەن ئەنجامدەری چاوپێکەوتنەکانی کتێبەکە دانراوە!!!

کاک مەسعود عەبدولخالیق، ڕەخنە لە رەفتاری ئۆپۆزسیۆنی عەلی باپیر دەگرێت، کە وەك سەلەفیە بێ حەوسەلەکان باسی عەقیدە ونەورۆز ولە پەرلەمان بوون ولادانی عەقیدی ناکات، بەڵکو باسی هەڵەی لە سیاسەت کردن دەکات، کە لەوە دەچێت تا ئێستا عەلی باپیر جیای نەکاتەوە لە کاری بانگەوازخوازی، ئەخر ناکرێت ناو لە خۆت بنێی ئۆپۆزسیۆن وەک ئینگلیز دەڵێت هەر لینگێکت لە سەربازگەیەک بێت has a foot in both camps لە گۆشتی دەسەڵات و چەلاوی ئۆپۆزسیۆن یش بخۆیت. دەسەڵات نابێت بەهیچ جۆرێك هەست بە خاوی ئۆپۆزسیۆن بکات لە سەرنجدانی ورد ودرشتی کارەکانی.

چەمکی عەلی باپیر بۆ ئۆپۆزسیۆن بوون، بە سەردانی نهێنی وپرۆژەی شەخسی وناوبژیوان لە نیوان دەسەڵات و ئۆپۆزسیۆن!! ئەو جۆرە تێگەیشتنە موستەهەقترە پێی بگوترێت تێگەیشتنی [لینگە وقوچە] لە ئۆپۆزسیۆن بوون، نەك بە سەرنجەکانی کاک مەسعود عەبدولخالیق بگوترێت.

ئەو کەسەی هەر لە منداڵیەوە پێی وابێت خوا ڕۆڵی براگەورەیی وئاڕاستەکاری پێ بەخشیوە وکردۆتە قەدەری وەك خۆی دەڵێت:" خوای گەورەش بارەکەی بۆ من وا هەڵخستوە، هەر کە گچکەش بووم، منداڵیش بووم، لە گەڕەکێ کە تیپی تۆپێنەیان پێکدەهێنا، منیان دەکردە برا گەورە، هەر کە پێشڕا گەیشتووم، ئەوە برای وەکو حەسەن بابەکر کە بەتەمەن لە من گەورەتر بووە، لە گەڵیاندا بووم، خوای گەورە بارەکەی بۆ من وا هەڵخستوە، کە من ئەوان ئاڕاستە کەم وئەوانە، ئەو برایانە کە لە من گەورەتر بوون، ڕەنگە لە منیش شارەزاتر بوو بن، بەڵام بە هەرحال خوای بەرز بارەکەی وا بۆ من هەڵخستبوو، واتە هەر لە سەرەتاوە وەزعەکەم وا بووە، زیاتر ڕۆڵی برا گەورەیی وئاڕاستەکار و ئەوانە ببینم".. ل١٠٢ – ١٠٣

زۆر زەحمەتە [منی باڵای هەڵاوساوی] ڕێگەی پێ بدات یەکێکی تر ئاراستەی بکات یان گوێ لە ڕەخنەی کەسێك بگرێت، ئەو جۆرە دەرونە هەڵاوساوانە بەس چاوەڕێی ستایش ودەست خۆشی ***وبالروح بالدم*** دەکەن.

ئەوەی باسی حزبەکەی بکات وەک چۆن کەسێك باسی دوکانێکی یان کۆمپانیایەکی خۆی دەکات زەحمەتە شەریکێك لەو مولکایەتیە تایبەتیە بۆ خۆی بدۆزێتەوە، وەك دەڵێت: " من وام هەست کردوە کە کۆمەڵی ئیسلامی بەهی خۆم دەزانم... هەمووی یەکە ومنیش هی هەموویم وهەمووشی بە هی خۆم دەزانم و لە خزمەتی هەمووشیدام تا هەبم وتا کۆمەڵی ئیسلامی من بە چاوساخ وئەمیری خۆی بزانێت، من بە برا گەورەی خۆی بزانێت.." ل ٣٦٠

ئەوەی داوا لە سەرکردایەتی حزبەکەی بکات نەك قاعیدەی فەقیر وعەوام بەرزببنەوە بۆ ئاستی عەلی باپیر، نەك ئەوان ئەو دابەزێنن بۆ ئاستی نزمی خۆیان، چۆن ڕێگا بە ڕەخنە لێگرتنی دەدات، لەو بارەیەوە دەڵێت:"...بەڵام واش چاوەڕێ ناکەم هەموو ئەندامانی سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی لە ئاستی بەندەدا بن، چونکە جارێك پێیانم گوت :ئەگەر هەرچی من دەیڵێم ولە توانامدا هەیە، ئێوەش وابڵێن بەو شێوەیە بن، ئەی بۆچی من برا گەورەتانم؟ دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ، جا دەبێ سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی هەوڵ بدات خۆی بێنێتە ئاستی من، نەك من نزم کاتەوە بۆ ئاستی خۆی"!!! ل ٣٦٠-٣٦١

ئەوەی پێی وابێت، چەند هۆیەکی غەیبی و تەلیسماوی هەبێت کە ئەو ئیمتیازەی پێ دەدات شتێکی زیادەی پێ بێت لە بواری فیکری ورۆحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستن، وەك دەڵێت: " دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ" یان وەك دەڵێت: " بەڵام بەڕاستی ئەوەش دەزانم کە من هێندێ شتم پێیە، خەڵک هەمووی پێی نییە، لە بواری فیکری ورۆحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستن" ل٣٦١، چۆن گوێ دەگرێ بۆ ئەوانەی ئەو شتانەیان پێ نییە؟ ئەگەر هەر باسی لە بواری ڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستنیش کردبا کارەکە ئاسایی بوو، لەوانەیە

بەچاوپۆشینەوە بۆمان قوتدرابا، بەلام کارەساتەکە باسی بواری فیکری یش دەکات، کە بێگومان لەو بوارە هێشتا زۆری ماوە بڵێ، خاوەن کەسایەتیەکی فیکری وموفەکیر بێت.

لە هەمووی ترسناکتر ئەوەی وابزانێت بە پێی قسەی پێغەمبەر ئەو گەورەیە، بەپێی خەون وخەیاڵاتی یان زیندە خەونەکانی، چۆن ڕێگا دەدات رەخنەی لێ بگیرێت، لەلای ئەوانەی موئەیەد نین بەو ئیلهاماتە ئیلاهیانە وفیوزاتە رەحمانیانە! ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی لە ئیدیعایەکی زۆر غەریبدا پاساوی زەرورەتی گوێڕایەڵی کردنی خەڵک بۆ ئەو گوایە لە قسە وئامۆژگاری پێغەمبەرەوە [د.خ] هاتوە کە دەڵێ:"ئەوە ڕەنگە ئامۆژگاری پێغەمبەریش بێ بۆ من کە فەرموویەتی: خوای پەروەردگار بە هۆی ئەو نارەحەتی وتاقیکردنەوانەوە تۆی گەورە کردوە، ئاگات لێ بێ خەڵکێك بچووکت نەکاتەوە" ل٣٦١!!!

نازانم ئەو حەدیسە رواە کێ یان کێ ڕیوایەتی کردوە؟! ئەگەر بە نارەحەتی وتاقیکردنەوە با، دەبوایە سەید قوتب ببێتە ئەو مەهدی مونتەزیرەی کە شیعە وسونە چاوەڕوانی دەکەن بە پەرۆشیەوە. کەوابوو کێشەکە لە ڕەخنە زانستیەکانی کاک مەسعود عەبدولخالیق دا نییە هێندەی لە عەلی باپیر وهەڵاوسانی منی بالایەتی[4].

---

4 ٢٠١٢/٩/٢

عەلی باپیر وئیدیعا بێ سنورەکانی!!

لە کتێبی ئەشکەنجە وزیندانیش کۆمەڵێك خەونی سەیروعەجیب دەگێڕێتەوە کە بە عەلی عسن مجید وجەماعەتەکەی وتوە: لە کتێبی: (ئەشکەنجە و زیندان) دا پاش ئەوەی باسی ئەو سەرکردە دۆڕاوانە دەکات وخۆی بە فریاگوزاریان دەزانێت لە دۆزەخی رۆژی قیامەت "من لە ڕووی دڵسۆزیشەوەشتانەتان پێدەڵێم، بۆ ئەوەی لەسەری بوون چیدی لەسەری نەچن،... دەڵێم لانیکەم گەر دونیاشتان چوو، با قیامەتەکەتان هەبێت، خۆ من دڵسۆزتانم"ل ٢٥٥ خۆی لێ ببوە پێشەوای ئەو دۆڕاوانە "چونکە من ئیمامیشیان بووم وپێشنوێژم بۆ دەکردن، بانگم بۆ دەدان، دیارە من هەر ئەوە نەبووم وەکو نەیارێکی فیکری، ئەوان بە چاوی پێشەوایەتی تەماشایان دەکردم، وەکو بڵێی بەرپرسی دونیا ودینیان بم.." ل ٢٥٥

لە پاداشتی ئەو دەروێشیەتەیان بۆ عەلی باپیر، شێخ عەلی باپیر سەرانی ڕژێم دەکاتە موریدەکانی خۆی!، کاتێ پرسیاری لێدەکەن دەربارەی ئەو سەرانەی بەعس کێن کە باسی تەوبە وعیبادەت وتاعەتیان دەکەیت بە سەرسامیەوە، بەوپەڕی سادەییەوە دەڵێت:"وەڵلا پێم خۆش نییە ناوی کەس بەرم، موریدەکانی خۆم پێم خۆش نییە ناویان بەرم!!" سەرانی بەعس بە موریدی خۆی حساب دەکات، نیشانەی سەر سوڕمانەکە لەلایەن ئەنجامدەری چاوپێکەوتنەکانی کتێبەکە دانراوە!

ئەوەی داوا لە سەرکردایەتی حزبەکەی بکات نەك قاعیدەی فەقیروعەوام بەرز بنەوە بۆ ئاستی عەلی باپیر، نەك ئەوان ئەو دابەزێنن بۆ ئاستی نزمی خۆیان، چۆن ڕێگا بە ڕەخنە لێگرتنی دەدات، لەو بارەیەوە دەڵێت:"...بەڵام واش چاوەڕێ ناکەم هەموو ئەندامانی سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی لە ئاستی بەندەدا بن، چونکە جارێك پێیانم گوت: ئەگەر هەرچی من دەیڵێم ولە توانامدا هەیە، ئێوەش وابڵێن بەو شێوەیە بن، ئەی بۆچی من برا گەورەتانم؟ دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ، جا دەبێ سەرکردایەتی کۆمەڵی ئیسلامی هەوڵ بدات خۆی بێنێتە ئاستی من، نەك من نزم کاتەوە بۆ ئاستی خۆی"!!! ل ٣٦٠-٣٦١
ئەوەی پێی وابێت، چەند هۆیەکی غەیبی و تەلیسماوی هەبێت کە ئەو ئیمتیازەی پێ دەدات شتێکی زیادەی پێ بێت لە بواری فیکری وڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستن، وەك دەڵێت: " دیارە دەبێ من هەندێ شتی زیادەم پێ بێ "یان وەك دەڵێت: " بەڵام بەڕاستی ئەوەش دەزانم کە من هێندێ شتم پێیە، خەڵک هەمووی پێی نییە، لە بواری فیکری وڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستن" ل٣٦١، چۆن گوێ دەگرێ بۆ ئەوانەی ئەو شتانەیان پێ نییە؟ ئەگەر هەر باسی لە بواری ڕوحی وئیمانی وپشت بە خوا بەستنیش کردبا کارەکە ئاسایی بوو، لەوانەیە

بەچاوپۆشینەوە بۆمان قوتدرابا، بەلام کارەساتەکە باسی بواری فیکری یش دەکات، کە بێگومان لەو بوارە هێشتا زۆری ماوە بلێ خاوەن کەسایەتیەکی فیکری وموفەکیر بێت.

لە هەمووی ترسناکتر ئەوەی وابزانێت بە پێی قسەی پێغەمبەر [د.خ] ئەو گەورەیە، بەپێی خەون وخەیاڵاتی یان زیندە خەونەکانی، چۆن ڕێگا دەدات رەخنەی لێ بگیرێت لەلای ئەوانەی موئەیەد نین بەو ئیلهاماتە ئیلاهیانە وفیوزاتە رەحمانیانە! ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی لە ئیدیعایەکی زۆر غەریبدا پاساوی زەرورەتی گوێڕایەڵی کردنی خەڵک بۆ ئەو گوایە لە قسە وئامۆژگاری پێغەمبەرەوە [د.خ] هاتوە کە دەڵێ:"ئەوە ڕەنگە ئامۆژگاری پێغەمبەریش بێ بۆ من کە فەرموویەتی: خوای پەروەردگار بە هۆی ئەو نارەحەتی و تاقیکردنەوانەوە تۆی گەورە کردوە، ئاگات لێ بێ خەڵکێك بچوکت نەکاتەوە" ل٣٦١، نازانم رواە کێ یان کێ ڕیوایەتی کردوە؟!

ئێستا ئەوەشی زیاد کردوە گوایە خوای دیوە لە خەو وجەولەیەکی پێکردوە حول العالم، کەسێك ئەو ئیدیعایە بکات وئیدیعای ئەوەش بکات کە پێغەمبەر [د.خ] ئەمری کردوە گوێڕایەڵی ئەو واتە علی باپیر بن، چیماوە بۆ کۆنترۆڵ کردنی دەروونی نەرگزیەتی؟! بە دوری نازانم ئیدیعای مەهدیەت بکات، چونکە لەو ناوچەیە تا ئێستا مەهدیەکی لێ دەرچوە وباگراوەندێکی مەهدەوی هەیە[5].
26/3/2013

[5] ٢٠١٣/٣/٢٦

عەلی باپیر خۆی بۆتە پاشکۆی دواکەوتوترین حزبی عەلمانی!

عەلی باپیر، رەخنە لەرابردوی حزبەکەی دەگرێت دەڵێت "بەهۆی کەموکورتیی خۆمانەوە، نەمانتوانیوە دەنگی خەڵك بەدەستبهێنین "
لەکۆبونەوەیەکدا لەگەڵ کادرانی رێکخستنەکانی سنوری مەڵبەندی سلێمانیی کۆمەڵی ئیسلامی، عەلی باپیر ئەمیری حزبەکە، دانبەوەدادەنێت، کە لەرابردودا مامەڵەیان لەگەڵ خەڵدا خراپ بوەو، ئێستاش بەهۆی "کەموکورتی"ی خۆیانەوە نەیانتوانیوە متمانەی خەڵك بەدەستبهێنن .
لەو کۆبونەوەیەدا، کە شەوی ٢٠١٣/١/ ١٢ی ئەم مانگە، بەرێوەچوە، باپیر وتویەتی "لەهەرێمی کوردستاندا، سەرەرای تێبینی لەسەر چۆنێتیی هەڵبژاردنەکان، بەڵام یەکێتیو پارتی توانیویانە دەنگی خەڵك بەدەستبهێنن، بەڵام ئێمە بەهۆی کەموکورتیی خۆمانەوە نەمانتوانیوە دەنگی خەڵك بەلای خۆماندا رابکێشین ."

ئەوەی سەیرە ئەمیری کۆمەڵ، لەبەشێکی تری وتەکانیدا، جارێکی تر هێرشێکی توندی کردۆتەسەر عەلمانیەتو لیبرالیەتو مارکسیەت لەکوردستانو وتویەتی "ئەمانە فەشەلیان هێناوەو خەڵك چەواشەدەکەن". داوایشیکردوە، کار بۆ بەدیهێنانی سیستمێکی ئیسلامی بکەن.
جگە لەهێرشکردنە سەر عەلمانیەت، لەو وتارەدا، باسی دیموکراسی بەشێوەیەك کردوە، کە تەنها بۆ سیستمو ئاڵوگۆری دەسەڵات باشە، کە ئەوەش خاڵی لاوازی عەلمانیەتە بەرای من کە چۆن رێگا بە حزب وگروهی فاشیستی دینی دەدەن بە پەیژەی دیموکراسیەتەوە هەڵگەرێ! ئەو ئیسلامیانە عەلمانیەت تا ئەوەندە پێ باشە، کە ئارەخۆرێك مزگەوتی پێ باشە بۆ ئاودەستەکانی!

باپیر و حزبەکەی، خۆی بۆتە پاشکۆی دواکەوتوترین حزبی عەلمانی ورۆژانە ماستاوی خەستیان بۆ دەگرێتەوە، کەچی پۆزی ئیسلامیەت وتوهرانیەتی خۆی لەسەر خەڵك لێدەدات، قوربان جەنابت بورغوێکی بچوکی ئەو مەکینە زەبەلاحەی دەسەڵاتی گەندەڵین، خەریکە خەڵک هەووی لێتان بە ئاگا دێت، وئەو قسە زلانە هیچی تر کاریان لێ ناکات دەسەڵات خراپ نیە لەبەر ئەوەی دیموکراتی ولیبرالی وعەلمانیە، بەڵکو پێچەوانەکەی ئەوەیە، کە دەسەڵاتێکی بەراستی لیبرالی و دیموکراتی وعەلمانی نییە! خۆزگە دیموکراتی هەقیقی ولیبرالی بایە با

عەلمانیش بایە ئەو کاتە دەتدیت چۆن خەڵک بە خوێن وگیان، بەرگری لە حوکمەکەیانی دەکرد، خەڵک بەدوای ئایدیۆلۆژیا ناگەڕێت کە ئەوەندەی بەدوای عەدل ودادپەروەری دەگەڕێت.[٦]

ژەمەک نان و مریشک لە نوێژی جوعمە گەورەترە!

نازانم بۆ زۆر لە موعجیزە و کەراماتی دین هەر لە دەوروبەری خواردن و خوارنەوەیە! دەیان موعجیزەی زیادکردنی خواردن وخواردنەوە لە نێو موعجیزاتی پێغەمبەران هەیە، هەتا حەزرەتی مەسیح ئاو دەکاتە شەڕاب، کە لە حەفلەی تەعاروف شەڕابیان لێ دەبڕێ!
مامۆستا عەلی باپیر لە کتێبەکەی دەربارەی زیندانی ئەمریکییەکان دەڵێ حەزم زۆر لە پرتەقاڵ بوو، دوایی ڕۆژێ لە خەو هەڵسام دیتم پرتەقاڵێک لە سەر تاقی پەنجەرەی ژوورەکەم دانراوە، دوایی چووم لە زیندانیە عەرەبەکانم پرسی ئەنگۆش پرتەقاڵیان پێداون؟! هەموویان گووتیان نەخێر!

زیندانییەکان زۆربەی پلە یەک و دووی حزبی بەعس بوون، ئەمیری کۆمەڵ وەک لەوێ باسی دەکات ومن بە درێژی لەسەرم نووسیوە، ڕۆڵی ڕزگاریکەری ئەو بەعسیانە دەبینێت، وەک دەڵێ پێیانم گووت هەر وەک چۆن دنیاتان فەوتاوە با ئاخیرەتتان نەفەوتێ! من وا هەست دەکەم ئەو بەعسییە چەتونانە پێیان ڕابواردبێ، چونکە وەک خۆی باس دەکات زۆر قووڵ چوبوە ناو دەوری شێخ و موفتی و ڕزگارکەر!
مەلا کرێکاریش باسی موعجیزەیەکی مەلا جەمیلی یەکگرتوو دەکات، ئەویش موعجیزەی مریشکە! دەڵێ مەلا جمیل لە سەردەمی لاوێتیدا بۆ چارەسەری چاوی چۆتە بەغدا لەگەڵ باوکی، ئەو سەردەمە زۆریش هەژاربوون! ڕۆژی جومعە بووە باوکی ویستیتی بچێتە نوێژی جومعە چاوەڕێی پاسی کردووە، کابرایەک هاتووە و زەرفێکی لای باوکی مەلا جمیل داناوە و پێیگوتوە کەمێکی تر دێمەوە با لات بێ!

باوکی مەلا جمیل یش هێندە چاوەڕێی دەکات هەر ناگەڕێتەوە، تا نوێژی جومعەشی دەڕوات! کە دەگەڕێتەوە لای مەلا جمیل لە نەخۆشخانە، دەڵێ کورِم نوێژەکەم چوو لەبەر ئەو زەرفەی کابرایەک بە ئەمانەت لای دانام نەمتوانی شوێنەکە بەجێ بهێڵم!
مەلا جمیلیش زۆر بە موسەیتری دەڵێ زەرفەکە بکەوە مریشکی سورەوەکراو یان بە هەولێری سۆرکراوی تێدایە. وەڵڵا زەرفی دەکاتەوە وایە مریشکی برژاوی تێدایە! بابی دەرێ: کورە جمیل ئەتووکووت زانی؟!! مەلا جەمیل یش دەرێ: ئەوە سێ ڕۆژە حەزم چوویتە مریشکی سۆرکراوە زانیم ئەوە خوا بۆی ناردووم!

---

[٦] ٢٠١٣/١/٢٨

ئەگەر ئەو موعجیزە و کەرامەتە ڕاست بێت، ئەوە لای خوا پێدانی ژەمێک مریشکی سۆرکراوە هەر بۆ نەوس وئارەزوو نەک لەبرسان، چونکە مەلا جمیل حەزی لە مریشکەکە بووە نەک برسی بێت و نەبێ بیخوا! لە نوێژی جومعەش گەورەتر و گرنگترە، هەرچەندە نوێژی جومعە لە قورئانیشدا باسی هاتووە، دەڕێ ئەی ئیمانداران ئەگەر بانگدرا بۆ نوێژی جومعە بڕۆن بەرە و یادی خوا و واز لە کار و کڕین وفرۆشتن بهێنن، ئەوەیان خێردارترە ئەگەر بزانن!

)يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ(

دەبینن ئایەتەکە دەڕێ کردنی نوێژەکە خێری زیاترە لە هەموو کار وبارێک، کەچی ئەو ڕووداوەی کە مەلا کرێکار دەگێڕێتەوە دەردەکەوێ گەیاندنی ژەمێک مریشکی سۆرکراوە بۆ مەلا جمیل کە حەزی لێ چوو بوو زۆر گرنگترە لە کردنی نوێژی جومعەی باوکی مەلا جمیل! باشە نەدەبوو پاش نوێژی جومعە خوا ئەو مریشکەی ناردبا، یان لای خواش تێرکردنی ئارەزووی یەکێک چاکترە لە نوێژەکە؟!

ئەمن لەو کەرامەت و موعجیزەیە ناگەم، خوا ژەمێک مریشکی سۆرکراوە هەر بۆ خۆشی دەنێرێت بۆ عەبدێکی، چۆن ژەمێک خواردن بۆ ئەو موسڵمانە هەژارانەی بەنگلادش و پاکستان و ئەفریقیا نانێرێت کە لە برسانا ملیۆنەهایان دەبنە مەسیحی ودین دەگۆڕن؟[7]!

[7] ٢٠٢٠/٧/١٩

سەرسامم بە بیرکردنەوەی عەلی باپیر

بەڕاستی پیاو سەرسام دەبێت بەو بەرگریە و نەفەسە درێژە و گەشبینیە بێ بنەمایەی عەلی باپیر لە حوکمی ئیسلامی وەك چارەسەرێك بۆ هەموو کێشەکانی سەردەم!!!

حوکمێك لەسەر ئاستی دەوڵەت و حزب و گروپ و میانڕەو و توندڕەو نەیتوانی بچووکترین خێر پێشکەشی مرۆڤایەتی بکات بەڵکو پێشکەشی موسڵمانی بکات، بەڵکو دزێوترین نمونەی لە مێژووی بەشەریەت خستە بەرچاوی دنیا، دەبێت ئەو مامۆستایە موژدەکەی لە کوێ سەرچاوەی گرتبێت؟!

سەیرم بەوە دێت کە ئێمە بەر لە پازدە بیست ساڵێك بەو شێوەیە ئایدیالیە بێ بنەمایە لە ژێر کاریگەری بەناو ڕابوونی ئیسلامی دا وا بیرمان دەکردەوە، جا نازانم مامۆستا عەلی باپیر لەبەر سەرقاڵی بە سیاسەت وحزب گەشەی عەقڵی و فیکری ڕاوەستاوە یان ئێمە خوا لێی گۆڕین و بووینە فەرمەسۆن؟!

ئیشکالیەتی وتارەکانی عەلی باپیر هێندە زۆرن من دەتوانم ئەگەر کاتی بۆ تەرخان کەم بە دوو سەد لاپەڕەیەك وەڵامی ئەو هەموو هەڵانەی مێژوو و تێگەیشتنی بدەمەوە. [٨]

---

[٨] ٢٠١٦/٤/١١

نەوشیروان و دەوڵەتی ئیسلامی عەلی باپیر!

کێشەیەکی ئەو ڕابەرانەی ئیسلامی سیاسی ئەوەیە، کە ناتوانن بچوکترین کار بۆ خوا بکەن بەبێ مەرایی کردن و ڕێکلام کردن بۆ خودی خۆی و پرۆژە دینییە سیاسیەکەیان.

بۆ نمونە کە ئیسلام دەڵێت: خێرێکت کرد با دەستی ڕاستەت نەزانێت، دەستی چەپەت چی بەخشیوە، کەچی کاکی ئیسلامی تا تەبەقیەك هێلکە یان کیلۆیەك گۆشت دەبەخشێتە داماوێك، سەد وێنە و سێڵفی لەگەڵ دەگرێت، کە ئەوە دژی دینە!

کە دەچن بۆ هەر بۆنەیەك ئەوە کاریانە، جڵەوی مەجلیس وەردەگرن قسە لە ڕەهایەتی دینیش ناکەن، بەڵکو باسی دینێکی بە سیاسیکراوی تا سەر ئێسقان دەکەن.

کە ئەو بۆنەیەش تازیە و ماتەم بێت، لەبەر ئەو ڕەهبەتەی مەرگی ئازیزێك، دۆستێك، کەس وکارێك دروستی دەکات، پڕ ترس و لاوازیان دەکات، چاکتر وەزعەکە دەقۆستنەوە، بۆ زیاتر تۆقاندنی خەڵك لە مردن و کیتاب و حیساب و عەزابی قەبر، و دوایش باسی جێبەجێ کردنی شەریعەت لە هەموو کایەکانی ژیان ودەوڵەت، ئەوەشی باوەڕی بەوە نەبێت یانی فڕی بەسەر ئیسلامەوە نییە –هەڵبەتە بەپێی تێزی ئیسلامی سیاسی- با هەر نوێژبکات و ڕۆژووش بگرێ!

عەلی باپیریش، کە من زۆر سەرسامم بەو جەوە میسالییە ئیمانییەی تێیدا دەژێت، تا ڕادەی ئەوەی هەست ناکەیت ئەو هەموو قەیرانە قوڵانەی جیهانی ئیسلام و موسڵمانان و تێزەکانی خودی ئیسلام و ئیسلامی سیاسی کە بەربینیان گرتووە، یەك زەرە کاری لەو پیاوە کردبێت، و نەیگۆڕیوە و نایگۆڕێ، چونکەبە هەمان زمانی سەحوەی ئیسلامی ساڵانی پەنجا و شەست وهەشتاکان دەدوێت!

ئەو وادەزانێت خەڵك وەك ئەو هێشتا تووشی ڕاتەکان و تۆقان و ماڵوێرانی نەبووە، بە دەست چەندین فۆرمی سیاسی ئیسلامی، لەوپەڕی میانڕەوەوە بۆ ئەوپەڕی قاعیدە و داعشەوە! عەلی باپیر ئەو بۆنەیەی قۆستەوە بۆ وروژاندنی یادگاریەک کە لە نۆڤەمبەری ١٩٨٧ لەنێوانیان ڕوویداوە، بۆ تەرویجکردن بۆ لوتکەی پرۆژەی ئیسلامی سیاسی کە دەوڵەتی ئیسلامییە. باپیر گووتی نەوشێروانێکی وا لێکۆڵەر و توێژەر، پێی گووتوە هەزار ویەك پرسیاری لە دڵدا کەڵەکە کردوە، لەسەر ئەوەی ئیسلام چی پێیە بۆ نەتەوە و نیشتیمان و بۆ کورد، بینینی مامۆستا عەلی باپیری بە فورسەت زانیوە تا وەڵامەکانی بداتەوە، کە وەڵامەکانیشی گوێ

لێبووە، نەوشێروان زۆر سەرسام بووە پێیان و فەرموویەتی: ئیسلامێك ئەوها باوەڕی بە مافی گەلان و ئازادی تاکەکان هەیە و دادگەری پێیە، من بە دەوڵەتێکی ئیسلامی کوردی ڕازیم!

جارێ من باوەڕم بەوە نییە دەوڵەتێك دروست بێت بەناوی دەوڵەتی ئیسلامی کوردی! کە ئیسلامی بوو کوردی نابێت! بە پێچەوانەوەش. چونکە ئیسلام دان بە سنوورەکانی نێوان گەلان داناهێنێ، بۆی هەیە مەغریبیەك ببێتە دەمراستی، یان سعودی و میسریەکی وەك بن لادن و زەواهیری ببنە چاوساغی دەوڵەتی تاڵەبانی ئەفغانی!

دووەم: گێڕانەوە قسەی مرۆڤی کۆچکردوو، بۆ سەلماندنی بابەتێك کە مەتڵەبی خۆت بێت، کارێکی باش نییە هەتا ئەگەر ڕاستیش بێت، چونکە ئەوە کاتی خۆشی ئەبو هورەیرە هەر حەدیسێکی گوتبا کەسانێك لێیان قبوڵ نەکردبا یان داوای بەڵگەیان لێکردبا دەیگووت: فلانی کوڕی فلانی [مردوو] بەمنی گوتووە! یانی کەسێکی مردووی بە شاهێد دەگرت.

سێیەم: تۆ ئەو کاتە دەبێت تێگەیشتنت بۆ ئیسلام و عەلمانیەت، زۆر توند بێت بەپێی کتێب و ڤیدیۆ کۆنەکانت، کە با ئاشکرا تەکفیری عەلمانیەت و هەڵبژاردن و دیموکراتیەت دەکەیت، دەبێت ئەو ئیسلامەی بۆ کاك نەوشێروانت باس کردوە هەمان نوسخەی ئەو کاتە بوو بێت، بەو هەموو توندوتیژیە لە جیهانبینت بۆ ئیسلام، کە تا ئێستاش کە نیوەی ساڵی ٢٠١٧ یە ڕزگارت نەبووە لە زۆر لە بیروڕاکانی ئەوسات، باشە ئەگەر ڕاست بێت، چۆن نیوشێروانێکی چەپرەوی نیمچە دیموکراتی ئەو کاتە ڕازی بووە بەو نوسخەیەی ئیسلام؟! یان تۆ موجامەلەت کردوە بە تەواوی بۆت عەرز نەکردوە، یانیش ئەو لەبەرئەوەی تۆ میوانی ئەو بوویت موجامەلەی کردوویت بەو قسەیە.

ئینجا نێوشێروان ئەگەر هێندە سەرسامی پڕۆژەی ئیسلامی سیاسی بوو بێت، بۆچی لە پڕۆژەی گۆڕاندا تەبەنای بەشێکی پڕۆژەی ئیسلامی سیاسی نەدەکرد؟! تەنها کارێکی کە کردی ئەوە بوو پەی بە کاریگەری دینی ئیسلام برد بەسەر میللەتەکەی، و ئەو دژایەتییە توندە چەپرەوەی سێکیولاری کوردی بۆ دین کاڵکردەوە، ئینجا پردێکیشی بۆ ئیسلامیە ڕاڕاکان لە پڕۆژەی ئیسلامی سیاسی دروست کرد، لەو ڕێگایەوە دەیان و سەدان کادیری چالاکی ئیسلامی سیاسی هێنایە ناو پڕۆژە سێکیولارە دیموکراتیەکەی گۆڕان.

ئیتر دەوڵەتی ئیسلامی کوردی چی؟! دەترسم ئەو قسەیەی مامۆستا عەلی باپیر بۆ دوو مەرام گوترا بێت، یەکەم وەك لەسەرەوە باسم کرد بۆ ڕاکێشانی دڵی گۆڕانخوازان، و تەرویج وبرەودان بە پڕۆژەی ئیسلامی سیاسی، کە نێوشێروان زۆر لێی دوور بوو، دووەمیش لە ترسی

تەکفیرکردنێکی توندڕەوان وایگوتبێت، تا بڵێ بۆیە وا چووم بۆ تازیەی ئەو پیاوە، چونکە خۆشی ئیسلامیەکی خەت مایلی ناو سێکویلاریزمی کوردی بوو![9]

داعشیش ڕازی نین لە دیبەیتەکەی عەلی باپیر!

ڕاستیەکەی مامۆستا عەلی باپیر بەو شێوەیە ڕەگورێشەییەی باسی حوکمی ئیسلامی دەکرد، و سێکیولاریزمی بەو جۆرە دزێو دەکرد، تا ئەو ڕادەیەی دەیگووت کۆمەڵگایەکی ئیسلامی جێی سێکیولاریزمی لێ نابێتەوە، هەموو کەسێك هەست بەو هەڤدژیە خودیە دەکات کە تێی کەوتبوو.

لەلایەك بەژدارە تا ئەو ساتەش، لە حکومەتێکی سێکیولار ئەگەر بەناویش بێت، و وەزیر و پەرلەمانتاری هەیە تێدا، بەژدارە لە کۆی پرۆسێسی دیموکراسی سێکیولار، لەلایەکیتر هیچ خاڵێکی پێکگەیشتنی نێوان ئیسلام و سێکیولاریزم نەدەدۆزیەوە، هەر باسی خراپی لایەنی ڕەوشتی پێوەری ئیسلامی کۆمەڵگا سێکیولارەکانی دەکرد، بەڕاستی هەڤدژیەکی قووڵە ئەو پیاوە تێیکەوتووە لە ڕووی تیۆریەوە، چونکە لە ڕووی پراکتیزەوە پێچەوانەی تیۆرەکانی خۆیەتی.

داعشیەکانیش هەستیان بەو هەڤدژیە کردوە بۆیە لە بەرامبەردا ئەکاونتێکی داعش لە تویتەر بە ناوی "موزمەجەرە ئەلدولاویە" لەسەر قسەکانی عەلی باپیر دەنووسێت، عەلی باپیر دژایەتی عەلمانییەت دەکات، کەچی بەرگری لە پێشمەرگە و ئاسایش دەکات و بەشدارە لە حکومەتی کوردستاندا.

ئەگەر وتاری عەلی باپیر بڕۆکەک لە سەردەمی پێشوو جیاواز با، پاش ئەو هەموو ساڵانەی بەژداری لە دەسەڵات و یاری دیموکراسی، دەمگووت درۆ دەکەن داعش، بەڵام بەخوای داعش لەو قسەیەی زۆر ڕاستگۆن...ناکرێت ئیسلامیەکی وا بێ موجامەلە بیت و بەژداریش بیت لە یاری سیاسی دیموکراسی سێکیولاری.![10]

[9] ٢٠١٧/٥/٢١

[10] ٢٠١٦/٤/١١

تەڕتووسی عەلی باپیر کافر دەکات!

سەلەفیە جیهادییە کوردەکان تەڕتوسی لایان گرنگە، دەیان پرسیاری شەرعی لیدەکەن، کاتی خۆی پرسیاریان لێکردیش لەسەر عەلی باپیر و پەیوەندی لەگەڵ یەکێتی، بەو شێوەیە لە سایتە کوردیە سەلەفیەکان هاتووە:

"ئایا بۆ موسڵمان دروستە دۆستایەتی موڕتەددەکان بکات یاخود یارمەتییان بدات یان هێندێك شوێنە سەربازییەکانی خۆی و چۆلیبکات بۆ ئەوان بۆ ئەوەی موسڵمانان بکوژن .. ... تاوەکو وێنەکە ڕۆشن بێت من دەربارەی عەلی باپیر و ڕێککەوتنەکەی لەگەڵ یەکێتی نیشتیمانی کوردستان دژی برایانی ئەنصار ولئیسلام پرسیار دەکەم .. وبارك الله فیکم وجزاکم خیراً؟
وەڵام: الحمد لله رب العالمین.

ئەوکەسەی یارمەتی موڕتەددەکان و جگەلەوانیش لە کافرە موجریمەکان دەدات لەدژی موسڵمانە یەکخواپەرستەکان ، ئەوە کافر وموجریمە وەکو ئەوان ، ئەوەی عەلی باپیریش کردی .. بێگومان ئێمە بیستمان .. بریتییە لە خیانەت وغەدر وکوفر .. هەروەها ئەم پیاوە – بەهۆی ئەوکارە بەدوخراپانەی کە لێی زاندراوە –لەلای ئێمە تۆمەتبارە!!!

یەکسەر کافری کرد و لەلای جەنابی تۆمەتبارە[11]"!

[11] ٢٠١٦/٧/٢

باپیر و سیاسەتی تەتبیعی لەتیف سەلەفی!

کێشەی ئەو پیاوە ئەوەیە زۆری خواردوە لەو بازرگانیەتەی دین و دەستی لێ بەرنابێت بە ئاسانی .
ڕاستە خەڵکی کورد یادەوەری لاواز و کورتە بەس تا ئەو ڕادەیەش نا، وا بە ئاسانی کردەوە چەپەڵەکانت لە بیر بکات .
ڕۆژێك وتار لەسەر پێشمەرگە دەدەیت تا وەزعەکە سروشتی کەیتەوە!
ڕۆژێکی تر دەچیتەوە سەر مینبەر بە نایاسایی!
ڕۆژێکی تر سەردانی حزبۆکە ئیسلامیەکان دەکەیت، سەرەڕای سەدان وتارت هەیە لەسەر بیدعەبوونی حزبی ئیسلامی و حەڕامی سەلام لێکردنیشیان!

بەس وەك تەڵەکەبازێکی کارامە، بۆ فریودانی شوێنکەوتوە ساویلکەکانت بیانووت بۆ ئەوەش هێناوەتەوە، کە سەردانەکەت لە بۆ باسکردنی کاروباری دەعوە، و بڵاوکردنەوەی ئیسلامێکی پاکی وەك خۆت بووە پاك بووە!

ئەی بۆ پێش سکانداڵەکەت ئەو جۆرە سەردانانەت نەدەکرد؟!
هەموو کارێکت لە پێناو تطبیع و سروشتی کردنەوەی وەزعی خۆتە!
خەتای تۆش نیە خەتای هیچ لەباری بەرامبەرەکانتە، کە ناوێرن بەرگری لە کەرامەتی خۆشیان بکەن!
خەتای ئەو مامۆستا ئیسلامیەکانی پەیمانگاکەتە کە تا ئەو ساتەش بۆیان داپۆشیت!
خەتای ئەو علی باپیرەیە کە تازە فەزیحەکەت ڕویدابوو لە جیاتی ڕەخنەت لێ بگرێت لەماڵەوە سەردانی کردیت بۆ پشتگیری لەسەر باتڵ!
خەتای بنکەی جەماوەری کۆمەڵە کە ڕازین بە هەموو هەڵەیەکی عەلی باپیر و سەرکردایەتیە دەستەمۆکەی!

خەتای ئەو سەرکردە ئیسلامیانەیە کە بۆتیان داپۆشیت، و ئێستاش سەردانیان دەکەیتەوە و پێشوازیت لێ دەکەن بۆ سپی کردنەوەی ڕووی لاپەڕەی ڕەشت. ئەخر خۆشیان دەیان فەزیحەتی وایان هەیە لێیان ناگیرێت .
هەتا حزبە بەناو عەلمانیەکانیش بۆتیان پەردەپۆش کرد، بۆ گلەیی لە حزبۆکەیەکی ئیسلامی بکەین، کە یەك مەنجەڵ دۆڵمەی تورکمانەکان بەشیان دەکات؟!

هەر نەبا دوو سێ ساڵ بێ دەنگ بایت، تا لەبیر میللەتی زاکیرە کورتی کورد دەچوویەوە، بەو پەلە پەلەیەت قەت بیرمان ناچێتەوە[12]!

ئەوە عەلی باپیر بوو پشتگیری لەتیف سەلەفی دەکرد!

بەر لە فەزیحە گەورەکەی مەلا لەتیفی سەلەفی، هێندە زمانی تیژ بوو بەسەر ئیسلامییەکان شەو و ڕۆژ لە شیشی دەدان، بە چارەگی ئەوە قسەی نەبوو بەرامبەر گەندەڵی ودزی و دەسەڵات، بەڵکو ئەوسا و ئێستاش ئەو دەسەڵاتە بە وەلی ئەمری خۆی و خەڵکی دەزانێ!

کاتێ فەزیحەکەی لێقەوما هێندە وتاری لاواز ببوو، هیچیتر جوێن و ڕەخنەی ئاڕاستەی برا موسڵمانەکان نەدەکرد، بەڵکو سەردانیشی دەکردن لە بارەگاکانیان، کە پێشتر دەیگووت نابێ سەلامیش لەو بیدعەچیە حزبی و تەکفیریانە بکەیت!

ئیسلامییەکانیش زۆرینەیان کەوتنە داوی عاتیفیەتی دینی، هەزاران دەبەنگ لە کۆمەڵ و بزوتنەوە و هەتا لە یەکگرتووش پاکانەیان بۆی دەکرد، وخۆبەخشانە جوێنیان بۆ ئێمە ڕەوان دەکرد!

ئەو عەلی باپیرە بۆ ئەو فەزیحەتە گەورەیە و ئەو کێشە ئەخلاقییە قسەیەکی نەبوو، بەڵکو چووە سەردانی مەلا لەتیف بۆ پشتگیری کردنی و وێنەی دوو قۆڵیان بڵاوکردەوە! ئێستا لەسەر بابەتێکی تافیهی بەتاڵی وەک زەکاتی سەرفیترە بە دانەوێڵە بدرێ یان بە پارە، وەڵامی مەلا لەتیف دەداتەوە، مەلا لەتیفیش لە وتاری هەینی دەیان تۆمەت بۆ عەلی باپیر ڕێز دەکات، گوایە ڕێز لە سونەتی پێغەمبەر ناگرێت، مەلا عەلی باپیریش کوڕەکەی خۆی شەریف علی باپیری بە گژ وەنا، و وەڵامێکی مەلا لەتیفی دایەوە! وەك بڵێی زەکاتی سەرفیتر گەورەترە لە کێشەیەکی ئەخلاقی گەورە؟!

کوڕەکەی عەلی باپیریش، بە فەرامۆشکردنی ئەوەی کە باوکی و خۆی بەناویش بێت، لەناو سیستمێکی سیاسی عەلمانی شەرعیەتی بوونیان وەرگرتوە، ئاساری پارە ونیعمەتی ئەو ڕژێمە گەندەڵەیان پێوە دیارە، هێشتا لەگەڵ زاتی خۆیان ئاشت نەبوونەتەوە، دەڵێ مەلا لەتیف بە پێچەوانەی فەرمانی خوا لەگەڵ عەلمانیەکان نەرم ونیانە، لەگەڵ موسڵمانان (مەبەستی

[12] ٢٠١٦/١١/٥

ئیسلامیەکانە!) توند وتیژە وبۆتە گوندە و ڕێگر! یانی بە پێی فەرمانی خوا دەبێ باوکی وخۆی و باقی ئیسلامییەکان، توووند وتیژبن لەگەڵ عەلمانیەکان کە لەسایەیان دەژین، و نەرم ونیان بن لەگەڵ مەلا لەتیف و ئیسلامییەکان!

جارێ من لە هەموو مێژووی بەشەریەت مرۆڤی ڕوقایمی لەزگەی جۆنسنی وەک مەلا لەتیفم نەدیوە! هێشتا لە گەرمەی فەزیحەکەدا بوو، وازی لە مینبەر و دەرس وتنەوە نەهێنا، هەتا ڕۆژێ کە بە بڕیارێکی گەندەڵەکان گوتیان نابێ وتاربدات، بانگی دا! وردە وردە گەڕایەوە سەر مینبەر و دەرس و کەناڵی تەلەفزیۆنی، لە سایەی پشتگیری و بێ دەنگی ئیسلامییەکان، کە ئێستا لەتیف هەست بە گەڕانەوەی هێزی دەکات، دەیەوێ سەرلەنوێ بیانکوتێتەوە، هەتا لە زەکاتی سەرفیترەش خۆش نابێ، دەبێ هەرایان لەسەر بکات، وداوای دیبەیت دەکات لەگەڵ عەلی باپیر لەسەر کەناڵەکەی !

عەلی باپیریش دیارە تازە فەزیحەکەی بیرکەوتۆتەوە ودەڵێ:

لەگەڵ کەسێک دیبەیت ناکات قەزیەی ئابڕووبەری هەبێت!!!!

زوو نەبوو کاکە؟[13]!

13 ٢٠٢٠/٦/١١

ئەمیری کۆمەڵ و نوگۆڕینی خورما وپیاز!

مامۆستا عەلی باپیر لە وتاری یادی دامەزراندنی کۆمەڵ لەسەر چەند ئاستێک قسەی کرد. ڕوئیایەکی تا ڕادەیەک نوێی خستە ڕوو، کە گرنگترینیان ئەوە بوو کە هیچیتر ئیسلامییەکان ئیسلام لە خۆیاندا قەتیس نەکەنەوە، و ناویش گرنگ نییە هەتا ئەگەر ناوی ئیسلامی لە کۆمەڵی ئیسلامی کرایەوە!

برادەرێکی کۆمەڵ یان کۆنە کۆمەڵ. نازانم لەگەڵیان ماوە یان نا!. ونزیک لە بازنەکانی کۆمەڵ، دەڵێ ئەو وتارە دەقا ودەق وشە بە وشەی پرۆژەیەکی کاک ئارام قادرە، کە بەر لە پێنج ساڵ وەک پرۆژەیەکی چاکسازی پێشکەشی کۆنگرەی کۆمەڵی کرد، بەڵام نەک هەر قبوڵ نەکرا، بەڵکو کاک ئارام زۆر ڕەخنەی توندی لێگیرا تا ڕادەی تەکفیر کردن!

ڕاستیەکەی شتی وا زۆر ڕوو دەدات لەناو توندڕەوان لە سەرەتا هەموو بیروبۆچوونت ڕەت دەکەنەوە، بەڵام پاش ماوەیەک ئەگەر مێشکی بە کراوەیی هێشتەوە، وکەوتە ژێر شەپۆلی گۆڕان دەبینیت تەبەنای هەمان ڕای تۆ دەکات!
من لە ئەزموونی خۆم دەزانم هەبوو زۆر دژایەتی بیروبۆچوونی کردووم، دوایی کە کەمێ گۆڕانی بەسەردا هاتوە هەڵوێستی زۆر گۆڕاوە و بەرگریشم لێدەکات!

دەکرێ عەلی باپیریش پاش پێنج ساڵ گەیشتبێتە قەناعەتەکانی ئارام قادری مەغزوبون عەلەیهیم، بەڵام لەوەدەچێ عەلی باپیر بیەوێ تەنها بە ناوگۆڕینێک ولادانی پاشگری ئیسلامی وابزانێ بابەتەکە چارەسەر دەبێ!

بۆیەش پێشەکیەکی دوور و درێژ دەهێنێتەوە، پێش ئەوەی باسی لادانی وشەی ئیسلامی بکات ودەڵێت دەست لەناوەرۆک نادەین تەنها شێواز دەگۆڕین !
یانی وەک مەلای مەشوور کاتێ خورمای دەفرۆشت، وهاواری دەکرد های پیاز، وەرە بۆ پیاز!
کە گوتیان بۆ خورما دەفرۆشیت وهاواری پیاز دەکەیت؟! گووتی: تا مێشەکان فریو دەم!

گۆڕانکاری هەقیقی ئەوەیە تۆ هەوڵی سەپاندنی ئایدیۆلۆژیایەک وبەرنامەیەک و شەریعەتێک نەبیت! ڕۆژی ئەوە بەسەرچوو بڵێیت: دیموکراسی ڕێگام پێدەدا دیموکراسی نەبم!
دەبێت پاش لادانی پاشگری ئیسلامی بزانین دەبیتە حزبێکی عەلمانی یان هەر ئیسلامی دەمێنیتەوە؟!

دەبێت هەڵوێستی ڕوونت لە عەلمانیەتیش دەرخەی، چونکە ئەو حزبە ئیسلامیانە و بە مەلا ئیسلامیەکانیشەوە، عەلمانیەتیان لای جەماوەری ساویلکەی وتاری دینی کردۆتە شەیتانی ڕەجیم! مەلا مەزهەر بە گۆچانێک هەڵدەستێتەوە لە ڤیدیۆیەک دوو سێ جار دەیگووت با عەلمانیەت دڵخۆش نەکات وابزانێ پیربووم!

منداڵە ئیسلامیەکانی فەیسبوک وسۆشیال میدیا، وەک جوێنێکی هەرە پیس جوێن بە عەلمانیەت و دیموکراسییەت دەدەن! نازانم چ گۆڕانێک لە هەڵوێست وبیری سیاسی دروست دەبێت کاتێ تۆ باوەڕت بە تەتبیقی شەریعەت بێت، وباوەڕیشت بەوە بێت عەلمانیەت ودیموکراسیەت شیرکە بە خوا؟![14]

---

[14] ٢٠١٩/٦/٣

لێکردنەوەی پاشگری ئیسلامی لە کۆمەڵ!
عەلی باپیر و خورما فرۆشتن بە ڕەسمی پیاز!

من تەمەنام دەکرد ڕاست نەبام کاتێ کۆمێنتم دا لەسەر ناوگۆڕینی کۆمەڵی ئیسلامی بۆ کۆمەڵی دادگەری! بەڵام لە ژێر فشاری جەماوەری ساویلکەی ئیسلامی، هەتا جەماوەری ئیخوان المتلاعبین، کە پێشووتر جەماوەری کۆمەڵ بە شلگرتوو وەسفیان دەکردن، ئێستا ئەوانیش موزایەدە دەکەن بەسەر کۆمەڵ، تۆمەتباریان دەکەن بە شلگیری و عەلمانیەت! ئەو جەماوەرە بارگاویبە بە ئایدیۆلۆژیەتی ئیسلامی سیاسی، بۆی قووت نادرێ، بۆ دەبێ ناوی ئیسلام لە حزبێکی سیاسی لێکەنەوە، بۆ ناوی کۆمەڵ لێ نەکەنەوە! بۆ ناوی ئیسلامی وا بە بەدبین دەبیندرێ تا ڕادەی ئەوەی پێویست بە گۆڕانی ولێ دەربازبوونی بکرێ؟ !

عەلی باپیر هاتە قسە و قسەکەی منی سەلماند، کە دەیەوێ پیاز بە ڕەسمی خورما بە خەڵك بفرۆشێ! دەڵێ چونکە پێشتر کێشمەکێشی ئایدیۆلۆژی زۆر بوو، خەڵك هەر یەکەی ناوی ئایدیۆلۆژیەکی لە خۆی نا، ئێمەش گووتمان ئیسلامیین!
شتێکی ترسناك وڕاستیش دەڵێ، دەڵێ ئێستا خەڵکەکە زۆربەی ئیسلامییە، هەرچەندە هێشتا خەڵکی سێکیولار و لیبراڵی ومارکسی و چی و چیش هەر هەیە! [هێشتا هەیە الحمد لله! چەم بێ چەقەڵ نابێ!]

لەوەش ترسناکتر وڕاستر دەڵێ: بەڵام ئەو دەسەڵاتە [هەمزە ئاغایەی] کە کوردستان بەڕێوە دەبات کەمتر هەڵگری ئەو ئیدیۆلۆژیانەن! [ئەسڵەن نە بیر ونە ئایدیۆلۆژیا و نە ڕەوشتێکیشیان نییە!] بەو واتایەی زۆر جەخت لەسەر تەبەنیکردنی و پابەندبوون بە ئەو ئایدیۆلۆژیانە بکەن. بەڵکو زیاتر خەریکی دەسەڵات وسامان و [دزی وحیزی و گەندەڵین] .

بەخوا ڕاست دەکات ئەو دەسەڵاتە گەندەڵە باکیان نییە داعشیش شەقام و خەڵك داگیر بکات، تەنها لێیان گەڕێن بە کەمالی ڕاحەت، دزی وحیزی و گەندەڵی خۆیان بکەن. عەلی باپیر دەزانێ ئەو دەسەڵاتە وسەرانی چەندە هیچ وپوچن، بۆیە بێ ترسیش ئامادەی مونازەرە کردنە لەگەڵیان، وەك دیتمان چۆن لە مەلا بەختیاری مولحیدی ڕۆشنگەری ئەوسا، و ئیمانداری فەوزەوی سیاسی ئێستای بردەوە بە زەربە قازیە!

باپیر دەڵێ ئێمە تەنها ناوەکەمان لابردووە، نێوەڕۆکەکەمان هەمان نێوەڕۆکی جارانە! جا منیش دەمزانی!

سەیر لەوەدایە دیسان باگراوەندە سەلەفیەکەی دەدوێنێ، ستایشی ئەحمەدی کوڕی حەنبەل و ئیبن تەیمیە و کەسانیتر دەکات، گوایە ئەوانە خۆڕاگر بوون وسابیت بوون لەسەر مەبدەئیان!

من باوەڕناکەم ئەوەی نیازی چاکسازی ومەدەنی بوونی هەبێ، ابن حنبل و ابن تیمیە ببنە ڕێ نیشاندەری! ئەو دووانە لە دامەزرێنەرە هەرە تووندەکانی فکر ومەزهەب و فیقهی سەلەفیەتن[15]!

[15] ٢٠٢١/٢/٢٤

باپیر و ڕاڕایی ڕیفراندۆم!
کەس لەو مەتەڵەی عەلی باپیر تێدەگات؟!

لەوەڵامی ئەو پرسیارەی ئەگەر ڕیفراندۆم بڕیاری شەخسی بوو، وە هەموو ئەو دەرئەنجامانەی هەبوو وە هەڵەش بوو! بۆچی کۆمەڵی ئیسلامی لەڕۆژێك پێش ڕیفراندۆم ڕایگەیاند دەنگمان (بەڵێ)یە، و مامۆستا عەلی باپیریش دەنگی بەبەڵێ دا؟ عەلی باپیر وتی"نەخێرمان بۆ ڕیفراندۆم بوو، وە بەڵێمان بۆ دەوڵەتی سەربەخۆی کورد بوو، چونکە ئەوە مافی میللەتەکەمانە ئەوە دوو شتی جیاوازە،هەتا من ئەو قسەیەم بە پارتی و یەکێتی لەکۆبونەوە وت"کە دەنگمان بۆ دەوڵەتی سەربەخۆیە، نەخێرمان بۆ ڕیفراندۆمە و دوو مانگ لەمەوپێش(پێش ڕیفراندۆم) ئەنجومەنی سیاسی کۆمەڵی ئیسلامی بڕیاری دەنگی بەڵێی بۆ دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان دا".

ئەتوو کە لە یەکەم ساتەوە لە بەرزترین ئاستەوە پارتی پێیان گووتی: ڕیفراندۆم دەکەین بە توکل علی الله !!!گووتت: من باشتر لە توکل علی الله دەزانم و وانابێ! چۆن لە تەنها ڕۆژێک پێش ڕیفراندۆم دەنگتان بۆ بەڵێ دا؟!

باشە من نە مەسعود بارزانیم دەدیت وەک تۆ و نە دەمزانی چیان وەعد پێداوە، ئینجا پاش درەنگانێک زۆر بە دڕدۆنگیەوە بڕیاری پشتگیری کردنی ڕیفراندۆمم دا، چونکە باوەڕم نەدەکرد ئەو هەموو ئیسراڕ و عینادیەی سەرۆک لەسەر ئەو بڕیارە بێ بنەما بێت! بەڵام تۆ کە هەموو هەقیقەتەکانت دەزانی و پارتی پێیان گووتی: تەنها بە تەوەکولی ئەو ڕیفراندۆمە دەکەین، بۆ وا لە کاتی بەسەرچوو تێ کەوتی و دەنگت بۆ بەڵێ دا؟!

بۆ وەک سەرکردەیەکی خەمخۆر دەرنەکەوتی بە خەڵک بڵێیت: خەڵکینە ئەو ڕیفراندۆمە زۆر بڕیارێکی هەڵەیە، چونکە بڕیاری تاقە کەسێکە سواری سەری خۆی بووە، و نە هیچ وڵاتێکی زلهێزی لە پشتە، و نەکەس وەعدیان پێداوە، جگە لە لێدوانە فشەکەرەکانی ئیسرائیل نەبێت، کە دوژمنایەتی عەرەب و موسڵمانانی ناوچەکەی زیاتر کرد بۆ کورد، و خێری قونکە جگەرەیەکیشی نەبوو بۆ کوردستان؟!

ئینجا ئەگەر هێندە نارازی بوویت بەو ڕیفراندۆمە، بەڕای تۆ شورەیی نییە سەردانی کەسانێك بکەیت کە بەئاشکرا لە کەرکوك دایانە پاڵ دوژمن؟! ئەگەر قورئان هێندە نرخی لات هەبا، لە

کاتێکی وا هەستیار ،پێشکەشی کەسانێکی وات نەدەکرد! ئێوە بە هەڵوێستەکانتان دەیسەلمێنن کە هیچ ڕێزێکتان بۆ قورئان و بەها ئیسلامیەکانی باسی دەکەن، نییە!

ئێوە دەبوایە خەڵک فێری هەڵوێست بکەن لە دژی خیانەتکاران، هەرنەبا هەڵوێستێکی بێلایەنتان هەڵبژاردبا!

ئەوە نە سیاسەتی ئیسلامییە، نە کوردایەتییە؟! بەڵکو ڤایرۆسی ئاسایی نیشاندانی خیانەتە!

ئەو قسانەم هەر بۆ عەلی باپیر نییە، سۆرانی مافی مرۆڤیشم مەبەستە، کە بە یاوەری عەلی باپیر قورئانیان بە دیاری بردبوو بۆ کوڕەکەی تاڵەبانی!

من ئەو هەواڵەی تۆم بزانیبا کە پارتی بە تەمای خوای و توكلت على الله ڕیفراندۆم دەکات، هەموو دنیام لێی دەنگ دەدا، نەک لە دوارۆژدا بەڵێی بۆ بکەم، ئێستاش بتەوێ بەو مەتەڵە: نەخێرم بۆ ڕیفراندۆم بوو، بەڵێم بۆ سەربەخۆیی بوو!!! خۆت دەرباز کەیت! ئەوە وەکوو ئەوە وایە بڵێی بەژدار بووم لە دابەشکردنی ئەفیون تا گەل بە درۆ بۆ ماوەیەکی کورت دڵی خۆش بێت!!!
لەگەڵ پیرۆزبایی هاوسەرگیرییە نوێیەکەت لەو ساتە پڕ خەمەتدا[16]!

---

[16] ٢٠١٧/١٠/٢٦

ئەستێرەی ئیسلامی سیاسی
لە ژینگەی گەندەڵیدا دەدرەوشێتەوە!!

عەلی باپیر کە دەڵێ: ئەستێرەی ئێمە بەرەو درەوشانەوە ودەسەڵاتیش بەرەو کزی دەچێت. ئەگەر بەر لە گوتنی ئەو وتەیە هەموو قسەکانی درۆ بن، لەوەدا ڕاست دەکات، بەڵام چۆن ڕاست کردنێك، لە درۆ تاڵتر وخراپتر.

ئەگەر چاو بگێڕین بە هەموو ئەو کاتانە و شوێنانەی کە ئیسلامی سیاسی تیایدا سەریان بەرزکردۆتەوە و ئەستێرەی بەختیان تیایدا درەوشاوەتەوە بە شێوەیەکی ڕێژەیی، لە ئەفغانستان و پاکستان و هیندستان و بەنگلادش و ئەندەنوسیا و تورکیا و میسر و سوریا و سعودیە و قەتەڕ و سودان وجەزائیر و تونس و کوردستانیش هتد، دەبینین کە خاڵی هاوبەشی هەموو ئەو شوێنانە وئەو کاتانە بوونی گەندەڵییەکی گەورە، ونەبوونی شەفافیەت ودەست پاکی و غیابی جێبەجێکردنی یاسا و نەبوونی دیموکراسیەتی هەقیقییە.

ئیسلامی سیاسی وەك چۆن دار خورما لە ژینگەیەکی زۆر گەرم پێدەگات، باشترین بەرهەم دەدات، و لە شوێنی سارد بەری پوچ دەبێت، بە هەمان شێوە ژینگەی ئایدیالی نەشونماکردنی بیری دینی سیاسی و قەیرانئامێز وخورافات نیگا، هەمیشە لەو ژینگە قەیراناویانەی موبتەلا بە کۆمەڵێ چەتەی دز و نادیموکراتی نەخوێندەوار، نا مرۆڤ، داماڵراو لە هەموو بەهایەکی جوان وئینسانی، بە جوانترین شێوە گەشە دەکەن.

هەر کاتێ دەسەڵات گەلدۆست، خەمخۆری خەڵك، دەست پاك و یەکسان ودادگەر، یاساپەروەر و دیموکرات بوو بەمانا هەقیقیەکەی، ئەو جوڵانەوە دینیانە سەرەڕای بەرفراونترین ڕووبەری ئازادی، کەمترین نەشونما دەکەن، دەبنە دیکۆرێکی جاڕسکەر لە پەراوێزی کۆمەڵگادا، تا ڕۆژگار تێدەپەڕێ ئەستێرەی ژاوە ژاو و زیقە زیقیان بەرەو کزبوونەوە وخامۆشیدا دەڕوات!

دەزانن بۆ ئەوە ڕوودەدات؟! چونکە لە ژینگەی گەندەڵی و ناشەفاف ونا دیموکراسی، دزێکی گەورەی دەورەدراو بە زنجیرەیەك لە دزی بچووکتر، یان حزبێک و دوان دەبنە ملۆزم و دیکتاتۆر وداگیرکەری هەموو داهاتێکی نیشتیمان، بە کەیفی خۆیان یاسا پێشێل دەکەن، تاڵانی سامانی وڵات دەکەن، ژیانی خەڵکی هەژار وئاسایی سەختتر وبەدبەختتر دەکەن. هەر ئەو

چەتانەی دەسەڵات تا بۆیان بکرێ خەڵکیش نەزان و نانیشتیمانی و بێ بەها و دەبەنگ دەکەن، تا خەڵك گەندەڵی وپیسی ئەوان بە چاوێکی ئاسایی سەیر بکات.

دەسەڵاتی گەندەڵ خەڵك خەریك دەکات بە وتاری دینی مەرگدۆستی، دنیا چەند قێزەونە لە ڕوانگەی مەرگدۆستی دینییدا، زیاتر قێزەونتری دەکات لایان، بەهای عەلمانیەت و دیموکراسیەتی هەقیقی و بەها مەدەنیەکان لای خەڵك زۆر دزێو دەکەن، بە ئیدیعاکردنی ئەوەی کە دەسەڵاتی گەندەڵی ئەو، دەسەڵاتێکی عەلمانی و دیموکراسیە! هەتا ئیسلامییە ساویلکەکانیش باوەڕیان کردوە کە پارتی ویەکێتی نمونەی فەشەلی سیستمی عەلمانیەت ودیموکراتین!

لەو لاوەش کۆمەڵی میدیای بخورسوتێنەر بۆ دەسەڵات، وکۆمەڵێ قەڵەمفرۆش و خۆفرۆش، وکۆمەڵێ بەناو هونەرمەندی گەواد و لەشفرۆش، کۆمەڵێ چەتەی چەقوکێش و لۆتی، کۆمەڵێ میلیشیای مەعاشخۆر وفریودراو بە دروشمی نەتەوایەتی لە خۆی کۆدەکاتەوە، ڕۆژانە خەڵك بە بەزمێك و قەیرانێك وکێشەیەکی لاوەکی خەریك دەکات.

غاز نەوت، بەنزین، مووچە، شەڕەجوێنی مەلایەك، تەکفیری نووسەرێك، فیلمێکی دوژمنان، ڕۆژی ئاڵا، ڕۆژی کورتان فڕێدان، ڕۆژی جلی کوردی، تا هەموو ئەوانە زیاتر لەبەرچاوی خەڵك بکەون!
خەڵك لەو ژینگەیە ناتەندروستە و پڕ لە قەیرانەدا تەنها ئاسمانی دەمێنێ تا پەنای بۆ ببا. چونکە خۆشی قوربانیەکی بچووکی مەکینەی زەبەلاحی گەندەڵییە، بە شێوەیەکی سیستیماتیکی کار لەسەر دەبەنگکردن و بێ ئاگایی کراوە، پاش هەندێ هەوڵ و خۆپیشاندان وبەرگری، دەبینێ دەسەڵاتی گەندەڵ بۆتە ڕێژەیەکی نەگۆڕ، بە پاڵپشتی دوژمنانی ناوەوە و دەرەوەش، بۆیە باشترین ڕێگا ئەوەیە، ڕوو بکاتە دادگەری دینی، کە تیایدا بە خەیاڵی ساویلکانەی خۆی مەڕ وگورك پێکەوە ئاو دەخۆنەوە!

سەیر لەوەدایە ئەستێرەی کۆمەڵی عەلی باپیر و یەکگرتوو و بزوتنەوەش، سەرەڕای ئەوەی کە لەناو ئایدیالترین ژینگەی گەندەڵی و دزی و ناعەدالەتی ونایاسایی ونادیموکراتیەت کاری خۆیان دەکەن، هێشتا ئەنجامەکانیان لە ئاستی چاوەڕوانکراودا نییە. چونکە خۆشیان بەشێکن لەو مەنزومەی فەسادە، بە هەر جۆرێ لە جۆرەکان بەژداریان کردوە لە پتەوکردنی ئەو ژینگەیە گەندەڵە. هەر لە خودی عەلی باپیرەوە بڕوانین، لە کوڕە هەژارێکەوە تەنها بە نازناو ئاغا، ئێستا بە سێ چوار ژن و چەندین ماڵ ومولك و ئۆتۆمبێلی گرانبەها، وکارگە و چەندین ئەملاکی تر. ناز ونیعمەتەکانی گەندەڵی شوکر بۆ خوا لەسەر کوڕەکان ومنداڵەکانیشی ڕەنگیان داوەتەوە، هەتا ژنهێنانی کوڕێکی لە بازنەی نزیکی بنەماڵەی حاکمی گەندەڵ بوو. دەی ئەگەر خەڵك

دەبەنگ نەبێت و عەقڵی غایب نەکرابێت، چۆن فوو لە پشکۆی ئەستێرەی تێوەگلاوی ئێوە دەکات؟! بە پێی یاساکانی پێشینانی ئیسلام وەك سەعیدی کوڕی جوبێر دەیگووت هەتا ئەو پاسەوانە بەدبەختەی بەر دەرگای زیندانیش، وەك ستەمکاری پلە یەکی وڵات حیسابی بۆ دەکرێ، ژنەکەی لە ماڵەوە کە چێشتی بۆ دەکات و جلەکانی دەشوات بە یاریدەدەری ستەمکاران حسێبە!

ئێوە تۆ و یەکگرتوو و بزوتنەوەش تا سەرئێسقان لەو دەسەڵاتە گەندەڵە سوودمەند بوون، هەمان حیسابی ئەو دەسەڵاتەتان هەیە، ئێستا باسی ئەستێرە ومەستێرە دەکەیت؟! ئێوە خۆتان بەشێکن لە دیکۆری دیموکراتی موزەیەفی ئەو دەسەڵاتە، پێیەکتان لە سەربازگەی گەندەڵخۆرانە، پێیەکەی ترتان گوایە لە سەربازگەی ئۆپۆزسیۆنە! ناوێرن دڵی تورکیا وئێرانیش بڕەنجێنن بە لێدوانێك، دەی دەبێ فەرقی ئێوە ودەسەڵاتی گەندەڵ چی بێ؟![17]

---

[17] ٢٠٢١/٢/١١

محەمەد هەریری

ڕاستی لە کوێیە لە شەڕی بەڵگەنامەکانی پارتیوکۆمەڵ دا؟!

لەو چەند رۆژەی دواییدا هەموو لایەك ئاگاداری ئەو شەڕە میدیاییەی نێوان پارتی وکۆمەڵی ئیسلامی بوو، کە بە هێرشێکی چروپری تەلەفزیۆنی زاگرۆس دەستی پێکرد وبە وەڵامدانەوەیەکی توندتری کۆمەڵ کۆتایی یان پێی هێنا.

بێگومان نە بەڵگەنامەکانی زاگرۆس لەسەر ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی عەلی باپیر لەمەر پەیوەندیەکانی بە ڕژێمی بەعس نوێ بوون وخەڵکی ڕاچڵەکاند وتوشی چورتم کرد، نە وەڵامەکانی کۆمەڵیش نوێ بوون وهیچ شتێکی نوێی خستە سەر ئەو شتانەی کە خەڵك دەیزانن دەربارەی پارتی.

بێگومان شەڕەکەش هۆی سیاسی هەنووکەیی لە پشتە، کە زۆر بە زەقی دەتوانرێت چڕ بکرێتەوە لە بەشداری کردنی کۆمەڵ لە نارەزایەتیەکانی سەرای سلێمانی، وئەو چاوپێکەوتنەی عەلی باپیر لە تەلەفزیۆنی زاگرۆس، کە تێیدا زۆر بە ڕاشکاوی هەموو ڕەخنەکانی لەسەر دەسەڵات خستەڕوو، ولە قسەکانی وا دەرەنجام دەکرا کە هیچی تر ئەگەری گەڕانەوە وخامۆش بون نیە لەلای کۆمەڵ، وئیتر بڕیاری یەکجارەکی جیابوونەوەی داوە لە دەسەڵات، سەرەڕای ڕەتکردنەوەی بانگهێشتکردنی پارتی ویەکێتی بۆ کۆمەڵ و یەکگرتوو بۆ ئێران، کەتێیدا دەسەڵات سوکایەتیەکی گەورەی بەو دوو حزبە کرد، وبەزمانی حاڵ پێیان دەڵێت ئێوە دەسەنە ودروستکراوی ئێرانن، ئەوە لەجیاتی ئەوەی لەگەڵ خودی خۆتان ڕاستەوخۆ قسە بکەین لەگەڵ ئاغاکانتان ووەلی نیعمەتتان قسە دەکەین.!

ئەو هەوڵە نەزۆکەی دوو زلهێزەکەی دەسەڵات بەداخەوە گوزارش لە چەقبەستنی فیکری سیاسی وئیفلاسبوونی توانای بیرکردنەوەی دەسەڵات دەکات، وهێشتا بەچاوی سەردەمی بەرەی جود وبەرەی کوردستانی سەردەمی شاخ قسە دەکات. دەسەڵاتێك کە هەموو توانا و ئیمکانیاتی دراوی وساسی ویاسایی لە ژێر دەستە، وسەدان قونسلگەری ئەورویی وئەمریکی تێدا کراوەتەوە، وپەیوەندی لەگەڵ هەموو جیهاندا باشە، هەتا لەگەل قەزافی یش! کەچی کەسی نەماوە لەناوەوە و دەرەوە لە هاوڵاتیانی کوردستان، بۆ ئەوەی بیکاتە نێوەند لە نێوان خۆیی وچەند حزبێکی ئۆپۆزسیۆن؟!

ئەگەر هەرکەسیش دەست نەکەوت لەناوەوە بۆچی پەنابردنە بەر ئێران؟ بۆچی شەڕەفی ناوبژیوانکردن دەدەیتە ئێران؟! ئەوە پاداشتی ئێران دانەوەیە لە جیاتی تۆپبارانکردنی ناوچە سنوریەکانی کوردستان، یان لە جیاتی لە سێدارەدانی کوردە تێکۆشەرەکانی کوردستانی

بندەستی ئێرانە؟! ئێوە ئەگەر ڕۆژگارێك لەسەردەمی شاخ هەموو دونیاتان لێگیرابوو، تەنها دەرگای ئێران نەبێت، خۆ ئێستا دونیا هەمووی واڵایە بەسەرتان بۆچی ناتوانن لە پاڵتۆی ئێراندا دەربچن!؟

کێشەکە لەوەدایە دەسەڵات بۆ تەرویج وبرەوپێدانی لۆکاڵی، تانە وتەشەرە لە حزبە کوردیە ئیسلامیەکان دەدات، سەبارەت بە پەیوەندیەکانیان یان وابەستەییان بە ئێران، کەچی هەردوو حزبی دەسەڵاتدار لەگەڵ ئێراندا وەك باوکە دڵ ڕەق وپڕ لە دیسپلینەکانی کەسایەتی (سی سەید) ڕەفتار دەکەن، کە هەرچەندە ئەزیەتیان دەدات وتوندوتیژە لەگەڵیان، بەڵام جاروباریش ڕەحمیان پێدەکات، وئاوڕێکی باوکانەی پەتریارکیانەیان لێدەداتەوە!!

هەر ئەو هەستەشە ئێرانی وا بوغراکردوە تاڕادەی ئەوەی ڕاست وچۆپ دەست دەوەشێنی لە کوردستانی عێراق ئەوە باسی کوردستانی ئێران هەر ناکەین، وهەموو دەزگا سیخوڕیەکانی ڕەها کردوە لە کوردستان وبە هەوەستی خۆیان خەڵك دەکوژن وتیرۆر دەکەن وەك میری گوندەکە ڕەفتار دەکات.

بەنسبەت پەیوەندیەکانی هەردوولا بە ڕژێمی بەعسیش، ئەوە زۆربەی هەرە زۆری حزبە کوردیەکان لەو پەیوەندیانە بە دوور وبەدەر نەبوونە، بەڵام نا ڕوونیەك لە مەسەلەکەدا هەیە لە هەندێك لایەندا، بۆ نموونە ئەگەر بێینە سەر پارتی وپەیوەندی لەگەڵ ڕژێمدا بەتایبەتی لە ٣١ ئابی ١٩٩٦، ئەوە پارتی بۆ ماوەیەك زۆر بڕ وبیانووی بۆ دۆزیەوە، تا ڕادەی ئەوەی یادی دەکردەوە وەك سەرکەوتنێکی گەورە، بەڵام کە زانیان ئەو ڕەفتارە زۆر ئیستفزازیە بۆ تاکی کورد لەوە دەچێت دەستیان لێی هەڵگرتبێت، تا ڕادەی ئەوەی نیاز لاجانی بەڕێوەبەری زاگرۆس تیڤی لەدوا قسەی دا بە هەڵەیەکی لەقەڵەمدا، کە ئەوەش پێشکەوتنێکە لە هەڵوێستەکان هەرچەندە ئەو لە هەڵەکە زۆر کەمدەکاتەوە، وەك گەردێکی نێگەتیف دەیخاتە پاڵ چیایەك لە سەروەری.!بەڵام هەر چۆنێکی بێت دانهێنان بە هەڵە، چاکترە لە بەرگری لێکردنی یان بت بۆ تاشینی وئاهەنگ بۆ گێڕانی.

ئەگەر بێینە سەر کۆمەڵی ئیسلامی، ئەوە هیچ یەکێك لەو حزبەش ناتوانێت نکوڵی لە بوونی ئەو پەیوەندییە بکات، پاش ئەوەی چەندین دۆکیۆمنت وبەڵگەی نوسراو بڵاوبۆتەوە لەپاش ڕوخانی ڕژێمی سەدامەوە. هەروەها لەپاش ئەوەی لێپرسراوێکی گەورەی کۆمەڵ مامۆستا (موشیر گەلاڵی)، بەرپرسی پێشوی نوسینگەی دەرەوەی بەریتانیای کۆمەڵی ئیسلامی، دانی بەو پەیوەندییە هێنا، وەك شایەتحاڵ و بکەرێکی ئەو پەیوەندییە! ئەگەر جەماوەرێکی وشیارتر لە کورد، ولە بنکەی حزبی کۆمەڵی ئیسلامی لە کوردستان هەبوایە، دەبوایە لەپاش ئەو دانپیاهێنانەی مامۆستا موشیر، لە دوا کۆنگرەی کۆمەڵ یەخەی سەرانی ئەو حزبەیان گرتبا،

هەموو کەین وبەینەکانیان پێیان ساغ بکەنەوە، نەك تەنها مامۆستا (موشیر گەڵاڵی) بکەنە قۆچی قوربانی ئەو پەیوەندیە.

گرنگترین شت لەو بوارەدا پێویستە خودی عەلی باپیر، وئەوانەی ناویان هاتوە لە بەڵگەنامەکان بێنە سەر تەلەفزیۆنەکەی خۆیان، وبە شێوەیەکی یاسایی وئاییني یان دانی پێدابهێنن یانیش ڕەتی بکەنەوە، چونکە هەرلەپاش بڵاوکردنەوەی دۆکیومێنتەکان لە زاگرۆس تیڤی، وەڵامە بەراییەکانی کۆمەڵ بەتایبەتی لەسەر زمانی محمد حکیم کە ناوی هاتوە لەو پەیوەندیە گومانوییەی لەگەڵ ڕژێمی بەعسدا، زۆر لاواز ولەرزۆك بوون!

خەڵکی کوردستان چاوەڕێی ئەوە لە عەلی باپیر وکۆمەڵ دەکات، ڕاستیەکانی پەیوەندی بوون ونەبوونی خۆیانیان لەگەڵ بەعس پێ بڵێن، نەك لەوەڵامدا باسی پەیوەندیەکانی پارتی وبەعس بکەن... من لە بازنەی نزیکی کۆمەڵ ڕاستی وهەقیقەتی بوونی پەیوەندی عەلی باپیر وچەندین کەسایەتی ناوداری کۆمەڵم گوێ لێبوە لەگەڵ ڕژێمی بەعس، کەچی بەداخەوە تا ئێستاش کەسێك لە کۆمەڵ، جورئەتی مامۆستا موشیر گەلاڵی نەبووە لە دانهێنان بە بوونی ئەو پەیوەندیە.

لە هەمووی سەیرتر لەکاتێکدا زۆر لە حزبە کوردیەکان پەردەپۆشی فایلدارەکانیان دەکەن، بە جۆرەها بڕوبیانو کەچی سەرکردایەتی کۆمەڵ وشەخسی ئەمیر، دەستێکی باڵایان هەبوو لەو هەڵایەی کە لە دژی مامۆستا موشیر گەلاڵی کرا، وەك چۆن موخابەراتە بێ مۆراڵە گەورەکان، ئەندامی خۆیان دەکوژن بۆ ڕزگار بوون لەو نهێنیانەی کە دەیزانێت، بەهەمان جۆر و بەهەمان شێوە مامۆستا موشیر گەلاڵی یان تیرۆر کرد لەڕووی مەعنەوییەوە، لەبەر چەند حقد وحەسەد وموونافەسەیەکی حوجرە ئاسا، لەکاتێکدا ئەو پیاوە داینەمۆیەك بوو لە ئەوروپا بۆ کۆمەڵ ورەوەندی کوردی. من زۆر ڕەخنەی ئاشکرام گرتوە لە مامۆستا موشیر گەلاڵی لەسەر پەیوەندیەکانی، بەڵام بۆ یەك ساتیش گومانم لە پاکی وکوردپەروەری وئیسلامدۆستی ئەو پیاوە نەبوە، چونکە دەزانم بەتەنها خاوەنی ئەو هەڵەیە وئەو ئیجتهادە غەڵەتە نەبوە، خۆزگە ئەوانەی وەك ئەو هەڵەیان کردوە، وەك ئەو ئازا بن ودانیپێدا بهێنن، نەك ئەمڕۆ خۆیان لێمان بکەنە بێگوناە وبەری، وەك بەرائەتی گورگ لە خوێنی حەزرەتی یوسف.

جەماوەری کۆمەڵ وکوردستان بە گشتی، زۆر لەوە وشیارترە ئەمڕۆ وەك ئامرازێکی نێگەتیڤ بڕوانێتە شەڕ وموونافەسەی حزبی ومیدیایی پارتی وکۆمەڵ، ئەمڕۆ جەماوەر دەیەوێت بزانێت ڕاستیەکان لە کوێیە وچۆنە، بۆیە گومانم نییە کە ئەو داوایە داوای سەدان وهەزاران ئەندامی کۆمەڵی ئیسلامیشە، لە ئەمیری کۆمەڵ عەلی باپیر وئەندامە تێوەگلاوەکانی تر.

عەلی باپیر زیندانی ناو خەون و ئیگۆمانیا

ئایا ئێوە پەیوەندیتان هەبوە لەگەڵ بەعس، دەمانەوێت یان وردودرشتی ئەو پەیوەندییە ڕوونبکەنەوە، یانیش بە سیغەیەکی شەرعی سوێند بخۆن کە ئەو پەیوەندیەتان هەبوە یان نا، چاوەڕوانی وەڵامتانین[18].

Sunday, 04.03.2011, 12:00[18]

هەندێ نمونە لە پیاوەکانی کۆمەڵ
دڵشاد کەلاری سەلەفی لە بازنەی خەلەفی عەلی باپیر!

ئەو دلشاد گەرمیانییە ڕەخنەی داروبەرد دەکات، بەڵام کە دەگاتە عەلی باپیر سەد شێر ورێوی دەهێنێتەوە. وادەزانێ دەکرێ شتێکی وا گرنگ بکرێ بەبێ ڕەزامەندی عەلی باپیر! من دڵنیام عەلی باپیریش چاوەڕوانی دەرچوونی دڵشاد و سەلەفییە توندڕەوەکانی ناو کۆمەڵی ئیسلامی کردوە بە لێکردنەوەی ناوی ئیسلامی، بەڵام کاک دڵشاد دیارە زۆر سیاسییە، کاتی خۆشی لەسەر فکری داعشی ڕایکردبوو، لەلای شیعەی شینی ئێرانی خۆی داڵدە دابوو، هەرچەندە شیعەشی پێ کافرە سێ بەسێ!!! وەرە سەرت لێی دەرچێ !ئێران وداعش؟! ئێستا ڕەخنەی ئەوە دەگرێت کە ڕەنگە کۆمەڵ مەشروب خۆر و سفوور وەربگرێ!

جا بۆ وەریان نەگرێ! لە ئەرزی عەجائیبی کوردستان سفوورێکی زۆرمان هەیە وەک مەلا دڵشاد و مەلا مەزهەر و عبدالواحید بیردەکەنەوە !
ئەرەق خۆریشمان هەیە پێیان تەرک ناکرێ، حەزدەکەن دەوڵەتی شەریعەت بێ بە شەق وپێلەقە پێیان تەرک کەن!

ئەگەر کۆمەڵ بە جدی بیری لەو بڕاردەیە کردبێتەوە، دەرگای بۆ هەموو کەسێ کردبێتەوە، پابەند بێت بە دەستورێکی مەدەنی دیموکراتی، دڵنیام بازێکی گەورە دەدات بۆ پێشەوە. ئەگەریش وەک نوکتەکەی مەلای مەشهورە خورما بفرۆشێ بە ناوی پیاز، بۆ فریودانی مێشەکان، ئەوە لە قەلێش دەبی ولە کۆتریش!

هەر ئەو ئەمیر دڵشادە پێشنیاری ڕێکەوتنی ستراتیژی دەسەڵاتی کوردی وداعشی کرد لە گەرمەی شەڕی داعشدا! برایەکی زۆر تیرۆریست و بە سەبرە! ئەخر ئەمن لە حزبێکی ئیسلامی بم وەک دڵشاد کەلاریش بیرکەمەوە، ناوی ئیسلامی لادەن، بەخوای یەک دەقە تیایدا دانانیشم !
ئەوەیەی ڕێگای سەلەفی سالح ئەمیر دڵشاد؟[19]!

---

[19] ٢٠٢١/٢/٢٢

دڵشاد کەلاری وەک قسە کەرێک بەناوی داعش دەدوێت!

لە ڕونکردنەوەیەک لەسەر پەیامەکەی بەڕێز م عەلی باپیر، پاش بڵاو بونەوەی ئەو پەیامە(کەمەکتەبی سیاسی لەسەر بڵاوبونەوەی یەک دەنگ نەبوون) دلشاد کەلاری هۆکاری دواکەوتنەکەی پەیامەکە ڕوون دەکاتەوە، کە دیارە لەبەر نەگونجانیەتی لەگەڵ بیروڕای خۆیی و باقی هاوەڵانیەتی، لەوانەی ئسوڵ وفروعیان هاوبەشە لەگەڵ داعش و هاوێنەکانی .

وامزانی باسی تەریق بوونەوەیان دەکات لەو تاخیر بونە پڕ شەرمەزاریە، لە کاتێکدا هەموو کوردستان بە دیندار و بێ دین دووچاری گەورەترین هێرشی تیرۆریستیی داعش بوەتەوە، هەمووان وەک رۆڵەی دڵسۆزی کورد خوێنیان دەبەخشنە ئەو خاکە، کەچی دلشاد کەلاری خەمی دلشکانی داعشیەکانی ناو کۆمەڵ و دەرەوەیتی، نەک خەمی پاراستنی کوردستانی بێت!!

دلشاد کەلاری دەڵێت: "دەترسم ئەم پەیامە کۆمەڵی ئیسلامی بکاتە تەرەف لەم شەڕە،منیش بەش بەحاڵی خۆم:ئەم شەڕە لانی کەم بەفیتنەیەک دەزانم ئامادەنیم بەهیچ پاساوێکەوە لەسەر حسابی خەڵکێکی مەزڵومی ئەهلی سونە بچمە بەرەی ئەمریکاو ڕۆژئاواو ئەو وڵاتە ئەقلیمیەی پشتیوانی و پارێزگاری لەو ڕژێمە خوێن ڕێژە تائفیەی عێراق دەکات...؟!
کاک دلشاد لە بەرامبەر هێرشی چەتە وەحشیەکانی داعش نایەوێت کۆمەڵ ببێتە تەرەف، با هەمووکوردیش تەرەف بێت، نایەوێت:

"لەسەر حسابی خەڵکێکی مەزڵومی ئەهلی سونە بچێتە بەرەی ئەمریکاو ڕۆژئاواو!!! "

دیارە داعش شەڕی خەلکی مەزلۆمی ئەهلی سونە دەکات، دیارە داعش نوێنەری عەرەبی سونە دەکات؟! وەڵا وەڵا بێ قیمەتەکانی حارث الضاري و بەعسیە پەنهانیەکانیش پێیان شەرمەبڵێن داعش گوزارش دەکات لە خەڵکی مەزڵومی ئەهلی سونەی عەرەب، کە لەوەتی عێڕاق هەیە زاڵمن، هەر پاش گرتنی موسڵ گەورەترین ئیبادە و ئەنفالیان کرد لە دژی ئەو سەربازانەی کە بەبێ شەر تەسلیم بوون و خەریکی چوونەوەی ماڵی خۆیان بوون!

لە بیرتانە کورد تازە لە ئەنفال و هەڵەبجە رزگاری ببوو، سەدان هەزار سەربازیی عەرەبی کەوتە بەردەستی لە پاش ڕاپەڕین، کە خەڵکی کوردستان بەوپەڕی مرۆڤایەتیەوە خزمەتیان کردن، کەچی داعش و سوونەی عەرەبی مەزڵووم، وەک مەغۆل ئەو سەربازانەیان لەناو بردن وەک لە ڤیدیۆکان دەرکەوتن. ئەگەر داعش هێرشی نەکردبا سەر کوردستان و کورد،

دەستپێشخەری کردبا بە دووری نازانم دڵشاد و داعش میزاجەکانی تر شەڕی پێشمەرگەیان دەکرد. دوایێ ئەوە ئەمریکایە پشتیوانی لە کورد دەکات، لەپاش هێرشی داعش، نەک کورد چوبێتە شەڕی ئەمریکا.، ئەو سەگوسوارانەی داعش تا لە سوریا بوون کەی کورد وپێشمەرگە پەڕینەونەتەوە بۆ ئەوان.؟
لە خاڵی دووەم کاک دلشاد وەک قسەکەری داعش قسە دەکات دەڵێت: "- لەڕوی شەرعیەوە ناتوانم قەناعەت بە خۆم بکەم، و خەڵکی هاندەم بۆ شەڕێک، خۆمان خاوەنی بڕیاری سیاسی و سەربازی نەبین و نەشتوانین بە لایەنی بەرانبەر بڵێین موسڵمان نین، وێڕای هەموو هەڵەو پەڵەو بێ شەرعی و کەم و کوڕیەکانیان..." داعش لە کاتێکدا هەموو خەڵکانی کوردستان بە ئیسلامی و نا ئیسلامیەوە بە مورتەد و کافر دەزانێت، دلشاد سەلەفی دڵی نایەت بە داعش بڵێت موسڵمان نین!!! ناقوربان ئەوانە لەسەر ڕێبازە چاکەکەی سەلەفی ساڵحن، لەسەربڕین وبەردبارانکردن و جزیە ستاندن و بە کۆیلە بردنی کچانی کوردی یەزیدی دا، چۆن دڵت دێت بە هاودینە داعشیەکانت بڵێیت موسڵمان نین!

ئەگەر دەسەڵاتی کوردی لەو ساتە ناسکانە ڕێگابدات بەو لێدوانە بێ سەروبەر و دژ بە کورد و داعشیانە، کەوابوو پێی سەیر نەبێت داعشیەکان هەموو چالاکی خیانەتکارانەیان جێبەجێبکەن بەبەر چاوی هەمووامانەوە!
ئەو جۆرە لێدوانانەی دلشاد سەلەفی و داعشیەکانی تر، پێویستە لێپرسینەوەی یاساییان لەگەڵدا بکرێت، ئەگەر لەبەر خوشک وبرا یەزیدیەکانیش نەبێت، لەبەر هیچ نا لەبەر خوێنی شەهیدانی پێشمەرگە، کە تاکە پێڵاوکیان سەری ملیۆنەهای وەک دلشاد کەلاری و داعش و داعشیەکانی جیهان دەهێنێت .

خۆزگە دەمزانی علی باپیر، چۆن ئەو سەماحەتەی خەلەف، کە لەو پەیامە تاخیرەدا ڕەنگی دایەوە، کۆ دەکرێتەوە بەو هەموو داعش میزاجانەی سەلەف[20].

[20] ٢٠١٤/٨/٢٢

مەلا شوشکەیی تەڕەزانی هەولێر و شیتەی بەغدا! وتلرێکی داعشی مەلایەکی پەرلەمانتار!

بەداخەوە بۆ هەولێر کە دەیان کەسی موهەڕیج و سووك و مەلای زمان درێژ وبە شیرەشیڕی کردە ئەندام پەرلەمان. میللەتێکە هێندە دڵ ساف و ساویلکەن، هەر ئەوەی دوو هاواری کرد و دوو قسەی بە دەسەڵات وحوکمەت گووت، ئەوە دەبێتە فسفس پاڵەوان و پیاوی بێ وێنەیان! ئەو هەموو مەلا و بانگخوازانەی هەولێر و کوردستان بە گشتی، ڕەوانەی پەرلەمانی کوردستان و عێڕاقیان کردن، خۆزگە کە دەگەیشتنە ئەوێش کەمێك چالاك و خاوەن پڕۆژە و داهێنان دەبوون، نموونە زۆرە بەڵام با باسی پاڵەوانی مینبەری پڕ جوێن و شیڕاندنی ئەو جارە بکەین، کە لەسەر حیسابی دەنگەکانی هەولێر چۆتە پەرلەمانی عێڕاق، هێشتا لۆ دەرمانیش نەمان دیوە لەو پەرلەمانەی بەغدا بوێرێ بکۆکیش.

مەلا سەلیم شوشکەیی، و مەلا وبانگخوازەکانیتر، کاتێ خەڵکی داماو دەنگیان پێدەدەن، وادەزانن چۆن لەسەر مینبەر بێ کارەباش بێت، گەڕەکێك بە دەنگ ونەڕە نەڕیان جارِس دەکەن، بەو جۆرەش لە پەرلەمان بەرگری لە مافەکانیان و خەڵك دەکەن! نوکتەکی خۆش، دەڵێن ڕۆژنامە نووسێك چویتە لای ئەو مەلا سەلیم شوشکەیی یە بۆ چاوپێکەوتن لەسەر پەیوەندیەکانی عێڕاق و کوردستان، مەلا فەرموویەتی موقابەلەی سیاسی ناکەم!! باشە ئەگەر تۆ سیاسی نیت و موقابەلەی سیاسی ناکەیت، بۆ کورسیەکی سیاسی کوردت گرتوە لەو پەرلەمانە؟! ئەی ئەو مووچە زەبەلاحەت لە پەرلەمان بۆ خوتبە پڕ جوێنەکانت وەردەگریت؟!

با خەڵکی نەزان و ساویلکە باش بزانن، کەسێکی سیاسەتزانی کوردپەروەر دیندار بێت یان نەبێت، هەزار قات لەو مەلا بەڵایانە باشتر نوێنەرایەتی خەڵك دەکەن، کە مینبەر بەکار دەهێنن بۆ خۆ ناودارکردن وناوزڕاندنی خەڵك و فێرکردنی خەڵك بە ڕەوشتی خراپی دەمپیسی وجوێندان وتوندوتیژی. خۆ ئەگەر موقابەلەکە لەسەر فاروق ڕەفیق بوایە دەتکرد، تا هەزار جوێنی مینبەری ترشی بۆ بنێریت!

مەلا سەلیم شوشکەیی لە ڤیدیۆیەکدا بڵاویکردیتەوە بە ناونیشانی: وەڵامێك بو فاروق رەفیقی چەواشەکار، وتاری ٢٤/٧/٢٠١٥! هەر لە عینوانەکەوە دەردەکەوێت کە تۆ چەواشەکاریت، چونکە فاروق ڕەفیق گووتی من باسی نیقاب دەکەم کە مەترسیە بۆ سەر ئەمنی قەومیشمان،

کە سەدان داعشی پیاو دەتوانن خۆیان لە ژێری حەشاردەن! کەچی تۆ بەس باسی حیجاب دەکەیت! ئەوە چەواشەکاری نییە؟!

لە ڤیدیۆیەکە کە ماوەی تەنها پێنج دەقیقەیە، بەقەد دوو مانگی گەڕەکێکی شەعبی مەلا سەلیم شوشکەیی جوێن دەدات بە فاروق ڕەفیق و تەلەفزیۆنەکان ومیدیاش. ئەوە کەمێك لە جوێنیکانیەتی کە هێندە زۆرن لە ژمار نایەن:

قۆڵی سەعاتیان هەڵکردوە زمانیان بستێك دەرکردوە ...وەك سەگ تەنها ڕشانەوەی هەبێت...کە زمانی دەکاتەوە وەك ئەنعام لە غەیری قسەی پڕوپوچ...ئەو کەسە ئەگەر سەد شەهادەشی هەبێت ابو جهلە و جاهیلە، ونفامە و نەزانە! ئاژەڵن لە ئاژەڵیش کەمترن! عەمری ئەو تەلەفزیۆنەش نەمینێت، کە ئەو جۆرە کەسە دەهێننە سەر شاشەی تەلەفزیۆن! چۆن دەبێت رازی بین بەو هەموو کوفرەی دەکرێت بەرامبەر خوا و پێغەمبەر! [هاندانی ساویلکان]

پرۆفیسۆری لە حەماقەت... بێ دەماغ....ئەو نەفامە شاگردی شەیتانە...پێشی تۆ زۆر کەس دژایەتی دینیان کرد، بەڵام سوك وریسوا بوون...ئەو جۆرە کەسانە لە حیجاب ناترسێن، لە بیروباوەڕەکەی دەترسێن!

ناتوانێت دەستیان پێ گەرم بکاتەوە، ناتوانێت پێیان ڕابوێرێت، بۆیە قسەیان پێدەڵێ! دەرچوونی ئەو کچە موحەجەبانە باشترین وەڵامە بۆ ئەو زماندرێژانە...ئەو کچانەی موحەجەبەن دەخوێنن خەریکی فەیسبوك و مۆبایل، سترێج و سەرداهێنانی مۆدیلبازی نین، لەگەڵ کتێبەکەی خۆیان خەریکن، باشترین وەڵام بوو بۆ ئەو نەفامانە، کە مزگەوت و قورئان ودین ئەوانە پێدەگەینێت. بەڵام ئەوەی ئێوە ئیدیعای بۆ دەکەن [یانی بێ حیجابەکان] دەبێت هەموویان بە دەوری دوەم وسێیەم وساڵێ دووەم سێیەم دەرچن! ئەوە پێشکەوتنە؟!" ئەوانە بەشێکن لە جوێنەکانی پێنج دەقیقەی خوتبەکەی!!

جارێ ئەو هەموو جوێنە بەدڕەوشتیە نازانم چۆن لەسەر مینبەری مزگەوتێك دەوترێت کە قورئان دەڵێت: وجادلهم باللتي هي احسن [بە چاکترین شێوە موجادەلەیان لەگەل بکە]... وهدوا الى الطيب من القول [هیدایەتدران بۆ قسەی چاك وباش]..ادعوا الى سبيل ربك بالحكمة و الموعظة الحسنة! [بانگەوازی بکە بۆ ڕێگای خوا بە حیکمەت و وەعزی چاك] نەك بە جوێن و قسەی سوك !پێغەمبەریش لە دەیان فەرمودە باسی زمان پاکی دەکات، کەدەڵێت: : ليس المؤمن بالطعان ولا اللعان ولا الفاحش ولا البذيء [موسڵمان تانەلێدەر و نەفرەتکەر و قسەی سوك و زمان پیس نییە] ئەوە و دەیان حەدیسیتر لەو بارەیەوە هاتووە.

هەقیتی مەلا سەلیم شوشکەیی مووچەیەکی گەورە وگرانی موفت وەردەگرێت سافی وعافی، لە بەغدایێ بێ دەنگ وعاقڵ دانیشتوە، ناتوانێت دوو ڕستە بە عەرەبیەکی ڕەوان قسە بکات وپێشنیارێك بکات، تووشی چەپاندن وکەبتی قسە هاتووە، مەجبورە لە سەردانەکانی بۆ بەغدا کەدەگەڕێتەوە، ئەو چەپاندن وکەبتەی لە شێوەی درو مرواری لەسەر مینبەرەکەی هەولێری داماو خاڵی کاتەوە، تا توندوتیژی و زمانپیسی زیاتر بێت!

ئینجا کە تۆ ئەندام پەرلەمانی، دەبێت خۆت بە نوێنەری هەموو خەڵك بزانیت، دوور نیە نیوەی دەنگی خۆت لە خەڵکی بێ حیجابت هێنا بێت، بێ حیجابی وام دیتووە لە هەولێر خۆی قوربانی مەلایەك دەکات!

شورەیی نییە بەوشێوە زەقە تەوهین بە کچانی بێ سەرپۆش بکەیت وبڵێت: " ئەو کچانەی موحەجەبەن دەخوێنن [وەك بێ حیجابەکان] خەریکی فەیسبوك و مۆبایل، سترێج و سەرداهێنانی مۆدیلبازی نین، لەگەڵ کتێبەکەی خۆیان خەریکن، بەڵام ئەوەی ئێوە ئیدیعای بۆ دەکەن [یانی بێ حیجابەکان] دەبێت هەموویان بە دەوری دوەم وسییەم و ساڵێ دووەم سییەم دەرچن! ئەوە پێشکەوتنە؟!" توخوا ئەوە قسەی پیاوێکی عاقڵە زیرەکە، تا قسەی ئەندام پەرلەمانێکی عێراق بێت؟! ئەخر بۆیە عێراق واجوانە! خوا خەڵك و حزبەکەت بگرێت کە بەس لەبەر هێنانی دەنگی ساویلکە دینیە عاتیفیەکان نمونەی هیچ لەباری وەك تۆ دەخەنە پەرلەمان.

لەجیاتی ئەو وتارە پڕ جوێن و هەڕەشە و هاندانی خەڵکەکە بۆ توندوتیژی وزمانپیسی، با لە بەغدا چالاکیەکت هەبێت، هەر نەبێت ئەو هەموو ملیۆنەی کە وەریدەگریت حەڵاڵی کەیت. خۆ پێم خۆشە لە بەغداشی هەرچەندە خێری پوشکەیەکت بۆ کورد نیە لەوێ، بەڵام هەر نەبێت خەڵك ڕزگاریان دەبێت لە هونەری جوێندان وشیڕاندنت کە تەنها هونەرە لێی شارەزایت[21].

هەر لەدوای ئەو وتارە، سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراو لەناو کۆمەڵ ئەو زانیاریانەی بۆ ناردم:

سلاو بازانیاریەکت لەسەر مەلا سەلیم شوشکەیی بدەمێ. مانگانە نزیکەی ٣٢ملیۆن دیناری پەرلەمانتاری وەردەگریت و یەك دیناریش لەو وەزعە ناخۆشە ناداتەوە کۆمەڵ.

21 ٢٠١٥/٧/٢٧

مەکتەبی سیاسی کۆمەڵ لەگەڵی دانیشتبوون هەڕەشەی کردبوو ئەگەر داوای پارە بکەن ئیستیقالە دەدات و وەك پەرلەمانتارێکی سەربەخۆ کاردەکات! کۆتایی

یەعنی مانگانە ٢٥٦ وەرەقە یان گەڵا وەردەگرێت بۆ ئەوەی گوێمان لە موداخەلەیەکی یان پێشنیارێکی یان شەڕێکی لەسەر دەگدەرانی بێت؟!
ئەی ئەوهەموو دەنگەت هێناوە بەرپرسیارەتی نییە؟! خودا حیسابی یەك میسقالە زەرەت لەگەڵدا بکا، حیسابی ئەو هەموو دەنگ و ئەو هەموو پارە حەرامەت لەگەڵ ناکات؟!
وەرن پەیجی فەیسبوکی ڕەسمی بڕوانن، هێشتا هەواڵێکی پەرلەمانی بەغدای تێدا نییە. هەمووی باسی قەبر و قیامەت و حەرامکردنی جەژنی سەری ساڵ و موحارەبەی بیدعەیە!!
کاکە کە ئەندام پەرلەمانیت پێ ناکرێت وازبێنە، ئەخر ناکرێت ئەو هەموو پارە خەیاڵیە وەرگریت و ڕۆژێکیش کەس گوێی لە دەنگت نەبێ لەسەریان هەڵتدابێتێ!!!

ئەتوو بڕوانە ئەو جەماوەرە ساویلکەیە کوو دایتیانە هۆرەی گریانێ!! یەکەك ناڵێت باشە ئەتوو بەو هەمووو دەنگەی مە چویە بەغدایێ بۆ هیچ نەگۆڕای؟! هەر مەلایەکەی جارانی و بەس لەسەر مینبەر دەتوانیت لە بابەتە ماوەڕائیەکان قسە بکەیت، یان جوێن بە خەڵکانێکی موخالیفت بدەیت[22]!

[22] ٢٠١٦/١/٢

مەلا سەلیم شوشکەیی یش دژی ڕیفراندۆمە و لەگەڵ وەحدەی خاکی عێڕاقە!

ئەو مەلا سەلیم شوشکەییە لە سایەی ساویلکەیی خەڵکی کورد، و بە وتارە ئایینیە تووند و عاتیفیەکانی، دەنگێکی زۆری خەڵکی هێنا و گەیشتە پەرلەمانی عێڕاق!
تا لە هەولێر بوو، لە ژر کاریگەری ئەو وتارە توندڕەونەی دەیەها منداڵی کەم عەقڵ و بەدبەختی ڕەوانەی ناو داعش کرد...
لەوەتی چوەتە پەرلەمانی عێڕاق، ئەو مەلایەی بە نەڕە نەڕی یوتیوب و فەیسبوکی دەهەژاند، کەچی لە بەغدا بوویتە کەرکەدەنێکی بێ دەنگ تەنها مووچەکەی وەردەگرێت، کەس نازانێت ئەو پیاوە وجودی چییە لەوێ؟!
بێگومان ئەو پیاوە لەسەر لیستی کۆمەل کاندید کرا، هەرچەندە ئاگادارم بەینی لەگەڵ کۆمەڵیش تەواو نییە، داوای یارمەتی حزبیان لێکردبوو، هەڕەشەی لێکردبوون کە دەستی لە حزب دەکێشێتەوە!

ئەو پیاوە کە بە خوتبەکانی تۆزی دەکرد لە ناو هەولێریە فەقیر و دڵسافەکان، لە بەغدا مێشی لە دەوی دەرناکا! لەو باوەڕەدام هەر عەرەبیەکی فقهی و دینی زیاتریش نەزانێ، دەنا ماقوڵ نییە ڕۆژێك نەمان بیست ئەو زەلامە نوقەیەك بکات بۆ ئەو دەنگدەرە ساویلکانەی دەنگیان پێدا!
جا لەبۆ ئەوەی تەعویزی ئەو بێ دەنگییەی بکاتەوە، چونکە زەحمەتە مەلا بێ دەنگ بێت دەبێت خۆیان لە هەموو شتێك هەڵقورتێنن، دەهاتەوە لە هەولێر بە نایاسایی خوتبەی دەدا، و شیرەهۆر وهێرشی بۆسەر نووسەر و بیرمەندە کوردەکانی کوردستان دەکرد وتا ڕادەی تەکفیرکردن دەرۆیشت!!
خەڵك دەنگی پێدابوو لە بەغدا قسەی بۆ بکات، ئەو لە کوردستان قسەی بۆ دەکردن، چونکە هیچی پێ نەبوو لەوێ بیڵێ! خەڵکی ئێمە وادەزانێ ئەگەر مەلا بە هاتوهاوار بوو ئەوە نیشانەی زیرەکی و دڵسۆزیە!

تۆ ببینە بەوەندەش نەوەستیت مووچەیەکی زەبەلاحی گەورەی ناموستەهەق دەخوات لەسەر حیسابی دەنگی خەڵك، کە من دڵنیام حەڵاڵی نەکردوە، چووە لە ڕۆژنامەی سەباح س حکومی عێڕاقی دژی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کوردستان لێدوانی داوە نەوەك مووچەی ببڕن، هەموو دەزانین مووچە بڕین بۆ مەلا چ کارەساتێکە!

لە رۆژنامەی "الصباح"ی زمانحاڵی حکوومەتی عێراق، ستایشی هەڵوێستەکانی چەند پەرلەمانتارێکیی گۆڕان و یەکێتی و کۆمەڵ دەکات، کە دژی ریفراندۆم و جیابوونەوەن لە عێراق.
رۆژنامەکە، لە ژمارە (٤٠٦٩)، لەلاپەڕەکانی ٣ و ٥دا، رێپۆرتاژێکی بڵاوکردووەتەوە و باسی ئەوە دەکات، ئەو پەرلەمانتارانە، ئاماژەیان بەوە کردووە، کە ئەوان دژی دابەشکردنی عێراقن.
رۆژنامەکە لە زاری مەلا سەلیم شووشکەیی، پەرلەمانتاری کۆمەڵ دەڵێت: "دوای ئەو هەموو نارەزایەتییە هەرێمی و نیودەوڵەتییە، مەسەلەی ریفراندۆم کۆتایی هات."
شووشکەیی ستایشی هەڵوێستی مەرجەعیەتی دینی کرد بۆ پاراستنی یەکپارچەیی خاکی عێراق و رەتکردنەوەی هەوڵی دابەشکردنی عێراق.

گوتیشی: "زۆربەی حزبە کوردستانییەکان هاوبۆچوونن لەمەدا."
تۆ ببینە مەلایەکی رِوانگە داعشی خێری یەك قونکە جگەرەت بۆ کوردستان نەبێت، مووچەیەکی زەبەلاحی بێ بەرامبەر وەرگریت، رۆژێك فزەیەکت نەکردبێت لەسەر کورد، کەچی کاتێ کورد ٩٣٪ دەنگی بۆ بەڵێ دەدات، بڵێ: "مەسەلەی ریفراندۆم کۆتایی هات"!! یان بچی ستایشی مەرجەعیەتی شیعی بکەیت بۆ "بۆ پاراستنی یەکپارچەیی خاکی عێراق و رەتکردنەوەی هەوڵی دابەشکردنی عێراق!!"

خۆ برادەرە داعشیەکانی بەوە بزانن ستایشی سیستانی کردوە، بە حەوت دینان کافری دەکەن!
ئافەرین مەلا لەبەر خاتری نەبرِینی مووچەکەت خەونی هەموو کورد لە گیرفانی کەواکەت بخنکێنیت! یاخوا ئەو مووچانە وئەو دەنگانەت لێ حەرِام بێت، ئێستا دەنگدەرەکانی نەفرەتت لێ دەکەن[23]!

---

[23] ٢٠١٧/١٠/٥

ئایە کۆمەڵ نەزۆکە تا شوشکەیی کاندید کاتەوە؟!
هەولێر ئەو جارەش فریوی سەلیم شوشکەیی خوارد!

من لە عەلی باپیر و سەرکردایەتی سەرلێشێواوی کۆمەڵ تێناگەم، دەیان هاوڕێی بە توانا و خاوەن قەڵەم وفکر دەناسم لەناو کۆمەڵ و لایەنگرانی، کەچی گرگڕ دوای چوار ساڵی بێ فەڕ و ئەبوهۆلی وبێ هەڵوێستی مەلا سەلیم شوشکەیی، هاتوون دیسان کاندیدیان کردۆتەوە! خۆزگە دەمانزانی دەسکەوتی پێشووی مەلا چی بووە؟!

ئەو مەلا سەلیمە دەڵێی سوێندی بە تەڵاق خواردبوو، بۆ ڕۆژێکیش موداخەلەیەکی نەکردوە لە ماوەی ئەو چوار ساڵە تەنها مووچە و ئیمتیازاتی وەرگرتوە! لە مووچەکەشی یارمەتی کۆمەڵی لێ نەداوە و کە فشاریان بۆ هێنا بوو، هەڕەشەی دەستکێشانەوەی لە کۆمەڵ کردبوو، وەك لە وتارەکەی پێشوو ئاماژەم پێدا!

ئەو مەلا سەلیم شوشکەییە لە خولی ڕابردوو لە سایەی دینداری ساویلکەیی خەڵکی هەولێر، و بە وتارە ئایینیە تووند و عاتیفیەکانی، دەنگێکی زۆری خەڵکی هێنا و گەیشتە پەرلەمانی عێراق! تا لە هەولێر بوو، لە ژێر کاریگەری ئەو وتارە توندڕەوانەی بەڵگەی زۆری لەسەرە، کە دەیەها منداڵی کەم عەقڵ و بەدبەختی ڕەوانەی ناو داعش کردووە...

ئەو پیاوە کە بە خوتبەکانی تۆزی دەکرد لە ناو هەولێریە فەقیر و دڵسافەکان، لە بەغدا مێشی لە دەوی دەرنەدەکرد تا ئەمڕۆش! لەو باوەڕەدام هەر عەرەبیەکی مەلایانەی فقهی و دینی زیاتریش نەزانێ، دەنا ماقوڵ نییە ڕۆژێك نەمان بیست ئەو زەلامە نوقەیەك بکات، بۆ ئەو دەنگدەرە ساویلکانەی دەنگیان پێدا!
ئەو پیاوە وەک ئێف ئێمی محەلییە تەنها لە هەولێر دەتوانێ الله اکبر و هاوار ونەڕە نەڕ بکات، لە بەغدا شەپۆلەکانی زمان و مێشکی دەپچڕێن!
خەڵك دەنگی پێدابوو لە بەغدا قسەی بۆ بکات، ئەو لە کوردستان قسەی بۆ دەکردن، چونکە هیچی پێ نەبوو لەوێ بیڵێ !

تەنها جارێ کە ئەو مەلایە لە بەغدا شەکری شکاندبێ، لە سەروبەندی ڕیفراندۆم بوو، لە ڕۆژنامەی سەباح ی حکومی عێراقی شیعی، دژی ڕیفراندۆم و سەربەخۆیی کوردستان لێدوانی داوە، نەوەك مووچەی ببڕن، هەموو دەزانین مووچە بڕین بۆ مەلا چ کارەساتێکە!

لە رۆژنامەی "الصباح"ی زمانحاڵی حکوومەتی عێراق، ستایشی هەڵوێستەکانی چەند پەرلەمانتارێکیی گۆڕان و یەکێتی و کۆمەڵ دەکات، کە دژی ریفراندۆم و جیابوونەوەن لە عێراق.
رۆژنامەکە، لە ژمارە (٤٠٦٩)، لەلاپەڕەکانی ٣ و ٥دا، رێپۆرتاژێکی بڵاوکردووەتەوە و باسی ئەوە دەکات، ئەو پەرلەمانتارانە، ئاماژەیان بەوە کردووە، کە ئەوان دژی دابەشکردنی عێراقن.

رۆژنامەکە لە زاری مەلا سەلیم شووشکەیی، پەرلەمانتاری کۆمەڵ دەڵێت: "دوای ئەو هەموو نارەزایەتییە هەرێمی و نیودەوڵەتییە، مەسەلەی ریفراندۆم کۆتایی هات."
شووشکەیی سەرەڕای سەلەفیەت بوونی ستایشی هەڵوێستی مەرجەعیەتی دینی شیعی کرد، بۆ پاراستنی یەکپارچەیی خاکی عێراق و رەتکردنەوەی هەوڵی دابەشکردنی عێراق.
تۆ ببینە مەلایەکی ڕوانگە سەلەفی داعشی، خێری یەك قونکە جگەرەت بۆ کوردستان نەبێت، مووچەیەکی زەبەلاحی بێ بەرامبەر وەرگریت، رۆژێك فزەیەکت نەکردبێت لەسەر کورد، کەچی تەنها بۆ دژایەتی سەربەخۆیی و بڕیاردانی مافی چارەی خۆ نووسین قسە بکەیت، وستایشی مەرجەعیەتی شیعی بکەیت "بۆ پاراستنی یەکپارچەیی خاکی عێراق و رەتکردنەوەی هەوڵی دابەشکردنی عێراق!!"

خۆ برادەرە سەلەفیەکانی ناو کۆمەڵ وەك دلشاد کەلاری و دلێر گەرمیانیش ئەگەر تەدجین نەکرابن، کاتێ بەوە بزانن ستایشی سیستانی کردوە، دەبێ بە حەوت دینان کافری کەن!

هیوادارم خەڵکی هەولێر واز لەو ساویلکەییە بهێنن، و سزای بڕیاربەدەستانی کۆمەڵ بدات و جارێکیتر نەهێڵن ئەو مەلا بەڵایە گۆڵیان لێبکات، چونکە بوون و نەبوونی لە پەرلەمانی عێڕاق یەک شتە. هیوادارم گەنجانی کۆمەڵیش بەو سەرلێشێواییەی سەرکردایەتی کۆمەڵ هەڵوێست وەرگرن، بۆ کاندید کردنی ئەو مەلا بێ کەڵکانە[24]!
قسەی کامەیان خراپترە هێڤیدار یان عبدالستار؟!

ئەوەی هێڤیدار گووتی دەربارەی عومەر ڕاست نییە، عومەر لەسەر ئەساسی پلەی دینی، وەک موهاجیر و ئەهلی بەدر وئەهلی بەیعەتی ریزوان و ئەو شتانە مووچەی دەدایە خەڵک.
ئەوەی دەربارەی عوسمان گووتی منیش ئەوە ڕامە لە عوسمانی کوڕی عەفان، پێموابێ کەسێکی زۆر لاواز وبێ کەسایەتی بوو بەرامبەر خزمانی لە بنی امیە، تەمەنیشی وای لێکردبوو ئاگاداری هەموو شتێ نەبێ. بە کوردی نوقمی گەندەڵی دراوی و سیاسی ببوو .

[24] ٢٠١٨/٤/٢٣

ئەوەی کە من زۆرم پێ ناخۆشە لەو باسە، یەکەم هێڤیدار دەیەوێ بڵێ هەتا دووجار زاوای پێغەمبەریش واتە عوسمان گەندەڵ بوو، ئێوە بۆ قسە بە سەرانی حزبەکەم و دەسەڵاتە گەندەڵەکە دەڵێن؟!

ئەو جۆرە پیاوە حزبیانە ئامادەن شۆرەتی خوا و پێغەمبەریش بەدناو کەن بۆ ڕاستکردنەوەی باری لاری حزبەکەیان!

دووەم: هەر قسەیەکی دینی دەوروژرێ، دەبێتە بۆنەیەک بۆ خۆ تێهەڵقورتاندنی حزبە ئیسلامییەکان بە ناحەزترین شێوە.
وەزیری نوێژەبارانەی کۆن، عبدالستاری زاوای ئەمیری کۆمەڵ، هەڵەیەکی گەورەتری کرد لە هێڤیدار، چونکە سەید قوتب و دەیان مێژوو نووسی کۆن ونوێی ئیسلامی، باسی گەندەڵی و خزم خزمێنەی سەردەمی عوسمانیان کردوە، بەڵام ئەو عەبدولسەتارە نەخوێندەوارە دەڵێ: "قسە سەبارەت بە مێژووی ئیسلامی لە ئەو پیاوە [عەلی وەردی] وەرناگیرێت!!!!."

تۆ بڕوانە ئەو نەفەسە مەزهەبیە سینگ تەنگەی؟! بە گەورەترین زانای کۆمەڵناسی، لە مێژووی عێراقدا بڵێیت، قسەکانی لەسەر مێژووی ئیسلام وەرناگیرێت! تەنها لەبەر ئەوەی کوڕی دایک وباوکێکی شیعی بوو؟! عەلی وەردی دە هێندەی سوونەیەک ڕەخنەی لە شیعە وبیروباوەڕی شیعە گرتووە، مرۆڤێکە لە خوێندنەوەی کتێبەکانی هەست بە مەزهەبیەتی ناکەیت بۆ یەک ساتیش! باشە ئەو کەڵە زانایە قسەی وەرنەگیرێت لەسەر مێژووی ئیسلام، ئەی کێ قسەی وەردەگیرێ؟!
دوایێ خۆ عەلی وەردی واشی گوتبێ، هەر لە گیرفانی خۆی دەری نەکردوە، بەڵکو لە سەرچاوە سونیەکانی پێش شیعەکانی وەرگرتووە، دەنا عەلی وەردی لەو سەردەمە نەژیاوە لە سەربازگەی شۆڕشگێڕانی دژی عوسمان جەنگی گێڕا بێت!

قسەکەی هێڤیدار بە گشتی ڕاستە بۆ مەرامێکی خراپ، قسەکەی عەبدولسەتار زۆر هەڵەیە هەر بۆ مەرامێکی خراپ!

٢٠٢٠/٧/٢٨

بەشی سێیەم

عەلی باپیر و کۆمەڵ و ئافرەت!

فرەژنی عەلی باپیر و وەفای بۆژنە نمونەیەکەی خاتوون مەلاژن![٢٥]

کتێبی ئافرەت وخێزان لە سایەی شەریعەتدا، لە چاپی نوسینگەی تەفسیری ساڵی ٢٠١٣ چاپی سێیەم، لە دوو بەرگدایە، بەر لە ماوەیەک خەریکی خوێندنەوەی بووم بە وردی، هەزار لاپەڕە زیاترە، وەک هەمیشە عەلی باپیر زۆر درێژدادڕی کردووە لە بابەتەکان، ئەو بابەتەی بە لاپەڕێک تەواو بێ، باپیر دەلاپەڕی لەسەر نووسیوە، ئینجا ئەو بەرگری وبەڵگانەی ئیسلامییەکان لەوەتی هەن نووسیویانە لە بواری ئافرەت، وەک بەراوردکاری ئافرەت لە ئیسلام و لای یۆنانی وهیندی و ڕۆمانی و فارسییەکان، و قسەکانی هەندێ نووسەری ئەورویی کۆن وەک ئەلێکسیس کاریل و الله یتجلی فی عصر العلم، هەمووی دووبارە کردۆتەوە.

بابەتەکان زۆر کۆن وسواون بە نسبەت کەسێکی وەک من، کە زۆر کتێبی ئیسلامییەکانم لەمەر بابەتی ئافرەت خوێندۆتەوە، تەنها بەشی نۆیەمی زۆر سەرنجی ڕاکێشام، کە شتێکی نوێ بوو بۆ من تۆزێک لە شێوازی کلاسیکی کتێبە ئیسلامییەکانی ئەو بوارە دەرچوو، بە تەرخانکردنی بۆ ژنی یەکەمی، ڕوخسار ئیبراهیم ماماغا کە باپیر نازناوی خاتوون مەلا ژنی بەسەردا براندووە! لەو بەشەدا عەلی باپیر دەیەوێ بە کردار وجێبەجێکردن، باوەڕی خۆی بە مافەکانی ئافرەت وەک ژن وهاوسەر بسەلمێنێ، دەیەوێ ئەو ژنەی خۆی وەک نموونەیەک لە ژنی موسڵمانی چاک نیشانی ئافرەتان بدات!

ئەو خاتوونە بەداخەوە لە ساڵی ١٩٩٦ بە ڕووداوی سووتان گیانی سپارد لە تەمەنی ٣٠ ساڵی و ٦ منداڵی دوای خۆی بەجێهێشت.
بێگومان عەلی باپیر زۆر ستایشی سیفات وئاکاری جوانی ئەو هاوسەرەی دەکات، وەک دایکێکی موسڵمانانی حزبەکەی وێنای دەکات، کە چەندە خزمەتی پێشمەرگەکانی کردووە، هەتا جلی بۆ بریندارەکانیان شتووە، هەتا هێندە بەخشندە بووە، زێڕی خۆی فرۆشتووە تا گۆشت و مریشک بۆ پێشمەرگەکان بکرێ و داوەتیان کات! هەر لە سەرەتای بەشەکەدا دەڵێت بە دوو ئامانج ئەو بەشەم تەرخان کردووە بە خاتوون مەلا ژن، یەکەم وەک وەفاداریەک بۆ هەڵوێستەکانی، لەوەشدا پێغەمبەر سەرمەشقیەتی کە چۆن هەمیشە باسی چاکەکانی خەدیجەی کردووە پاش وەفاتیشی، هەتا عائیشە زۆر غیرەی لێکردووە بە مردوویش!

---

[٢٥] مامۆستا عەلی باپیر بەشێکی تەواوی کتێبی ئافرەت و خێزانی بۆ خێزانی کۆچکردووی خاتوون مەلاژن تەرخان کردووە! وەك دایکی ئیماندارانی کۆمەڵ نیشانی داوە، بابزانین بابەتەکە چۆن بووە.

دووەم: بۆ سوود وەرگرتنی ئافرەتانی موسڵمانان لە کاروکردەوەکانی خاتوون مەلا ژن.
عەلی باپیر لە دوو تەوەرەدا ئەو باسە دەکات، تەوەرەی یەکەم: ڕەوشت وئاکارە پەسندەکانی خاتوون مەلا ژن. تەوەرەی دووەم: هەڵوێست وهەڵس وکەوتەکانی. ل ٩٩٥
لە تەوەرەی یەکەمدا باپیر ١٥ سیفەت و ڕەوشتی هاوسەرەکەی دەژمێرێ وەک: دینداری وتاعەت، هەوڵدان بۆ وەرگرتنی زانستی شەرعی، سۆز وبەزەیی، بەخشندەیی و سەخاوەت، قەناعەت ودنیا بە کەمگرتن، وریایی و زیرەکی و واقیعبینی، خۆڕاگری وپشوودرێژی، دەمپاکی وباسنەکردنی ئەم و ئەو، خۆ بە کەمگری یان تەوازع، عیزەتمەندی، دڵسۆزی، ئازایەتی، مشوورخۆری، سیلەی ڕەحم گەیاندن، وەفاداری. ل٩٩٧ . ل ١٠٠٥

لە ژێر هەر بەندێک لەو بەندانە باسی سیفەتەکەی دەکات و هەندێ ڕووداو دەگێڕێتەوە بە نموونە. یانی دەتوانی بڵێیت ئافرەتێکی نموونەیی بووە بۆ مێرد و منداڵەکانی، شەو وڕۆژ لە خزمەتی مێرد ومنداڵ و میوانە زۆرەکان وپێشمەرگەکانی بزوتنەوە دابووە.

لە تەوەرەی دووەمیشدا هەر باسی ١٥ لە هەڵوێست وئاکارە جوانەکانی خاتوون مەلا ژن دەکات وەک: دووریم لە ماڵ و پرتە وبۆڵە نەکردن، میواندۆستی وێڕای نەداری! خزمەتکردنی خەڵک وچاوەڕێکردنی پاداشت تەنها لە خوا، حەواندنەوەی خەڵک، خۆڕاگری و نەشڵەژان لەکاتی بیستنی هەواڵی پەلامارەکانی ڕژێم، تەحەمولکردنی ژیانی سەخت و نەداری، فرۆشتنی زێڕی مارەیی خۆی بۆ دەعوەتکردنی پێشمەرگەکانی هێزی حەمزەی بزوتنەوەی ئیسلامی، ئێشکگرتن و پاسەوانیکردنی لە ئافرەتان لە گەرمەی شەڕدا، شۆردنی جلی پێشمەرگە نەخۆشەکان، زیرەکی و دووربینی نواندن لە کاتی ڕووداوەکاندا، هێنانەدەرەی ماڵێک لە کەلاوە وخانوو بۆ گرتنیان!
ڕێزگرتنی لە سواڵکەران، هێدی و مەند بوونی لەگەڵ عەلی باپیر، وەسیەتی حەج بۆ کردنی و گرتنی ڕۆژووە قەرزەکانی! ل ١٠٠٥ . ل ١٠٢٢

تەنها خاڵێک دەمەوێ لێرەدا لەسەر بوەستم، خاڵی ١٣ یە ل ١٠٢١ ، لەو خاڵەدا سەردێرەکەی ئەوەیە: هەڵوێستی لەکاتی هاوسەرگیریم لەگەڵ هاوسەری دووەمم، شوکریە خاتوون!
باشە ئافرەتێک بەو هەموو ڕەوشتە جوان وبەرز ومیسالیەی دینیەوە، بەو هەموو قوربانیدانەوە، بەو هەموو ماندووبوونەوە، بە خزمەتی مێرد و ٦ مناڵ و دەیان وسەدان مێوان و پێشمەرگەوە، کە هەتا کاتێ وەفاتی کردووە تەنها ٣٠ ساڵی تەمەن بووە، یانی لە بیستەکانی تەمەن بووە کاتێ ژنی دووەمی بەسەر هاتووە! بۆ دەبێ لە پای ئەو هەموو چاکی و باشیەی، پاداشتی ژن بەسەرهێنانی بێ؟!

ئینجا دیاریشە کە ئەو ژنەی چەندە پێی ناخۆش بووە ژنی بەسەر بێ، سەرەڕای ئەو هەموو خزمەت و قوربانیەی پێشکەشی دەکرد، چونکە هەر لە ژێر ئەو خاڵەدا عەلی باپیر دەڵێ: "دیارە مەگەر بە دەگمەن دەنا هیچ ژنێک ڕازی نییە ژنی بەسەربێ، خاتوون مەلا ژنیش هەروا بوو، بەڵام کەزانی هەردەمەوێ ژنێکی دیکە بێنم، مۆڵەتی لێوەرگرتم بچێ بیبینێ"!

یانی بەناچاری ڕازیبووە عەلی باپیر ژنی بەسەر بێنێ، بە تایبەتی بە قسەی خودی عەلی باپیر خاتوون مەلا ژن هەتا لە ڕووی کۆمەڵایەتیەوە، لە هەردوو سەری دایک وباوکی کچی ئاغا وناودارانی عەشیرەتەکەی بووە، لە کاتێکدا وەک عەلی باپیر لە ژینامەکەی، چەند مەلۆیەک لە خەرمانی ژینم، باسدەکات کە خێزانی چەندە هەژار بوون، هەتا زۆرجار باپیر بە برسێتی خەوتووە و هەر خەریکی کشتوکاڵ وکاسبی و کرێکاری بووە، کە بێگومان عەیب نییە، بەڵام کە ژنێکی وا خانەدانت دەست دەکەوێ، وا سی ۳۰ سیفات وئاکاری جوانی دەژمێریت وەك سەحابیە و دایکی موسڵمانان، بۆدەبێ لە پاداشتی ئەو هەموو جوامێری و قوربانیدانە و خۆنەویستیەی وا بریندار کەیت وژنی بەسەر بێنیت؟! نە نەزۆک بووە، نە نەخۆش، هەتا مردنەکەشی بە هۆی تەباخی چێشت لێنان بووە بۆ میوانەکانی عەلی باپیر!

عەلی باپیر لە سەرەتای ئەو بەشەی کە تایبەتی کردووە بە خاتوون مەلا ژندا، بەراوردی هەڵوێستی خۆی لەو ژنەی بە هەڵوێستی پێغەمبەر لە خەدیجە دەکات، بەڵام هەرنەبایە وەک ڕەفتاری پێغەمبەر لەگەڵ خەدیجە ڕەفتارت کردبا، کە تا مردیش ژنی بەسەردا نەهێنا، چونکە خەدیجە لە یەکەم ڕۆژی بە پێغەمبەربوون و بانگەوازدا لەگەڵی بوو بە دڵسۆزی، کاتێ پێغەمبەر هەژار و بێ پیشتیوان بوو هیچی نەبوو، یان لەبەر هەر هۆیەکی تر بێت! دەی خۆ هاوسەری عەلی باپیر، واتە خاتوون مەلاژنیش ڕۆڵی بە قەد ڕۆڵی خەدیجە زیاتر بێ کەمتر نەبووە، لە خزمەتکردنی عەلی باپیر و منداڵەکانی و میوان و پێشمەرگەکانی؟! نازانم بۆ زۆربەی ئیسلامییەکان هیچ وەفایەک ناهێڵنەوە بۆ چاکترین ژنیشیان لەبەر ئارەزووێکی سێکسی داپۆشراو بە پۆشاکی فرەژنی ڕێپێدراوی شەریعەت؟!

عەلی باپیر دەڵێ: "دیارە مەگەر بە دەگمەن دەنا هیچ ژنێک ڕازی نییە ژنی بەسەربێ، خاتوون مەلا ژنیش هەروا بوو، بەڵام کەزانی هەردەمەوێ ژنێکی دیکە بێنم، مۆڵەتی لێوەرگرتم بچێ بیبینێ، کە بینیشی و هاتەوە، هیچ قسەیەکی خراپی نەکرد!" یانی قسەی چیبکات؟! خۆت دەڵێیت: بەڵام کەزانی هەردەمەوێ ژنێکی دیکە بێنم! زانی تۆ هەردەیهێنی بەسەریدا، ئەویش تازە بە ٦ منداڵەوە چی پێدەکرێ، بە ناچاری پیرۆزباییشت لێدەکات و دەڵێ ناتوانم ڕێگای شتێکت لێبگرم کە خوا و پێغەمبەری ڕێیان داوە! فەقیرەی تلی تلیش بۆ بووکی نوێ لێدەدا و شیرینی وچوکلێتیشی بەسەردا دەکات وەک نووسیوتە! تۆ دەتوانی ویستی خۆت فەرز کەیت بەسەر لە خۆت بێ هێزتر، بەڵام ناتوانیت لە ناخەوە قەناعەتیان پێ بکەیت!

من لە عەلی باپیر ناگرم، چونکە ڕوانگەی ئیسلامی وموسڵمانی شەریعەتی بۆ ژن هەروایە، لە پێغەمبەرەوە بگرە و خەلیفەکانی ڕاشدی و ئومەوی وعەباسی و تا گەڕترین بانگخواز ئەو فرەژنییە پیشەیانە، حەزدەکەی ژنەکانیان نمونەترین ژنی جیهان بن، لە جوانی و باشیدا، عاجیلەن ئەو ئاجیلەن هەر ژنێک ودوان وسێیانی تری بەسەر دەهێنن، بێ ئەوەی هیچ حیسابێک بۆ هەست ودەروون و وەفا و خزمەت و قوربانیدان و ماندووبوونی ژنەکەی بکات .

ئەو جۆرە ڕەفتار و مامەڵەی ژنکردنە هەتا پێغەمبەریش خەدیجەی لێ دەرچێ، کە ئەو کاتە لە قۆناغی سەرەتایی وهەژاری و لاوازی بانگەواز بوو، دەنا دوای ئەوە بەو شێوەیە ژن بە دوای ژنی دەهێنا، و سەحابە و ئیمام و پیاوچاکانی ناوداری ئیسلامیش هەروا هێناویانە، بۆ عەلی باپیر ڕیزپەڕ بێ؟! ئەو غەریزەیەی ژنهێنانی زۆر لای هەموو ئیسلامییەک حزوری هەیە، بە تایبەتی ئەگەر پارە ودەسەڵاتی هەبێ، عەلی باپیریش ئێستا لەسای سەری ئەو گەندەڵخانەیەی باشوور، نەک هەر خۆی خزمەکانیشی دەوڵەمەند بوون، چەند لە مناڵەکانی لە دەرەوەن بۆ خوێندن لە زانکۆکانی ئەوروپا، لەو ڕۆژانەش ژنی چوارەمی هێناوە کە لە زۆر لە مناڵەکانی منداڵترە و دەڵێن بە ٣٥ ساڵ لەو ئافرەتە بە تەمەنترە لەوەش قودوەی هەیە لەناو سەلەفی ساڵح!

بەڵام بۆ خوا بڵێم عەلی باپیر لە کۆتایی ئەو بەشە بە خەون و خەیاڵ پاداشتی خاتوون مەلا ژنی داوەتەوە، لە ژێر سەردێری: موژدەی خۆشی پاش مەرگ. ل ١٠٢٤
باسی ٣ خەونی موژدەدەر بۆ خاتوون مەلا ژنێ دەکات، یەکەمیان خەونی خۆیەتی کە لەکاتی حەجکردن بۆی بینویەتی، خاتوون بە ڕوێکی خۆش سوپاسی کردووە بۆ پاداشتی ئەو حەج و ڕۆژییەی عەلی باپیر بۆی کردوە!

خەونی دووەم شوکریەی هاوسەری دووەمی کە پێیگوتووە بۆ بەهەشتیان بردووە.

موژدەی سێیەم: خەونی "برایەکی دڵسۆز جێگای متمانە "، گوایە لە خەودا پێغەمبەری دیوە بە یاوەری دوو سێ ژنەوە هاتوون بۆ مزگەوتێک، کابرا لە پێغەمبەری پرسیوە ئەو ئافرەتەی ناوەڕاست خەدیجەی دایکی موسڵمانانە؟! پێغەمبەر فەرموویەتی بەڵێ، ئاماژەی بۆ ژنەکەیتری تەکی کردووە وفەرموویەتی: ئەوەش هاوسەری یەکەمی مامۆستا عەلی باپیرە! ل١٠٢٨
ڕاویەکە پێمان ناڵێ پێغەمبەر بە زاری شەریفی خۆی گووتی مامۆستا عەلی باپیر، یان ئەو مامۆستایە لەلایەن ڕاویەکەوە زیاد کراوە؟[26]!

[26] ٢٠٢٢/٦/١

خوشکانی کۆمەڵ و قوتابخانەی ((واللە لنمنعهن))

لێدوانەکانی دڵشاد کەلاری دەربارەی پایەی ئافرەت لە ناو کۆمەڵ، وبەڵکو لە ناو ئیسلام بە پێی لێکدانەوەی خۆی، هەموو کەسێکی میانڕەو وخاوەن زەوق وعەقڵێکی سەلیمی بێزار کرد. ئارەزووم جوڵا بۆ وەڵامدانەوەی، بەڵام لە دڵی خۆم گوتم تاکەی توندڕەوان ئەوەی خراپە وناشایستەیە دەرهەق بە ئافرەتانی بکەن، کەچی ئافرەتەکانیش وەك ڕاهیباتە مێشك شوراوەکانی کڵێساکان، بەو پەڕی لە خۆبوردەییەوە خزمەت بە پرۆژە سەقەتەکان وتێڕوانینە چەوتەکانیان بکەن؟! تاکەی وەك فەردە پەتاتە و پیاز مامەڵەی ئافرەت بکەن، کەچی خودی ئافرەتەکان نوقەیان لێ نێت؟! تاکەی بە دەنگەکانی خۆیان جەلادەکانی خۆیان بەرزکەنەوە، بۆ ئەوەی زیاتر پەڕاوێزیان بکەن، و زیاتر شەرعیەت بدەن بە چەوساندنەوە وزینده بە چاڵ و وزینده بە ماڵ کردنیان؟!

ئاکاری بەرتەسک کردنەوەی ئازادیە شەرعیەکانی ئافرەتی موسڵمان، زۆر کۆنە هەر لەگەڵ سەرهەڵدانی ئیسلام بەدیارکەوتن، لە ژێر کاریگەری داب ونەرێتی کۆن و بێگانە بە ئیسلام ونەزعە دەرونیە تایبەتیەکانی تاکە کەسی. هەر لەسەردەمی پێغەمبەر، کاتێ پێغەمبەر خەڵکی بانگ کرد بۆ کۆبوونەوە ووتی: [ایها الناس] "ئەی خەلکینە"، ئوم سەلەمە لە مافی بەژداری کردنی ئافرەتی موسلمان لەژیانی کۆمەڵایەتی وسیاسیدا تێدەگەیشت، بۆیە ئوم سەلەمە بەرەو پیری بانگەوازەکە چوو، تانزیک بیتەوە وگوی لە پێغەمبەر بگریت، کەسانیکی کە هیشتا بەعەقلیەتی عەرەبی سەرەتایی دەژیان پێیان گوت:" بانگی پیاوان دەکات" واتە مەبەستی پێغەمبەر لە ئەی خەڵکینە بانگی پیاوانە، بەلام ئوم سەلەمە وتەیە زێڕینە مەنهەجییەکەی گوت" منیش لە خەلکم" (إنی من الناس). ئەم هەلویستە نیشانی دەدات کە تا چ رادەیەک ئافرەت درکی بە لیپرساوەتی دەکرد لەو کۆمەلگایەدا.

بەداخیکی زۆرەوە، ئەو سەردەمە زیرینە زۆری نەخایاند، وبیناغەیەکی پتەوی دانەمەزراند بۆ دوارۆژی ئافرەتی موسلمان، ئەمەش لەبەر چەند هۆیەک بوو، گرنگترینیان: قووڵداکوتانی رەگ وریشەی ئەو داب ونەریتانەی، کە بەسوک مامەلە لەگەڵ ئافرەت دەکەن لە کۆمەلگای

عەرەبی دا بەتایبەتی، ولەوکۆمەڵگایانەی ناوچەکە بەگشتی، کە هاتنە ناو ئیسلامەوە ورۆڵیکی سەرەکیان هەبوو لەدامەزراندنی زانستە ئیسلامیەکان دا، بەتایبەتی تەفسیر وفیقە.

ئەمڕۆ پاش زیاتر لە ١٤ سەدە کەسانێکی تر پەیدا بوون، بە ئافرەتان دەڵێن نابێت بەژداری سیاسیان هەبێت، نا بێت بێنە سەر تەلەفزیۆن، چۆن لە میوانداریەکانیان ژنان ومنداڵان لە حەرەمخانەکە دادەنیشن، وخەریکی خزمەتی منداڵەکان وسەریەشەکانیان دەبن، بە هەمان شێوەش خەریکی خزمەتکردنی پیاوەکان ومیوانەکانیان دەبن، پیاوەکانیش لە چاکترین شوێنی ماڵەکە دادەنیشن وخزمەت دەکرێن، کاك دڵشاد دەڵێ دەبێت حزبیش وا بێت، ئافرەت نەیەتە سەدری مەجلسی شورا ومەکتەبی سیاسی، چونکە چۆن پیاوان نابنە ئەندام لە ڕێکخراوی خوشکان، با ژنانیش نەچنە ناو ئۆرگانەکانی پیاوانەوە؟! ئەوە چۆن پێوان وچۆن پێوەرێکە؟!

ئیمامی موسلیم شتێک لەو بارەیەوە دەگێڕێتەوە لە عبد الله کوری عومەر کە دەڵێت: گوێم لە پێغەمبەر بوو گووتی: "ئافرەتانتان لە مزگەوت قەدەغە مەکەن ئەگەر ئیزنیان لێوەرگرتن" بیلالی کوڕی پێیگووت" قەسەم بەخوا قەدەغەیان دەکەین" چونکە ئەو ئیزنە دەکەنە بیانوێك یان فێڵێك بۆ دەرچوون لەماڵەوە و گومان" "والله لنمنعهن، إنهن يتخذنه دخلا" عبد اللهی کوڕی عومەر ڕووی لە کوڕی کرد، جوینێکی وای پێدا کە هەرگیز جوێنی وام لەو نەبیستبوو!

ئینجا گووتی"دەڵێم پێغەمبەر وای گووتوە، دەڵێیت بەخوا قەدەغەیان دەکەین!! بەوخوایە لەوەو بەدواوە قەت قسەت لەگەڵ ناکەم... بەو جۆرە مایەوە هەتا کۆچی دوایی کرد.

شێخ محەمەدی غەزالی، کە ڕەخنەگرێکی گەورەیە لە سەلەفیزم، پێیوایە کە دەستەواژەی ((والله لنمنعهن)) گوزارش دەکات لە تێڕوانینێك وئاڕاستەیەك، هەر لە سەردەمی بەرایی ئیسلامەوە بەدیار کەوت، ئەو تێڕوانینەی کەسل ناکاتەوە لە ڕەتکردنەوەی فەرمایشتی خودی پێغەمبەریش، بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ، هەروەک بەدی دەکەین لەو فەرمودەیەی سەرەوە، یان بەشێوەیەکی ناڕاستەوخۆ، لە ڕێگای تەئویلات ولێکدانەوەی چەوت، یان لەڕێگای پەسەندکردنی فەرمودە ودەق گەلێکی لاواز بەسەر فەرموودە و دەقی ڕاستتر و پەسەندتردا، بە بیانووی فەسادی زەمان وقسەی گشتی بێ بنەمای وەك ئەوەی سەرەوە.

غەزالی ئەو هەڵگەڕانەوە وپاشگەزبوونەوەیە لە دژی ئافرەتان، بە تاوان وخیانەتێك دەزانێت کە دەرهەق بە پرەنسیپەکانی ئیسلام کرواە، بۆیە سزایەکی قورسی خوای بەدوادهات

لەوبارەیەوە دەڵێت: "ویستی خوای گەورە وابوو، کە موسڵمانان تێکڕا باجی ئەو خیانەت وناپاکییە بدەن، کە دەرهەق بەئیسلامیان کرد. هەربۆیە خاک وهۆش وبیریان داگیر کرا، بەو جۆرە پاش ئەوەی پێشەنگی هیدایەت وجیهانی یەکەم بوون، بوون بە کلکێکی پاشکۆ بەدوای کەسانیتر، یان بوون بە جیهانی سێیەمی شوێنکەوتە" الحق المر، دار الشروق.

کەوا بوو موسڵمانان پشتیان لە ڕیوایەتی باوکە سەحابیە زاناکە کرد، وشوێنی ڕای کورە لاسارو نەزانەکەی کەوتن! وەك غەزالی دەفەرموێت!

سەیر لەوەدایە کەسانێکی وەك دڵشاد کەلاری وهاوشێوەکانی بەوپەڕی زبری و بەرتەسکی مامەڵە لەگەڵ ئافرەت دەکەن، دەنگیان عەورەیە یانی لەبەردەم پیاوان نقەیان نێت، نابێت گفتوگۆ بکەن نە وەك دەنگیان غەرایزە برسیەکان بجولێنێ!! نابێت بچنە ئۆرگانە باڵاکانی حزب، نابێت بچنە سەر تەلەفزیۆن، نابێیت کۆڕ ببەستن نەوەك بە تیری نەزەر هەراسان بکرێن وگوناهبار بن، نابێت ونابێت ونابێت..تا دوا لیستی قەدەغەکراوەکان لە ئافرەت.

کەچی لەولاوە کەسێکی سەر بە قوتابخانەی ((واللە لنمنعهن)) پێی سەیرە " ڕێکخراوی خوشکان خۆی سورکردۆتەوە بۆ قسەکانی حاجی دڵشاد" یان "حزبێک ئەوەنە خۆی بچوک بکاتەوە بۆ لێدوانێکی شەخسی حاجی دڵشاد، چەندین ئەندامی مەکتەبی سیاسی بێنە سەرخەت و بڵێن ئەوە سیاسەتی ئێمە نیە !!! " ئەو برادەرە وادەزانێ قسە وسوکایەتی بە سەنەمێك کراوە نەك بە نیوەی مرۆڤایەتی، ئەو کەسە هێندە کەمە لای ئەو چۆن حزبێکی وا مەزن خۆی بۆ ئەو ئافرەتە زەعیفانە بچوک دەکاتەوە؟!!

ئەو پێێ "کارەساتە ڕێکخراوێکی ژنانەی بن دەستی ئەو حزبە دژ بە ئەندامێکی مەکتەبی سیاسی بە ینانامە دەربکات، و بڵێت واقیعی بەو، داوای لێبوردن بکە و سەردەمی ئەو بۆچوونانە نەماوە!!! " بڕوانە گوزارشی **[ڕێکخراوێکی ژنانەی بن دەستی ئەو حزبە]** چۆن سوکایەتیەکە بەو ئافرەتانە، ومافی ئەوەشیان پێنادا ڕەخنە لە دوڕ وگەوهەرەکانی دڵشاد کەلاری بگرن و داوای لێبکەن داوای لێبوردن بکات؟!!! وەك چۆن خەڵکی نەزان پێی کوفرە داوای لێبوردن لە منداڵێك بکات، ئافرەت ومنداڵ دوو تای تەرازووی ئەو عەقڵێەتە سەقەتانەن، لە زۆر بۆنەش بە یەکەوە ناویان دەهێنن!! دیارە دڵشاد کەلاری هێندە موقەدەسە، بۆ ئافرەتی زەعیفە نییە داوای لێبوردنی و پەشیمان بونەوەی لێ بکات.!

لە کاتێکدا توندڕەوانی قوتابخانەی ((واللە لنمنعهن))، بە هەموو جۆرێك کەسایەتی ئافرەتان دەشکێنن ودەیپوکێننەوە، وبە ترساندن وتۆقاندنی ئاگری جەهەنەم ژیانیان لێ تاڵ دەکەن، وەك بەندە وکەنیزەك پەروەردەیان دەکەن، ودەیانەوێت وەك مرۆڤێکی ئازاد و ئاسایی وزیرەك وچالاکیش دەربچێت، لە کاتێکدا خەڵکان ژنانی خۆیان دەنێرنە بۆشایی ئاسمانەوە وکەچی ئەوان ڕێگای مزگەوتیشیان لێ دەبڕن! کاتێکیش ئەو ئافرەتانە لە ئەنجامی ئەو پەروەردە سەقەتە کەسانێکی ناچالاک ونێگەتیف وبێ زمانیان و بەستەزمانیان لێ دەردەچێت، کاکی بەدیهێنەری ئەو هەموو کارەساتانە دیسان ئافرەتان بە کەم عەقڵی تاوانبار دەکات:

"کە کەسێکیان نیە کەمێک خوێنەوار بێت و قسەکانی ڕوی دواندن و سەر شاشەی هەبێت ، ئەوەی لە دەزگایەکی ڕاگەیاندنی کۆمەڵدا کارنەکات، نازانێت چەندە میحنەتی بەدەست نەبوونی ژنێکی خوێنەواری ناو ڕێکخراوی خوشکانەوە هەیە، کە بێت و لەسەر پرسێکی سیاسی یان کۆمەڵایەتی قسەیەکی خوێنەوارانە بکات!! " لە خۆی ناپرسێت بۆ لە حزب ولایەنەکانی تر ئافرەتی زۆر بلیمەت ووشیار هەیە، و ڕەخنە لەوان دەگرێت سەبارەت بەکردەی دەستی خودی حزب و سەرکردە و کادیرەکان لە پیاوانی خۆیان!

لەسەری دەڕوات: "ئەوە خۆتانن کە ئافرەتتان پێ کەمە و متمانەتان بە خۆتان نیە، دڵنیاتان دەکەمەوە، ئەگەر لە کۆنگرەشدا بە تەعینات نەبێت، تەنها یەک ئافرەت ناچێتە سەرکردایەتی. خۆ ئەوە گرفتی سەرکردایەتی و مەکتەبی سیاسی نیە، بەڵکو کێشەکە نەبوون و نەخوێنەواری و بێ ڕۆڵی خۆتانە خوشکانی بەڕێز .... "

یان دەڵێت: "ئەگەر ئەوان پێیانوایە کە زۆر بە توانا و لێهاتوون، و شان بەشانی برایانیان کار و چالاکیان هەیە، ئەی بۆ لە هەڵبژاردنەکاندا کەسێکیان نەیانتوانی چەند هەزار دەنگێک بە دەست بێنن، و لەناو خۆشیاندا متمانەیان بە یەکتر نیە و دەنگیان داوە بە کاندیدێکی پیاوان بۆ ئەو پۆستە!؟"

کاتێ ئێوە بە دەق و توراسی دینی، پیاوانیان لێ دەکەن بە سوپەرمان، ولەبەرامبەردا ژن دەشکێنن بە دەیەها دەقی ئاینی زۆر وبۆر وزەعیف وسەقیم، سنووردار و کەلەپچەیان دەکەن و دەیانبەستنەوە، کەچی هێشتا چاوەڕوانی ئەوەیان لێدەکەن چالاك بن ومتمانەیان بە خۆیان بێت، خوێندەوار وزیرەکیش بن!! کاتێ ڕۆڵی دەکوژێننەوە لە ژیاندا، تەنها کاری بەرهەمهێنانی منداڵ وپێشکەش کردنی خواردن وموتعەی جینسی بێت بۆ پیاو، وهیچ کارێك ناکەیت بۆ

سوك كردنی باری وخۆ پێگەیاندنی لە ڕووی دەروونی وعەقڵیەوە، هەر تۆش دێیت تاوانباریان دەكەیت، وەك بڵێی كێشەكە ڕۆڵی ئێوە نەبێت لە پەراوێز خستنیان و دەبەنگاندنیان، بەڵكو پێتوایە: "كێشەكە نەبوون و نەخوێنەواری و بێ ڕۆڵیێ خۆتانە خوشكانی بەڕێز .... "!! ڕاست دەكەیت ژنێك بە مواسەفاتی ئێوە "بوونی لە پۆستێكی سەركردایەتی بۆ ژن، لەناو كۆمەڵی ئیسلامییدا چی مانایەكی هەیە كە شیاوی نەبێت... ؟؟؟" واللە هیچ!! ژنێك چیە لە لای ئێوە تا پیاوانی گەورە وبەرزی وەك ئێوە دەنگیان پێبدەن، بۆیە دەنگ ناهێنن، ئێوە دەستە خوشكەكانیشتان ڕاڕا كردوە لەسەر گرنگی پایەی خودی خۆی، خستوتانە مێشكیانەوە كە كاریان تەنها منداڵ بەخێو كردن وچێشت لێنان وسەرجێیە، كەوابوو ئەو ئافرەتە چۆن دەنگ بە هاوڕەگەزەكەی خۆی دەدات؟!

ئەو قسانەی دلشاد كەلاری وكەسانێكی عەریزە نووسی بەناو نووسەری وا، شایەنی ئەوەیە دادگای بۆ بگێریت نەک دڵە ئەستورەكانیان هێندە ناسك بێت، بەرگەی ڕەخنەیەكی دۆستانەی خوشكانی خۆیان نەگرێت، ئەو ڕەخنەیەی كە زیاتر لە لۆمەكردنەوە نزیكە نەك لە ڕەخنەیەكی جیدی ومەنهەجی، چونكە ئەو هەڵوێستەی دڵشاد وهاو هەڵوێستەكانی، پێویستی بە هەڵوەستەی زۆرتر هەیە، لەوەی لە بڵاوكراوەكەی خوشكاندا هاتووە.

هەر بەو بۆنەیەوەش دەستخۆشی لە خوشكانی كۆمەڵ دەكەم، بۆ ڕچە شكاندنیان وكۆتایی هێنان بە سەردەمی بێ دەنگی، بەرامبەر بەو سوكایەتیەی كە دەرهەقیان دەكرێت، هەروەها دەستخۆشی لە د. ڕێواس دەكەم بۆ وەڵامە جوان وناوەرۆكدارەی. پێویستە دەستخۆشی لە سەركردایەتی كۆمەڵیش بكەین بۆ ڕەتكردنەوەی لێدوانەكانی كەلاری، هەرچەندە كۆمەڵ پێویستی بە كاری جیدی و سیستیماتیك هەیە لە بواری تێڕوانین و مامەڵەیان لەگەڵ دۆزی ئافرەتان. وەڵامەكانی ئافرەتانی كۆمەڵ، سەلماندیان هیچی تر توندڕەوان ناتوانن بە كەیف وهەوەستی خۆیان هەر چیەك بڵێن بیڵێن دەربارەی ئافرەتان، نیوەی بەڕێز وشكۆمەندی مرۆڤایەتی.[٢٧]

---

[٢٧] لەندەن ٢٠١٢/١٠/٣٠

عەلی باپیر و توراسی عەقلیەتی نیوبینی ئافرەتان!

زۆر دەمێکە بیر لەو بە نیوبینینەی فەقیهەکان دەکەمەوە بۆ ژن، بۆچی وای لێهاتوە خودی ژن و خوێنی و کەرامەتی و شایەدی و نرخی بە نیوە دەبینن؟! ئەوەی ئەو بابەتەی خستەوە یادم نامە کراوەکەی بێگەرد تاڵەبانی، ئەندامی پەرلەمانی کوردستان لە فراکسیۆنی سەوز بوو، کە ئاراستەی عەلی باپیر ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی کردووە، دەڵێ: "دەمەوێت دوور لەسیایەت، بەڵکو وەك ژنێك بۆ داکۆکی کردن لە هاوکارانم، کە لەسەر لیستەکەی بەرێزتان ئەندامی پەرلەمانن، داوای روونکرنەوەت لێبکەم .... بەپێی زانیاریەکانم باجێکتان داناوە لەسەر مووچەی پەرلەمانتارەکانتان، کە تا ئێرە دەسەڵاتی خۆتانە بەڵام، ئەوەی سەرسوڕمانی دروستکرد لای من ئەوەیە کە باجی ژنە پەرلەمانتارەکانتان، دوو ئەوەندەی باجی پەرلەمانتارە پیاوەکانتانە !."
یانی ئەگەر دەستکەوت دابەش بکرێت وەک میرات: للذکر مثل حظ الانثیین جێبەجێ دەکرێت، کە پیاوەکە دوو بەش بەرامبەر یەك بەش بۆ ژنەکە وەربگرێت! باشە ئەوە ئایەتە آمنا باللە.

بەڵام کە باج خرایە سەر مووچەی ئەندامانی پەرلەمان، ئایەتەکە ئاوەژوو دەکەنەوە و دەبێتە للانثی مثل حظ الذکرین!! بەڕای من ئەو عەقلیەتە نیوبینیەی ژن هەمووی لەسەر قیاسی شەهادەت دان و میرات بەشکردندا هاتووە! یانی مادام قورئان لە میراتدا دەڵێت: {يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ} و مادامەکێ لە شایەدی دان دەڵێت: {وَاسْتَشْهِدُواْ شَهِيدَيْنِ من رِّجَالِكُمْ فَإِن لَّمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ} کەوابوو ئەو بە نیوەکردنەی میرات و شایەدیەی ئافرەتان لە ئاست پیاواندا، هانی فەقیهەکانی ئیسلامی داوە، لە هەموو بوارەکان یان لە چەندین بابەتی تر ژن بە نیوە بکەن! بەڕای من تێڕوانینی کۆمەڵگای عەرەبی پێش ئیسلامیش ڕۆڵێکی بەهێزی هەیە لە فۆرمەڵەکردنی ئەو تێڕوانینە نیوبینیەدا! عەرەبەکانی جاهیلیەتی پێش ئیسلام دەیانگووت: "تەنها ئەو کەسە میراتمان دەگرێت کە شمشێر هەڵبگرێت، و بتوانێت پارێزگاریمان لێبکات" "لا يَرِثُنا إلا من يحمل السيفَ ويَحْمِي البيضةَ!!"

هەموو مەزهەبەکان لەسەر ئەو نیوبینینەی ئافرەتان یەك دەنگ و کۆکن! لە ژێر کاریگەری ئەو دوو پاڵنەرە، فەقیهەکان هاتن خوێنبایی [دیة] ی ئافرەتانیان بە نیوەکرد، بە چەندین حەدیسی زەعیف وبێ بنەما. لە بیانوویان بۆ پاکانە هێنانەوە بۆ ئەو پرەنسیپە نادروستەی بەنیوبینینی خوێن وژیانی ئافرەتان، دەڵێن: ئیجماعی سەحابە هەیە لەسەر دیة، خوێنبایی

ئافرەتان نیوەی خوێنبایی پیاوە، ئەوەش بۆ کەمڕێزی وبچوك کردنەوە نیە، چونکە زیانی مادی بە کوشتنی ئافرەت کەمترە لە کوشتنی پیاو!!

فەقیهە هاوچەرخەکان، لە ژێر کاریگەری چەمکە مرۆییەکانی سەردەمدا زۆر بڕ وبیانوو دەهێننەوە، بۆ پاکانە کردن بۆ ئەو نیوبینییەی ژنان، بەڵام فەقیهە کۆنەکان هەردەم ڕاستگۆترن و ڕاستەوخۆ هۆکار وعیلەتی ئەحکامەکانیان ڕاستەوخۆ دەڵێن .!ئیبن حەزم لە إعلام الموقعین بە ئاشکرا دەڵێت: بە نسبەت دیة، خوێنبایی یەوە، لەبەرئەوەی ئافرەت ناقیسترە [کەمترە] لە پیاو، و پیاو سودی زیاترە لەو [ئافرەت]، چونکە پیاوان بۆشایگەلێك پڕدەکەنەوە، ئافرەتان پێیان پڕ نابێتەوە، لە بواری پایە دینیەکان و هەڵسوڕاندنی ویلایەتەکان، و پاراستنی سنورەکان، و جیهاد و ئاوەدان کردنەوەی زەوی، و ئەنجامدانی پیشەسازی، کە بەرژەوەندی گشتی بێ ئەو پیشەسازیانە نایەتە دی، و بەرگری کردنیان لە دنیا و دین، بۆیە نرخی ئافرەتان یەکسان نییە لە دیة و خوێنبایی. خوێنبایی ژنان وەک خوێنبایی کۆیلە و ماڵ وسامانیتر حسێب دەکرێت، حیکمەتی خوای خاوەن شەرع وا پێویستی کرد کە نرخی ئافرەتان بکاتە نیوەی نرخی پیاوان، لەبەر ئەو جیاوازیەی لە نێوانیاندا هەیە[28] "..

لە عقیقة [گوێزەبانە] دا، واتە کاتێ منداڵ لە دایك دەبێت بۆ کوڕەکە دوو ئاژەڵ سەردەبڕێت و بۆ کچ یەک ئاژەڵ، بێگومان دەیان فەرمودە وقەول وئیجتیهادیان دروست کردوە، بۆ سەلماندنی ڕاست و دروستی و مەشروعیەتی ئەو بەنیوەکردنە! باوەڕتان بێت مرۆڤ وەك باوک، ئەگەر شعوری هەبێت شەرم دەکاتەوە ئەگەر کوڕی بوو دوو ئاژەڵ سەربڕێت، و کە کچیشی بوو یەك ئاژەڵ! یانی ئەگەر کچ و کوڕێکی بوو لە یەك زگدا دەبێت لەبەر خاتری ئەو ڕێکەوتە یا قەدەرە بایۆلۆژیەی Y و X کە هێلکەی دایکەکە دەپیتێنێت، دەبێت دوو ئاژەڵ بۆ Y و X بکەیتە گۆزەبانە، ئەگەریش X و X بوو کە دەبێتە کچ، یەك سەر ئاژەڵی بۆ سەربڕی!!

لە مەسەلەیکی تری هەستیاردا، کە ئازادکردنی بەندەیە، ئەبو هوریرە دەگێڕێتەوە کە پێغەمبەر [د.خ] فەرمویەتی: «أيما امرئ مسلم أعتق امرءا مسلما استنقذ الله بكل عضو منه عضوا من النار» متفق عليه، [هەر کەسێکی موسڵمان، موسڵمانێکی ئازاد کرد لە بەندایەتی ، خودا بە هەر ئەندامێکی لەشی بەندەکە، ئەندامێکی لەشی ڕزگار دەکات لە دۆزەخ] لەو حەدیسە ڕەگەز دیارینەکراوە زۆر ماقوڵە، بەڵام ئەو عەقلیەتە نیوبینیەی ژنان، هەدا نادات تا ڕیوایەتێکی تر

[28] قال ابن القيم رحمه الله في إعلام الموقعين: وأما الدية فلما كانت المرأة أنقص من الرجل، والرجل أنفع منها، ويسد ما لا تسده المرأة من المناصب الدينية والولايات وحفظ الثغور والجهاد وعمارة الأرض وعمل الصنائع التي لا تتم مصالح العالم إلا بها، والذب عن الدنيا والدين لم تكن قيمتهما مع ذلك متساوية وهي الدية، فإن دية الحر جارية مجرى قيمة العبد وغيره من الأموال، فاقتضت حكمة الشارع أن يجعل قيمتها على النصف من قيمته لتفاوت ما بينهما. ا.هـ والله أعلم.

دروست دەکات، وەك لە ترمذي دا هاتوە کە پێغەمبەر فەرمویەتی: «وأيما امرئ مسلم اعتق امرأتين مسلمتين كانتا فكاكه من النار» [هەر موسڵمانێك دوو ژنی موسڵمان ئازاد بکات، دەبنە ڕزگارکەری لە ئاگر] واتە هەر دوو سەری ژنەکان سەرێکی پیاوەکە ڕزگار دەکەن، و چوارپێی ئەوان دوو پێی پیاوەکە و هاکەزا!!!...

نازانم چ عەقڵیەتێکە بەدوای شتی وا نا ئینسانی و بێ مانا دەگەڕێت بۆ جەختکردنەوو لەسەر ئەو عەقلیەتە نیوبینیەی ژنان، کاتی ئەوە نەهاتووە ئەو نیوبینیەی ژنان لە فیقە و تێڕوانینی دینی و مرۆییمان بسڕینەوە.؟! لە دەستوری قەتەردا شیخ یوسف القرضاوي بڕیاری یەکسانیدا لە خوێنبایی نێوان ژن وپیاودا وگووتی: " بەنیوەکردنی خوێنبایی ژنان هیچ بەڵگەیەکی ڕاست و ڕاشکاو مانای نییە نە لە کیتاب و نە لە سوونە! هەرچەندە ئیمامی شافیعیش دەڵێت: لم أعلم مخالفاً من أهل العلم قديماً ولا حديثاً في أن دية المرأة نصف دية الرجل. "هیچ ناکۆکێکم لە ئەهلی عیلم نەدیوە ، نە لە کۆن و نە لە نوێ، کەوا خوێنبایی ژنان نیوەی پیاوە!!"

لە کۆنەوەش کەسانێکی زانای وەك أبو بكر الأصم، و ابن عليه، و لە نوێکانیش شێخ محمود شلتوت لە کتێبی الإسلام عقيدة وشريعة، و محمد أبو زهرة لە کتێبی العقوبة و شێخ قەرەزاوی بروایان وایە کە خوێنبایی ژنان یەکسانە بە خوێنبایی پیاوان. بەڕای من هەتا ئەو دوو ئایەتەی میرات و شەهادەت دانیش، ئەگەر لە هۆکارەکانی وردبینەوە، دەردەکەوێت هیچ موبەریرێکی واقیعی نەماوە، لە سایەی ئەو گۆرانکاریە گەورەیەی بەسەر ڕەگەزی ئافرەتاندا هاتووە، لە ڕووی پێگەیشتنی زانستی و کامڵبوونی مرۆیی و توانا عەقڵیەکانی، کە ناکرێت بە هیچ جۆرێک بەراورد بکرێن، لەگەڵ ژنانی سەردەمی پەیام. جاروبار پیویستمان بە ئیجتیهادە لە نص یش، نەك وەک دەڵێن: ئیجتیهاد نییە لەگەڵ بوونی دەقدا، لا اجتهاد مع النص!

سەیر لە عەقڵیەتی عەلی باپیر لەو بابەتە ئەوەیە، نەك لە کاتی پاداشت وبەخشین بەشی ئافرەت بە نیوەی پیاوان دەکات، وەك لە ئایەت و حەدیسەکان هاتووە، بەڵکو لە کاتی باجدان و تەغریمکردندا، لە جیاتی وەك جیهانبینی شەریعەت و عورفی جیهانی کەمتر لە زەعیفەکان وەرگرێت، هاتووە دوو قاتی پیاوانیان لەسەر دەسەپێنێ!

سەلاحەدینی ئەیوبی کە دیلەکانی قودسی بەخشی ١٠ دیناری بۆ پیاوان و ٥ دیناری بۆ ژنان و ٢ دیناری بۆ منداڵ وپیروپەککەوتەکان دیاری کردبوو، بۆ خۆ ئازادکردنیان! کەچی باپیر وادەزانێ کاری دین هەر بە نیوەکردنی ئافرەتان نییە، بەڵکو بە دوو قاتکردنی باجیشە! یانی شەریعەت نیوەی پیاوی پێبدات، ئەمیریش دووقات سەرانەی لێ بستێنێ! ئەوە قورئان پێیدەڵێت: دابەشکردنێکی ستەمکارانەیە! تلك اذا قسمة ضيزى[29]

[29] ٢٠١٤/١٢/١٩، لە کتێبی: ئافرەت لە نێوان توندڕەوی دینی و سەرەڕۆیی فێمنیزمیدا

عەلی باپیر و هەندێ سەرنج دەربارەی ئافرەت لە تەفسیرەکەیدا یەکەم لێدانی ژن واتە فەرمانی واضربوهن

عەلی باپیر بە هەمان شێوەی، مەلا و نووسەر و بانگخواز و موفەسیرە نوێیەکان، لە بیانوو هێنەرانی پێش خۆی، دەربارەی پاکانەکردن بۆ فەرمانی لێیاندەن " واضربوهن"
کۆمەڵێ قسەی سواو و زۆر لە خۆکەر دەکات، کە هیچ ناخاتە سەر خەرمانی گەورەوگرانی ئەو هەموو لێکدانەوە و تەفسیرانەی کە تا ئێستا دەربارەی بابەتەکانی ژن و بە تایبەت خاڵە ڕەش و خراپەکانی دەرهەق بە ژن بڕیاری لەسەر دراوە، وەك لێدانی ژن بۆ نموونە. کێشەکەش لەوەدایە کاتێ دەق سنووریان بۆ دەکێشێ، ئیتر دەبێ هەر لە دەورەی دەقدا بخولێینەوە، خەریکی سافکردن و پینەکردن و ئارایشکردنی دەقەکە بن، تا تۆزێ دزێویەکەی بشارنەوە، بەڵام هەر کە ویستیان بچنە ناو سنووری دەق، هەر لەسەر سنوور خامۆش دەبنەوە، چونکە بۆ ئەو دەقگەرایانە جورئەتێکی خورافی دەوێ لە سنووری دەق بپەڕنەوە. نەک هەر عەلی باپیر، بەڵکو فەیلەسوفەکەی ئیخوان و یەکگرتوو ئەبوبەکر کاروانی لە بیرمە لە گفتوگۆیەک گووتی دەق وادەڵێ، ئەگەر هەموو زانا و دانای دین و دنیا گووتیان وانییە، من هەر دەڵێم دەقەکە ڕاستە!

عەلی باپیر دەربارەی فەرمانی خوای **کاربەجێ بە** " وَاضْرِبُوهُنَّ" واتە فەرمان بە لێدانی ئافرەت دەڵێ:

"هەڵبەتە عەلمانیەکان زۆر لەسەر ئەو مەسەلەیە قسە دەکەن، بەڵام بێگومان هەر ئەوەی **خوای کاربەجێ** دایناوە ڕێک و ڕاستە، ئینجا کەدەوترێ شەریعەت ڕێگەی داوە مەرج نییە بۆ هەموو کەس بێ، بۆ نموونە پێغەمبەر هەرگیز لەهیچ خێزانێکی خۆی نەداوە، وە شەریعەتیش وەنەبێ بەشتێکی پەسەندی بزانێ، بەڵام نەهەموو ئافرەتێک ئافەرەتە ڕەسەنەکان و هاوسەرانی پێغەمبەرن، نەهەموو پیاوێکیش سەبر و تەحەمولی پێغەمبەری هەیە، دیارە شەریعەتیش بۆ هەموو کەس هاتووە، بۆ هەموو جۆرە پیاوێک و هەموو جۆرە ئافرەتێک هاتووە، ئەگەرنا وەنەبی شتێکی پەسەند و خوازراو بێ لەشەریعەتدا کەپیاو لەخێزانی خۆی بدات، بەڵام کاتێک کەناچار بوو شەریعەت ڕێگەی داوە...

سورة النجم ٢٢.

بەرلەوەی ئەو دەق و ئارگیومێنتەی عەلی باپیر تەواو بکەین، دەبێ هەڵوەستەیەك بکەین. عەلی باپیر وەك دیارە، بە وێنەی هەموو ئیسلامییەکان شەو ورۆژ چاویان لە دەمی عەلمانییەکانە بزانن ڕەخنە لە چ دەگرن تا وەڵامیان دەنەوە، دەنا کێشەیان لەگەڵ هیچ ئایەت وحەدیسێك نییە!

یانی قەت ڕۆژێ خۆیان نەهاتوون باسێك بوروژێنن بڵێن چۆن دەبێ لە سەدەی ٢١ و سەردەمی شۆڕشی تەکنۆلۆژیا، ئێمە بچینە ژێر فەرمانێکی دینی بە لێدانی ئافرەت و هاوسەرمان! ڕۆژێ ناڵێن هیچیتر کۆیلایەتی شەرعیەتی بوونی نەماوە، شورەییە باسی بکەینەوە لە ئیسلامدا، پاش ئەوەی مرۆڤایەتی بە فەرمی ڕزگاری بوو لە کۆیلایەتی! دەبێ ئێمەی ئیسلامیش چارەسەرێکی بۆ ببینینەوە، نەك بڵێین فلان شارستانییە و دەوڵەتە کۆیلایەتی تێدا بووە، ئێستاش کۆیلایەتی هەیە، بۆ لە ئیسلامدا نەبێ؟!

عەلی باپیر و ئیسلامییەکان دەبێ مەمنوونی عەلمانییەکان بن، کە هەمیشە وایان لێدەکەن بەخۆیان دابچنەوە و بیانوو بهێننەوە بۆ ئەحکامەکانی دین!

ئینجا کە دەڵێت: "ئینجا کەدەوترێ شەریعەت ڕێگەی داوە – بە لێدانی ئافرەت - مەرج نییە بۆ هەموو کەس بێ، بۆ نموونە پێغەمبەر هەرگیز لەهیچ خێزانێکی خۆی نەداوە، وە شەریعەتیش وەنەبێ بەشتێکی پەسەندی بزانێ، بەڵام نەهەموو ئافرەتێک ئافەرەتە ڕەسەنەکان و هاوسەرانی پێغەمبەرن، نەهەموو پیاوێکیش سەبر و تەحەمولی پێغەمبەری هەیە، دیارە شەریعەتیش بۆ هەموو کەس هاتووە، بۆ هەموو جۆرە پیاوێک و هەموو جۆرە ئافرەتێک هاتووە..." خۆی دەڵێ لێدانی ئافرەت مەرج نییە بۆ هەموو کەس بێ، کەچی لە کۆتاییدا دەڵێ: دیارە شەریعەتیش بۆ هەموو کەس هاتووە، بۆ هەموو جۆرە پیاوێک و هەموو جۆرە ئافرەتێک هاتووە! واتە لێدانیش بۆ هەموو پیاوێکی حەکیم و گەمژە، بە ئارام و هەڵەشە هاتووە، لێدانیش بۆ هەموو ژنێکە خوێندەوار ونەخوێندەوار، عاقڵ و گەمژە و فەیلەسوف و ژنی ئاسایی!

خۆی دەبوا وەك هەندێ ئەحکام تایبەت با بە پێغەمبەر، نەك لە یەکەم بەیانی دابەزینی ئایەتی: وَاضْرِبُوهُنَّ دەیەها سەحابەی پێغەمبەر هەر بۆ خۆشی دابەزینی ئایەتەکە لە ژنانیان بدەن، هەمووی بچنە ماڵی پێغەمبەر بە جەستەی سەوز ورەش هەڵگەڕاو، وەك عائیشەی هاوسەری دەگێڕێتەوە لە فەرموودەیەك، بۆ سکاڵاکردن! لەفەرموودەیەکی تر هاتووەو پێغەمبەر دەڵێ: دوێنێ شەو حەفتا ئافرەت هاتن بۆ ماڵی ئێمە، هەموویان سکاڵای ئەوەیان هەبوو کەمێردەکانیان لێیان داون و ئەزیەتیان داون، ئەوانە پیاوە باشەکانتان نین! جا سەحابە کە عەرەب بوون و قورئان و حەدیس بە زارزمانی ئەوان دادەبەزی و پێغەمبەر لەناویان بوو،

لە چەندین ئایات وەك چاكترینی ئومەت ستایش كراوان، سەرەڕای ئەو هەمووەش وا بێ زەوقانە ئەو ئایەتەی لێدان جێبەجێ بکەن، فەما بالوکە بە موسڵمانانی ئەعجەمی، هەتا عەرەبی سەردەمیش، کە نەزان و نەشارەزان بە زمانی قورئان وحەدیس لەو ڕۆژگارەدا؟!

باپیر دەڵێ لێدانەکە بە مەرجە "ئەویش بەو مەرجانە:

وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ ۖ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا} [النساء : ٣٤[
لێرەدا خوای گەورە ڕێوشوێنمان بۆ دیاری دەکات کەکاتێک ئافرەت سەرپێچی دەکات لەمێردەکەی و خەتاباریشە، نەک خەتای پیاوەکە بێت و ئافەرەتەکە فەقیر بیت و لەتاو ئازاری خۆی قسەیەک بکات، یاخود لەکاردانەوەدا یاخیبوونێک بکات، لەبەرئەوەی مێردەکەی نارەحەتی کردووە، ئەوە نا. شەریعەت دان بەو مافە دانانێ، بەڵکو لەو حاڵەتەدا ئافرەتەکە بۆی هەیە سکاڵا بکات و داوای جیابونەوە بکات، وەک لەئایەتەکانی سورەتی(البقرة) دا **خوای زانا و توانا** بەڕوون و ڕاشکاوی فەرموویەتی
{فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ...} [البقرة : ٢٢٩]

بەڵام کاتێک کەخەتا هی ئافرەتەکەیە خوای گەورە دەفەرمووێ {وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ ۖ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا} [النساء : ٣٤]

واتا وە ئەو ژنانەی کەمەترسیتان لێیان هەیە یاخی بن، بەڵام هەندێک لەزانایان ئاوا تەفسیریان کردووە، ئەو ئافرەتانەی کەدەزانن لێتان یاخیبوون، واتا لێرەدا کەدەفەرمووێ(تخافون)واتا دەزانن(تعلمون).

ئینجا خوای **کاربەجێ** بۆ چارەسەرکردنی یاخیبوونی ژن لەلایەن مێردەوە، واتا کاتێک ژنەکەی لێی یاخیبووە، یانی مافەکانی پیاوەکەی جێبەجێ ناکات و سەرپێچیش دەکات لەشتی شەرعیدا، وە ناحەقیەتی و باریشی بالادا لارە، لەوکاتەدا شەریعەت بۆی داناوە سێ قۆناغی لەگەڵ بەکاربهێنێ، بۆ چارەسەر:

١.فَعِظُوهُنَّ:ئامۆژگاری کردن، بۆچی ئامۆژگاری بکات؟چونکە لەپێشدا دەبێ عەقڵی بدوێنی.

٢.وَاهْجُرُوهُنَّ:ئەگەر قۆناغی یەکەم سوودی نەبوو، ئینجا با پیاو عاتیفەی ژن بدوێنێ، ئافرەت زۆرجار بەمێینایەتی خۆی شانازی دەکات، وا دەزانێ بەبێ وی ئەو پیاوە ناژی، لەبەر

ئەوە ئیستیغلالی پیاوەکەی دەکات و دەڵێ پێویستی بەمن هەیە! بۆیە ئەگەر ئامۆژگاری سوودی نەبوو، با ئەوجار جێگای لێی جیابکاتەوە، تا بۆی دەربخات ئەوەندە لێی تورە بووە، ئەو لایەنی ژن و مێردایەتیەش کاریگەریی لەسەر نییە و بۆی ناچارییە.

٣.وَاضْرِبُوهُنَّ:ئینجا ئەگەر ئەو دوو قۆناغەش هەر سوودی نەبوو، واتا دوای ئەوەی بەعەقڵ دەیدوێنێ تێناگات، دوای ئەوەی بەزمانی عاتیفە دەیدوێنێ تێناگات، ئینجا ماوەتەوە چی؟ ماوەتەوە ئەوەی بەزمانی جەستە بیدوێنێ، بۆی هەیە کەلێی بدات، هەڵبەتە لەمەسەلەی لێدان لەئافرەتدا لەلاین پیاوەوە پێویستە ئەو چەند حەقیقەتە بزانین:

١.پێویستە ئەو ڕیزبەندیەی کەشەریعەت دایناوە رەچاوبکرێت،واتا هەتا ئامۆژگاری نەکا بۆی نییە شوێنی خەوتنی لێ جیابکاتەوە،وە هەتا جێگای لێ جیانەکاتەوە دوای ئەوەی ئامۆژگاری سوودی نەبوو بۆی نییە لێی بدات، واتا دەبێ بەڕێز هەرسێکیان جێ بەجێ بکات.

٢.ئەم شێوازی چارەسەرە شەریعەت بۆکەسێک ڕێی داوە،کەخەتای ژنەکە بێت، لەبیرتان نەچێ، باشە ئەگەر خەتای پیاوەکە بوو؟ لەوکاتەدا پیاوەکە ئەوانەی بۆ نییە و ئەگەر وابکات ئەوا زولم لەئافرەتەکە دەکات، وەلەو حاڵەتەشدا ئافرەت بۆی هەیە سکاڵا بکات و داوای جیابونەوە بکات.

٣.لێدانی ژن دوا چارەسەرە،واتا وەنەبێ شتێکی باش و پەسەند بێت، یانی شەریعەت لێدانەکەشی پێ باش نییە، بەبەڵگەی ئەم فەرموودەیەی پێغەمبەر(علیه‌السلام): ئایا یەکێکتان لەخێزانەکەی دەدات وەک چۆن لەکۆیلەکەی دەدات، دوایش ئێوارە دەچێتەوە لای..!
یان لەفەرموودەیەکی تر هاتووەو پێغەمبەر فەرموویەتی:دوێنێ شەو حەفتا ئافرەت هاتن بۆ ماڵی ئێمە،هەموویان سکاڵای ئەوەیان هەبوو کەمێردەکانیان لێیان داون و ئەزیەتیان داون،ئەوانە پیاوە باشەکان نین، واتا پیاوی باش لەهاوسەری خۆی نادات، واتا وەنەبێ ئەو لێدانە شتێکی پەسەندبێ، بەڵام بۆکاتی ناچارییە،وەک چۆن دەڵێن دەربارەی تەڵاق گوتراوە بوغزینراوترین حەڵال لەلای خوا تەڵاقە، بەس کەناچار بوو،بەدیلەکەی خراپتربوو، ئەوکات شەریعەت خەڵک عاسێ ناکات.

٤.لێدانەکەش نابێ ئازارگەیەنەربێ و زۆر توندبێ، نابێ پێستی بریندار بکات و بیرووشێنێ، ئینجا نابێ لەدەموچاوی بدرێ، چونکە حیکمەتی لێدانەکە ئەوەیە کەزیاتر بزانێ کەتۆ لێی تورەیی و لێی پەستی، لەسەر ئەو یاخیبوون و کەمتەرخەمیەی[30]...

٢

ئەو مەرج و مەرجکاریەی عەلی باپیر و مەلا وزانای ئیسلامی باسی دەکەن، هەتا خۆشیان جێبەجێی ناکەن، تۆ بروانە باشترین کۆمەڵگای ئیسلامی، کە کۆمەڵگای سەحابە بوون، کەچی بە درندانەترین شێوە لە ژنانیان داوە، چۆن کۆمەڵگاکانی تر ڕەچاوی ئەو ڕێزبەندییەی عەلی باپیری دەکەن؟!

ئەو ئایەتەی باسی لێدانی ئافرەت دەکات لەسەر یاخیبوون و نشوزکردن، بە ئاشکرا باسی لێدانی ئافرەت دەکات، دەڵێ ئەگەر ترسان لەوەی ئافرەتەکانتان یاخی بن و لەخۆیان بگۆڕێن و سەرپێچی بکەن "تخافون نشوزهن" چەند ڕێکارێك دەرهەقیان بکەن، کە بە ئامۆژگاری دەست پێدەکات و بە لێدان و کوتان کۆتایی دێت! زۆربەی لێکدانەوەکان ئاماژە بەیاخیبوونی سێکسی دەکەن، کاتێ ئافرەت ناهێڵێ مێردەکەی لێی نزیک بێتەوە، لە شەرمان هەندێ سەرپێچیتریشیان تێکردووە، تا نەڵێن تەنها لەبەر هۆکاری سێکسی ئەو هەموو ڕێکارە دەکرێ دژی ئافرەتە!

واللاتی تخافون نشوزهن یانی بەرلەوەی یاخی بێت! لە دوای چەند هەنگاوێک، وەعزدان، جێگا لەگەڵ جیاکردنەوە، ئەوەش ئاماژەیە بۆ سێکس نەکردن وپشتلێکردنی، ودوایی جێگا گۆڕین !ئەگەر فایدەی نەبوو دەڵێ لێیاندەن واضربوهن، ئەگەر بەگوێیان کردن هەقتان بەسەریانەوە نەبێ!

ئەو ئایەتە کە دەڵێ لێیاندەن واضربوهن بەشێوەیەکی ڕەها دەڵێ لێیاندەن، ئەو ئایەتە بۆ قورئانییەکان کێشەیەکی گەورەیە، چونکە ناڵێ لێدانێکی سووک ونەرم! ئەوە توراسییەکانن تووندوتیژی ڕەهایی و شیدەتی ئەو ئایەتە خاو دەکەنەوە، کە چەندین حەدیسی پێغەمبەر دەهێننەوە لەو بارەیەوە، کە دەڵێ: نابێ بەتووندی لێیان بدرێت،دەیان سەحابە وتابیعیش دەڵێن لێدانێکی خەفیف یان ضرب غیر مبرح، دەڵێن لێدانەکە ڕەمزی بێت با بە سیواک بێت! بەڵکو تابیعی هەیە دەڵێ نابێ هەر لێیان بدرێ!

---

[30] تەفسیری قورئانی بەرز و بەپێز، سورەتی النساء، چاپی یەکەم ٢٠١٣، عەلی باپیر.

خۆ مەعلومیشە سیواک ئامرازی لێدان نییە، بۆیە ئەوانەی باوەڕیان بە حەدیس وتوراسە مانایەکی چاکتر وجوانتر بەبەر ئەو ئایەتەوە دەکەن، هەرچەندە بەڕای من هەر لێدانەکە خۆی لە خۆیدا بە سیواک بێ یان بە قامچی یان بە گوڵ بێ هەر کێشەیە! بەڵام قورئانییەکان ناتوانن بڵێن قورئان مەبەستی لێدانێکی سووکە بە سیواک، چونکە ئایەتە ڕاشکاوە لە فەرمانی لێدان و باوەڕیان بە عن فلان وعن فلان نییە. تەنها ڕێگای شەحروریيان بۆ دەمێنێتەوە کە نکوڵی لەوە بکەن کە قورئان دەڵێ لێیان بدەن!

وەك زانراوە عومەری کوڕی خەتاب بوو مەسەلەی حیجابی هێنایە ناو باسەوە، وازی لە پێغەمبەر نەهێنا تا چەندین ئایەتی حیجاب دانەبەزی! لێرەش کە پێغەمبەر دەڵێ لە ئافرەتان مەدەن، دەچێتە لای پێغەمبەر دەڵێ: بەو فەرمانەی تۆ ژنان یاخی بوون لە مێردەکانیان!. پێغەمبەریش لە ژێر ئەو فشارەوە ڕێگای پێدان لێیان بدەن، ئەوانیش واتە سەحابەکانی کۆمەڵگای پێغەمبەر، باوەڕیان نەکرد بە هەلیان زانی، بۆیە ئەو شەوە هەر لۆ خۆشی لە ژنەکانیان دا، بەڵکو خێری جێبەجێکردنی ئایەتەکە و فەرمانی واضربوهن یان بۆ بنووسرێ !

بۆ بەیانی ژنێکی زۆر بۆ سکاڵا هاتنەماڵەکانی خانەوادەی پێغەمبەر. پێغەمبەر زانی کارێکی خراپیان کردووە، بەڵام تازە لە دەستی دەرچوو بوو، ئایەتەکەی بۆ خوێندبوونەوە، بۆیە ویستی کەمێک سووکی کاتەوە، بە تووڕەییەوە گووتی :ئەمڕۆ حەفتا ژن .حەفتا یانی ژمارەیەکی زۆر لە عەرەبی .لە ڕیوایەتێکی تردا دەڵێ ژنێکی زۆر بۆ سکاڵا لە مێردەکانیان هاتنە ماڵەکانی خانەوادەی پێغەمبەر، ئەو پیاوانە لە چاکترینەکانتان نین! یانی ئەگەر بە سیواک لێیان دابان دەچوونە ماڵی پێغەمبەر بۆ سکاڵا کردن؟! بێگومان نەخێر تێلاترێن کرابوون .

عن اياسي بن عبد الله بن أبي ذباب أن النبي -صلى الله عليه وسلم- قال: "لا تضربوا إماء الله "

فجاء عمر فقال: قد زئر النساء على أزواجهن -أي نشزن أو عصين- فأذن لهم فضربوهن، فأطاف بآل رسول الله -صلى الله عليه وسلم- نساء كثير.

فقال النبي صلى الله عليه وسلم : " لقد طاف بآل رسول الله -صلى الله عليه وسلم- سبعون امرأة كلهن يشكين أزواجهن، ولا تجدون أولئك خياركم". وفي رواية "لن يضرب خياركم."

لەوە ناچێ ئەو سەرکۆنەیەی پێغەمبەر بۆ ژنلێدەرەکان و ئەو سزایە مەعنەوییە کە ئەوانەی لە ژنەکانیان دەدەن چاکترینتان نین، کاریگەرییەکی ئەوتۆی هەبووبێ، چونکە چاکترینیش نەبن یانی هەر چاکن بەڵام چاکترینتان نین! ئینجا گەورەترین ژنلێدەری کۆمەڵگای پێغەمبەر، واتە زوبێری کوڕی عەوام هەر بە چاکترینیان مایەوە! هەر لە حەواری پێغەمبەر بوو و هەر لە دە مژدەپێدەراوەکان بە بەهەشت بوو. ئەگەر لێدانی ژن کارێکی خراپ وتاوان با لە مەنزوری دین

وپێغەمبەرەوە، دەبوایە زویێر سەرکۆنە کرابا بە توندی، تۆبەی کردبا لای پێغەمبەر کە هیچیتر وەك ئاژەڵ لە ژنەکانی نادات!

جا ئەگەر حەواریەکی خۆی کە زوبێرە یەک سەرکۆنەی ڕاستەوخۆشی نە لە خەزوری کە ابوبکری سدیق بوو، ونە لە خودی پێغەمبەر ئاڕاستە نەکرا بێت، سەبارەت بە ڕەفتاری توندوتیژی دژی ژنان، وتا مردیش بە شاهێدی عومەر پێغەمبەر لێی ڕازیبوو، بە عەشرەی موبەشەرە و بە حەواری و شاگردی خۆی دەزانی، ئەی چۆن سەحابەکانی تر لە وێنەی ابو جهم، کە ناسراو بوو بە ژنلێدەر! و سەحابە نەناسراوەکان کە لە ژنەکانیان دەدان، دەستیان لە لێدانی ژن هەڵگرتووە، چۆن تێلایان لەسەر شانیان هێناوەتە خوارەوە؟!

خۆ ئەگەر پێغەمبەر بە لەتە ئایەتێک بیگووتبا لێیان مەدەن، ولا تضربوهن، دڵنیام زۆرینەی زۆربەی سەحابەکان نەدەوێران موخالەفەی فەرمانەکەی قورئان بکەن. بەڵام سەحابەکان هەر کەسەی لەتە ئایەتی واضربوهن دەدیت دەیزانی ئەو مۆڵەتێکی کراوەیە بۆ لێدانی ژنەکانیان، با خودی پێغەمبەریش لە ژنەکانی نەدات، چونکە سەحابە دەیانگۆ پێغەمبەر لە زۆر شت تایبەتمەندی جیاوازی هەیە بەسەر ئێمەوە، وەک نەخواردنی هەندێ شت بێ ئەوەی حەرام بێت، یان هێنانی زیاتر لە چوار ژن، يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ ... یان خۆ پێشکەشکردنی هەر ژنێک بە پێغەمبەر بێ مارەیی وبێ گرێبەستی زەواج: وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَن يَسْتَنكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ .... و شتی تریش کە تەنها بۆ پێغەمبەر بە تایبەتی بوو، خالصة لك من دون المؤمنين!

ئایا ژن کۆیلەی پیاوە لای فەقیهەکانی ئیسلام؟!

ئینجا مەسەلەکە کێشەی لێدانی توووند و هێواش ونەرم نییە. کێشە ئەوەیە ئەو دەسەڵاتە ڕەهادانەیە، کە بە پیاو دراوە تا لە ژن بدات وەک منداڵ و وەک کۆیلە! بۆ کاتێ پیاوەکە نشوز دەکات، هەموو ماناکانی نشوزی لێ بەرجەستە دەبێت، ژنەکە هەقی لێدانی پیاوەکەی پێ ڕەوا نەبینراوە؟! چونکە قورئان ژنیش وەک مومتەلەکاتی، یان لە چاکترین حالەتدا وەك نیعمەتێك لە نیعمەتەکانی تری پیاو حسێب دەکات. هەتا پێغەمبەر کاتێ دەڵێ لە ژنان مەدەن، ڕاستەوخۆ ناڵێ لا تضربوا النساء، بەڵکو وشەی اماء الله بەکاردەهێنێت واتە بەندە یان کەنیشکی خوا بۆ سۆز جوڵاندن وزگ پێسووتان بە کائینێکی کۆیلەی لاواز، هەتا لە حەدیسێکیتر هاوشێوە ژنان بە دیلی جەنگ دەچوێنێ ودەڵێ :

(استوصوا بالنساء خيرًا ، فإنّهن عوان عندكم ، أخذتموهن بأمانة الله ، واستحللتم فروجهن بكلمة الله). لەگەڵ ژنەکانتان باش بن، ئەوان دیلی بەردەستی ئێوەن!!!

بۆیە فەقیهەکانی ئیسلام گەیشتنە ئەو قەناعەتەی کە ژن کۆیلەی پیاوە! ابن الجوزي لە أحكام النساء دەڵێ : دەبێ ژنان بزانن کەوا وەک کۆیلەن بۆ مێردەکانیان! "وينبغي للمرأة أن تعرف أنّها كالمملوك للزوج»، ئینجا دەڵێ: پێویستە ژن ئارامی هەبێت لەسەر ئەزیەتدانی مێردی وەک چۆن کۆیلە ئارام دەگرێ لە ئەزیەتەکانی خاوەنی! «وينبغي للمرأة أن تصبر على أذى الزوج كما يصبر المملوك"

ابن القيم یش کە زانایەکی ناوداری سەلەفیەتە دەڵێ: سەرداری خاوەن کۆیلە زاڵە بەسەر کۆیلەکەی، فەرمانڕەوایە بەسەری، خاوەنی کۆیلەکەیەتی. مێردیش زاڵە بەسەر ژنەکەی، فەرمانڕەوایە بەسەری، ژنەکە لە ژێر دەسەڵاتی ئەو دایە، ژنەکە لە حوکمی نیمچە دیلێک دایە! : " إنّ السيد قاهر لمملوكه ،حاكم عليه، مالك له. والزوج قاهر لزوجته، حاكم عليها، وهى تحت سلطانه وحكمه شبه الأسير".[٣١]

هەر لەبەر ئەو هۆکارانەش فەقیهەکان پێناسەی گرێبەستی هاوسەرگیریان کرد وەک [گرێبەستی موڵکایەتی]

[٣١] إعلام الموقعين: ج٢ , ص١٠٦. طبعة بيروت سنة ١٩٧٣ م.

بۆیە جێگای سەرسوڕمان نییە کە ئیمامی الزهری لە سەدەی یەکەمی هیجرییەوە کە زۆر نزیکە لە ژیانی پێغەمبەر و هاوەڵانی، پاش ئەوەی سەرەتا دەیگووت پیاو تەنها بە کوشتنی ژنەکەی سزادەدرێتەوە، هەنگاوێکی تر زیاتر دەڕوات و دەڵێت:
مێرد ئەگەر ژنەکەی کوشت ناکوژرێتەوە، چونکە ژنەکە موڵکی خۆیەتی بە گرێبەستی نیکاح، وەک کۆیلەیە! لا يقتل الزوج بامرأته، لأنه ملكها بعقد النكاح ، فأشبه الأمة !.

لێدانی ژن بە گوڵیش ئازاربەخشە وکەرامەتی ئینسانی ئەو مرۆڤە پێشێل دەکات. بەڵام هێشتا ئەو تەفسیرە کە دان بەو لێدانە دەنێت و هەوڵی چارەسەر وسوککردنەوەی دەدات، چاکترە لەوانەی وەک شەحرور دەڵێن ئەسڵەن قورئان باسی لێدانی هەر نەکردوە!!! بەڕاستی عەقڵێکی خەفیفی دەوێ باوەڕ بەو قسەیەی شەحرور بکات.

کە دەڵێن ضرب مانای لێدان نییە، ئەوە قسەی قورئانییە شەحروریەکانە، دەچن هەموو وشەکانی ضرب دەهێننەوە، لە قورئان ولە قامووسی عەرەبی وقەرەباڵغیەک دروست دەکەن، بۆ سەرنج لادانت لەسەر ئەو ڕستەیە ڕاشکاوە کە لە ئایەتەکە هاتووە:

وَاللاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْأَطَعْنَكُمْ فَلا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً

خۆ دیارە دەڵێ ئەو ژنانەی سەرپێچیان کرد ئامۆژگاریان بکەن دوایی جێگایان لەگەڵ جیابکەنەوە، دوایی لێیان دەن!

ئینجا لە سەرەتای ئایەتەکە باسی باڵادەستی پیاو دەکات:{الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ ...}

پیاو سەرداره بەسەر ژن، هەر بۆیەش کۆی ئایەتی ٣٤ النساء پێگەی پیاو دادەمەزرێنێت وەک سەرۆک وقەوام و خاوەن کار و ڕزقهێنی ماڵەوە، بۆیە هەقی لێدانیشی پێ دەدات. ئەگەر وشەی ضرب بە لێدان نەهاتبێ بۆ لە کۆتایی ئایەتەکە دەڵێ:

{فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا}

ئەگەر ژنان گوێڕایەڵیان کردن، کارتان بەسەریانەوە نییە واتا لێدان و شتی وایان دەرهەق مەکەن. ئەو برادەرانەی دەڵێن مەبەستی لێدان نییە، فەقیرانە لە ژێر فشاری چەمکە نوێکانی

ژیان و کۆمەڵ، شەرم لەو ئایەتە دەکەنەوە، دەیانەوێ پینەی کەن بە هەر نرخێک و شێوەیەک.

بەو دوایە شێخی ئەزهەری کراوە علی جمعە دوای هەزار وچوارسەد ساڵ زیاتر، لە جیاتی بە شێوەیەکیتر بیر لەو ئایەتە بکاتەوە، بڵێ ئێستا سەردەمی لێدان نەماوە، ئەو ئایەتە بۆ هەل ومەرجی تاریخی خۆی دروست بوو، ئێستا نابێ لێیان بدرێ بۆ شورەتی دینەکە باش نییە! لەجیاتی ئەوە گەیشتۆتە چارەسەرێکی عەبقەری بلیمەت کە چونکە ئێستا موسڵمان زۆربەی سیواک بەکار ناهێنن وفڵچەی دانی پلاستیک بەکار دەهێنن، بۆیە جائیز ورێ پێدراوە بە فڵچەی ددان لێیان دەن!

بەڕاستی چارەسەرێکی بلیمەتانەیە، ئەو مەلایانەی ئەو سەردەمە بەقەد تابیعیەکی پێش هەزار وسێ سەد ساڵیش بوێرییان تێدانییە بۆ گوتنی هەر شتێکی نوێ ونەگوتراو، ئەوەتە تابیعی عەتای کوڕی ڕەباح دەڵێ: پیاو نابێ لە ژن بدا، هەتا فەرمانی پێکرد وبەگوێیشی نەکرد، تەنها لێی تورە دەبێت !
"لا يضربها وإن أمرها ونهاها فلم تطعه، ولكن يغضب عليها..." ئەوە قسەی القاضي ابن العربي المالكي لە "أحكام القرآن" باسی کردوە .

زۆرجار دەڵێم سەحابە وتابیعی وزانایانی سەردەمی زوو زۆر بوێرتر و لێهاتوتر بوون لە دۆزینەوەی چارەسەری نوێ و پڕ لۆژیک بۆ کێشە نوێ وهەنووکەییەکانی خۆیان، ئەو بەرخوردەی عومەری کوڕی خەتاب لەگەڵ ئایەتەکانی دەستبڕین و پشکی مؤلفة قلوبهم و دابەشکردنی غەنیمەتدا کردویەتی لەوەتی هەزار وچوار سەد ساڵە کەس لە فەرمانڕەوا موسڵمانەکان نەوێراوە کارێکی وەک عومەر بکات، یان بیر لە موخالەفەی ئایەتێکی تر بکاتەوە!

لەجیاتی بە تێڕوانینێکی ڕیفۆرمی نوێ بەخۆیان داچنەوە وبڵێن ئەو ئایەتە زەرفی و کاتی بووە بۆ ئەو سەردەمە، هیچیتر ناگونجێ لەو سەردەمە وەک کۆیلە لە ئافرەت بدەین، ڕەنگە بۆ ژنانی ئەوسای جەزیرەی عەرەبی ئاسایی بوو بێت بەڵام بۆ کۆمەڵگای بەشەری ئێستا ناگونجێت.
لە جیاتی هەندێکی وەك عەلی باپیر دانی پێدا دەهێنێت، هەوڵی جوانکاری دەدات، هەندێکیشیان وەك قورئانییەکان، هەر دانیشی پێدا ناهێنن، کە ئایەتەکان باسی لێدان دەکەن!

لێکۆڵینەوەیەك دەربارەی لێدانی ژن و مێینە لە کۆمەڵگای پێغەمبەر و وەحی!

ژن لێدەرەکانی کۆمەڵگای پێغەمبەر زوبێری کوڕی عەوام وەک نمونە!

١

کاتێ باسی هەر سەحابەیەک دەکەین، بەتایبەتی یەکێکی وەک زوبێری کوڕی عەوام، کە بەدانهێنانی خودی پێغەمبەر حەواری وقوتابی ئەو بووە! ئەو قسە مەشهورەی شێخی ناودار عبدالحمید الکشکم بیردەکەوێتەوە، کە پاش باسکردنی ژیانی هەر سەحابەیەک دەیگووت، ئەوانە لە قوتابخانەی محمد پەروەردەبوون، هنا مدرسة محمد! ئێرە قوتابخانەی محەمەدە ! بێگومان کاتێ زیاترم خوێندەوە بۆم دەرکەوت کە شێخ کشکیش وەک هەر چەواشەکارێکیتری ئیسلامی تەنها لایەنی ئیجابی وباشی هەر کەسێکیان بۆ باس دەکردین، بەسەرێپێش باسی لایەنی نێگەتیڤیانی نەدەکرد، وەک بڵێی فریشتە بووبن لەسەر زەوی!

زوبێر کوڕی برای خەدیجەی ژنی پێغەمبەر و دایکی پوری پێغەمبەرە، یەکێکە لە موژدەپێدراوەکان بە بەهەشت. پێغەمبەر لە حەدیسێکی ڕاستدا بە حەواری یان قوتابی خۆی دەچوێنێت، دەڵێ هەموو پێغەمبەرێک حەواری هەیە، حەواری من زوبێرە ! "إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًا، وَحَوَارِيَّ الزُّبَيْرُ"...

پایەی لەناو سەحابەش زۆر گەورە بوو، عومەری کوڕی خەتاب وەک بەربژێرێک و دادوەرێک بۆ خەلافەت دەستنیشانی کرد، لەو لیژنە شەش کەسیە هەڵبژارد بۆ دیاریکردنی خەلیفەی دوای خۆی، بە بەڵگەی ئەوەی زوبێر لەو کەسانەیە کاتێ پێغەمبەر وەفاتی کرد لێی ڕازی بوو! لە هەموو شەڕەکان بەژداری کردووە، ڕۆڵێکی گرنگی هەبوو تیایاندا.
زوبێر وەک زۆربەی سەحابەکان لە ژیانیدا ٨ ژنی هێناوە! یەک لە عەیبە هەرە گەورەکانی زوبێر زۆر دڵڕەقانە مامەڵەی ژنی دەکرد و لێدەری ژنان بوو وەک لە ڕیوایەتەکان پێیدەڵێن ضراب النساء!

ئەو ژن لێدەرانە گەلەک زۆر بوون لەناو سەحابەکانی کۆمەڵگای پێغەمبەر، سەرەڕای ئەوەی کە پێغەمبەر خۆی نەزانراوە لە ژنێکی خۆی دابێت، چەندین حەدیسی هەیە سەرکۆنەی

لێدانی ژن دەکات، وەک دەڵێ: لە کەنیزەکانی خودا مەدەن. "لَا تَضْرِبُوا إِمَاءَ اللّٰه". هەتا لە حەدیسێک ئافرەتێکی سەحابی دێتە لای دەڵێ: ئەبو جەهم و معاویە خوازبێنیان کردووم، شوو بە کامیان بکەم؟ پێغەمبەر دەڵێ: معاویە سوعلوکە یانی قەڵۆش وبێ پارەیە، مانای خراپتریشی هەیە ئەو وشەیە، وەک هیچ وپوچ وهەرچی وپەرچی!
ئەبو جەهمیش تێلاکەی هەر لەسەر شانیەتی، وەک لە ڕیوایەتی موسلیم هاتوە واتە زۆر لە ژن دەدات!

"فعن فاطمة بنت قيس رضي الله عنها قالت: أتيت النبي صلى الله عليه وسلم، فقلت: إن أبا الجهم ومعاوية خطباني؟ فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: أما معاوية، فصعلوك لا مال له، وأما أبو الجهم فلا يضع العصا عن عاتقه متفق عليه" وفي رواية لمسلم: "وأما أبو الجهم فضراب للنساء."

ئەو زوبێرە بە هۆ وبێ هۆ لە ژنەکەی ئەسمائی کچی ئەبوبەکری سدیقی دەدا، بەردەوام داری لەسەر پشتی دەشکاند، سەرەڕای ئەوەی زۆریش هەژار ونەدار بوو، وەک معاویە سعلوک بوو، هەتا ئەسما دەڵێ وا هەستم دەکرد کۆیلەیەکم نەک هاوسەرێک لەبەر زۆری کار وهەژاریان، چەند جار چووە لای ئەبوبەکری باوکی سکاڵای خۆی بردە لای کە زوبێر خراپ لێی دەدات، ئەبوبەکر لە جیاتی ڕزگاری بکات لە دەستی پێیدەگووت: ئارامت بێ کچم، ئەگەر ژن پیاوێکی ساڵحی هەبوو، کە مێردەکەی مرد شووی بەسەر ئەودا نەکردەوە، لە بەهەشت دەگەنەوە یەک! "يا بنيّة اصبري فإن المرأة إذا كان لها زوج صالح ثمّ مات عنها فلم تزوّج بعده جمع بينهما في الجنّة."!!!

یانی ئەسمای بەدبەخت لە دونیا زۆر دڵی بەو ژنلێدەرە خۆش بووە، تا باوکی مژدەی ئەو ملۆزمەی پێبداتەوە لە دوای مردنیش!
وەک تەبەری دەگێڕێتەوە لە"تهذيب الآثار" ئەسما دەڵێ کاتێ زوبێر تووڕە دەبوو لە هەر ژنێکی کە چواری هەبوو، حەیزارانێکی لەسەر پشتی دەشکاند!
فيروي الطبري عن أسماء رضي الله عنها في "تهذيب الآثار" قولها: "كنت رابع أربع نسوة تحت الزبير ، فكان إذا عَتِبَ على إحدانا ، فكَّ عودا من عيدان المِشْجَب، فضربها به حتى يكسره عليها."

ئەو ڕەوشتە توندوتیژەی بەردەوام بوو بۆ دوای دەوڵەمەند بوونیش، کە لەناکاودا بووە خاوەنی موڵک وماڵ و زەوی و کۆیلەیەکی زۆر!

زویێر لەپاش چوون بە تەمەنیشدا ڕەحمی بە ئەسما وژنەکانی نەدەکرد، هەموو ڕۆژ هەر خەریکی لێدانیان بوو، ئەسما دەگێڕێتەوە ودەڵێ زۆرجار قژی دوو ژنی پێکەوە گرێدەدا وتا ماندوو دەبوو تێیهەڵدەدان!

ڕۆژێکیان دیسان خەریکی لێدانی ئەسما بوو، لەبەرچاوی عبدالله ی کوڕی، کە پیاوێکی گەورە و ناودار بوو، بۆ ٩ ساڵ لە ٦٤ تا ٧٣ ی هیجری، خەلیفەی هەموو خاکی ئیسلام بوو، جگە لە دیمەشق! ئەسمای دایکی هاواری بۆ عبدالله ی کوڕی هێنا، عبدالله بە پیریەوە چوو، تووڕە بوو گووتی: لە دایکی کەسێکی وەک من نادرێ! زویێری زەڕابی ژنان گووتی: بێیتە ژوورەکە دایکت تەڵاقی بکەوێ، عبدالله ش تووڕەتر بوو گووتی دایکم دەکەیتە یاری سوێندی خۆت، بە قەست چووە ژوورەوە دایکی ڕزگار کرد لە دەستی زویێری باوکی کە لە دە مژدەپێدراوەکان بوو![32]!

ئەوەی جێگای سەرسوڕمانە ئەوەیە، چۆن لەلایەک ئەو زویێرە حەواری و قوتابی پێغەمبەرە، لە دە مژدەپێدراوەکانی بەهەشتە، لەلایەکیتر بەو هەموو قەسوەت و لێدانی ژنەوە، چۆن دەبێتە یەکێک لە دە موژدەپێدراوەکانی بەهەشت و قوتابیەکی پێغەمبەر؟!

[32] "مثلي لا توطأ أمه! فطلقها." وقيل: "إن الزبير ضربها فصاحت بابنها عبد الله، فأقبل إليها، فلما رآه أبوه قال: أمك طالق إن دخلتَ. فقال عبد الله: أتجعل أمي عرضة ليمينك؟! فدخل فخلصها منه"

٢

وەک دەردەکەوێ لە خوێندنەوەی ئایات و حەدیسەکان، هەردووکیان ڕێگەیان داوە بە لێدانی ژن. بەڵام هەڵوێستی خودی پێغەمبەر لە لێدانی ژن لە ڕووی کرداریەوە، لە هەموو دەقەککان باشترە. بەڵام لێرەدا کێشەیەک سەر هەڵدەدات، ئەویش ئەوەیە چۆن پێغەمبەر لە هیچ ژنێکی نەداوە، کەچی لە قورئان و حەدیسیش ڕێگادراوە لێی بدرێ؟! ئەو هەڵوێستە کرداریە ناکەوێتە ژێر پرسیار، کاتێ هەڵوێستە تیۆریەکە دەبینیت فەرمان دەکات بە لێدانی ژن؟!

قورئانییەکان زۆر سەرکۆنەی حەدیس و توراس دەکەن، گوایە هەمیشە هەڵوێستی قورئان باشترە لە حەدیس، بەڵام مەرج نییە لە هەموو حالەتێ وابێ. لەو مەسەلەی لێدانی ژنە هەڵوێستی سیرە و ژیننامەی پێغەمبەر و حەدیسەکانی زۆر باشترن لە قورئان. چونکە لە ژیاننامەی پێغەمبەر دا لێدانی ژن بەرچاو ناکەوێ، و لە حەدیسێکی زۆریشدا داوا دەکات لە ژن نەدەن، هەرچەندە هەندێ حەدیسیش ڕێگا بە لێدانیان دەدا، بەڵام بە مەرجی لێدانی خەفیف و سووک، یانی هێشتا لە فەرمانی لێدانە ڕەهاکەی قورئان باشترە کە دەڵێ: **وَاللاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ واضربوهن.**

چونکە قورئانی باوەڕیان بە تەواوی حەدیس و تەفسیر نییە، کەوابوو ئایەتەکە دەڵێ لێیان دەن بەبێ سنوور، وەک الزهری لە تەفسیری الطبري باسیکردووە دەڵێ: ئەگەر پیاوێک سەروگوێلاکی ژنەکەی شکاند یان زامداری کرد، هیچ سزای لەسەر نییە، قەرەبووی لەسەرە، تەنها ئەگەر ژنەکەی کوشت دەکوژرێتەوە!

"حدثنا الحسن بن يحيى , قال : أخبرنا عبد الرزاق , قال : أخبرنا معمر , سمعت الزهري , يقول : لو أن رجلا شج امرأته , أو جرحها , لم يكن عليه في ذلك قود وكان عليه العقل , إلا أن يعدو عليها فيقتلها , فيقتل بها.

کەوابوو تا نیوەڕوحکردن وسێچارەگی کوشتنی ژنەکەشی هیچی لەسەر نییە! بەڵام حەدیسەکان لەو بوارەدا باشترن دەڵێن: لێدانێکی سووک ضرب غير مبرح بەکار بێنە! ابن عباس و کەسانیتر هێندە لێدانەکە سووک و کیوت دەکەنەوە دەڵێن بە سیواک لێی بدات!

ڕاستیەکەی پێغەمبەر هەر بە سروشت، زۆر حەزی بە ژن بوو وەک مەخلوقاتێکی جوان،

وەک خۆی دەڵێ: لە دنیادا ژنم بۆ شیرین کراوە! بۆیە لە ژێر کاریگەری ئەو ئیرۆسیەتە لەگەڵ لێدانی ژن نەبوو، وەک لە ژیانی عەمەلی و کرداری خۆشی دەردەکەوێ، بەڵام لە ژێر فشاری کۆمەڵگای عەرەبی ونەرێتە کۆنەکانیان و سووربوونی عومەری کوڕی خەتابیش ڕێگای پێدان.

وەک الإمام أحمد وأبو داود والنسائي، و ابن حبان، والحاكم ڕیوایەت دەکەن لە حەدیسێک دەڵێ: لە کەنیزەکانی خوا مەدەن! بەڵام عومەر وەک هەمیشە زۆر توند بوو بەسەر ئافرەت، وکاتی خۆشی ڕێی لە ژنەکانی پێغەمبەر دەگرت کە دەچوونە سەراو وقەزای حاجەتیان، دەیگووت نابێ بێ حیجاب دەرکەون، هەتا جارێکیان سەر ڕێگای پێگرتبوون، ام سەلەمە زۆر لێی تووڕە بوو گووتی قورئان لەماڵەکانی ئێمە دادەبەزی تۆ چیتە وازمان لێ ناهێنیت؟!

ڕۆڵی عومەر لە سەپاندنی حیجابدا!

٣

عومەری کوڕی خەتاب، یەکەم کەس بوو کە مەسەلەی حیجابی هێنایە ناو باسەوە، وازی لە پێغەمبەر نەهێنا تا چەندین ئایەتی حیجابی پێ دانەبەزاند، لێرەش کە پێغەمبەر دەڵێ لە ئافرەتان مەدەن، دەچێتە لای پێغەمبەر دەڵێ: بەو فەرمانەی تۆ ژنان یاخی بوون لەسەر مێردەکانیان!. پێغەمبەریش لە ژێر ئەو فشارەوە ڕێگای پێدان لێیان بدەن، ئەوانیش واتە سەحابەکانی کۆمەڵگای پێغەمبەر، باوەڕیان نەکرد بە هەلیان زانی، بۆیە ئەو شەوە هەر لۆ خۆشی لە ژنەکانیان دا بەڵکو خێری جێبەجێکردنی ئایەتەکە و فەرمانی واضربوهن یان بۆ بنووسرێ!

بۆ بەیانی ژنێکی زۆر بۆ سکاڵا هاتنە ماڵەکانی خانەوادەی پێغەمبەر. پێغەمبەر زانی کارێکی خراپیان کردووە، بەڵام تازە لە دەستی دەرچوو بوو، ئایەتەکەی بۆ خوێندبوونەوە، بۆیە ویستی کەمێک سووکی کاتەوە بە تووڕەییەوە گووتی: ئەمڕۆ حەفتا ژن . حەفتا یانی زۆر لە عەرەبی . لە ڕیوایەتێکی تردا دەڵێ ژنێکی زۆر بۆ سکاڵا لە مێردەکانیان هاتنە ماڵەکانی خانەوادەی پێغەمبەر، ئەو پیاوانە لە چاکترینەکانتان نین! یانی ئەگەر بە سیواک لێیان دابان دەچوونە ماڵی پێغەمبەر بۆ سکاڵا کردن؟! بێگومان نەخێر تێلاتڕێن کرابوون.

"عن اياسي بن عبد الله بن أبي ذباب أن النبي -صلى الله عليه وسلم- قال: "لا تضربوا إماء الله" "فجاء عمر فقال: قد زئر النساء على أزواجهن -أي نشزن أو عصين- فأذن لهم فضربوهن، فأطاف بآل رسول الله -صلى الله عليه وسلم- نساء كثير. فقال النبي صلى الله عليه وسلم : " لقد طاف بآل رسول الله -صلى الله عليه وسلم- سبعون امرأة كلهن يشكين أزواجهن، ولا تجدون أولئك خياركم". وفي رواية "لن يضرب خياركم."

لەوە ناچێ ئەو سەرکۆنەیەی پێغەمبەر بۆ ژنلێدەرەکان و ئەو سزایە مەعنەوییە کە ئەوانەی لە ژنەکانیان دەدەن چاکترینتان نین، کاریگەرییەکی ئەوتۆی هەبووبێ، چونکە چاکترینیش نەبن یانی هەر چاکن بەڵام چاکترینتان نین! ئینجا گەورەترین لێدەری ژنەکان واتە زوبێری کوڕی

عەوام هەر بە چاکترینیان مایەوە! هەر لە حەواری پێغەمبەر بوو و هەر لە دە مژدەپێدەراوەکان بە بەهەشت بوو.

جا ئەگەر حەواریەکی خۆی کە زوبێرە یەک سەرکۆنەی ڕاستەوخۆشی نە لە خەزوری کە ابوبکری سدیق بوو، ونە لە خودی پێغەمبەر ئاڕاستە نەکرا بێت سەبارەت بە ڕەفتاری توندوتیژی دژی ژنان، وتا مردیش بە شاهێدی عومەر پێغەمبەر لێی ڕازیبوو، بە عەشرەی موبەشەرە و بە حەواری و شاگردی خۆی دەزانی، ئەی چۆن سەحابەکانی تر لە وێنەی ابو جهم و سەحابە نەناسراوەکان کە لە ژنەکانیان دەدان، دەستیان لە لێدانی ژن هەڵگرتووە، چۆن تێڵایان لەسەر شانیان هێناوەتە خوارەوە؟!

خۆ ئەگەر پێغەمبەر بە لەتە ئایەتێک بیگووتبا لێیان مەدەن، ولا تضربوهن، دڵنیام زۆرینەی زۆربەی سەحابەکان نەدەوێران موخالەفەی فەرمانەکەی قورئان بکەن. بەڵام سەحابەکان هەر کەسەی لەتە ئایەتی واضربوهن دەدیت، دەیزانی ئەو مۆڵەتێکی کراوەیە بۆ لێدانی ژنەکانیان، با خودی پێغەمبەریش لە ژنەکانی نەدات، چونکە سەحابە دەیانگۆ پێغەمبەر لە زۆر شت تایبەتمەندی جیاوازی هەیە بەسەر ئێمەوە، وەک نەخواردنی هەندێ شت بێ ئەوەی حەڕام بێت، یان هێنانی زیاتر لە چوار ژن، {يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ ...} یان خۆ پێشکەشکردنی هەر ژنێک بە پێغەمبەر بێ مارەیی وبێ گرێبەستی زەواج: { وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَن يَسْتَنكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ....} و شتی تریش کە تەنها و بە تایبەت بۆ پێغەمبەر بوو، خالصة لك من دون المؤمنين!

کەوابوو ئەوەی کۆنترۆڵی کۆمەڵگای سەحابەی دەکرد، دەقی قورئان بوو بە پلە یەک، ئەگینا ئەگەر کەسایەتی پێغەمبەر کاریگەری بە قەد دەقەکانی قورئان هەبا، دەبوایە وەک ئەو قەت لە ژن نەدەن. بۆیە تەنها چارەیەک بۆ کێشە هەستیارەکان و گرنگەکان دەقی قورئان بوو. ئەگەر قورئان بیگووتبا لێیان مەدەن، لێدانی ژن وەک گوناهێکی گەورە یان کەبائیرێکی لێدەهات، ئەگەر قورئان بیگووتبا کۆیلایەتی مرۆڤ حەرامە هەر لە ژیانی پێغەمبەر خۆیدا کۆیلایەتی نەدەما. ئەوەش هەڵوێستی هەقیقی پێغەمبەر دەردەخات، کە سەرەڕای ئەوەی خۆی لە ژنی نەداوە، بەڵام باوەڕی بە لێدانیان هەبووە، جا لە هەڵوێستێکی خودی شاراوەی خۆی بێت یان لە ژێر فشاری داب ونەریتی عەرەب بێت.

لێدان وەک بەرهەمی جیهانبینی قورئان و سوونە بۆ ئافرەت!

٤

قورئان تەنها کتێبێکی پیرۆزی دینێکی ئیبراهیمیە کە سورەتێکی تێدایە بە ناوی سورەتی ژنان النساء، بەڵام تەنها کتێبێکیشە لە سورەتی ژنان النساء فەرمان بە لێدانی ژنان أضربوهن دەکات.

لە تەورات وئینجیل سەرەڕای ئەوەی ئایاتی خراپ سەبارەت بە ئافرەتان هاتووە، بەڵام قەت فەرمانکردن بە لێدانی ژن نەهاتووە، نەک هێندە بەڵکو حاخامەکان لە تەلموددا بە بەردەوامی دژی لێدانی ژن بوون و سەرکۆنەیان کردووە، هەر بۆ نموونە حاخام پێرێز بن ئیلیا دەڵێ: بەردەوام گوێم لە هاواری کچە جووەکان دەبێت لە دەست لێدانی مێردەکانیان، کێ ڕێگای بەوانە داوە لە ژنەکانیان بدەن؟! حاخام مائێر ڕۆتنبێرگ دەڵێ: لێدانی ژنەکان لە ڕەفتاری وەسەنی وبت پەرستەکانە، خودا قەدەغەمانی کردووە لەو کارە، ئەوەی لە ژن بدات سزا دەدرێ بە دەرکردن لە کۆمەڵگای جوواتی و بە لێدانیشی...!

بەڵام لە ئیسلامدا وەزعەکە هەر وەک خۆیەتی، زۆرینەی زۆر باوەڕیان بە جێبەجێکردنی ئەو ئایەتەی لێدان هەیە، کەمینەیەک ناوێرن بڵێن نابێ ئەو ئایەتە جێبەجێ بکرێ، بەڵکو لە بنەڕەتدا نکوڵی لە ئایەتێک دەکەن باسی لێدان بکات! هاتوون دەیەها لێکدانەوەی زمانەوانی بێ بنەما بۆ وشەی ضرب لێدان دەکەن و یاری بە ماناکەی دەکەن، وەک بڵێی ١٤٠٠ ساڵە نە سەحابە ونە تابیعی و نە زانایانی ئیسلام و نە موسڵمانان لەو وشەیە تێنەگەیشتوون تەنها ئەوان نەبێت!

هەڵوێستی هەقیقی وئازایانە ئەوەیە بڵێیت لێدان هەیە بەڵام هیچیتر بە دەردی ئەو سەردەمە ناخوات، ناکرێ کەرامەتی مرۆڤێکی گەورە و پێگەیشتوو برژێنین لەبەر دەقێکی دینی مێژوویی ڕەنگبێ گونجاو بووبێ بۆ کاتی خۆی، بەدووریشی دەزانم ئەو کاتەش گونجاودبووبێ، بەڵام هیچ گونجاو نییە بۆ ئێستا.

لێدانی ژن لە ئەنجامی کۆی جیهانبینی ئیسلامە بەرامبەر ئافرەت. لە قورئاندا پلەی دووی پێدراوە للرجال علیهن درجة، دوو ژن شایەدیان بە شاهێدی یەک پیاوە، دوو ژن پێکەوە

بەشی پیاوێک لە میرات وەردەگرن، یان کاتێ قورئان تورە دەبێت لەو بێباوەڕانەی دەڵێن فریشتە کچانی خوان، دەڵێ ئێوە خۆتان ڕازی نین بە کچ کەچی دەیدەنە پاڵ خوا؟! ناشڵێ نێر ومێ لای خوا فەرقیان نییە، بەڵکو لە وتارەکە دەردەکەوێ کە ئەویش مێ بە کەمتر لە نێر دەزانێ، بۆیە پاش ئەوە باسی لاوازی ئەو ڕەگەزە مێیە دەکات ودەڵێت: {أَوَمَن يُنَشَّأُ فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينِ....} الزخرف ١٨.

ئەوەی لەناو ئارایش وخۆڕازاندنەوە پێگەیشتبێت، بەستەزمان و فەقیرحاڵ لەکاتی گفتوگۆ یان کێشەدا چۆن دەیدەنە پاڵ خوا؟!
لە سورەتی النجم ٢١. ٢٢ دەڵێ: {أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ!} ئێوە نێر بۆخۆتان هەڵدەبژێرن، بۆ خواش مێ؟! ئەوە دابەشێکی نابەجێ ونا عەدلە!

هەتا پێغەمبەر کاتێ دەڵێ لە ژنان مەدەن، ڕاستەوخۆ ناڵێ لا تضربوا النساء، بەڵکو وشەی اماء الله بەکاردەهێنێت واتە بەندەی خوا بۆ سۆز جوڵاندن وزگ پێسووتان بە کائینێکی کۆیلەی لاواز، هەتا لە حەدیسێکیتر هاوشێوە ژنان بە دیلی جەنگ دەچوێنێ ودەڵێ:

"استوصوا بالنساء خيرًا ، فإنّهن عوان عندكم ، أخذتموهن بأمانة الله ، واستحللتم فروجهن بكلمة الله ". لەگەڵ ژنەکانتان باش بن، ئەوان دیلی بەردەستی ئێوەن!!!

بۆیە فەقیهەکانی ئیسلام گەیشتنە ئەو قەناعەتەی کە ژن کۆیلەی پیاوە! ابن الجوزي لە أحكام النساء دەڵێ : دەبێ ژنان بزانن کەوا وەک کۆیلەن بۆ مێردەکانیان! "وينبغي للمرأة أن تعرف أنّها كالمملوك للزوج"، ئینجا دەڵێ: پێویستە ژن ئارامی هەبێت لەسەر ئەزیەتدانی مێردی وەک چۆن کۆیلە ئارام دەگرێ لە ئەزیەتەکانی خاوەنی! "وينبغي للمرأة أن تصبر على أذى الزوج كما يصبر المملوك"

ابن القيم یش کە زانایەکی ناوداری سەلەفیەتە دەڵێ: سەرداری خاوەن کۆیلە زاڵە بەسەر کۆیلەکەی، فەرمانڕەوایە بەسەری، خاوەنی کۆیلەکەیەتی. مێردیش زاڵە بەسەر ژنەکەی، فەرمانڕەوایە بەسەری، ژنەکە لە ژێر دەسەڵاتی ئەو دایە، ژنەکە لە حوکمی نیمچە دیلێک دایە! " إنّ السيد قاهر لمملوكه ،حاكم عليه، مالك له. والزوج قاهر لزوجته، حاكم عليها، وهي تحت سلطانه وحكمه شبه الأسير".[٣٣]
هەر لەبەر ئەو هۆکارانەش فەقیهەکان پێناسەی گرێبەستی هاوسەرگیریان کرد وەک:
(گرێبەستی موڵکایەتی)

[٣٣] إعلام الموقعين: ج٢ , ص١٠٦. طبعة بيروت سنة ١٩٧٣ م.

بۆیە جێگای سەرسوڕمان نییە، کە ئیمامی الزهری لە سەدەی یەکەمی هیجرییەوە ،کە زۆر نزیکە لە ژیانی پێغەمبەر و هاوەڵانی، پاش ئەوەی سەرەتا دەیگووت پیاو تەنها بە کوشتنی ژنەکەی سزادەدرێتەوە، هەنگاوێکی تر زیاتر دەڕوات و دەڵێت:

مێرد ئەگەر ژنەکەی کوشت ناکوژرێتەوە، چونکە ژنەکە موڵکی خۆیەتی بە گرێبەستی نیکاح، وەک کۆیلەیە! "لا يقتل الزوج بامرأته ; لأنه ملكها بعقد النكاح ، فأشبه الأمة ".

گفتوگۆیەکی زۆر ساردوسڕ و بێتام و نامرۆڤانە لە نێوان فەقیهەکان هەیە، دەربارەی ئەوەی ئایا مێرد دەکوژرێتەوە بە کوشتنی ژنەکەی یان نا! وەک دیمان هەندێکیان وەک زوهری و کەسانیتریش دەڵێن نەخێر ناکوژرێتەوە، هەیە دەڵێ ئەگەر منداڵیان لە نێواندا نەبوو دەکوژرێتەوە! ئەگەر منداڵێکیان هەبوو ناکوژرێتەوە چونکە منداڵەکە میراتگری خوێنی دایکی دەبێت، منداڵیش سزا و قیساسی لەسەر باوک نییە، کەوابوو مێردەکە ناکوژرێتەوە!

ابن قدامة خراپتری دەکات و دەڵێ: مناڵ خۆی ئەگەر بکوژرێ بە دەستی باوکی، هیچ سزایەک لەسەر باوکی نییە! چونکە موڵکی باوکیەتی! ئەی چۆن دەبێتە میراتگری خوێنی کەسێکیتر دەرهەق بە باوکی؟! یانی باوک دەتوانێ منداڵەکان و ژنەکەشی بکوژێ و وەک بەرزەکی بانان لێشی دەرچێ!!!

یانی ئەو ژنە کوژراوە تەنها منداڵێکی بەرپرسیار دەبێ لە خوێنی دایکی؟! ئەی کوا باوک ودایک وبرا و خوشک و خزمانی ژنە کوژراوەکە، هیچ حیسابێکیان بۆ ناکرێت؟!

ڕاستیەکەی ئەگەر زانایانی ئیسلام کەمێک مرۆڤدۆست بان، زۆر بە سەختی نەکەوتبانە ژێر کاریگەری بونیادی توندوتیژی دەقەکانی دین و ژینگەی شەڕانگێژی سەحراوی، دەکرا زۆر باشتر بان لە چاککردنی وباشترکردنی پایەی ئافرەتان لە دیندا، چونکە ئاماژەی باشیش هەیە لە دەقەکان ئەگەر کاری زیاتریان لەسەر کرابا، بەڵام هەمیشە دەنگی توندڕەوی زاڵە بەسەر کۆی گشتی نێوەندی دینی ئیسلامی، لەبەر ئەو بونیادە کۆنکریتیەی توندوتیژییەی کە ئامادەیی هەمیشەیی هەیە لە ناو دەقەکاندا.

سزای زینا لە زوێڵەی چەرمی کۆن

بۆ سیم و سۆندە و کێبڵی عەلی باپیر!

لە تەفسیری دوو ئایەتی سورەتی النور:
(الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ. الزَّانِي لا يَنْكِحُ إِلا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لا يَنْكِحُهَا إِلا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ) "النور: ٢-٣.
{ئافرەتی زیناکار و پیاوی زیناکار، هەر یەکی ١٠٠ جەڵدەیان لێدەن، زگتان پێیان نەسووتێ لە جێبەجێکردنی فەرمانی دینی خوا، ئەگەر باوەڕتان بە خوا و ڕۆژی قیامەت هەیە. با سزاکەش لەلایەن کۆمەڵێ ئیماندار ببینرێ. پیاوی زیناکار تەنها ژنی زیناکار و موشریکە دەهێنێ [یان هین دەکات بە تەفسیری باپیر!]، ژنی زیناکاریش تەنها پیاوی زیناکار و موشریک دەیهێنێ، [یان هینی دەکات، هەر بە تەفسیری باپیر!] ئەوەش لە ئیمانداران یاساغ کراوە.}

سورەتی النور ژمارەی ئایەتەکانی ٦٤ ئایەتە، عەلی باپیر زیاتر لە ٤٥٠ لاپەڕی بۆ ئەو سورەتە تەرخان کردووە! مرۆڤ تووشی مەلەل وبێزاری دەبێت لە درێژدادڕییەکانی، کە سیفەتێکی جێگیرە بەسەر هەموو نووسینەکانی! هەر واتایەك و بیرۆکەیەك چەندین جار دەیڵێت و دەیڵێتەوە، نازانم ئەو هەموو درێژ دادڕیەی بۆچییە لەو سەردەمەی قەیرانی خوێنەراندا؟!

لە تەفسیری ئەو دوو ئایەتەی سورەتی النور:

ئەوسەرنجانەم لاکۆبۆتەوە. وەك هەمیشە باپیر بە هیچ شێوەیەك ناوێرێ لە دەرەوەی بازنەی دەق بخوێنێ، هەر هەمان بیرورا هەزارجار دووبارەبووی موفەسیرەکان دەڵێتەوە! تەنها لە یەك شت ئیجتیهاد دەکات، ئەویش ئەوەیە لە جیاتی بە جەڵدەی چەرمی ئاژەڵ لە زیناکار بدرێ، دەڵێ دەتوانن بە سیم و سۆندە وکێبڵیش لێی بدرێ! ئەوەیە ئیجتیهاد، لە جیاتی ئاسانتری کات، قورستری کرد، لە لێدان بە چەرم بیبەیت بۆ لێدان بە کێبڵ!

ئەوەی سەیرم پێهات، باپیر لەباسکردنی سزای زیناکاران کە ١٠٠ جەڵدەیە وەسفی جەڵدە دەکات کە بریتیە لە لێدان بە زوێڵەی چەرم دەڵێ زانایان دەڵێن دەبێ تەنها بە جەڵدە سزا بدرێن، کەچی باپیر دەڵێ نەخێر مەرج نییە چونکە لە سەردەمی پێغەمبەر بە شولکە داری

تەڕیش لە زیناکاران دراوە، ئینجا هێروەتریش دەڕوا دەڵێت: " دەگونجێ بە شتی دیکەش لێی دەن، چەرم نەبێ، سیم بێ، لاستیك بێ، هەرشتێك بێ، گرنگ ئەوەیە ١٠٠ دانەی لێ بدرێ." ل٥٣ النور

وەك بڵێی ئیجتیهادێکی زۆر مەزنی کردووە، داوا دەکات بە سیم و لاستیك و هەرشتێکیتر لە زیناکار بدرێ؟! هەر شتێکیتر یانی کێبڵ و سۆندە وتێلای ئاسنیش دەگرێتەوە! لای باپیر گرنگ نییە بە جی لێی بدرێ " هەرشتێك بێ، گرنگ ئەوەیە ١٠٠ دانەی لێ بدرێ."!!

ئینجا باپیر وەك ئایەتەکە دەڵێت: "وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ"

باپیر دەڵێ نابێ بە هیچ جۆرێ پەرۆشی سزاداران بیت، زگت پێیان بسووتێ، لەسەر حیسابی دینی خوا! ئینجا دەڵێ دەبێ لە پشت وقاچەکانی بدرێ، لە دەموچاوی نەدرێ! نابێ زۆر توووند لێێ بدرێ! هەروەها وەك الزمخشري دەڵێت نابێت: ئازارەکە لە پێستیەوە بگوازرێتەوە بۆ گۆشتی! باشە زەمەخشەری نەیزانیبوو کە هەموو دەمارە هەستیارەکانی ئازار لە پێست دایە، خۆ باپیر دەبێ بزانێ! کەچی ئەویش هەمان قسەکەی ئەو موفەسیرە کۆنە دووبارە دەکاتەوە، کە دەڵێت پێستەکەی بۆ سزادەر و گۆشتەکەی بۆ سزادراو! ل ٦٥

ئینجا ئێمە ئەوەی لە ئەفغانستان و سۆماڵ وداعش وسودان وسعودیەی پێشوو دەبینین، هەمووی لێدانی توووندە، هەتا لەو مالیزیایە پێشکەوتووە، کە ویلایەتێکیان ڤایرۆسی جێبەجێکردنی شەریعەت لێی داون، هێندە توووند لە قوربانییەکان دەدەن نەبێتەوە، ئەوەش بەڵگەیە لە نێوان قسەی کتێب و واقیع.

باپیر و ئایەتی جەڵدەلێدان و تەکفیرکردنێکی سەیدقوتبیانە!

لە تەوەرەی حەوتەم بە ناونیشانی: ئایا ئەو سزایە لە هەموو شوێنێك جێبەجێ دەکرێ؟ فیکرەیەکی زۆر سەید قوبیانی دەردەبڕێت، کاتێ دەڵێ زانایان لەو بارەیەوە ڕای جیایان هەیە، زۆربەیان وەك مالك و الشافعي و احمد و ابو ثور و ابن المنذر دەڵێن سزاکە لە هەردوو واری ئیسلام و واری کوفر [دار الاسلام و دار الحرب] جێبەجێ دەکرێ !

تا ئێستا کێشە نییە، بەڵام عەلی باپیر دەربارەی سەرزەمینی ئیسلام و سەرزەمینی جەنگ یان کوفر کۆپی سەید قوتب دەکات و دەڵێ: " بەڵام ئێستا ئەو دابەشکردنەی جیهان بەو شێوەیە نەماوە، ئەوە بۆ کاتی خۆی بووە، ئێستا نابێ شوێنێك کە موسڵمان نشینە، کۆمەڵێك لە حوکم ڕانانی خۆسەپێن بەسەر موسڵماناندا سەپاندووە پێی بگوترێ [دار الاسلام] چونکە ئیسلامی لی جێبەجێ ناکرێ!"[٣٤] ل ٦٥ – ٦٦

بەڵام ئەوەی سەیرە دەڵێ ئێستا دار الحرب ی ناموسڵمانان هێندە موسڵمانی هەڵاتووی لە خۆدا گرتووە و پەنای داون، بۆیە هیچیتر ئەو وڵاتانە واری کوفر وجەنگ نین، بەڵکو واری ئەمن وئەمانن [دار الامن و دار الامان]! بەڵکو موسڵمانان وڵاتەکانی خۆیان کە لێیان ڕایان کردووە واری جەنگ و واری ترسن [دار الحرب و الخوف] !
باپیر وەك سەید قوتب دەڵێت ئێستا وڵاتانی کەنداو و موسڵمانان هەموویان گوێیان بەدەست زلهێزانەوەیە، بۆیە نابنە واری ئیسلام! ل٦٥

ئەوە تێڕوانینی ئیسلامی سیاسی سەید قوتبیانیەیە بۆ نیشتیمانەکانی جیهانی ئیسلام، کە تەنها لە حوکم وسیاسەت کورت دەکرێنەوە، مێژووی زیاتر لە ١٤٠٠ ساڵ و ئەو هەموو داب ونەرێت و عیبادەت و مزگەوت و خواپەرستی و پابەندبوونی خەڵکە بە فەرمانەکانی دین، لە سفری دەدەن، تەنها لەبەرئەوەی فەرمانڕەواکان سەد دەر سەد حوکمی شەریعەتی ئیسلام جێبەجێ ناکەن! کەچی وڵاتی ئەو زلهێزانەی کە خۆی دەڵێت هۆکارن لە دژایەتی ئیسلام و ئیسلامییەکان، و گوێی هەموو وڵاتانی خەلیج و ئیسلامیان بە دەستە، بە خانەی ئەمن و ئەمان لە قەڵەم دەدات!

---

[٣٤] بەرگی ١٨ تەفسیری قورئانی بەرز وبەپێز، سورەتەکانی النور و الفرقان.

خۆی ئەگەر ڕەخنە لەو چەمکە سیاسی وفیقهییە کۆنەی دابەشکردنی جیهان بۆ دار الاسلام و دار الکفر گرتبا ڕەنگە هاوڕای بام بەڵام، دار الحربی ناموسڵمانان بکەیتە دار الامن و الامان، دار الاسلامی وڵاتە ئیسلامییەکانیش بکەیتە دار الحرب و الخوف، واتە دەبێت جەنگ لە دژیان بەرپا بکرێ ئەوە شتێکی سەیر ونامۆیە، لەو خاڵە سەید قوتبیشی تێپەڕداوە، کە هەمیشە دوژمنی سەرسەختی وڵاتانی خۆرئاوا بوو!

جەڵدە تەنها بۆ سەڵتەکانە یان بۆ هاوسەردارەکانیشە؟!

ئینجا باپیر بابەتێکی هەستیار دەوروژێنێ، کە ئایا ئەو سزایەی سەد قامچی وجەڵدەیە هەر بۆ کچ وکوڕی عازەب و زگورتییە، یان بۆ ژن ومێردێشە کە هاوسەرگیریان کردبێ!

باپیر دەڵێ من لەگەڵ ئەو ڕایەم کە ئەو سزایەی ١٠٠ جەڵدەیە گشتیە بۆ ئەو نێرو مێیەی کە هاوسەرگیریان نەکردووە، ئەوانەشی کردوویانە یەکسانە، دەڵێ هەرچەندە ئەوە ڕای خەواریجەکانیشە! ل٦٧ -٦٨

بەڵام ئەو جورئەتە هەر زوو دادەمرکێ لە ترسی هاوڕێ و شوێنکەوتە سەلەفییەکانی ودەڵێ: " با وا نەزانرێ من نکوڵی لەوە دەکەم، کە سزای بەردبارانکردن لە ڕێبازی پێغەمبەر جێبەجێ نەکراوە"! ل ٦٨ دەڵێ من لەو باوەڕیم کە لە سوونەتدا ژن وپیاوی زیناکار ڕەجمکراون، ئینجا چەندین حەدیسی ڕەجمکردن بە بەڵگە دەهێنێتەوە، وەك حەدیسی ماعز بن مالك لە مسلم و ژنێکی غامدی لە ئەزد، حەدیسێکی علي کوڕی ئەبو تاڵیب لە بوخاری و احمد دەگێڕێتەوە، کە ژنێکی زیناکەر پێنج شەممە جەڵدەی لێدەدات و جوعمەش بەردبارانی دەکات! عەلی کوڕی ئەبو تاڵیب لەوبارەیەوە دەڵێ قامچییەکانم لێیدا بە پێی کیتابی خوا، بەردبارانیشم کرد بەپێی سوونەتی پێغەمبەری الله! یانی بەدبەختە هەر دەکوژرێ ودەکوژرێ، کەچی هەر لەو سەد قامچیەش لێی خۆش نابن! ئەوەیە ڕەحم و بەزەیی! ل ٦٩ -٧٠

چەندین حەدیسیتریش دەهێنێتەوە کە گوایە باوەڕی پێیانە بەڵام هەردەڵێ ڕەجمکردن نییە و تەنها ١٠٠ قامچییە بۆ هاوسەردار وبێ هاوسەر! خۆ ڕایەکی باشە بەڵام دەبێ باوەڕت بەو حەدیسانە نەبێ، نەك بڵێیت من بۆیە ئەو حوکمە پەسند ناکەم چونکە ئەو حەدیسانە آحادن، واتە تاکین [تاک بۆ تاکی گێڕاوەتەوە] و متواتر نین، [کۆمەڵێ بۆ کۆمەڵێ گێڕاییبێتەوە]! یان دەڵێ پێغەمبەر بۆ ئەو ڕەجمکردنە ئیجتیهادی کردووە بە پشت بەستن بە شەریعەتی جووەکان

حوکمی ڕەجمی داهێناوە! کەوابوو ئەوە حوکمی تەورات وجوولەکەکانە نەك حوکمی خوا، پێغەمبەر تەنها لاسایی جووەکانی کردۆتەوە؟! ل ٧١.

ئینجا بەڵگەیەکی بەهێزی تر لە قورئاندا دەهێنێتەوە، کە زۆر کۆنە دەگەڕێتەوە سەردەمی خەواریجەکان، بەر لەویش لە هاوچەرخەکان مصطفى الزلمي، لە کتێبی: (لا رجم في القرآن) باسیکردووە، و بەر لە زەڵمیش دەیەها زانای تری موسڵمان باسیان کردووە، وەك الشيخ محمد الخضري، لە کتێبی: (تاريخ التشريع الإسلامي)، دكتور إسماعيل سالم عبد العال، لە کتێبی: (نفاة الرجم وفقه آية التنصيف) شێخی ئەزهەری پێشوو شێخ **محمود شلتوت، بەر لەویش شێخ عبدالوهاب خلاف، شێخ ابو زهرة وهەروەها لە نوێکان شێخ طه جابر العلواني و الدكتور مصطفى الزرقا، مصطفى محمود و عدنان ابراهيم و محمد المختار الشنقيطي** و دەیەهای تر.

ئەویش ئایەتی ٢٥ سورەتی النسائه کە دەڵێ:

"وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَانْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلا مُتَّخِذَاتِ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَّ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ" (النساء: ٢٥).

"ئەو پیاوانەی ناتوانن هاوسەرگیری بکەن لەگەڵ ئافرەتانی ئازاد، لەبەر تێچوونی زۆر، دەتوانن هاوسەرگیری لەگەڵ ئافرەتە کۆیلەکان بکەن لە ئیمانداران...دەبێ دامێن پاك بن وزینا کەر نەبن، بۆی فرێندیان نەبن، ئەگەر پاش هاوسەرگیری و مێرداری داوێن پیسیان کرد، سزایان نیوەی ئەشکەنجەی سزای ئافرەتە ئازادەکانە، بۆ ئەوانەی لە ئێوە خۆیان بۆ ناگیرێ وئەگەر ئارام بگرن - ئەو کەنیزانە نەهێنن- بۆتان چاکترە!" وە دیارە سزای ئافرەتی کۆیلەی مێرداری بە نیوەی سزای ئافرەتی ئازاد داناوە، ئەگەر سزای ئافرەتی ئازاد بەردبارانکردن واتە مەرگ با، چۆن مەرگ نیوە دەکرێ؟ کەوابوو سزاکە ٥٠ جەڵدەیە کە دەکاتە نیوەی ١٠٠ جەڵدە، کە سزای ئافرەتی ئازادە لە حالەتی زیناکردندا.

عەلی باپیر لەو باسە ڕۆ دەچێ زۆر بەڵگەی لۆژیکی و عەقڵی دەهێنێتەوە، هەتا ئەو ڕادەیەی کە خۆی لەبیر دەکات، وەك سەرکردەی حزبێکی ئیسلامی نیمچە سەلەفی، کە چۆن دەکرێ دین بە عەقڵ هەڵسەنگێندرێ؟!

دەڵێ خودا باسی دەستبڕینی دزی کردووە، باسی سزای ٨٠ جەڵدەی بوختانکەری کردووە، چۆن باسی سزایەکی قورسی پڕ ئازاری وەك بەردباران ناکات؟!دەڵێ "ئەگەر خوا ویستبای ئەو ڕەجمکردنە وەك یاسایەکی چەسپاوی شەریعەت بمێنێت وکاری پێ بکرێت، لە قورئاندا باسی دەکرد، چونکە شتی لەوە کەمتر و بچووکتری باس کردووە. عەقڵ ومەنتقیش وادەخوازێ ئەگەر شتی بچووك و گچکە باسبکرێ، دەبێ شتی گەورەتر باشتر باس بکرێ" ل٧٦

منیش لەگەڵی هاوڕام و ئەو جۆرە بیرکردنەوە عەقڵانیەیم پێ جوان و ڕاستە.

ئینجا دوایی باپیر چەندین لاپەڕەی درێژ ڕەش دەکاتەوە تەنها بۆ ئەوەی بڵێت کە پێغەمبەر ڕەجمکردنی وەك ڕایەکی شەخسی وئیجتیهادی خۆی داهێناوە، کە پشتی بە سێ خاڵ دەبەستی: عورف وداب ونەریتی باوی کۆمەڵگا، شەریعەتی ئومەتەکانی پێشوو، بە تایبەتی تەوڕات، بەرژەوەندی ئەو کات و شوێنە! و دەنا هیچ ئایەتێکی قورئان باسی ڕەجم ناکات! باشە من ئەوەت لێ وەردەگرم بە خۆشحاڵییەوە، بەڵام چی لەو هەموو دەقانەی بوخاری وموسلیم کە باسی بەردباران دەکەن، دەکەیت؟! بڵێی پێغەمبەر هەر بە ئیجتیهاد و کۆشش وڕای شەخسی مرۆڤگەلێکی بەردباران کردبێت تامەرگ؟! ئەوە سووکایەتی کردن و ئیستیهتار نییە بە گیانی ئادەمیزاد، بە ئیجتیهاد خەڵك بەردباران بکەیت تا مەرگ، کە قورئان دەڵێ ڕێزم لێناوە؟!

سەیرم لەوە دێت عەلی باپیر کە لە تەفسیرەکەی زۆر پشت دەبەستێ بە تەفسیری اضواء البیان ی الشیخ محمد امین الشنقیطي کەچی هەر ئەو شەنقیتییە لە تەفسیری ئەو ئایەتانەی سورەتی النور دەڵیت کە بەردبارانکردن سزای ژندار ومێردارانە!

"أَجْمَعَ أَهْلُ الْعِلْمِ عَلَى أَنَّ مَنْ زَنَى، وَهُوَ مُحْصَنٌ يُرْجَمُ، وَلَمْ نَعْلَمْ بِأَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْقِبْلَةِ خَالَفَ فِي رَجْمِ الزَّانِي الْمُحْصَنِ، ذَكَرًا كَانَ أَوْ أُنْثَى إِلَّا مَا حَكَاهُ الْقَاضِي عِيَاضٌ وَغَيْرُهُ عَنِ الْخَوَارِجِ، وَبَعْضِ الْمُعْتَزِلَةِ كَالنَّظَّامِ وَأَصْحَابِهِ، فَإِنَّهُمْ لَمْ يَقُولُوا بِالرَّجْمِ، وَبُطْلَانُ مَذْهَبِ مَنْ ذُكِرَ مِنَ الْخَوَارِجِ، وَبَعْضِ الْمُعْتَزِلَةِ وَاضِحٌ مِنَ النُّصُوصِ الصَّحِيحَةِ الصَّرِيحَةِ الثَّابِتَةِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - وَأَصْحَابِهِ بَعْدَهُ كَمَا قَدَّمْنَا مِنْ حَدِيثِ عُمَرَ الْمُتَّفَقِ عَلَيْهِ، وَكَمَا سَيَأْتِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ."

واتە: " ئەهلی زانستی دین یەك ڕان لەسەر ئەوەی زینای کرد، موحسەن بوو واتا ژندار یان مێردار بوون، ڕەجم دەکرێ، نەمزانیوە کەسێ لە ئەهلی قیبلە پێچەوانەی ئەو ڕایە بێت لە ڕەجمکردنی زیناکاری موحسەن، جا نێربێ یان مێ، تەنها ئەوەی قازی عیاض و هیتر باس لە ناکۆکی خەواریج و هەندێ موعتەزیلەی وەک نەزام و هاوڕێیانی دەکەن، کە دەڵێن ڕەجم نییە، بەتاڵی مەزهەب و ڕێڕەوی خەواریج و هەندێ موعتەزیلە ڕوونە لەو دەق ڕاشکاو و سەحیح و سابیتانەی کە لە پێغەمبەرەوە و هاوەڵانی لە دوای ئەو پێمان گەیشتوون، وەك ئەو حەدیسەی المتفق علیه ی عومەر کە باسمان کرد، هەروەها ئەو شتانەی تر کە باسیان دەکەین ئینشاڵلا."[٣٥]

سزای نێربازی و لێزبیانەتی لە قورئاندا!

هەروەها دەربارەی ئایەتی ١٥ و ١٦ سورەتی النساء:

وَاللَّاتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلا. وَاللَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَآذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابا رَحِيما" (النساء: ١٥-١٦).

ئەوەی سەرنجم ڕادەکێشێ، هەرچەندە بیرۆکەکەش نوێ نییە، باسکراوە، بەڵام باپیر ڕەنگە یەکەم موفەسیری کورد بێ، بڵێ ئەو ئایەتانە دەربارەی زینای ئافرەت و پیاو نییە، بەڵکو دەربارەی زینای یان کردەی سێکسی نێربازی و لێزبیانیزمە!

ئەوەی کە باپیر ڕوونی ناکاتەوە ئەوەیە بۆچی کە دوو ژن فاحیشەیان کرد لەگەڵ یەکتری، ئەوەی باپیر ناوی دەنێ خۆ لە یەك خشاندن [السحاق] پاش چوار شاهێد شاهێدیان لەسەردان، سزایان بەندکردنە لە ماڵەکانیان تا دەمرن یان تا خودا دەروویەکیان لێ دەکاتەوە، چۆن دەروویان لێدەکاتەوە بە مەرگ یان بە بەخشین؟ دیار نییە! "وَاللَّاتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّى يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلا."

---

[٣٥] https://shamela.ws/book/22918/2397#p1

کەچی سزای دوو پیاوی نێربازی تەنها ئەزیەتدانێکە و ئەگەر تۆبەیان کرد، وازیان لێبێنن، خوداش غەفور ورەحیمە و تۆبە وەرگرە؟! "اللَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَآذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَّابا رَحِيما"

بڵێی خۆلێکخشاندنی مێینەکان، گەورەتر و زیانمەنتر بێت لە تێخەولێخەی نێرینەکان؟!

لە تەفسیری ئایەتی ٣ سورەتی النور عەلی باپیر هاوکێشەیەکی سەیر باس دەکات، نازانم تەومۆزاویەکە لە خودی ئایەتەکەیە یان لە لێکدانەوەی باپیرییە: ﴿ الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴾ [پیاوی زیناکار هەر نیکاحی ژنی زیناکار و هاوبەش بڕیاردەر بۆ خوا دەکات، ژنی زیناکاریش هەر نیکاحی پیاوی زیناکار و هاوبەش بڕیاردەر بۆ خوا دەکات، ئەوەش حەڕامە لە ئیمانداران.]

دەڵێ وشەی نکاح لەو ئایەتە بە مانای هاوسەرگیری نایەت، بەڵکو بە مانای جوتبوون وسێکس وزیناکردن دێت! لەو بارەیەوە رای الطبري دەهێنێتەوە کە دەڵێ دوورا هەیە دەربارەی ئەو ئایەتەی کە بۆتە جێگای مشتومڕ لە نێوان موفەسیرەکان و موسڵمانان بە گشتی کە نازانن مەبەستی لە نکاح لەو ئایەتە زەواج و هاوسەرگیرییە، یان مەبەستی الوطأ جوتبوون و سێکس و زینایە! هەندێکیان دەڵێن مەبەستی هاوسەرگیرییە، ئەوکاتەی دابەزی کە سەحابەکان داوای مۆڵەتیان کردن بۆ هاوسەرگیری کردن لەگەڵ هەندێ ژنی کۆنە سۆزانی و هێشتا موسڵمان نەبوو! خوداش ڕازی نەبوو بەو زەواجە، گووتی ئەوە پیاوی زیناکارە هاوسەرگیری لەگەڵ ژنی زیناکار و موشریکە دەکات، یان ئەوە ژنی زیناکارە هاوسەرگیری لەگەڵ پیاوی زیناکەر وموشریك دەکات! ئەوە حەڕامە بۆ بڕواداران!

یانی ژن وپیاوی زیناکاری پێش ئیسلام بوونیش ئەو پەڵەیە هەر بە نێوچەوانیاندا ماوەتەوە، لەلایەن خواوە نەك تەنها موسڵمانان! ئەوەش ئەو قسەیەی پێغەمبەریش هەڵدەوەشێنێتەوە کە دەڵێ: ئیسلام گوناهەکانی پێشەخۆی ڕەش دەکاتەوە!

تەبەری دەڵێ من لەگەڵ ڕای دووەمم کە مەبەستی لە نیکاح تەنها جوتبوون و زیناکردنە نەك هاوسەرگیری! دەڵێ مەبەستی لەو ژنانەیە کە خۆیان بەکرێ دەدا بۆ پارە! دەڵێ چونکە ئافرەتی

موسڵمان زیناکاریش بێت بۆی نییە هاوسەرگیری بکات لەگەڵ پیاوێکی موشریک، پیاوی موسڵمان زیناکاریش بێت بۆی نییە هاوسەرگیری بکات لەگەڵ ئافرەتێکی موشریك![٣٦]

بەڵام ئەگەر مەبەست لەو ینكح و لا ینكحها تەنها جوتبوون بێت، وەك زانایەكی ناوداری موسڵمان وەك الزجاج دەڵێ: زۆربەی بەكارهێنانی وشەی النكاح لە شەرعدا، بە مانای هاوسەرگیری هاتووە، بەلكو لە كتێبی خوا هەر بە مانای عەقدی زەواج هاتووە، ئەگەر بڵێین بە مانای جوتبوون هاتووە، لەو حاڵەتەدا ئەو قسانەی ناو ئایەتەكە بێ سوود دەبێت، مانای دەبێتە: پیاوی زیناكەر تەنها زینا لەگەڵ ژنی زیناكار دەكات، ژنی زیناكاریش تەنها زینا لەگەڵ پیاوی زیناكار دەكات![٣٧]

جا ئەو ئایەتە بە مانای زەواج هاتبێت، هەر كێشەدارە، چونكە بۆ پیاوی موسڵمان بۆی نییە هاوسەرگیری بكات لەگەڵ ئافرەتێك كە كاتی خۆی زیناكار بووە؟ یان ئافرەتێكی موسڵمان بۆ بۆی نییە شوو بكات بە پیاوێك كاتی خۆی زیناكار بووە؟! ئەگەر ئەوەش حەل بوو، بەڵام چۆن ئافرەتی موسڵمان هەتا زیناكاریش بێت، دەتوانێت هاوسەرگیری بكات بە پیاوێكی موشریك؟!

---

٣٦ وأولى الأقوال في ذلك عندي بالصواب، قول من قال: عنى بالنكاح في هذا الموضع الوطء، وأن الآية نزلت في البغايا المشركات ذوات الرايات; وذلك لقيام الحجة على أن الزانية من المسلمات حرام على كل مشرك، وأن الزاني من المسلمين حرام عليه كل مشركة من عبدة الأوثان، فمعلوم إذ كان ذلك كذلك، أنه لم يُعْن بالآية أن الزاني من المؤمنين لا يعقد عقد نكاح على عفيفة من المسلمات، ولا ينكح إلا بزانية أو مشركة، وإذ كان ذلك كذلك، فبين أن معنى الآية: الزاني لا يزني إلا بزانية لا تستحلّ الزنا أو بمشركة تستحله.

٣٧ ورُدَّ بأن أكثر استعمال لفظ النكاح في لسان الشرع بمعنى العقد، حتى قال الزجاج وغيره: إنه لم يرد في كتاب الله إلا بمعنى العقد، ولو سلمنا أن النكاح في الآية بمعنى الوطء، لأدى ذلك إلى خلو الكلام من الفائدة؛ إذ يكون معناه: الزاني لا يزني إلا بزانية، والزانية لا تزني إلا بزانٍ.

رابط الموضوع:

: https://www.alukah.net/sharia/0/146848/%D8%AA%D9%81%D8%B3%D9%8A%D8%B1-%D8%A2%D9%8A%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%B2%D8%A7%D9%86%D9%8A-%D9%84%D8%A7-%D9%8A%D9%86%D9%83%D8%AD-%D8%A5%D9%84%D8%A7-%D8%B2%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%A3%D9%88-%D9%85%D8%B4%D8%B1%D9%83%D8%A9-%D9%88%D8%A7%D9%84%D8%B2%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D9%84%D8%A7-%D9%8A%D9%86%D9%83%D8%AD%D9%87%D8%A7-%D8%A5%D9%84%D8%A7-%D8%B2%D8%A7%D9%86-%D8%A3%D9%88-%D9%85%D8%B4%D8%B1%D9%83../#ixzz8Eh0M4rNU

یان پیاوێکی موسڵمان با زیناکاریش بێت، چۆن دەتوانی هاوسەرگیری بکات لەگەڵ ژنێکی موشریک؟!

یانی بە پێی ئەو لۆژیکە بێت، ئافرەتێکی پۆرنۆستاری موسڵمان بۆی نییە هاوسەرگیری بکات بە پیاوێکی موشریکی پاك وخاوێنیش، تەنها لەبەرئەوەی ژنەکە خۆی بە موسڵمان دەزانێ؟! یان پیاوێکی شەلاتی داوێنپیسی موسڵمان نابێ خۆی دابەزێنێت هاوسەرگیری بکات لەگەڵ ژنێکی موشریکی هیندۆس یان بودایی بۆ نموونە، باژنەکە زۆر پاك و ڕێزداریش بێت؟!

ئەگەر وشەی ینکح بە مانای جوتبوون بێت، ئەوە وەك عەلی باپیر و الطبری وا تێگەیشتوون، وەك الزجاج[٣٨] دیتمان گووتی قسەیەکی بێ سوود وبێ مانایە: پیاوی زیناکەر تەنها زینا لەگەڵ ژنی زیناکار دەکات، ژنی زیناکاریش تەنها زینا لەگەڵ پیاوی زیناکار دەکات! هەروایە چونکە ئەگەر ژن وپیاوێك لە ژینیشیاندا زینایان نەکردبێ، هەرکە کردیان بۆ یەکەم جاریش دەبنە هەڵگری وەسفی زیناکار! دەی ئەو ئایەتە چ زانیاریەکی زیاد کردە سەر ئەو شتەی بەدیهیاتە وهەموو کەس دەیزانێ؟!

هەر عەلی باپیر ڕای موفەسیرێکی نوێی وەك محمد امین الشنقیطي وەرگرتووە کە بە ئاشکرا وەسفی ئەو ئایەتە دەکات بە ئاڵۆز و قورس بۆ تێگەیشتن، هەرچەندە مەبەستی نالۆژیکی و هەڤدژییە لەناو ئایەتەکە، وەك لە تەفسیری اضواء البیان دا هاتووە.

---

[٣٨] **لزَجَّاج** أو **أبو إسحاق الزجّاج** أو **أبو إسحاق إبراهيم بن محمد بن السرى بن سهل الزجاج البغدادي** (241 هـ-٣١١ هـ 923/م (نحوي من العصر العباسي، "من أهل العلم بالأدب والدين المتين" كما وصفه ابن خلكان .صنف العديد من الكتب، أشهرها كتاب معاني القرآن في التفسير، وكتاب ما ينصرف وما لا ينصرف وكتاب تفسير أسماء الله الحسنى'

درامای زەید و زەینەب لە سورەتی الاحزابی تەژی لە تەم ومژ و غیرە و پڕ گومان و نیگەرانی لە تەفسیرەکەی عەلی باپیر!

باپیر لە هەموو بابەتەکانی پەیوەست بە ژن، هەمان بیروباوەڕە تەقلیدیەکانی ئیسلامییەکان دووبارە دەکاتەوە. بەڵام کە دەیەوێ شتێکی نوێش بڵێ، لەو کاتانە دەیڵێت کە پێویستی بە پەردەپۆشکردنی خاڵێکی نەگونجاو بێت لەگەڵ جیهانبینییە دینییە میسالیە ئایدیۆلۆژیەکەی، کە هەمیشە زۆر لە خۆکردن و تەعەسوفی پێوە دیارە، و ناگونجێش لەگەڵ سیاقی مێژوویی و زمانەوانی دەقەکان. لە سورەتی الاحزاب کە دێتە سەرباسی کێشەی زەید و زەینەب، هەمان بەرگرییەکان دەکات کە هەندێ لە نووسەرانی کۆنی ئیسلامی و زۆربەی نوێ و هاوچەرخەکان دەیکەن. ئەو سورەتە، واتە سورەتی الاحزاب، پڕاوپڕە لە بەدگومانی و نیگەرانی پێغەمبەر، لە سەحابەکانی و ژنەکانی، و ترسی گومان پێبردنی لەلایەن ژنەکان و سەحابەکانی، ترسی لاسایکردنەوەی بە فرەژنی وبابەتەکانی پەیوەست بە پەیوەندی پیاو و ژن.

هەر لە یەکەم دێریەوە تا کۆتا ئایەتی سورەتی الاحزاب، تەوەرەی باسەکان لەسەر ئەو سەرە دێرانە دەسورێنەوە. لە سەرتاسەری سورەتەکە جەخت دەکاتەوە لەسەر ڕەتکردنەوەی یاسای التبني، و لە خەمی سەلماندنی ئەوەیەتی، کە ئەگەر تۆ منداڵێکت هەڵگرتەوە، بەخێوت کرد وتەبەنات کرد، ئەوە قەت نابیتە کوڕی خۆت! ئەو هەوڵانەش هەمووی بۆ زەمینەخۆشکردنە بۆ ڕووداوێکی گەورەی ناچاوەڕوانکراو لە کۆمەڵگای عەرەبی، کە هاوسەرگیری کردنە لەگەڵ ژنی بە منداڵگرتووی خۆت، یانی کوڕی خۆت بەپێی عورفی کۆمەڵایەتی و ئینسانی لەو کاتەوە تا ئەم ساتە! دەنا هەڵوەشاندنەوەی عورفێکی مرۆدۆستی وا مەزن، کەی کێشەی قورەیش و عەرەب و مرۆڤایەتی بوو؟! ئەو یاسایە ئەگەر سودێکی کاتیشی بۆ پێغەمبەر بوو بێت، بەڵام لە مەودای دوور گەورەترین گورز بوو لەو نەرێتە مرۆییە مەزنە درا.

سەرتاسەری سورەتەکە گوزارشە لە ترسی ئەو کاردانەوانەی چاوەڕوان دەکرێت، ئەگەر هاتوو پێغەمبەر هاوسەرگیری کرد لەگەڵ زەینەبی ژنی زەید، کە پێیدەوترا زەیدی کوڕی محمد!

ئەو چیرۆکەی زیدی کوڕی حاریسە و زەینەبی کچی جەحش هەر گوزارشی لێناکرێ لە ئایەتی ٣٧ ی الاحزاب وەك زۆربەی موفەسیرەکان پێیانوایە! بەڵکو تەواوی سورەتەکە خەریکی ڕەواندنەوەی گومانەکان و نیگەرانییەکانی کۆمەڵگای ئیسلامی و هەتا نائیسلامیشە، خەریکی دارشتنی ئەو یاسایەیە، یاسای مارەکردنەوەی پێغەمبەر بۆ ژنی بەکوڕگرتووی خۆی زەید، بۆ سووک کردنەوەی کاردانەوەکان لە دژیدا!

هەر لە ئایەتی ٤ و ٥ وە ڕێخۆشکەری دەکات بۆ هەڵوەشاندنەوەی سیستمی بەمنداڵگرتن [التبني]، ئەو سیستمە بە سوودە مرۆیانەیەی، کە لە تەواوی جیهاندا، ڕۆڵێکی زۆر گرنگ تا ئێستاش یاری دەکات، لە قەرەبووکردنەوەی دەروونی و کۆمەڵایەتی ئەو منداڵانەی لەبەر هەر هۆیەك لە هۆیەکان، دایک وباوکیان لە دەست دەدەن، ئەو مرۆڤە مەزنانەی تەبەنایان دەکەن، دەبنە فریشتەی فریای ئەو منداڵە بێ نازانە، سەریان بەرزدەکەنەوە لەناو کۆمەڵگا، کە ئەوانیش خاوەنی دایک وباوکێکی میهرەبانن. بە هەڵوەشاندنەوەشی لە پێناو هۆکارێکی شەخسی و نالۆژیک و بچووك، دنیایەك کێشەی کۆمەڵایەتی و دەروونی و ئینسانیشی لەناو جیهانی ئیسلامدا دروست کردووە. ماڵ هەیە لە منداڵییەوە منالێك بەخێودەکەن، بەڵام کاتێ کاتی میرات بەشکردن دێ، پێیدەڵێن تۆ کوڕی ئێمە نیت، بۆیە بەشەمیراتت ناکەوێ! مرۆڤ کە لە مرۆڤایەتی بەرزدەبێتەوە، پەیوەندی خوێن زۆر کاڵدەبێتەوە لای، کەچی ئەو دژایەتیە سەرسەختەی تەبەنی، مرۆڤ بەرەو خوێنگەرایی و سنگ تەسکی دەباتەوە.

ئەو بابەتە لەو دوو ئایەتە دەست پێدەکات کە دەڵێ: مَّا جَعَلَ ٱللَّهُ لِرَجُلٖ مِّن قَلۡبَيۡنِ فِي جَوۡفِهِۦۚ وَمَا جَعَلَ أَزۡوَٰجَكُمُ ٱلَّٰٓـِٔي تُظَٰهِرُونَ مِنۡهُنَّ أُمَّهَٰتِكُمۡۚ وَمَا جَعَلَ أَدۡعِيَآءَكُمۡ أَبۡنَآءَكُمۡۚ ذَٰلِكُمۡ قَوۡلُكُم بِأَفۡوَٰهِكُمۡۖ وَٱللَّهُ يَقُولُ ٱلۡحَقَّ وَهُوَ يَهۡدِي ٱلسَّبِيلَ (4)ٱدۡعُوهُمۡ لِأٓبَآئِهِمۡ هُوَ أَقۡسَطُ عِندَ ٱللَّهِۚ فَإِن لَّمۡ تَعۡلَمُوٓاْ ءَابَآءَهُمۡ فَإِخۡوَٰنُكُمۡ فِي ٱلدِّينِ وَمَوَٰلِيكُمۡۚ وَلَيۡسَ عَلَيۡكُمۡ جُنَاحٞ فِيمَآ أَخۡطَأۡتُم بِهِۦ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتۡ قُلُوبُكُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمًا (5) الاحزاب

"بە کورگیراوەکانتان[٣٩] کوڕی ئێوە نین، ئەوە ئێوەن بە زاری خۆتان وادەڵێن، خوداش تەنها هەق دەڵێ، هەر ئەویش ڕێگا نیشاندەرە. ئەوانەی بە کوڕتانگرتوون بە ناوی بابەکانیانەوە بانگیان بکەن، ئەوە لای خودا دادپەروەرانەترە، ئەگەریش دایبابیان ناناسن، ئەوە برای دینیتانن و کۆیلە ئازادکراوەکانتانن [مەوالیتانن]..."

وەك دەبینن چۆن بە تەنگ سەلماندنی ئەوەیە کە ئەوانەی بە منداڵی خۆتان دەگرن قەت نابنە کوڕ وکچی خۆتان، ئەوەش وەك گووتم ڕێخۆشکەرە بۆ شکاندنی ئەو داب ونەرێت ویاسا کۆمەڵایەتیە، بە هاوسەرگیری محمد و زەینەب. نووسەر وموفەسیرە پینەچییەکان دەڵێن: ئەو هاوسەرگیرییە لە پێناو شکاندنی عورفێکی جاهیلی خراپ بوو، ئەویش کە حەرام ژنی بە کوڕگرتووی خۆت بهێنیتەوە! بۆیە خودا داوای لە محمد کرد ئەو عورفە بشکێنێ! وەك عەلی باپیریش بە حەماسەتەوە دەڵێ: پێغەمبەر هەر ٣٦٠ بتی نەشکاند لە مەککە، بەڵکو تێکڕای بتە کۆمەڵایەتی و فکری و خێزانی شکاند...یەکێکیش لەو نەرێتانەی کە لە سەردەمی نەفامیدا هەبوون نەرێتی بە کوڕکردن [تبني] بوو..."[٤٠]

باشە ئەو عورفە کەی کێشە بوو لە کۆمەڵگای عەرەبی؟! جگە لە خودی محمد، لە سیرە ومێژووی عەرەب و ئیسلام، چەند سەحابە و بەڵکو چەند عەرەبی ئاسایی ناموسڵمان، پرسیاری زەواجی خۆی بە ژنی بە کوڕگرتووی خۆی لە محمد کردووە، تا شکاندنی ئەو عورفە ببێتە داواکاریەکی بە پەلە وخێرا و سەرەکی؟! ئینجا باپیر دەڵێ خودا پێغەمبەری هەڵبژارد تا ئەو نەرێتە نەفامیەی پێ هەڵوەشێنێتەوە، لەگەڵ دوو کەسی زۆر نزیکی![٤١] باشە بۆ شکاندنی عورفیکی وا پڕ لە هەستیاری کۆمەڵایەتی بۆ دەبێ خودا سمعەی پێغەمبەرەکەی بخاتە مەترسی و ڕیسکەوە، بۆ بە دەیەها سەحابی و دۆستی پێغەمبەر نەیکرد، کە ئامادەبوون خۆیان بۆ پێغەمبەر بە کوشت بدەن، باوك وبرایان وژنیان بۆی بکوژن؟! بێگومان ئەگەر پەلەیی نەبا، ئەگەر بە یەکێکیتر سپاردرا با، لەوکاتەش زەینەب هەر بۆ پێغەمبەر دەبوو، بەڵام ڕەنگە تۆزێ دواکەوتبا!

---

[٣٩] عەلی باپیر بۆ التبني بە کورگیراوەکانتان بەکاردەهێنێت، من پێم هەڵەیە باشترە بڵێیت بەمنداڵگرتن یان منداڵگیران، چونکە هەر کوڕ تەبەنی ناکرێت، کچیش دەکرێت.

[٤٠] تەفسیری قورئانی بەرز و بەپێز. ل٢٥٢

[٤١] عەلی باپیر تەفسیری قورئانی بەرز وبە پێز، بەرگی ٢٢ سورەتەکانی الاحزاب و سبأ ل٢٥٢

پاش ئەو بیرکردەوەیە لە هێنانی ژنی بەکورگیراوی خۆی، حەتمەن پێغەمبەر بیری لەوە کردۆتەوە ئەگەر پێچەوانەکەی ڕوو بدات، یانی یەکێك بیری لە ژنەکانی ئەو کردەوە، هەڵوێستی چی دەبێت؟! ڕیوایەتەکان دەڵێن لەبەر چاوی خۆی نەك کابرایەکی ئەعرابی دەشتەکی بێ ئسووڵ، بەڵکو یەکێ لە گەورە سەحابی و لە عشرة مبشرة [دە مژدە پێدراوەکان بە بەهەشت] کە طلحة بن عبید الله دەڵێ ئەگەر محمد مرد، من عائیشە دەهێنمەوە![42]

---

[42] أخرج البيهقي في السنن الكبرى : ج ٧ ص ٦٩ باب ٥٤ ما خص به أن أزواجه:
عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- : لَوْ قَدْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- تَزَوَّجْتُ عَائِشَةَ أَوْ أُمَّ سَلَمَةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلاَ أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا).
وأخرج ابن سعد في الطبقات ج ٨ ص ٢٠١ : عن أبي بكر بن محمد بن عمرو بن حزم في قوله وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا
قال نزلت في طلحة بن عبيد الله لأنه قال إذا توفي رسول الله تزوجت عائشة.
وحدثني عبد السلام بن موسى بن جبير عن أبيه عن أبي أمامة بن سهل بن حنيف قالا في قوله» :إِنْ تُبْدُوا شَيْئاً أَوْ تُخْفُوهُ «الأحزاب: ٥٤ .قال :أن تكلموا به فتقولوا نتزوج فلانة. لبعض أزواج النبي -صلى الله عليه وسلم- أو تخفوا ذلك في أنفسكم فلا تنطقوا به يعلمه الله.
الطبقات لابن سعد ج ٨ ص ١٦٢ المكتبة الشاملة.

1. أخرج البيهقي في السنن الكبرى : ج ٧ ص ٦٩ باب ٥٤ ما خص به أن أزواجه:
عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ -صلى الله عليه وسلم- : لَوْ قَدْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- تَزَوَّجْتُ عَائِشَةَ أَوْ أُمَّ سَلَمَةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ (وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلاَ أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا).
2. وأخرج ابن كثير في التفسير العظيم : ج ٦ ص ٢٨٠ عَنْ اِبْن عَبَّاس فِي قَوْله تَعَالَى وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُول اللَّه " قَالَ نَزَلَتْ فِي رَجُل هَمَّ أَنْ يَتَزَوَّج بَعْض نِسَاء النَّبِيّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْده قَالَ رَجُل لِسُفْيَان أَهِيَ عَائِشَة ؟ قَالَ قَدْ ذَكَرُوا ذَلِكَ وَكَذَا قَالَ مُقَاتِل بْن حَيَّان وَعَبْد الرَّحْمَن بْن زَيْد بْن أَسْلَمَ وَذَكَرَ بِسَنَدِهِ عَنْ السُّدِّيّ أَنَّ الَّذِي عَزَمَ عَلَى ذَلِكَ طَلْحَة بْن عُبَيْد اللَّه رَضِيَ اللَّه عَنْهُ حَتَّى نَزَلَ التَّنْبِيه عَلَى تَحْرِيم ذَلِكَ وَلِهَذَا أَجْمَعَ الْعُلَمَاء قَاطِبَة عَلَى أَنَّ مَنْ تُوُفِّيَ عَنْهَا رَسُول اللَّه صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَزْوَاجه أَنَّهُ يَحْرُم عَلَى غَيْره تَزَوُّجهَا مِنْ بَعْده.
3. وأخرج البغوي في معالم التنزيل : ج ٦ ص ٣٧١:
قوله عز وجل: {وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ } ليس لكم أذاه في شيء من الأشياء،
{ وَلا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا } نزلت في رجل من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم، قال: لئن قبض رسول الله صلى الله عليه وسلم لأنكحن عائشة.
4. قال مقاتل بن سليمان: هو طلحة بن عبيد الله،
فأخبره الله عز وجل أن ذلك محرم وقال: { إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا } أي: ذنبا عظيما.
5. وقال الزيلعي في تخريج الأحاديث والآثار الواقعة في تفسير الكشاف للزمخشري:
ج ٣ ص ١٢٧:
وَذكر أَن بَعضهم قَالَ أننهى أَن نُكَلِّم بَنَات عمنَا إِلَّا من وَرَاء حجاب لَئِن مَاتَ مُحَمَّد لأَتَزَوَّجَن فُلَانَة فَأعْلم الله أَن ذَلِك محرم
قلت قَالَ الطَّيِّبِيّ ذكر الْبَغَوِيّ أَن هَذَا الْقَائِل هُوَ طَلْحَة بن عبيد الله وَفِي رِوَايَة بدل فُلَانَة عَائِشَة انْتَهَى.
6. وأخرج الألوسي في روح المعاني : ج ٢٢ ص ٧٤:
وأخرج عبدالرزاق وعبد بن حميد وإبن المنذر عن قتادة أن طلحة بن عبيدالله قال : لو قبض النبي صلى الله تعالى عليه وسلم تزوجت عائشة فنزلت (وما كان لكم) الآية.
7. وقال الشربيني في تفسيره السراج المنير : ج ٣ ص ٢٢٣ : روي أن هذه الآية نزلت في رجل من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم قال : لئن قبض رسول الله صلى الله عليه وسلم لأنكحن عائشة قال مقاتل بن سليمان : هو طلحة بن عبيد الله فأخبر الله تعالى أن ذلك

محرم.
أقول : وعين هذا الكلام ذكره ابن عادل في تفسيره اللباب ج ١٣ ص ١٠٥:
8. وأخرج الثعلبي في تفسيره ج ٨ ص ٦٠:
قوله : { وَمَا كَانَ لَكُمْ }) يعني وما ينبغي وما يصلح لكم
}أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللهِ وَلاَ أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَداً إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللهِ عَظِيماً }) نزلت في رجل من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم قال : لئن قبض رسول الله صلّى الله عليه لأنكحنّ عائشة بنت أبي بكر.
9. وأخرج عبد الرزاق الصنعاني في تفسيره ج ٥ ص ٣٢٩:
عن معمر عن قتادة أن رجلا قال لو قبض النبي صلى الله عليه وسلم لتزوجت فلانة يعني عائشة فأنزل الله تعالى { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا } . نا عبد الرزاق قال معمر : سمعت أن هذا الرجل طلحة بن عبيد الله.
10. وأخرج ابن سعد في الطبقات ج ٨ ص ٢٠١ : عن أبي بكر بن محمد بن عمرو بن حزم في قوله وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا
قال نزلت في طلحة بن عبيد الله لأنه قال إذا توفي رسول الله تزوجت عائشة.
11. وأخرج ابن الأثير أسد الغابة ج ١ ص ٥٤٥ في ترجمة طلحة حيث
قال : إنه الذي نزل في أمره : " وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا " " الأحزاب ٥٣ " وذلك أنه قال : لئن مات رسول الله صلى الله عليه و سلم لأتزوجن عائشة . فغلط . لذلك جماعة من أهل التفسير فظنوا أنه طلحة بن عبيد الله الذي من العشرة لما رأوه طلحة بن عبيد الله التيمي القرشي وهو صحابي
أخرجه أبو موسى ونقل هذا القول عن ابن شاهين.
12. وكذلك ابن حجر العسقلاني
في الأصابة في معرفة الصحابة ج ٣ ص ٥٣٣:
طلحة بن عبيد الله: بن مسافع بن عياض بن صخر بن عامر بن كعب بن سعد بن تميم التيمي يقال هو الذي نزل فيه " وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبداً " .الاحزاب ٥٣ وذلك أنه قال لئن مات رسول الله صلى الله عليه وسلم لأتزوجن عائشة.
13. وأخرج عين هذا الكلام ابن بشكوال أبو القاسم المتوفي سنة ٥٧٨ في كتابه غوامض الأسماء المبهمة ج ٢ ص ٧١١.
14. وأخرج المقريزي في إمتاع الأسماع ج ١٠ ص ٢٥٨:
قال ابن عطية : روى أنها نزلت بسبب بعض الصحابة ، قال : لو مات رسول الله صلى الله عليه وسلّم لتزوجت عائشة ، فبلغ ذلك رسول الله صلى الله عليه وسلّم ، فنادى به هكذا كنى عنه ابن عباس رضى الله تبارك وتعالى عنهما ، ببعض الصحابة.
وحكى مكي عن معمر أنه قال : هو طلحة بن عبيد الله ، وكذا حكى النحاس عن معمر.
15. وأخرج علي بن برهان الدين الحلبي في السيرة الحلبية سيرة الأمين المأمون ج ١ص ٤٤٨ قال : وطلحة هذا هو أحد العشرة المبشرين بالجنة وقد شاركه رجل آخر في اسمه واسم أبيه ونسبه وهو طلحة بن عبيد الله التيمي وهو الذي نزل فيه قوله تعالى { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه } الآية لأنه قال لئن مات محمد رسول الله لأتزوجن عائشة وفي لفظ يتزوج محمد بنات عمنا ويحجبهن عنا لئن مات لأتزوجن عائشة من بعده فنزلت الآية.
16. وقال العيني في عمدة القارئ على شرح صحيح البخاري ج ٢٥ ص ١٨:
ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا نزلت في رجل كان يقول لئن توفي رسول الله لأتزوجن عائشة زعم مقاتل أنه طلحة بن عبيد الله قوله إن ذلكم أي إن نكاح أزواجه بعد النبي كان عند الله عظيما.
عن ابن عباس مما رواه ابن أبي حاتم أن الآية نزلت في رجل همّ أن يتزوج بعض نساء النبي -صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- بعده قال رجل لسفيان: أهي عائشة؟ قال قد ذكروا ذاك، وكذا قال مقاتل وعبد الرحمن بن زيد بن أسلم، وذكر بسنده عن السدي أن الذي عزم على ذلك طلحة بن عبيد الله.
17. والرازي في تفسيره مفايح الغيب ج ٢٥ ص ١٩٤:
وقوله تعالى : { وَلاَ أَن تَنكِحُواْ أَزْوَاجَهُ مِن بَعْدِهِ أَبَداً } قيل سبب نزوله أن بعض الناس قيل هو طلحة بن عبيد الله ، قال لئن عشت بعد محمد لأنكحن عائشة ، وقد ذكرنا أن اللفظ العام لا يغير معناه سبب النزول ، فإن المراد أن إيذاء الرسول حرام ، والتعرض لنسائه في حياته إيذاء فلا يجوز.
18. وأخرج في الدر المنثور ج ٨ ص ١٩٤:
وأخرج ابن مردويه عن ابن عباس رضي الله عنهما قال : قال رجل : لئن مات محمد صلى الله عليه وسلم لأتزوجن عائشة . فأنزل الله { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله . . . }.
وأخرج ابن جرير وابن أبي حاتم عن عبد الرحمن بن زيد بن أسلم قال : بلغ النبي صلى الله عليه وسلم أن رجلاً يقول : إن توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم تزوجت فلانة من بعده ، فكان ذلك يؤذي النبي صلى الله عليه وسلم ، فنزل القرآن { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله . . . }.
وأخرج ابن أبي حاتم عن السدي رضي الله عنه قال : بلغنا أن طلحة بن عبيد الله قال : أيحجبنا محمد عن بنات عمنا ، ويتزوج نساءنا من

أخرج ابن سعد في الطبقات ج ٨ ص ٢٠١ : عن أبي بكر بن محمد بن عمرو بن حزم في قوله وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبدا قال نزلت في طلحة بن عبيد الله لأنه قال إذا توفي رسول الله تزوجت عائشة .

هەندێ لە زانایانی ئیسلام لە کۆن و نوێ هەستیان بە ئیحراجیەکی زۆر کردووە، کە چۆن دەبێ سەحابەیەکی وا گەورە وابڵێ، بۆیە چارەسەرێکیان دۆزیوەتەوە بۆی، کە گوایە طلحة بن عبيد الله یەکیترە، کەناوی دەقاودەق وەك ئەوە![43] من لەو باوەڕەم هەر طلحة بن عبيد الله

بعدنا ، لئن حدث به حدث لنتزوجن نساءه من بعده . فنزلت هذه الآية.
وأخرج عبد الرزاق وعبد بن حميد وابن المنذر عن قتادة رضي الله عنه قال:
قال طلحة بن عبيد الله : لو قبض النبي صلى الله عليه وسلم تزوجت عائشة رضي الله عنها.
فنزلت { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله . . }.
وأخرج ابن سعد عن أبي بكر بن محمد بن عمرو بن حزم في قوله
{ وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله . . . } قال : نزلت في طلحة بن عبيد الله لأنه قال : إذا توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم تزوجت عائشة رضي الله عنها.
وأخرج البيهقي في السنن عن ابن عباس رضي الله عنهما قال : قال رجل من أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم : لو قد مات رسول الله صلى الله عليه وسلم تزوجت عائشة . أو أم سلمة . فأنزل الله { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله . . }.

19. وقال ابن عاشور في التحرير والتنوير ج ١١ ص ٣١١:
والحكم الثاني : تحريم أزواج رسول الله صلى الله عليه وسلم على الناس بقوله تعالى : { ولا أن تنكحوا أزواجه من بعده أبداً } وهو تقرير لحكم أُمومة أزواجه للمؤمنين السالف في قوله:
{ وأزواجه أمهاتهم } [الأحزاب : ٦].
وقد حُكيت أقوال في سبب نزول هذه الآية : منها أن رجلاً قال : لو مات محمد تزوجتُ عائشة ، أي قاله بمسمع ممن نقلَه عنه فقيل : هذا الرجل من المنافقين وهذا هو المظنون بقائل ذلك . وقيل : هو من المؤمنين ، أي خطر له ذلك في نفسه ، قاله القرطبي . وذكروا رواية عن ابن عباس وعن مقاتل أنه طلحة بن عبيْد الله.
20. وقال القرطبي في تفسيره لجامع لأحكام القرآن ج ١٤ ص ٢٢٧:
قال بن عباس قال رجل من سادات قريش من العشرة الذين كانوا مع رسول الله (صلى الله عليه وسلم) على حراء في نفسه لو توفي رسول الله (صلى الله عليه وسلم) لتزوجت عائشة وهي بنت عمي قال مقاتل : هو طلحة بن عبيد الله.
21. وأخرج ابن الجوزي زاد المسير ج ٥ ص ١٤٧ قال : روى عطاء عن ابن عباس ، قال : كان رجل من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : لو توفِّي رسولُ الله صلى الله عليه وسلم تزوَّجتُ عائشة ، فأنزل الله ما أنزل . وزعم مقاتل أن ذلك الرجل طلحة بن عبيد الله.
قوله تعالى : { إنَّ ذلكم } يعني نكاح أزواج رسول الله صلى الله عليه وسلم
{ كان عند الله عظيماً } أي : ذنْباً عظيم العقوبة.
22. وقال الشوكاني في فتح القدير ج ٤ ص ٢٩٩
عن ابن عباس فى قوله { وما كان لكم أن تؤذوا رسول الله } قال نزلت فى رجل هم أن يتزوج بعض نساء النبي صلى الله عليه وسلم بعده قال سفيان وذكروا أنها عائشة وأخرج ابن أبي حاتم عن السدى قال بلغنا أن طلحة بن عبيد الله قال أيحجبنا محمد عن بنات عمنا ويتزوج نساءنا من بعدنا لئن حدث به حدث لنتزوجن نساءه من بعده فنزلت هذه الآية وأخرج عبدالرزاق وعبد بن عيد وابن المنذر عن قتادة قال قال طلحة بن عبيدالله لو قبض النبى صلى الله عليه وسلم لتزوجت عائشة فنزلت وأخرج ابن سعد عن أبى بكر بن محمد بن عمرو بن حزم قال نزلت فى طلحة لأنه قال إذا توفى النبى صلى الله عليه وسلم تزوجت عائشة.

[43] **وممن ذكر ذلك ابن الأثير في "أسد الغابة" (٨٨/٣) حيث قال في ترجمته :" سمي طلحة الخير أيضًا، كما سمي طلحة بْن عبيد اللَّه، الذي من العشرة، وأشكل عَلَى الناس، وقيل: إنه الذي نزل في أمره :وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ**

عەشەرە موبەشەرەیە، چونکە ئەو لەگەڵ خانەوادەی عائیشە خزم بوون، گەنجێکی زۆر قۆز بووە، بە تەمای عائیشەش بووە، بەرلەوەی ژنانی پێغەمبەر بکرێنە دایکی موسڵمانان.

لە ڕیوایەتێکدا دەڵێ: محمد لە کچە مامەکانمان دەشارێتەوە، کەچی خۆی هاوسەرگیری لەگەڵ ژنانمان دەکات لە دوای خۆمان، ئەگەر شتێکی لێ ڕوودا، هاوسەرگیری لەگەڵ ژنانی دەکەین لە دوای مردنی! لە ڕیوایەتێکی زۆر ئاماژە دەکات بە ناوی عائیشە کە هەندێکم لە پەراوێز داناوە.[44] ئینجا دوایی هەر ام کلثوم ی کچی ابوبکر، و خوشکی عائیشە دەهێنێت، کچێکی دەبێ بە یادی عائیشە هەر ناوی دەنێ عائیشە، کە دەڵێن وەك عائیشەی پووری شۆخ وشەنگ بووە، زۆریش پێی چووە، سەرەڕای ئەوەی خودی تەڵحەش زۆر گەنجێکی قۆز بووە. ئینجا کە عائیشە کەوتە شەڕ لە دژی عەلی کوڕی ئەبو تالیب، طلحة یەکەم پشتیوانی عائیشە بوو. ئەوانە هەمووی دەیسەلمێنن کە ڕەنگە تەڵحە دڵی بە عائیشەوە بوو بێ، تا دابەزینی ئایەتی کردنی ژنانی پێغەمبەر بە دایکانی موسڵمانان، هەر بە تەمای بووە بۆ دوای مردنی پێغەمبەر. لە ڕیوایەتێکدا دەڵێ پێغەمبەر زۆرجار کە دەیدیت **طَلْحَةُ بْنُ عُبَيْدِ اللّٰه لەگەڵ عائیشە وەستاوە قسە دەکەن پێی ناخۆش بووە، ڕەنگە بە هیچ قەسدێکیش نەبوو بێ، تەنها وەکو خزمایەتی و نزیکی پەیوەندییان لەیەك وەك خزم، بەڵام هەر ئایەتی** {وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا } الاحزاب – ٥٣. "نابێ ئەزیەتی پێغەمبەری خوا بدەن، و ژنەکانی لە دوای خۆی بهێننەوە!" دابەزی کە دەڵێن هۆکاری دابەزینەکەی تەڵحە بووە.

بَعْدِهِ أَبَدًا ؛ وذلك أَنَّهُ قال: لئن مات رَسُول اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لأتزوجن عائشة، فغلط لذلك جماعة من أهل التفسير، فظنوا أَنَّهُ طلحة بْن عبيد اللَّه الذي من العشرة، لما رأوه طلحه بْن عبيد اللَّه التيمي القرشي، وهو صحابي.

أخرجه أَبُو موسى، ونقل هذا القول عن ابن شاهين". انتهى.

وكذا قال السيوطي فِي "الحاوي فِي الفتاوي" (١١٦/٢) :" وَقَدْ كُنْتُ فِي وَقْفَةٍ شَدِيدَةٍ مِنْ صِحَّةِ هَذَا الْخَبَرِ ; لِأَنَّ طلحة أَحَدُ الْعَشَرَةِ أَجَلُّ مَقَامًا مِنْ أَنْ يَصْدُرَ مِنْهُ ذَلِكَ، حَتَّى رَأَيْتُ بَعْدَ ذَلِكَ أَنَّهُ رَجُلٌ آخَرُ شَارَكَهُ فِي اسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَنَسَبِهِ ; فَإِنَّ طلحة الْمَشْهُورَ الَّذِي هُوَ أَحَدُ الْعَشَرَةِ - طلحة بن عبيد الله بن عثمان بن عمرو بن كعب بن سعد بن تيم التيمي - وطلحة صَاحِبُ الْقِصَّةِ - طلحة بن عبيد الله بن مسافع بن عياض بن صخر بن عامر بن كعب بن سعد بن تيم التيمي - قَالَ أبو موسى فِي الذَّيْلِ عَنِ ابن شاهين فِي تَرْجَمَتِهِ: هُوَ الَّذِي نَزَلَ فِيهِ :وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ الأحزاب/٥٣ الْآيَةَ، وَذَلِكَ أَنَّهُ قَالَ: لَئِنْ مَاتَ رَسُولُ اللَّهِ لَأَتَزَوَّجَنَّ عائشة، وَقَالَ: إِنَّ جَمَاعَةً مِنَ الْمُفَسِّرِينَ غَلِطُوا، وَظَنُّوا أَنَّهُ طلحة أَحَدُ الْعَشَرَةِ". انتهى

[44] وأخرج ابن أبي حاتم عن السدي رضي الله عنه قال : بلغنا أن طلحة بن عبيد الله قال : أيحجبنا محمد عن بنات عمنا ، ويتزوج نساءنا من بعدنا ، لئن حدث به حدث لنتزوجن نساءه من بعده . فنزلت هذه الآية . الدر المنثور ج ٨ ص ١٩٤ .

هەر لە سەرەتای سورەتەکەی الاحزاب لە ئایەتی ٦ دەڵێ:

{ٱلنَّبِيُّ أَوۡلَىٰ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ مِنۡ أَنفُسِهِمۡۖ وَأَزۡوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمۡۗ...}

پێغەمبەر بۆ بڕواداران لە خۆیان بۆیان لە پێشترە، ژنەکانی پێغەمبەریش دایکیانن! ئەو بە دایک کردنەی ژنەکانی پێغەمبەر وەك دایکانی موسڵمانان، ڕێگری بوو لە هێنانەوەی ژنەکانی پێغەمبەر هەتا لە دوای وەفاتکردنیشی، چونکە بە زیندوویی ئەو شتە موستەحیل بوو. هەتا ئەو دوو ژنەی کە لە ژیانی خۆیدا لێیان جیابووەوە، وەك ئەو ژنە کەلبیە و کیندەییە دەڵێن ئەوانیش هاوسەرگیریان نەکردۆتەوە، هەندێکیش دەڵێن گوایە عکرمة بن ابي جهل، ژنە کەلبیەکەی هێناوە، کیندیەکەش مێردی بە الاشعث بن قیس کردووە.[٤٥]

لە ئایەتی ٢٨ و ٢٩ هەڕەشەیەك بۆ ژنانی پێغەمبەر ئاڕاستە دەکات، پاش بێزاری دەربڕینیان لەو وەزعەی کە ٩ ژن زیاتر یەك پیاویان هەبێ، ئەگەر بە عەدالەتیش چووبێتە لایان، هەر ژنێك دوای ٨ ڕۆژ پێغەمبەری بەر کەوتووە:

---

[٤٥] قال القرطبي في تفسيره أيضا :فأما زوجاته عليه السلام اللاتي فارقهن في حياته مثل الكلبية وغيرها، فهل كان يحل لغيره نكاحهن؟ فيه خلاف، والصحيح جواز ذلك، لما روي أن الكلبية التي فارقها رسول الله صلى الله عليه وسلم تزوجها عكرمة بن أبي جهل على ما تقدم.

وقيل: إن الذي تزوجها الأشعث بن قيس الكندي، قال القاضي أبو الطيب: الذي تزوجها مهاجر بن أبي أمية، ولم ينكر ذلك أحد فدل على أنه إجماع .انتهى.

وقال ابن عاشور في التحرير والتنوير :واعلم أنه لم يتبين، هل التحريم الذي في الآية يختص بالنساء اللاتي بنى بهن رسول الله صلى الله عليه وسلم؟ أو هو يعم كل امرأة عقد عليها مثل الكندية التي استعاذت منه، فقال لها: الحقي بأهلك، فتزوجها الأشعث بن قيس في زمن عمر بن الخطاب، ومثل قتيلة بنت قيس الكلبية التي زوجها أخوها الأشعث بن قيس من رسول الله صلى الله عليه وسلم ثم حملها معه إلى حضرموت فتوفي رسول الله قبل قفولهما، فتزوجها عكرمة بن أبي جهل، وأن أبا بكر هم بعقابه، فقال له عمر: إن رسول الله لم يدخل بها والمرويات في هذا الباب ضعيفة .انتهى.

https://www.islamweb.net/ar/fatwa/127010/%D9%87%D9%84-%D8%AA%D8%B2%D9%88%D8%AC-%D8%A3%D8%AD%D8%AF-%D8%A8%D8%B2%D9%88%D8%AC%D8%A7%D8%AA-%D8%A7%D9%84%D9%86%D8%A8%D9%8A-%D8%B5%D9%84%D9%89-%D8%A7%D9%84%D9%84%D9%87-%D8%B9%D9%84%D9%8A%D9%87-%D9%88%D8%B3%D9%84%D9%85-%D8%A8%D8%B9%D8%AF-%D9%85%D9%88%D8%AA%D9%87

{يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزۡوَٰجِكَ إِن كُنتُنَّ تُرِدۡنَ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيۡنَ أُمَتِّعۡكُنَّ وَأُسَرِّحۡكُنَّ سَرَاحٗا جَمِيلٗا (28)وَإِن كُنتُنَّ تُرِدۡنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَ فَإِنَّ ٱللَّهَ أَعَدَّ لِلۡمُحۡسِنَٰتِ مِنكُنَّ أَجۡرًا عَظِيمٗا (29) } الاحزاب.

[ئەی پێغەمبەر بە ژنەکانت بڵێ ئەگەر ئێوە ژیانی دنیا و خۆشی وجوانیەکانیتان دەوێ، وەرن با دیاری وبڕێك پارەتان بدەمێ و بە جوانی دەستان لێ هەڵگرم، ئەگەریش خوا و پێغەمبەر و ڕۆژی دوایتان دەوێ، خودا بۆ چاکەکانی ئێوە پاداشتێکی مەزنی داناوە!]

باشە چ پیاوێکیش دەوێرێ بڵێ خوا و پێغەمبەر و ڕۆژی دواییم ناوێ، من دنیام دەوێ، تا ئەو ژنانە بوێرن وابڵێن؟! من دڵنیام ئەوەی موفەسیرەکان دەڵێن، کەوا ژنەکانی داوای خەرجی زیاتریان لێکردووە، ڕاستە بەڵام هەموو ڕاستیەکە نییە. ژن پێویستی بە بایەخ پێدان و کات و خۆشەویستی و پەیوەندی سێکسی و زۆر شتیتر هەیە، کە پێغەمبەر لەبەر ژمارە زۆری ژنەکانی، نەیتوانیوە وەك پێویست پێیان بدات. لەو بارەیەوە ناکرێ پشت بەو خوڕافاتانەی توراس و حەدیسەکانی ئەنەس بن مالك ببەستین کە دەڵێن پێغەمبەر لە کاتژمێرێکی ڕۆژ یان شەودا بەسەر هەموو ژنانی دەسوڕایەوە، چونکە هێزی ٣٠ پیاوی پێدرا بووا![٤٦]

ئەوە جگە لە درۆیەکی ڕووت هیچیتر نەبووە، چونکە هەتا پێغەمبەر تۆمەتبار کراوە بە عەجزی سێکسی، وەك لە کۆتاییەکانی ئەو سورەتەی ئەحزابە هاتووە، دوایی باسی دەکەین. ئینجا پێداویستی ژن هەر سێکس نییە، تەنها مەگەر لە گۆشەنیگایەکی عەقڵیەتێکی بەدەوی و ئەعرابی سەیری بکەیت. نازانن ئافرەت پێویستی بە عیشرەت و کات و پێکەوەژیانی و دانیشتن پێکەوە و چوونە دەرەوە پێکەوە، سەردان پێکەوە، گەشتکردن پێکەوە، گوێگرتن بۆ نیگەرانییەکانی و دەیان شتیترە، نەك تەنها بۆشایی سێکسی.

ئەو نەفەسە لە تەرغیب وتەرهیبی ژنانی پێغەمبەر بەردەوام دەبێت، لە چەندین ئایەتی داهاتوو، هەڕەشە لە ژنانی پێغەمبەر دەکرێ ئەگەر فاحیشەکی ڕاشکاو بکەن، کە هەموو موفەسیران دەڵێن مەبەستی زینایە، سزایان دوو قات دەبێ لە دنیا و قیامەت، ئەگەریش کچی

---

[٤٦] ما رواه الإمام البخاري من طريق قتادة قال: حدثنا أنس بن مالك رضي الله عنه قال: كان النبي صلى الله عليه وسلم يدور على نسائه في الساعة الواحدةِ من الليل والنهار وهنَّ إحدى عشرة، قال: قلت لأنس: أوَكان يطيقُه؟! قال: كنَّا نتحدَّث أنه أُعطِي قوةَ ثلاثين. وقال سعيد، عن قتادة: إن أنسًا حدَّثهم: تسع نسوة
وما رواه الإمام مسلم من طريق هشام بن زيد، عن أنس بن مالك رضي الله عنه: أن النبي صلى الله عليه وسلم كان يطوف على نسائه بغسلٍ واحد

باش بن، پاداشتیان دوو قات وەردەگرنەوە! تەنها چەند موفەسیرێك و عەلی باپیر دەڵێن مەبەستی زینا نییە، بەڵكو بەدخوییە! باشە بۆ بیری خاوەنی قورئان بۆ ئەگەری ڕوودانی زینا دەچێت، ئەگەر ژنەكان لە ڕووی سێكسیەوەش بێ كێشە بوو بن؟!

{يَٰنِسَآءَ ٱلنَّبِيِّ مَن يَأۡتِ مِنكُنَّ بِفَٰحِشَةٖ مُّبَيِّنَةٖ يُضَٰعَفۡ لَهَا ٱلۡعَذَابُ ضِعۡفَيۡنِۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٗا (30)۞وَمَن يَقۡنُتۡ مِنكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتَعۡمَلۡ صَٰلِحٗا نُّؤۡتِهَآ أَجۡرَهَا مَرَّتَيۡنِ وَأَعۡتَدۡنَا لَهَا رِزۡقٗا كَرِيمٗا 31)

[ئەی ژنانی پێغەمبەر ئەوەی لە ئێوە فاحیشەیەكی ڕاشكاوی ئاشكرا [باپیر لە ل ٩٨ دەڵێ گوناهێكی ئاشكرا! فاحیشە لە كوێ وگوناه لە كوێ؟! هەموو فاحیشەیەك گوناهە بەڵام هەموو گوناهێك فاحیشە نییە!] ئەنجامدا، سزای ئەشكەنجەدانی دووقات دەبێ، ئەوەش لای خوا ئاسانە كردنی. ئەوەشی لە ئێوە بۆ خوا بسوڵحێ و گوێڕایەڵی خوا و پێغەمبەر بێ، پاداشتی دووكەڕەت دەكرێ لای خوای كاربەجێ![47]

{ يَٰنِسَآءَ ٱلنَّبِيِّ لَسۡتُنَّ كَأَحَدٖ مِّنَ ٱلنِّسَآءِ إِنِ ٱتَّقَيۡتُنَّۚ فَلَا تَخۡضَعۡنَ بِٱلۡقَوۡلِ فَيَطۡمَعَ ٱلَّذِي فِي قَلۡبِهِۦ مَرَضٞ وَقُلۡنَ قَوۡلٗا مَّعۡرُوفٗا (32)وَقَرۡنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجۡنَ تَبَرُّجَ ٱلۡجَٰهِلِيَّةِ ٱلۡأُولَىٰۖ وَأَقِمۡنَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتِينَ ٱلزَّكَوٰةَ وَأَطِعۡنَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُذۡهِبَ عَنكُمُ ٱلرِّجۡسَ أَهۡلَ ٱلۡبَيۡتِ وَيُطَهِّرَكُمۡ تَطۡهِيرٗا (33)وَٱذۡكُرۡنَ مَا يُتۡلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ وَٱلۡحِكۡمَةِۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا (34)}

{ ئەی ژنانی پێغەمبەر، ئێوە وەك ژنانی تر نین ئەگەر تەقوای خوا بكەن، لەكاتی قسەكردندا دەنگتان ناسك مەكەن، تا ئەوەی دڵی نەخۆشی تێدایە تەماعتان لێبكەن، قسە بە جوانی وسەنگینی بكەن. لە ماڵەكانتان هەدا بدەن و بمێننەوە، خۆتان مەڕازێننەوە وەك خۆڕازاندنەوەی نەفامی بەرایی...}

---

[47] يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا(30)

القول في تأويل قوله تعالى : يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا (30) يقول تعالى ذكره لأزواج النبيّ صلى الله عليه وسلم) :يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ (يقول: من يزن منكنّ الزنا المعروف الذي أوجب الله عليه الحدّ،)يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ (على فجورها في الآخرة)ضِعْفَيْنِ (على فجور أزواج الناس غيرهم. **تفسير الطبري**

تا دێ سنورەکان و کۆتەکان توووند دەکرێنەوە لەسەر ژنانی پێغەمبەر، ئەوەش ڕەنگدانەوەی غیرە و نیگەرانی خودی پێغەمبەرە لە ژنەکانی، نایەوێ هەتا لەگەڵ خەڵکیش قسە بکەن نەوەك تەماعیان لێبکەن! بەڵکو داوایان لێدەکات لە ماڵەکانیان بمێننەوە زۆربەی هەرە زۆری کاتەکان. ئەوەش بڕی نیگەرانی گەورەی پێغەمبەر نیشان دەدات.

ئینجا جارێکی تر دێتەوە سەر ئەسڵی بابەت کە تەڵاقدانی زەید و زەینەبە، بە بیریان دەهێنێتەوە، کە بە زەبری ئایەت زەینەب مێردی بە زەید کرد، کاتێ ئایەتی ٣٦ گووتی ئیمانداران بۆیان نییە کاتێ خوا وپێغەمبەر فەرمانێکیان پێدەکەن، سەرپشک بن لە جێبەجێ کردنی یان نەکردنی، ئەوەشی سەرپێچی بکات بە ئاشکرا گومڕا بووە.!

وَمَا كَانَ لِمُؤۡمِنٖ وَلَا مُؤۡمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمۡرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُ مِنۡ أَمۡرِهِمۡۗ وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلٗا مُّبِينٗا (36)

ئینجا عەلی باپیر لە تەفسیری سێ ئایەتەکەی دوایی دەڵێ:

وَإِذۡ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَأَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِ أَمۡسِكۡ عَلَيۡكَ زَوۡجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخۡفِي فِي نَفۡسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبۡدِيهِ وَتَخۡشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخۡشَىٰهُۖ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيۡدٞ مِّنۡهَا وَطَرٗا زَوَّجۡنَٰكَهَا لِكَيۡ لَا يَكُونَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ حَرَجٞ فِيٓ أَزۡوَٰجِ أَدۡعِيَآئِهِمۡ إِذَا قَضَوۡاْ مِنۡهُنَّ وَطَرٗاۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ مَفۡعُولٗا (37)مَّا كَانَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ مِنۡ حَرَجٖ فِيمَا فَرَضَ ٱللَّهُ لَهُۥۖ سُنَّةَ ٱللَّهِ فِي ٱلَّذِينَ خَلَوۡاْ مِن قَبۡلُۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ قَدَرٗا مَّقۡدُورًا (38)ٱلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَٰلَٰتِ ٱللَّهِ وَيَخۡشَوۡنَهُۥ وَلَا يَخۡشَوۡنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبٗا (39) الاحزاب

لە بارەی ئەو بڕگەیە: **وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَاهُ،** دەڵێ: شتێکت لە دڵی خۆت پەنهان دەکرد کە خوا دەرخەر و ئاشکراکەریەتی. ئەو شتە بریتی بوو لەچی؟ بریتی بوو لەوە کە زەینەب دوایی دەبێتە هاوسەری تۆ ئەی پێغەمبەر! خوا بە شێوەیەك لە شێوەکان پێغەمبەری حاڵی کردووە کە دوای تەڵاقدانی زەید بۆ زەینەب، دەبێتە ژنی پێغەمبەر! ئەوە مانا ڕاستەکەیەتی **نەك وەك کەسانێکی دڵ نەخۆش** پێیان وایە پێغەمبەر عاشقی زەینەب ببوو!

لە کۆنەوە ئەو شاردنەوەیەی هەستی پێغەمبەر دوو جۆر تەفسیری بۆ کراوە، زۆربەی زانایان و موفەسیرانی وەك محمد ابن سعد و الطبري و الزمخشري و البغوي و فخرالدين الرازي و

دەیانیتر دەڵێن، شاردنەوەی حەزی خۆی بوو لە زەینەب، بەڵام هەندێکیان دەڵێن شاردنەوەی فەرمانی خوا بووە بە هاوسەرگیری کردن لەگەڵ زەینەب پاش تەڵاقدانی لەلایەن زەیدەوە!

ئەگەر ئەوەی وابزانێت پێغەمبەر دڵی بە زەینەب داچووبوو، پێش تەڵاقدانی لەلایەن زەیدەوە دڵ نەخۆش بێت، ئەوە عائیشە و هەندێ سەحابە و تابیعی و زۆربەی هەرە زۆری موفەسیرەکان وزاناکانی ئیسلام دڵ نەخۆشن، چونکە لەسەر ئەوە یەکڕان، هەتا عائیشەی هاوسەری پێغەمبەر و هەندێ سەحابە و زانای ئیسلام دەڵێن: ئەگەر پێغەمبەر ئایەتگەلێکی شاردبایەوە، دەبوایە ئەو ئایەتە بشارێتەوە، واتە ئایەتی وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخْشَاهُ![٤٨] چونکە ئەو ئایەتە دەرخەر و ئاشکراکەری بووا!

عائیشە زۆر قووڵ ئاگاداری بەزمەکە بوو، کە حەزێکی لەناکاو نەبوو، بەڵکو پیلان بۆ داڕێژراو بوو، ئینجا پاش ئەوەی دەڵێن پێغەمبەر بە نیمچە ڕووتی زەینەبی دیتبوو، لەبەر نەبوونی دەرگا و پەردەی پتەو لە ماڵەکان! عائیشە دەیزانی پێغەمبەر زۆر حەزی لە ژنە، وەك خۆشی دەیگووت، لە دنیادا ژن و عەتری بۆنخۆشم بۆ شیرین کراوە! بە کردەوەش زیاتر لە دە ژنی بەسەر یەك و لە ماوەیەکی کەم هێنا، ناکرێ هەمووی هەر لە ڕای خوا بێت، و لەڕای ئەو بیانووە سارد وسڕانەی بێت، ئیسلامییەکان بۆ ئەو هەموو ژن هێنانە دەیهێننەوە! ئەوەتا قورئان خۆی لە سورەتی الاحزاب ئایەتی ٥٢ ئاماژە دەکات بۆ سەرسام بوونی پێغەمبەر بە ژنە جوانەکان، دەڵێت: لَّا يَحِلُّ لَكَ ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعۡدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنۡ أَزۡوَٰجٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَكَ حُسۡنُهُنَّ... (52)

[دوای ئەوەندە ژنانە هیچیتر ژنیترت بۆ ڕەوا نییە، یان بیانگۆڕیتەوە بە تەڵاقدانی و هێنانی ژنیکی نوێ، هەتا سەرسامی جوانیشیان بوویت] قورئان دەڵێت سەرسامی جوانیا ژنان دەبێ، ئیسلامییە ئایدیۆلۆژیەکان هەزار بیانوو و هۆکاری سیاسی و کۆمەڵایەتی و مرۆڤایەتی و شتیتریان ڕیز کردووە بۆ هاوسەرگیرییەکانی پێغەمبەر!

بەڵام بۆیە لە ئایەتەکانیش ئەو ڕەغبەتەی نەدەشاردەوە، ئەوە تەنها هەندێ ڕای لاوازی موفەسیر وزانای کۆن ونوێن زیاتر، و هەندێ وبانگخوازی ئیسلامی سیاسین لە ئەمسالی عەلی

---

[٤٨] حدثني إسحاق بن شاهين، قال: ثنا داود، عن عامر، عن عائشة، قالت: لو كتم رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم شيئا مما أوحي إليه من كتاب الله لكتم)وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ . (

باپیر، دەیانەوێ ئەو هەقیقەتە بشارنەوە. ئەوەی عائیشەی زیاتر پەست دەکرد، زەینەب شانازی بەسەر دەکرد، و تەواوی متمانەوە دەیگووت خودا لە ئاسمانەوە خوازبێنی منی کردوە و مارەی کردووم لە پێغەمبەرەکەی، ئێوە لە ئەرز مارەبڕان! بەڵام عائیشە دەمێك بوو بە پێغەمبەری گووتبوو: خودا پەلەیەتی بۆ جێبەجێکردنی ئارەزووەکانت! و عائیشە سەری لەو تەکنیکە دەرنەدەچوو، چۆن کەسێك کارێکی وا موخالیفی عورفی کۆمەڵایەتی بکات، ژنی کوڕی بەخێوکراوی خۆی بهێنێتەوە، وا بە ڕاشکاوی باسی حالەتی دەروونی خۆشی دەکات، کە پێیخۆش بووە ئەو تەڵاقە ڕوویدات، تا خۆی مارەی کاتەوە؟! یان چۆن خودا کە بە گەورەترین پێغەمبەری خۆی دەزانێ، وا لەناو خەڵك ئاشکرای دەکات تا حەدی ئیحراج کردن؟!

با تەفسیری الطبري بهێنینەوە لەو بارەیەدا:

لە تەفسیری ئەو ئایەتە: وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولا (37)

[لەبیرت بێ ئەی محمد] کە بەو کەسە (مەبەستی زید بن حارثةیە) دەڵێی خوا نیعمەتی پێداوە بە هیدایەتدانی، و تۆش نیعمەتت پێداوە بە بە ئازادکردنی لە کۆیلایەتی، دەست بە ژنەکەتەوە بگرە و لێی جیامەبەوە، لە خوا بترسە، شتێکت لە دڵی خۆت پەنهان دەکرد کە خوا دەرخەر و ئاشکراکەریەتی، لە خەڵك دەترسیت، بەڵام خودا شایستەترە لێی بترسیت، کاتێ زەید پێویستی خۆی لێ جێبەجێکرد ئیجا لێی جیابوەوە، لە تۆمان جووت کرد، هەتا ئیمانداران هیچ کێشە و سەخڵەتیەکیان نەبێ لە هاوسەرگیری کردن لەگەڵ هاوسەری بە منداڵگرتووەکانیان!

تەبەری دەڵێ: "خودای کاربەجێ، بە پێغەمبەرەکەی دەڵێت وەك لۆمە و گلەیی [لەبیرت بێ ئەی محمد] کە بەو کەسە (مەبەستی زید بن حارثةیە) دەڵێی خوا نیعمەتی پێداوە بە هیدایەتدانی، و تۆش نیعمەتت پێداوە بە بە ئازادکردنی لە کۆیلایەتی، دەست بە ژنەکەتەوە بگرە و لێی جیامەبەوە، لە خوا بترسە (ئەوەش ئەو کاتەبوو کە پێغەمبەر زینب بنت جحش ی بینی، پێی سەرسام بوو، کە هێشتا لە داوی زەید دابوو، خودا ڕقی زەینەبی خستە دڵی زەید کاتێ زانی پێغەمبەر چی کەوتە دڵ ودەروونی لەبارەی زەینەب، زەید ویستی لێی جیابێتەوە و تەڵاقی دا، لای پێغەمبەر باسی کرد) پێغەمبەریش پێی دەگووت: دەست بە ژنەکەتەوە بگرە

(لە کاتێکدا پێغەمبەر پێی خۆش بوو لێی جیابێتەوە تا بۆ خۆی هاوسەرگیری لەگەڵدا بکات) لە خوا بترسە... شتێکت لە دڵی خۆت پەنهان دەکرد کە خوا دەرخەر و ئاشکراکەریەتی (دەڵێ پێخۆش بوونت بە لێکجیابوونەوەیان لە دڵت دەشاریتەوە، تا بتوانی بۆ خۆتی بهێنیت کاتێ زەید لێی جیابوەوە، خوداش ئەوەی دەتەوێ لە دەروونت بیشاریتەوە لەو بارەوە دەریدەخات)لە خەڵك دەترسیت، بەڵام خودا شایستەترە لێی بترسیت (خوای کاربەجێ دەڵێ: دەترسیت خەڵك بڵێ فەرمانی کرد بە پیاوێك ژنەکەی تەڵاق بدات، هەر کە تەڵاقی دا بۆ خۆی هێنا، خەڵکی هیچ و پووچ کێیە؟! خودا شایەستەترە لە خەڵك بۆ ئەوەی لێی بترسیت.

بەو شێوەیەی ئێمە گووتمان وباسمان کرد، ئەهلی تەفسیر و تەئویلیش گووتویانە. [وبنحو الذي قلنا في ذلك قال أهل التأويل.][49] بڕوانە چۆن الطبري دەڵێت هەموو موفەسیرەکان وا دەڵێن! دەی کەوابوو هەموو موفەسیرەکان نەخۆشن بە قسەی عەلی باپیر بێت، بەڵکو موحەدیسەکانیش لەوان نەخۆشترن، چونکە هەر ئەوان ئەو هەموو ڕیوایاتەنەی چیرۆکی زەواج وتەڵاقی زەیدیان گواستۆتەوە![50]

پاش زەواجی پێغەمبەر و زەینەب، بێگومان هەراوهۆریایەکی زۆر دروست بوو لەناو موسڵمان و ناموسڵماناندا، چونکە شکاندنی عورفێکی گشتی زۆر پتەو و جێگیر بوو لە کۆمەڵگای عەرەبی بە موسڵمان و ناموسڵمانەوە، پێیان هەرس نەدەکرا، یەکێك منالێك بە کوڕی خۆی بگرێت، دوایی ژنی بۆ بهێنێت، لە کۆتاییدا ژنی ئەو بە منداڵگرتووەی خۆی بهێنێتەوە، بۆیە لە ئایەتی

---

[49] القول في تأويل قوله تعالى : وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولا (37)
يقول تعالى ذكره لنبيه صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم عتابا من الله له)و (اذكر يا محمد)إِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ (بالهداية)وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ (بالعتق، يعني زيد بن حارثة مولى رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم)أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ (وذلك أن زينب بنت جحش فيما ذكر رآها رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم فأعجبته، وهي في حبال مولاه، فألقِي في نفس زيد كراهتها لما علم الله مما وقع في نفس نبيه ما وقع، فأراد فراقها، فذكر ذلك لرسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم زيد، فقال له رسول الله صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم) :أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ (وهو صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم يحب أن تكون قد بانت منه لينكحها)وَاتَّقِ اللَّهَ (وخف الله في الواجب له عليك في زوجتك)وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ (يقول: وتخفي في نفسك محبة فراقه إياها لتتزوجها إن هو فارقها، والله مبد ما تخفي في نفسك من ذلك)وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ (يقول تعالى ذكره: وتخاف أن يقول الناس: أمر رجلا بطلاق امرأته ونكحها حين طلقها، والله أحق أن تخشاه من الناس.

[50] ل٢٢٩ تا ٢٣٢، تەفسیری قورئانی بەرز وبە پێز، بەرگی ٢٢ سورەتەکانی الاحزاب و سبأ

٣٩ وەك موفەسیرەکان دەڵێن خودا ستایشی پەیامبەرانی خۆی دەکات، کە لە کەس ناترسێن جگە لە الله! ئەوەش بۆ دڵقایمکردنی خۆیەتی.

ٱلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَـٰلَـٰتِ ٱللَّهِ وَيَخۡشَوۡنَهُۥ وَلَا يَخۡشَوۡنَ أَحَدًا إِلَّا ٱللَّهَۗ وَكَفَىٰ بِٱللَّهِ حَسِيبًا (39)

دوای ئەوە دیسانەوە جارێکیتر جەختکراەوە لەسەر ناباوکیەتی بۆ بەمندالگرتووی خۆتان:

مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمۡ وَلَـٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمًا (40)

"محمد باوکی هیچ یەکێ لە ئێوە نییە، بەڵکو پەیامبەری خوایە، کۆتا پێغەمبەرە، خوداش بە هەموو شتێ ئاگادارە."

٤

کاتێ دەزانێ موسڵمانان چوونە ژێر باری کۆمەڵایەتی تایبەت بە پێغەبەر، لە شکاندنی نەرێتێکی کۆمەڵایەتی وا گەورە، بەبێ هیچ بیانوێکی ماقووڵ و بە پەلە، لە هێنانەوەی ژنی بە کوڕگرتووی خۆی، چونکە ڕەنگە لە هەموو دوورگەی عەرەبی کەسێکیتر نەبووبێ جگە لە پێغەمبەر بیری لەوە کردبێتەوە! حالەتێکیش وا دەگمەن و ڕیزپەڕ بێت هیچ پێویستی بە یاسا بۆ دانان نییە!

قورئان ویستی دەسەڵاتی پێغەمبەر بەسەر جیهانی ژنان بەهێزتر بکات، وەك پێغەمبەرانی بەنی ئیسرائیل دەیان ژن بخاتە ڕاژەی. سەرپشکی بکات لە ژنانی ئومەت. ئیتر قورئان بە ڕاشکاوی هەموویانی لە دەست نان، کە ژنانی ئومەت لە خزم وکەسەکانت و تا هەر موسڵمانێك و کەنیزەکانیش بۆت حەڵاڵن، تۆ پابەند نیت بە چوار ژن، ئەوە بۆ موسڵمانی ئاساییە! هەر ژنەی بیەوێ خۆی پێشکەشت بکا، ئینجا پاش ئەو ژمارە ژن و کەنیزەکە، دەڵێ هیچیتر بۆت نییە ژنیتر بهێنیت، هەتا ئەگەر سەرسام بوویت بە جوانیشیان، تەنها کەنیزەت بۆ هەیە بەبێ حەد و بێ ژمار!

{يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ إِنَّآ أَحۡلَلۡنَا لَكَ أَزۡوَٰجَكَ ٱلَّـٰتِيٓ ءَاتَيۡتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتۡ يَمِينُكَ مِمَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَيۡكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّـٰتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَـٰلَـٰتِكَ ٱلَّـٰتِي هَاجَرۡنَ مَعَكَ وَٱمۡرَأَةً مُّؤۡمِنَةً إِن وَهَبَتۡ نَفۡسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنۡ أَرَادَ ٱلنَّبِيُّ أَن يَسۡتَنكِحَهَا خَالِصَةً لَّكَ مِن دُونِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۗ قَدۡ عَلِمۡنَا مَا

فَرَضۡنَا عَلَيۡهِمۡ فِيٓ أَزۡوَٰجِهِمۡ وَمَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُهُمۡ لِكَيۡلَا يَكُونَ عَلَيۡكَ حَرَجٞۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا (50)} الاحزاب

[ئەی پێغەمبەر (صلى الله عليه و سلم) ئێمە ئەو هاوسەرانەتمان بۆ حەڵاڵ کردویت کە مارەییت پێ بەخشیون، ئەو ئافرەتانەش کە کەنیزەکی تۆن و لە جەنگدا بەدیل گیراون، هەروەها کچە مامەکانت، کچە پوورەکانت، کچە خاڵەکانت، کچی ئەو پوورانەت کە کۆچیان کرد لە تەک تۆدا، وە هەر ئافرەتێکی بڕوادار کە ئەگەر ویستی خۆی پێشکەشی پێغەمبەر بکات، وە پێغەمبەریش ویستی مارەی بکات، کە ئەمەیان تایبەتی تۆیە (ئەی پێغەمبەر) نەك ئیمانداران، ئێمە ڕێ و شوێنمان بۆ ئیمانداران ڕوونکردۆتەوە بەرانبەر هاوسەران و کەنیزەکانیان، هەتا هیچ ئیحراجیەک ڕووت تێ نەکات، هەمیشەو بەردەوام خوا لێخۆشبوو و میهرەبانە]

دوایی دەست واڵاتری دەکات ودەڵێ:

{تُرۡجِي مَن تَشَآءُ مِنۡهُنَّ وَتُـٔۡوِيٓ إِلَيۡكَ مَن تَشَآءُۖ وَمَنِ ٱبۡتَغَيۡتَ مِمَّنۡ عَزَلۡتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيۡكَۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَن تَقَرَّ أَعۡيُنُهُنَّ وَلَا يَحۡزَنَّ وَيَرۡضَيۡنَ بِمَآ ءَاتَيۡتَهُنَّ كُلُّهُنَّۚ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمۡۚ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمٗا (51)لَّا يَحِلُّ لَكَ ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعۡدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنۡ أَزۡوَٰجٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَكَ حُسۡنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتۡ يَمِينُكَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ رَّقِيبٗا (52)} الاحزاب

[ئەوەی بتەوێ دەچیتە لای و لەگەڵی جووت دەبی، ئەوەشی نەتەوێ وازی لێدەهێنیت لە ژنانت ولەوانەی خۆیان پێشکەش کردووی! هیچیتر نۆرەی ژنەکانت کاری پێ ناکرێ، دەشبێ ڕازی بن بەوەی پێیان دەدەیت، خودا دەزانێ چی لە دڵەکانتاندایە، دوای ئەوەندە ژنانە هیچیتر ژنیترت بۆ ڕەوا نییە، یان بیانگۆڕیتەوە بە تەڵاقدانی و هێنانی ژنیکی نوێ، هەتا سەرسامی جوانیشیان بوویت، جگە لە موڵکی دەستت یان کەنیزەك نەبێ.] عائیشەی هاوسەری پێغەمبەر کە ئەو ئایەتەی بیست، بەو هەموو ئیمتیازاتە سێکسیەی بە پێغەمبەر دراوە تیایدا، بە پێغەمبەری گووت: دەبینم خواکەت پەلەیەتی بۆ جێبەجێکردنی ئارەزووەکانت! ما أرى ربك إلا يسارع في هواك. وەك لە حەدیسێکی بوخاریدا هاتووە!

وەك ئاماژەم پێدا کە عائیشە زۆر قووڵ ئاگاداری بەزمەکە بوو، دەیزانی پێغەمبەر لە دنیادا ژن و عەتری بۆنخۆشی بۆ شیرین کراوە! دڵی بە هەر ژنێك دابچێت دەیهێنێت، هەتا ئەگەر بەربەستێکی سەختیش هەبێ لە ڕێگایدا، وەك لە حالەتی زەینەبدا کە نەك هەر مێردار بوو،

بەڵکو ژنی بە کورگرتووی خۆی بوو! بۆیە عائیشە ئەو ڕستەیە پڕ مانایەی گووت: " دەبینم خواکەت پەلەیەتی بۆ جێبەجێکردنی ئارەزووەکانت!" کە گومان دەخاتە نەك ئارەزووی خودی پێغەمبەر، بەڵکو گومان دەخاتە خودی پەیامەکەشی!

عەلی باپیر و ئیسلامییە پینەچییەکان، ئەو قسەیەی عائیشەش هەڵدەگێڕنەوە بە ڕووەکی باش! دەڵێن ئەو وەك ستایش بە پێغەمبەری گووتوە، کە خوا لە خەمی جێبەجێکردنی ئارەزووەکانیەتی! نەك بە تەوسەوە وایگووتبێت! ئای کە پینەکردن کاری قۆڕ بە مرۆڤ دەکات و عەقڵیشی دەخەسێنێ!

بەڕای من ئەو نۆرە بڕی و ئازادی دانە بە پێغەمبەر بە جەمع وتەڕح وئیزافەی ژنەکانەوە، دەیسەلمێنێت کە بۆ پێغەمبەر قورس بووە، بەڵکو ئەستەم بووە بتوانێ بە یەکسانی ئەرکی بەڕێوەبردنی ئەو هەموو ژنەی، بە هەموو پێداویستییە دەروونی وجەستەیی و مادی و مەعنەوییەکانەوە جێبەجێ بکات. یانی نەیتوانیووە هەر یەکەی نۆرەی ڕۆژێکی بداتێ، نەیتوانیوە پیرەکان وەك جحێڵەکان ڕازی بکات، نەیتوانیوە هەموو ڕۆژ جووت بێ، لەگەڵ هەڵچوونی تەمەن و خەریك بوونیش بە کاروباری کۆمەڵگایەکەی! هەتا هەندێ لە ژنانی وەك سودة بنت زمعة وجويرية وصفية وأم حبيبة وميمونة، بە ناچاری دەستیان لە هەقی خۆیان هەڵگرت، گووتیان خۆت سەرپشك بە لەوەندەی لە خۆت [واتا چوونە لایان] و لە خەرجیت پێمان دەدەیت![٥١]

وەك پێشووش ئاماژەم پێکرد، هەست دەکەم ئەو ئایەتەی کۆتایی هێنان بە ژنهێنان واتە ئایەتی: {لَّا يَحِلُّ لَكَ ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعۡدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنۡ أَزۡوَٰجٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَكَ حُسۡنُهُنَّ. الاحزاب (52)} ئاماژەیەکی ڕوونە دەریدەخات کە پێغەمبەر ماندوو و بێزار بووبێ لە ڕووی دەروونی و جەستەییەوە بە دەست ئەو هەموو ژنانە، چونکە ئەو ئایەتە هاتە بەرباس، لە پاش ئەوەی پێغەمبەر ١٣ ژن و چەندین کەنیزەی هەبوو، یانی تەواو تێرژن ببوو، وەك مەککە نەبوو

---

[٥١] حدثنا ابن حميد، قال: ثنا حكام، قال: ثنا عمرو، عن منصور، عن أَبي رزين)تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ (قال: لما أشفقن أن يطلقهن، قلن: يا نبي الله اجعل لنا من مالك ونفسك ما شئت، فكان ممن أرجأ منهن سودة بنت زمعة وجويرية وصفية وأم حبيبة وميمونة، وكان ممن آوى إليه عائشة وأم سلمة وحفصة وزينب.
حُدثت عن الحسين، قال: سمعت أبا معاذ يقول: أخبرنا عبيد، قال: سمعت الضحاك يقول في قوله)تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْوِي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ (فما شاء صنع في القسمة بين النساء، أحل الله له ذلك. تفسير الطبري

بەدیار ژنێکی بە قەد دایکی دانیشێ، بێزار بوو لەو هەموو ژنانەی خۆیان پێشکەش دەکرد، یان کەسوکاریان پێشکێشی پێغەمبەریان دەکرد، ئەخر هەموومان دەزانین فەقیر چۆن بە دین عەقڵ وکەرامەتیشی لە دەست دەدا جاروبار!

بۆیە باشترین چارەسەر ئەوەبوو بە ئایەتێك ئەو ڕێگایە داخات، هەرچەندە بۆ ئیحتیات مۆڵەتی هێنانی بێ سنووری ژنی کۆیلەی پێدا لَّا يَحِلُّ لَكَ ٱلنِّسَآءُ مِنۢ بَعۡدُ وَلَآ أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنۡ أَزۡوَٰجٖ وَلَوۡ أَعۡجَبَكَ حُسۡنُهُنَّ **إِلَّا مَا مَلَكَتۡ يَمِينُكَۗ** وَكَانَ ٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ رَّقِيبٗا (52)دوای ئەوەندە ژنانە هیچیتر ژنیترت بۆ ڕەوا نییە، یان بیانگۆڕیتەوە بە تەڵاقدانی و هێنانی ژنیکی نوێ، هەتا سەرسامی جوانیشیان بوویت، جگە لەو کەنیزانەی مولکی دەستتن!

5

ئەو جۆرە نیگەرانییە لە بوونی ئەو هەموو ژنانە لە ژێر نیکاحی پێغەمبەر، ئەو هەموو غیرەیەی نیشانی دەدات، لە تووندکردنی ڕێکارەکانی دەرکەوتنی ژنانی، بە قەدەغەکردنیان لە چوونە دەرەوە مەگەر بۆ مەسەلەیەکی مەرگ ومردن نەبێ! قسەنەکردن بە شێنەیی و ناسکی تا دڵ نەخۆشەکان تەماعیان لێنەکەن! کردنیان بە دایکانی موسڵمانان، هەڕەشەکردن لەوانەی ئەزیەتی پێغەمبەر دەدەن بە باسکردنی ژنەکانی! قسەکردن لەگەڵیان لە دواوەی پەردە! و دەیان ڕێکاری تر، دەیسەلمێنێ پێغەمبەر کێشەیەکی دەروونی وجەستەیی هەبووە لەو بوارەدا. بۆیەش قورئان ئاماژەیەکی سێکسی بە موسا دەدات کە دەڵێ: وەك قەومی مووسا مەبن تۆمەتباری پێغەمبەرکەن بە لاوازی سێکی!

ئەو هەموو ژنەی دەوری پێغەمبەر، دیاردەیەکی سەیر بوو بۆ عەرەبیش، ڕەنگە بە دەگمەن لەناویان ڕووی دابێت کەسێك بە تەنیا ئەو هەموو ژنەی هەبێت! بۆیە تانە وتەشەرەی لێدەدرا، لەلایەن عەرەب و ئەهلی کیتابیش، کە تۆمەتباریان دەکرد بەوەی تەنها خەریکی ژن و سەرجێیە. هەتا جووەکانیش وایان دەگووت، لەبیریان کردبوو، ئەو هەموو ژن هێنانە نەریتێکی کۆنی پێغەمبەرانی تەوراتە، محمد تەنها شوێن پێ هەڵگری ئەوانە! ئەو هەموو ئەرکانەی کە دەبوایە پێغەمبەر بۆ ژنەکانی ڕاپەڕێنیت، دەیزانی لە توانای کەسێکی ئاسایی نابێ، بۆیە هەمیشە پێغەمبەر نیگەران و دڵەڕاوکێ زاڵ بوو بەسەری، سەبارەت بە ژنەکانی، چونکە خۆی دەیزانی کەسێکی ئاساییە "يأكل الطعام ويمشي في الأسواق" نان دەخوات و لە بازاڕەکان دەگەڕێت بە قەولی قورئان، وەك بە ڕوونی و ڕاشکاوی دەردەکەوێ لەو سورەتەی الاحزابە.

بۆیە بە درێژای ئەو سورەتە خەریکی تووندکردنی ڕێکارەکانە لە ماڵی خۆیی و سنووردارکردنی جووڵەی ژنەکان و مێوانەکانیەتی، ئینجا هەڕەشەکردنیەتی لەوانەی بیر لە ژنەکانی دەکەنەوە بۆ پاش مردنی خۆی! ئایەتەکانی دوای ئایەتی ٥٢ وا دەڵێن:

{يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَدۡخُلُواْ بُيُوتَ ٱلنَّبِيِّ إِلَّآ أَن يُؤۡذَنَ لَكُمۡ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيۡرَ نَٰظِرِينَ إِنَىٰهُ وَلَٰكِنۡ إِذَا دُعِيتُمۡ فَٱدۡخُلُواْ فَإِذَا طَعِمۡتُمۡ فَٱنتَشِرُواْ وَلَا مُسۡتَـٔۡنِسِينَ لِحَدِيثٍۚ إِنَّ ذَٰلِكُمۡ كَانَ يُؤۡذِي ٱلنَّبِيَّ فَيَسۡتَحۡيِۦ مِنكُمۡۖ وَٱللَّهُ لَا يَسۡتَحۡيِۦ مِنَ ٱلۡحَقِّۚ وَإِذَا سَأَلۡتُمُوهُنَّ مَتَٰعٗا فَسۡـَٔلُوهُنَّ مِن وَرَآءِ حِجَابٖۚ ذَٰلِكُمۡ أَطۡهَرُ لِقُلُوبِكُمۡ وَقُلُوبِهِنَّۚ وَمَا كَانَ لَكُمۡ أَن تُؤۡذُواْ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓاْ أَزۡوَٰجَهُۥ مِنۢ بَعۡدِهِۦٓ أَبَدًاۚ إِنَّ ذَٰلِكُمۡ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا (53)إِن تُبۡدُواْ شَيۡـًٔا أَوۡ تُخۡفُوهُ فَإِنَّ ٱللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٗا (54)}

[ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە مەچنە ژوورەوە بۆ ماڵەکانی پێغەمبەر ﷺ مەگەر ڕێگەتان پێ بدرێت بۆ نان خواردنێك بێ ئەوەی چاوەڕوانی پێگەیشتنی بکەن بەڵام ئەگەر بانگ کران (بۆنان خواردن) ئەوسا بڕۆنە ژوورەوە ئەمجا ئەگەر خواردنەکەتان خوارد بڵاوەی لێ بکەن وە مەمێننەوە بۆ قسە کردن چونکە بەڕاستی ئەو (مانەوەتان) ئازاری پێغەمبەر (ﷺ) دەدات ئەویش شەرم دەکات لێتان (کە بێ دەنگە) بەڵام خوا لە(وتنی) هەق شەرم ناکات وە هەر کاتێك داوای شتێکی ناوماڵتان کرد لە (هاوسەرەکانی پێغەمبەر ﷺ) ئەوە لەپشتی پەردەوە لێیان داواکەن ئەو (شێوە داوا کردنە)تان خاوێن ترە بۆ دڵی ئێوەو ئەوانیش بە هیچ شێوەیە بۆ ئێوە دروست نیە ئازاری (دڵی) پێغەمبەری خوا بدەن وە هەرگیز نابێت خێزانەکانی پاش خۆی مارە بکەن بەڕاستی ئەو (ئازاردانی دڵ و مارەکردنە)تان بەلای خواوە (گوناهێکی) زۆر گەورەیە.]

بەو شێوەیە هاتنی میوانەکانی سنووردار کرد، پەردەی خستە نێوان میوان و ژنەکانی، تەحریمی بیرکردنەوەی کرد لە هێنانەوەی ژنەکانی لە ژیانی و پاش مردنیشی.

ئینجا بینینی ژنەکانی سنووردار کرد بە مەحرەمەکان و کۆیلە پیاوەکانیان!

[(هاوسەرانی پێغەمبەر ﷺ) هیچ گوناهێکیان لەسەر نیە (ئەگەر بێ حیجاب بن) لای باوکیان وکوڕانیان وبراکانیان وبرازاکانیان وخوشکەزاکانیان ولای ئافرەتانی هاودینیان ولای غولام وکەنیزەکەکانی خۆیان وە لەخوا بترسن بەڕاستی خوا چاودێر و ئاگادارە بەسەر هەموو شتێکدا]

{لَّا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيٓ ءَابَآئِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآئِهِنَّ وَلَآ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ إِخْوَٰنِهِنَّ وَلَآ أَبْنَآءِ أَخَوَٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُنَّ وَٱتَّقِينَ ٱللَّهَۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٖ شَهِيدًا (55)}

ئەوەی لەو دەقە جێی سەرنجە، حسێبکردنی کۆیلە نێرەکانی ژنانە وەك نامەحرەم! ئەوەش پرسیارێك دەوروژێنێ، ئایا وەك چۆن ژنە کۆیلەکان حەڵال ومەحرەمی خاوەنە پیاوەکانیانن، بۆیان هەیە لەگەڵیان جووت بن، بۆ کۆیلە خاوەندارەکن لە ژنانیش هەیە جووتبوون بکەن لەگەڵ کۆیلە پیاوەکانیان، مادام قورئان بە مەحرەمیان دەزانێ؟! عەلی باپیر دەڵێ ئەوە تەنها بۆ کەنیزەکانە کە مێیەن! ل ٣٨٤، بەڵام دەشڵێ موفەسیران باسی هەردوو ڕایان کردووە کە کۆیلەی پیاو و ژن دەگرێتەوە. ئەگەر مەبەستی تەنها کۆیلەی مێینە بایە، بەر نِسَآئِهِنَّ یان ژنانی ئایەتەکە دەکەوتن بە گشتی، بۆیە بە دڵنیاییەوە کۆیلەی پیاوی مەبەستە.

ئینجا تەقدیس و تەعزیمکردنی پێغەمبەر بۆ ئەوەی ئیماندار، بیر لە یاخیبوون و خیانەتی دڵ و چاو لە پێغەمبەر نەکاتەوە، یان بیری خراپ بە سەریدا دانەیەت سەبارەت بە ژنانی پێغەمبەر، دەنا بەر هەڕەشە دەکەون بۆ ئەوانەی خوا و پێغەمبەر ئەزیەت دەدەن. تۆ بڕوانە لە هەموو دینەکان مرۆڤ و فریشتە تەقدیسی خوا دەکات، تەنها لە ئیسلام خوای جەڵلە جەلالوهو بەو هەموو عەزەمەتەوە لەگەڵ فریشتەکانیشەوە، کە دەقە دینییەکان دەڵێن بە ملیارەهان پێکەوە سەڵاوات لەسەر پێغەمبەر محمد لێدەدەن! ئەو سەڵاوات لێدانەش وەك فخر الرازی لە تفسیر الکبیرەکەی دەڵێت بۆ نیشاندانی تەعزیمکردنی پێغەمبەرە!:

{إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّۚ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ صَلُّواْ عَلَيْهِ وَسَلِّمُواْ تَسْلِيمًا (56)إِنَّ ٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِي ٱلدُّنْيَا وَٱلْأٓخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا (57)}

[بەڕاستی خوا وفریشتەکانی سەڵاوات دەدەن لەسەر پێغەمبەر ﷺ ئەی ئەوانەی کەباوەڕتان هێناوە ئێوەش سەڵاوات و سەلامی زۆری لەسەر بدەن، بەڕاستی کەسانێك کەئازاری خواو پێغەمبەرەکەی دەدەن خوا نەفرەتی لێکردوون لەدونیا و لەدوارۆژدا وە سزای ڕیسواکەری بۆ ئامادەکردون]

هەرچەندە هەر لە ئایەتی ٤٣ الاحزاب قورئان بە بڕواداران دەڵێ ئەو زاتێکە سەڵاواتتان لەسەر دەدات لەگەڵ فریشتەکانی کە موفەسیران دەڵێن واتای بەزەیی خۆی دەڕژێنێت بەسەرتاندا و فریشتەکانی داوای لێبوردنتان بۆ دەکەن بەو هۆیەوە (خوا) لەتاریکیەکانەوە دەرتان بهێنێت بەرەو نوورو ڕووناکی وە خوا بە بەزەییە بەئیمانداران:

{هُوَ ٱلَّذِي يُصَلِّي عَلَيۡكُمۡ وَمَلَٰٓئِكَتُهُۥ لِيُخۡرِجَكُم مِّنَ ٱلظُّلُمَٰتِ إِلَى ٱلنُّورِۚ وَكَانَ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ رَحِيمٗا (43)}

ئایەتی ٥٧ یش کە دەڵێ: وَمَا كَانَ لَكُمۡ أَن تُؤۡذُواْ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓاْ أَزۡوَٰجَهُۥ مِنۢ بَعۡدِهِۦٓ أَبَدًاۚ إِنَّ ذَٰلِكُمۡ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا، هەر ئیشارەتە بۆ ئەزیەتدانی پێغەمبەر سەبارەت بە ژنەکانییەوە، بروانە ئایەتی ٥٣ پێشوو هەمان وشەی اذیة بەکار دەهێنێت: وَمَا كَانَ لَكُمۡ أَن تُؤۡذُواْ رَسُولَ ٱللَّهِ وَلَآ أَن تَنكِحُوٓاْ أَزۡوَٰجَهُۥ مِنۢ بَعۡدِهِۦٓ أَبَدًاۚ إِنَّ ذَٰلِكُمۡ كَانَ عِندَ ٱللَّهِ عَظِيمًا. ٥٣ الاحزاب.

[بەڕاستی کەسانێك کەئازاری خواو پێغەمبەرەکەی دەدەن خوا نەفرەتی لێکردوون لەدونیا و لەدوارۆژدا وە سزای ڕیسواکەری بۆ ئامادەکردون]

سەرنجت داوە هەموو سورەتەکە لەسەر غیرە ونیگەرانی وخەمی ناموس و ناونیشان و شوهرەتی پێغەمبەرە؟!

٦

جیاکاری و گێچەڵ پێکردن لە نێوان ژنانی ئازاد و ژنانی کۆیلە!

ئینجا پێغەمبەر ڕێکارەکانی سەر ژنانی توونتر کردەوە بە دابەزینی ئەو ئایەتانە:

{يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ قُل لِّأَزۡوَٰجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ يُدۡنِينَ عَلَيۡهِنَّ مِن جَلَٰبِيبِهِنَّۚ ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَن يُعۡرَفۡنَ فَلَا يُؤۡذَيۡنَۗ وَكَانَ ٱللَّهُ غَفُورٗا رَّحِيمٗا (59)۞لَّئِن لَّمۡ يَنتَهِ ٱلۡمُنَٰفِقُونَ وَٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ وَٱلۡمُرۡجِفُونَ فِي ٱلۡمَدِينَةِ لَنُغۡرِيَنَّكَ بِهِمۡ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَآ إِلَّا قَلِيلٗا (60)مَّلۡعُونِينَۖ أَيۡنَمَا ثُقِفُوٓاْ أُخِذُواْ وَقُتِّلُواْ تَقۡتِيلٗا (61)}

[ئەی پێغەمبەر (ﷺ) بڵێ بە هاوسەرانت وبەکچانت و بە ئافرەتانی بڕواداران با چارشێو و کۆڵوانەکانیان بدەن بەسەر خۆیاندا (خۆیان و جوانیانی پێ داپۆشن) ئەوە نزیکترە بناسرێن (بەداوێن پاک) تا بەهۆیەوە ئازار نەدرێن وە خوا لێبووردە و میهرەبانە. بەڕاستی ئەگەر کۆتایی نەهێنن دووڕووان وە کەسانێك لەدڵیاندا نەخۆشی هەیە و پڕوپاگەندەچیەکان کە لەمەدینەن ئێمە تۆ هان دەدەین (بەجەنگ کردن) لەدژیان پاشان ماوەیەکی کەم نەبێت (لەمەدینەدا) دراوسێت نابن (دەردەکرێن)]

لە تەفسیری ذَٰلِكَ أَدۡنَىٰٓ أَن يُعۡرَفۡنَ فَلَا يُؤۡذَيۡنَۗ **عەلی باپیر دەڵێ "تا بناسرێن بە ڕێز وحورمەتن!"** بەڵام سیاقی تاریخی و زۆربەی موفەسیران و موحەدیسەکان دەڵێن، داپۆشینەکە بۆ ئەوە بوو تا وەك ژنی ئازاد دەرکەون، ئینجا ژنە کۆیلەکان با بکەونە ژێر هەڕەشە و دەستدرێژی داوێن پیسان، گرنگ ئافرەتە ئازادەکان سەلامەت بن!

عەلی باپیر زۆر بە ئاسانی خۆی لەو بابەتە دەزێتەوە، کەچی لەسەر شتی بێ ئەرزش مێشکت کوون دەکات هێندەی لەسەر دەڵێ!

ئەو خۆ دزینەوەش لەبەر ئەوەیە تا نەڵێن گێچەڵی سێکسی بە ژنانی ئازاد و کۆیلەی مەدینە لە سەردەمی دەوڵەتی مەدینەی پێغەمبەر دەکرا، ئینجا تا نەڵێن خۆداپۆشین لەبەر هۆکاری ئەو گێچەڵە سێکسییە فەرزکرا، ئینجا تا نەڵێن چارەسەر ئەو کێشەیە زۆر ناهاوسەنگ و بێ مەعنا بوو وەك لە خوارەوە باسی دەکەین.!

له ڤیدیۆیەکدا شێخ اسحاق الحويني سەلەفی جێگری ئەلبانی گریان و فیغانیەتی گوایە چۆن یەکێك لە نووسینێکدا دەڵێت گێچەڵی سێکسی لە سەردەمی پێغەمبەر لە مەدینەش هەبووە! ئەو هەموو هاوار وگریان وفرمێسکیش دادەبارێنێ، هەرچەندە خۆی لە هەموو خەڵك باشتر دەزانێ، کە بەڵێ گێچەڵی سێکسی لە سەردەمی پێغەمبەر هەبووە، لە ئایەتیش هاتووە تا بە حەدیس ڕادەگات!

له قورئاندا هاتووە: **[يأيها النبي قل لأزواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيبهن ذلك أدنى أن يعرفن فلا يؤذين وكان الله غفورا رحيما]**
تەبەری موفەسیر دەڵێت: يقول - تعالى ذكره - لنبيه محمد - صلى الله عليه وسلم - : يا أيها النبي قل لأزواجك وبناتك ونساء المؤمنين : لا يتشبهن بالإماء في لباسهن إذا هن خرجن من بيوتهن لحاجتهن ، فكشفن شعورهن ووجوههن . ولكن ليدنين عليهن من جلابيبهن; لئلا يعرض لهن فاسق، إذا علم أنهن حرائر، بأذى من قول.

"ئەی پێغەمبەر بە ژن و کچ و ژنانی موسڵمانان بڵێ، خۆیان بە کەنیزەکان نەچوێنن لە پۆشاکیان کاتێ دەردەچن بۆ کاروباریان، قژ و ڕوخسار وسینگیان دەرنەخەن، نەوەک فاسقەکان گێچەڵیان پێبکەن، بۆیە دەبێ خۆیان داپۆشن تا تووشی گێچەڵی گێچەڵکەران نەبن، بە وتەی خراپ" سەرچاوەی تر هەیە باسي گێچەڵی بەدەنیش دەکات.

ئەو بەناو زانایە دەگریت چونکە یەکیك وتوویەتی لە سەردەمی پيغەمبەر تحرش وگێچەڵی سێکسی هەبووە! بۆ ئەو هەموو ماڵوێرانی وسەربرینی مرۆڤ و روخاندن وتەقاندنەوەی مزگەوتەکان ناگریێت، کەچی بو ئەو تۆمەتە دەگری کە دەڵێت لە مەدینە گێچەڵی سێکسی هەبووە! ئەوەش چونکە ئەو حەدیسچیانە سەرەڕای تەرکیزی سەرەکیان لەسەر حەدیس، بەڵام جاروبار ئەگەر دژی بەرژەوەندیان بوو، چاویان نایخوێنێتەوە، بە گوێرە قورئانیش، ئەوە چاویان قورئان هەر ناخوێنیتەوە، تەرکیزیان لەسەر قورئان نییە، دەنا دەزانێت لە قورئانیش بەلگە هەیە لەسەر بوونی گێچەلی سێکسی وەك لە زاهیری ئایەتەکەشدا بە ڕاشکاوی هاتووە.

ئیبن کەسیر لە تەفسیرەکەیدا دەڵێ:
قال السدي في قوله تعالى : ([يا أيها النبي] قل لأزواجك وبناتك ونساء المؤمنين يدنين عليهن من جلابيبهن ذلك أدنى أن يعرفن فلا يؤذين) قال : كان ناس من فساق أهل المدينة يخرجون بالليل حين يختلط الظلام إلى طرق المدينة ، يتعرضون للنساء ، وكانت مساكن أهل المدينة ضيقة ، فإذا كان الليل خرج النساء إلى الطرق يقضين حاجتهن ، فكان أولئك الفساق يبتغون ذلك منهن ، فإذا رأوا امرأة عليها جلباب قالوا : هذه حرة ، كفوا عنها . وإذا رأوا المرأة ليس عليها جلباب ، قالوا : هذه أمة . فوثبوا إليها.

السدی لە تەفسیری ئەو ئایەتەدا دەڵێت: "پیاوگەلێکی فاسق وداوێن پیس لە خەڵکی مەدینە بە تاریکی شەو دەچوونە دەرەوە بۆ کوچە و کۆڵانەکانی مەدینە، ڕێگایان لە ئافرەتان دەگرت، کۆڵانەکانیش تەنگەبەربوون، ئافرەتان دەردەچوون بۆ سەرئاوکردن، شەلاتییەکان داوای سێکسیان لێدەکردن، ئەگەر بیان دیتبا ژنەکە باڵاپۆشی بەسەرە دەیانگووت: ئەوە ئازادە، وازیان لێدەهێنا، ئەگەر بیاندیتبا بێ باڵاپۆشە دەیانگووت: ئەوە کەنیزەیە و هێرشیان بۆی دەبردا"

ئەو کەنیزانە وەنەبێ خۆیان حەزیان بەو گێچەڵە سێکسییە بوو بێت، بەڵکو بەپێی دەقی ئایەتەکە بۆیان نەبوو ئەوانیش باڵاپۆشی بکەن چونکە باڵاپۆشی پۆشاکی چینی ئازاد و سەردەستەکان بوو بۆ کۆیلەکان وەک ئەمان نەبوو خۆیان ڕزگار کەن لە گێچەڵی سێکسی بە پۆشینی عەبا و باڵاپۆشی!

یانی نە بەپێی ئایەتەکە پارێزراو بوون، نە بە فەرمانی گەورەترین دەسەڵاتداری مەدینە کە پێغەمبەر بوو، نەبۆشیان هەبوو خۆیان لە ژێر جلی ژنە ئازادەکان بشارنەوە بۆ دەربازبوون لە گێچەڵی سێکسی!! ئەوەش پێیدەڵێن یەکسانی نێوان بەندەکانی خوا!

لە تەفسیری الطبریش کە دەڵێ: با جلبابەکان بە خۆیان وسنگ وبەرۆکیان دابدەن باشترە تا بناسرێن و ئەزیەت نەدرێن. لە لای کێ ئەزیەت نەدرێن؟! هەموو تەفسیرەکان دەڵێن کەسانێکی شەلاتی گێچەڵیان بە ژنە کۆیلە بە ستەز مانەکان و بێ کەسەکان دەکرد، لەبەر بێ کەسی ونەپاراستنیان لەلایەن دەسەڵاتی دینی مەدینە، و دەسەڵاتی دەقی قورئان و هەتا خاوەنەکانیانیشەوە، کۆمەڵگا بە سووک لێیان دەڕوانین، وەحیش وادیارە هەمان تێڕوانینی سووك سەرنجدانی بۆیان هەبووە! چونکە ئایەتەکە داوا دەکات کە ژنانی ئازادی موسلمانان خۆیان بپۆشن تا وەك ئەو ژنە کۆیلانە ئەزیەت نەدرێن!!!

نازانم قورئان بۆ چارەسەری بنبڕ و سەرتاسەری نەکردوە بۆ ژنە کۆیلەکان و ئازادەکان؟ !

یانی قورئان تەنها خەمی ئابڕوو وشەرەفی ژنە موسلمانە ئازادەکانی بووە، بۆیە لە جیاتی سەرکۆنەی فاسقەکان وگێچەڵبازەکان بکات، وداوا لە موسڵمانان بکات سنورێ بۆ ئەو شەلاتیانە دابنێن، کە دەیانتوانی، دێت و لە فەرمانێکی پڕ لە جیاکاری تەنها دەیەوێ ژنە ئازادەکان ڕزگاریان بێت لەو گێچەڵانە، ژنە کۆیلەکان، کە زۆربەی هەرە زۆریان موسڵمانیش بوون، بێ پارێزبەندی بەجێ دەهێڵێت بۆ گێچەڵی شەلاتیەکانی مەدینە، چونکە ئەو کەنیزانە بۆیان نەبوو جل وەك ژنی ئازاد لەبەرکەن، دەیەها ئەحکامی فیقهی هەیە لەبارەی پۆشاکی

کەنیزەك، قەدەغەکردنیان لە پۆشینی جلوبەرگی ژنانی ئازاد! چەندین ڕیوایەتیش هەیە کە عومەریش بە شولکە دار لەو کەنیزانەی دەدا کە وەك ژنی ئازاد جلیان دەپۆشی!

دەکرا چارەسەرێکیتری هاوسەنگ بۆ ئەو وەزعە بدۆزرایەوە، ئەگەر قورئان بیرۆکەی ئاودەستی بزانیبا، ئەویش داوا لە موسڵمانان کرابایە، هەر کەسەی لە ماڵی خۆی ئاودەستێکی کردبا، لە جیاتی خۆیان و ژن ومنداڵیان بۆ چوونە سەراو بە دەشت وچۆڵ بکەوتبان! خۆ ئاودەست ئەوکاتیش لە ژیارەکانی ڕۆم و فارس و یۆنانیەکان هەبوو، هەتا لە ژیارەکانی میزۆپۆتامیاش هەبوو! ئەگەر ئیسلام فەرمانی بە ئاودەست دروستکردن بدایە، ئەو کاتە سەرەڕای ژنە ئازادەکان، کەنیزەکانیش ڕزگاریان دەبوو لەو گێچەڵی سێکسیە شەوانەییە، کە تەنها بە شەو بۆ دەست بە ئاو گەیاندن دەردەکەوتن، بەڕۆژ نەیاندەتوانی دەستیش بە ئاو بگەیەنن١ ئەو تەفریقەیەشی پێویست نەدەبوو لە نێوان ژنی ئازاد و ژنی کۆیلە!

ئینجا لە ئایەتی دوای ئەو: [بەڕاستی ئەگەر کۆتایی نەهێنن دووڕووان وە کەسانێك لەدڵیاندا نەخۆشی هەیە و پڕوپاگەندەچیەکان کە لەمەدینەن ئێمە تۆ هان دەدەین (بەجەنگ کردن) لەدژیان پاشان ماوەیەکی کەم نەبێت (لەمەدینەدا) دراوسێت نابن (دەردەکرێن)]

دیارە لەلایەك فەرمان بە خۆداپۆشینی ژنانی ماڵباتی خۆیی و ئیمانداران دەکات، ئینجا هەڕەشە لەو کەسانەس دەکات دووڕوو و زیناکار و پڕوپاگەندەچین لەسەر سومعەی خۆی و ژنانی.

هەندێک لەو پڕوپاگەندانە گومانیان لەوەبوو بتوانێ ئەو هەموو ژنە ڕازی بکات، لە ڕووی جەستەییەوە، هەتا پێغەمبەریان تاوانبار دەکرد بەوەی کە لە ڕووی سێکسیەوە لاوازە، وەك چۆن کاتی خۆی جووەکانی سەردەمی مووسا، مووسایان تاوانبار کردووە بە لاوازی سێکسی و گونک بوون!

{يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَكُونُواْ كَٱلَّذِينَ ءَاذَوۡاْ مُوسَىٰ فَبَرَّأَهُ ٱللَّهُ مِمَّا قَالُواْۚ وَكَانَ عِندَ ٱللَّهِ وَجِيهٗا (69)}

ئەی ئەوانەی باوەڕتان هێناوە وەك ئەو کەسانە مەبن کە موسایان ئازاردا (تۆمەتی زەبوونی زایەندەیی و یان گونک بوون آدر یان خستە پاڵی، وەك موفەسیرەکان وادەڵێن.) جا خوا موسای پاك کردەوە لەوەی دەیانووت (موسا) لای خوا ڕێزو پلە وپایەی هەبوو.

ئەوە کۆی ئەو سورەتەیە، وەک دەبینیت بە درێژایی سورەتەکە لەسەر ئەو چەند بابەتەی زەواج و غیرە و گومان خستنە دەوروبەری، تووندکردنی بەریەککەوتنی ژنانی لەگەڵ خەڵکیتری نا مەحرەم دەسوڕێتەوە. سەیر لەوەدایە هەمان سورەت لای موفەسیرێکی وەك عەلی باپیر و کەسانیتر مانایەکیتر وەردەگرن چونکە لە گۆشەیەکی تەواو ئایدیۆلۆژییەوە خوێندنەوەی بۆ دەکات.

وەرزشی ئیمانی:
کاتێ پێغەمبەر زەیدی مێردی پێشوو دەنێرێتە داخوازی زەینەبی تەڵاقدراوی!

١

بێگومان پەیوەندیەکی زۆر تایبەت هەبوو لە نێوان زەید و پێغەمبەر. کردییە کوڕی خۆی، بۆ هەر شەڕێکی دەنارد دەیکردە سەرکردەی سوپاکەی، کچی پووری خۆشی بۆ هێنا! گومانی تێدا نییە زەیدیش زۆر پێغەمبەری خۆش دەویست وەك باوکێك، هەتا کاتێ باوک و مامی بە شوێنیان زانی، هاتن بیبەنەوە تا لە کۆیلایەتی ڕزگاری کەن، ڕازی نەبوو پێغەمبەر جێبهێڵێ! چونکە سەرەڕای ڕۆڵی باوکایەتی پێغەمبەر بۆی، کە ناوی لێنابوو زەیدی کوڕی محمد، ئەو تەقدیسی لایەنی پێغەمبەرایرتیشی دەکرد وەك پەیامهێنەرێکی خوا.

بۆیە زەید قەت لە خەویش بیری لەوە نەدەکردەوە ڕۆژێ پێچەوانەی فەرمانی پێغەمبەر بکات، یان ڕۆژێ گومانی لێبکات، زۆر دەروێشانە لە ژێر ئەمر و نەهی پێغەمبەردا بوو، کە نەك هەر ئازادی کردبوو لە کۆیلایەتی وکردبویە کوڕی خۆی، بەڵکو کردبویە زاوای ماڵباتی خۆشیان، کاتێ بە زەبری هەڕەشەی ئایەت داوای کچی پوری زەینەبی کچی جەحشی کرد، کە کچی أمیمة بنت عبد المطلب بن هاشم ی خوشکی باوکی پێغەمبەر بوو.

ابن عمر لە سەحیحی بوخاریدا دەڵێ تا دابەزینی ادعوهم لابائهم، واتە بەناوی باوکیانەوە بانگیان بکەن، ئێمە دەمانگووت زەیدی کوڕی محمد! دوای ئەو ئایەتە کە سەرەتاکانی سورەتی الاحزابە، ئیتر دەمانگووت زەیدی کوڕی حاریسە!

بێگومان ئەو داماڵینی نازناوە بۆ زەید زۆر قورس بووە، وەك لێستاندنەوەی نازناوی دکتۆرایە لە یەکێك و پێدانی نازناوی دەرچووی سەرەتاییە! نەك هەر زەید پێی تێک چوو، بەڵکو هەندێ لە نووسەرانی ئیسلامی دەڵێن، دوای لێستاندنەوەی لەقەبی زید ابن محمد، زێنەبیش کە زۆر دڵی خۆی دەدایەوە لەبەر ئەو نازناوەی کوڕی محمد، ئەوجارە زیاتر وروژا لێی، یانی دیسانەوە وەك مرۆڤێکی کۆنە کۆیلەی غەریب لێی دەڕوانی![٥٢] جارێکیتر کێشەکانی نێوانیان سەری

[٥٢] مع المفسرين والمستشرقين في زواج النبي صلى الله عليه وسلم بزينب بنت جحش دراسة تحليلية، زاهر عواض الالمعي، ص ٦٢-٦٣، الطبعة الرابعة ١٩٨٣.

هەڵدایەوە، زەید بەرگەی ئەو هەموو سووکایەتیەی زێنەبی نەدەگرت، دەچووە لای کۆنە باوکی محمد گلە وگازاندەی دەکرد لە دەست زێنەبی، ئەویش هەر بە موجامەلە پێیدەگووت: بابی بابم دەست بە ژنەکەتەوە بگرە!

هەرچەندە هەندێ زانایان و بانگخوازانی ئیسلام، هەوڵێکی زۆری لاوازکردنی ڕیوایەتەکانی سەبارەت بەو ڕووداوەی تەلاقی زەید لە زێنەب و هاوسەرگیری کردنی پێغەمبەر لە زێنەب دەدەن، بەڵام من دەمێکە لە فڕوفێڵی ڕیوایەتچییەکانی ئەهلی حەدیس تێگەیشتووم. ئەگەر حەدیسێکیان بە دڵ نەبێ، یان هەر نایگێڕنەوە وەك لە پێشوو باسی هەتا سوتاندنی کتێبی تەواوی پڕ حەدیسم کردووە، لەلایەن ئەهلی حەدیس، چونکە باسی شەڕەکانی سەحابە وشتیتری پایەشکێنی کردووە، یانیش ئەگەر چەند دانەیەکیان بەبێ قەسد هەندێ حەدیسی تۆمارکرد، سەدان تانەی لێ دەدەن ئەگەر بە دڵیان نەبێت.

وەك گووتم لە کۆنەکان زۆربەی زانایان و موفەسیرانی وەك محمد ابن سعد و الطبري و الزمخشري و البغوي و فخرالدين الرازي و دەیانیتر ئەو حەدیسانەی ڕووداوی چوونە ماڵی زەید و سەرسامبوونی بە زێنەبیان تۆمار کردووە، کە جەختدەکەنەوە لەسەر سەرسامبوونی پێغەمبەر بە جوانی زێنەبی و ئەو شاردنەوەشی کە قورئان باسی دەکات وتخفي في نفسك مالله مبديه، دەڵێن ئاماژەیە بە شاردنەوەی پێغەمبەر بۆ حەزی خۆی بوو لە زەینەب، کەچی ئێستا سەلەفییەکی سعودی دەڵێ تەبەڕی کە شێخی مووفەسیران و ئیمام و موحەدیس وعەلامە بوو، دەڵێ ساویلکە بوو، بۆیە حەدیسی وای هێناوەتەوە لە تەفسیر و مێژووەکەی! باشە ئەگەر ئەو حەدیسانە هێندە خراپ ولاواز بوون، بۆچی ئەو هەموو موفەسیرە گەورەیەی مێژووی ئیسلام وا بە بەڵگە دەیهێننەوە؟! لەناو موحەدیسەکان دەڵێن، هەندێ ڕووداو و باس کە زۆر ناودارن، پێویست بە سەنەدی ڕاستیش ناکات بۆ گێڕانەوەی، دیارە ئەو ڕووداوانەی زەید وزەینەبیش هەر لەو جۆرانە بوون، یەکەم لە قورئان بە ڕاشکاوی باسکراوە، ئینجا زۆر مەشهوریش بووە، بۆیە هەوڵەکانی تانەلێدانیان لەلایەن هەندێ موحەدیسانی کۆن و ئیسلامییەکانی نوێش هیچ لە مەشهوری و هەقیقەتی هەواڵەکانی پەیوەست بەو بابەتە کەم ناکەنەوە.

موفەسیری ناودار البغوي ڕایەکی جوانی هەیە لەوبارەیەوە، دەڵێ هەتا بابڵێین پێغەمبەر دڵی بە زەینەب داچووە، ئەوینی ئەوی لە دڵدا شاردۆتەوە، ئەوە هیچ لە پایەی پێغەمبەرایەتی کەم ناکاتەوە، چونکە مەیلی دڵ بە دەست مرۆڤ نییە، ئەویش مرۆڤ بووە!

لەوەدەچێ، کاتێ پێغەمبەر باسی داخوازی زەینەبی کردووە، زەینەب وا تێگەیشتووە کە بۆخۆی داوای دەکات، وەك کچی پورێکی خۆی، چونکە ئافرەتێکی شۆخ و شەنگ و سەرەڕای قورەیشی بوونی، هەر لە تیرەی هاشمییەکانی پێغەمبەر بوو، کچی پووریشی بوو! بەڵام زەینەب تووشی چورتم و چەپۆک دەبێت، کاتێ دەزانێ پێغەمبەر بۆ کۆیلەی ئازادکراوی خۆی زەید، داوای دەکات!

سەرەتا زەینەب و برای زۆر بە توندی ئەو داخوازییەیان ڕەتکردەوە، بەڵام پێغەمبەر نەیدەهێشت شوێن کەوتووەکانی بە ئاسانی ئەمرونەهی ئەو ڕەتکەنەوە، بە تایبەتی لە هۆزەکەی خۆی بەنی هاشمیش بن! بۆیە پاش دابەزینی ئایەتی ٣٦ ی الاحزابی پڕ هەڕەشەی ئەوانەی سەرپێچی فەرمانی خوا و پێغەمبەر دەکەن:
{وَمَا كَانَ لِمُؤۡمِنٖ وَلَا مُؤۡمِنَةٍ إِذَا قَضَى ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥٓ أَمۡرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ ٱلۡخِيَرَةُ مِنۡ أَمۡرِهِمۡۗ وَمَن يَعۡصِ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ فَقَدۡ ضَلَّ ضَلَٰلٗا مُّبِينٗا}

[بۆ هیچ پیاوو ئافرەتێکی باوەڕدار نیە کاتێك خواو پێغەمبەرەکەی بڕیاری هەر کارێکیان دا (بۆیان نیە) کەسەرپشك بن لەکارەکەیاندا وە هەر کەس سەرپێچی خواو پێغەمبەرەکەی بکات ئەوە بەڕاستی گومرا بووە بەگومرا بونێکی ئاشکرا]

هەمووما‌ن دەزانین، کاریگەری سیحری ئایەتەکان لەسەر ئیمانداران، بە تایبەتیش ئیماندارانی سەحابە چەندە گەوەیە! بۆیە هەر زوو زەینەب ملی دا وگووتی باشە شووی پێدەکەم، سەرپێچی خوا و پێغەمبەر ناکەم.

بەڵام لەوەدەچێ زەینەب هەر خەیاڵی لای پێغەمبەر بووبێ، کە هاوسەرگیری لەگەڵ چەندین بێوەژنی لە خوار ئاستی زەینەب کردبوو، لە ڕووی جوانی و گەنجێتی و پایەبەرزی هۆزایەتی، بۆیە قەت نەیدەتوانی بڕوانێتە زەیدی کۆنە کۆیلە، وەك هاوکوف و هاوشانی خۆی، لەوەدەچێت زەید هێندە قۆزیش نەبووبێ. هەمیشە خۆی پێ گەورەتر بووە لە زەید، زەیدیش ئازاری دەخوارد بەو سووك تێڕوانینەی زەینەب، دیارە هانای بۆ پێغەمبەر دەبرد، بۆ کۆتایی هێنان بەو هاوسەرگیرییە، پێغەمبەریش وەك دیارە بەو وەزعەی نێوانی زەید وزەینەبی زانیبوو، بێگومان لەبەر نزیکی لە زەید وەك کوڕێکی خۆی، زوو زوو زەینەبی دەبینی، وەك ڕیوایەتەکان دەڵێن، ئەو پێغەمبەرە سەرقاڵە، بە پێی خۆی دەچووە ماڵی زەید بۆ سۆراخ لێکردنی، ئەگەر ڕۆژێ دیار نەکەوتبا!

هەرچەندە پێغەمبەر زیاتر لە دە خزمەتکاری خۆبەخشی هەبوو وەك ابن القیم لە زاد المعاد وادەڵێت: بەشی خزمەتکارەکانی پێغەمبەر: أنس بن مالك بە پێویستیەکانی هەڵدەستا، وعبد

الله بن مسعود عایدی سەرین و نەعل و سیواکی پێغەمبەر بوو، نەعلی لە پێی پێغەمبەر دەکرد و، کە لە شوێنێ دادەنیشت، نەعلەکانی لەبن باڵی بۆ هەڵدەگرت تا هەڵدەستا! وعقبة بن عامر الجهني عایدی هێسترەکەی بوو، لە سەفەرەکانی، وأسلم بن شريك عایدی حوشترەکانی سەفەر بوو، بیلالی حەبەشی بانگدەری بوو، ایمن و دایکی ام ایمن عایدی مەسینە و خوانی دەستشۆری بوون، معيقب الرومي بەس عایدی گوستیلەی شەریفی بوو، ابو ذر الغفاري وربيعة بن كعب الأسلمي و سعدی کۆیلەی ابوبکر و وبكير (شداد) بن الشداخ الليثي و چەندینیتر خزمەتکاری بوون، بەڵام ئیشێکی دیاریکراویان نەبوو، وەك وەزیری بێ وەزارەت بوون! سەرەڕای ام ایمنیش چوار خزمەتکاری ئافرەتی هەبووا

نازانم بۆ بەو هەموو خزمەتکارەوە دەبێ پێغەمبەر خۆی بەدوای زەید بچێتە ماڵی بۆ پرسیارکردن لێی؟! خۆ دەیتوانی منداڵێکی ١٠ ساڵی وەك انس ابن مالك بنێرێ بە دوای، یان ئەگەر نایەوێ پیاوی زل بنێرێ، با یەکێ لەو ژنە خزمەتکارانەی بنێردبا بە دوایدا؟!

دیارە لەو چوونانە پێغەمبەر و زەینەب یەکتریان زۆر دیوە، بە تایبەتی هێشتا حیجاب فەرز نەکرابوو، پێغەمبەر گوێی بۆ نووزە و گلەییەکانی زەینەبیش گرتووە، کە بە دەستی خۆی نییە، ناتوانێ بگونجێ و بسوڵحێ بۆ زەید، ئینجا دیارە پێغەمبەریش زۆر بیری لەو وەزعە کردۆتەوە، هەستی بە هەڵەی خۆی کردووە، زانیویەتی ئەو پرۆژە فاشیلەی مارەکردنی بە زۆری ئافرەتێك بە هەڕەشەی ئایەت لە کۆنە کۆیلەیەك لە ڕواڵەتیش سەربگرێ، بەڵام لە ناخەوە فەشەل دەهێنێ، چونکە دڵ ناوچەی ئازادکراوی مرۆڤە، جەستەشیت داگیربکرێ دڵ ئاسان نییە داگیربکرێ.

ڕۆژێ دەڕواتە ماڵی زەید وەك ابن سعد لە الطبقاتەکەی باسی دەکات : جارێکیان پێغەمبەری خوا هاتە ماڵی زەید بن حاریثە پرسیاری زەیدی دەکرد، زەید ناوی زەید بن محمد بوو، بۆیە ڕەنگە پێغەمبەری خوا کە ماوەیك ون دەبوو دەیگووت: کوا زەید؟ بۆیە هاتە ماڵەکەی خۆی بەدوایدا دەگەڕا، بەڵام نەیدۆزیەوە، زەینەبی کچی جەحش، ژنەکەی زەید بە دەمییەوە چوو، بە جلی تەنکی خەو، بۆیە پێغەمبەری خوا ڕووی لێ وەرگێڕا. زێنەبیش گووتی: ئەو لێرە نییە ئەی پێغەمبەری خودا، فەرموو وەرە ژوورەوە باوکم و دایکم بن بە ساقە و قوروانت، بەڵام پێغەمبەری خودا ڕەتیکردەوە بچێتە ژوورەوە، زێنەب کاتێ پیغەمبەر هات بە پەلە جل و بەرگی لەبەر کرد و بە پەلە هەستاو ئەو چوست و چالاکییەی پێغەمبەری خودای سەرسام کرد، بۆیە ئەویش لەکاتی ڕۆیشتنی بۆ دەرەوە ورتە ورتەکی لێوە دەهات، کە هیچی ڕوون نەبوو تەنها گوزارشی: سبحان مصرّف القلوب، پاکی بۆ خوای گورەڕی یان هەڵگێڕ و وەرگێڕی دڵان !

کە زەید هاتەماڵەوە، ژنەکەی پێی وت کە پێغەمبەر هات بەدوایدا بۆ ماڵەوە، زەید گووتی پێت نەگووت بێتە ژوورەوە؟ پێیم گووت بەڵام نەهات، زەید گووتی -وەك بڵێی ئاگادارە بە وەزعەکە!- هیچت لێ گوێ لێبوو؟ گوێم لێبوو کاتێ ڕۆیشت هەندێ شتی گووت تێنەگەیشتم، ئەوەی گوێم لێبوو ئەوەبوو: سبحان الله العظیم، سبحان مصرف القلوب [پاکی بۆ خوای مەزن! پاکی بۆ خوای هەڵگێڕ و وەرگێڕی دڵان!] .
ئینجا زەید چووە لای پێغەمبەر گووتی: ئەی پێغەمبەر بیستمەوە کە هاتی بۆ ماڵم، بۆ نەهاتییە ژوورەوە؟ باوکم و دایکم بن وەقوروانت ئەی پێغەمبەری خوا، ڕەنگە سەرسامی زێنەبی ژنم بووبیت، ئەڵێی چی لێی جیابمەوە؟ !

پێغەمبەر پێیگووت: دەست بە ژنەکەتەوە بگرە لە خوا بترسە! زەید لەدوای ئەوە لەبەر هەیبەتی پێغەمبەر، نەیتوانی لە زێنەبی نزیك بیتەوە، دەهاتە لای پێغەمبەر باسی دەکرد، پێغەمبەریش دیسان پێیدەگووت: دەست بە ژنەکەتەوە بگرە لە خوا بترسە! زەید دەیگووت دەمەوێ لێی جیابمەوە [زەید باش لەو کەین وبەینەی گەیشتبوو، بەڵام تێگەیشتنی دەروێشێکی مل کز، کە گومان لە خۆی بکات لە شێخەکەی ناکات!] بەڵام زەید هەر لێی جیابووەوە و توخنی زێنەبی نەکەت لەو ڕۆژەوە، بەڵکو لە ڕیوایەتێکیتر دەڵێت لەپاش ئەو ڕووداوە زێنەب هەیبەتی لە دڵی هێندە گەورەببوو، دڵم بەرای نەدەدا لێشی بڕوانم وەك ژنی خۆم! الله على الرياضة الايمانية!

٢

با باسی الرياضة الايمانية تان بۆ بکەم، کە زاراوەیەکی زۆر دەگمەن و پێکەنین هێنەرە، لە داهێنانی شێخ محمد متولي الشعراوي یە، ئەو تێرمە هێندەیتر خۆشتر دێتە بەرگوێ، بە گێڕانەوەی شێخ الشعراوي، بەو زارزمانە لادێیە صعیدیە خۆشەی، کە ناوێکی زۆر سەرنجڕاکێشەری لە هەڵوێستی ملکزانەی زەید ناوە، ناوی ناوە الرياضة الايمانية! وەرزشی ئیمانی! بەڕاستیش وەرزشێکە بۆ خۆی، ئەخر ئەو عەرەبەی لەسەر شەڕەفی ژنەکەی ئامادە بوو ٤٠ ساڵ شەڕی خوێناوی هۆزێکیتر بکات، وەك شەڕی البسوس کە ٤٠ ساڵی خایاند، لێرەدا هێندە ئەو غیرەتەی لە دەستداوە، خۆی دەزانێت ژنەکەی دڵی لە پێغەمبەرە، دەشزانێ پێغەمبەریش دڵی گۆڕاوە بە قودرەتی خوای مقلب القلوب، کەچی بێ ئەوەی لێشی داوا بکات، خۆی پێشنیاری تەڵاقدانی ژنەکەی دەکات، تا پێغەمبەر بیخاتە ناو بازنەی ژنەکانی!

شەعراوی دەڵێ: بڕوانە لە وەرزشی ئیمانی ڕەسەن! پێغەمبەر ئەگەر زەید دیار نەبا، دەیگووت بۆ زەید دیار نییە، خۆی دەچووە سۆراخی! جارێك چوو، زەینەبی دیت، کاتێ چووە ژوورەوە دیتی زەینەب سەرقاڵی کاروباری ناو ماڵە، و جوان دەرکەوتبوو، جلێکی جوانی لەبەربوو، گووتی: تبارك الله احسن الخالقين [پاکی وبێ گەردی بۆ خوای چاکترین خوڵقێنەر] وەك چۆن کچت جلێکی جوان لەبەرکات و دەڵێت ماشەڵڵا، ئەو جوانییە چییە؟! ئەوە دڵی خۆش ناکات؟

- بەڵێ، بەڵێ [جەماوەر]
- ئینجا دڵدانەوەیەکە بۆ ئەو کارەی یەکەمجار لە دەرهەق زێنەبیدا کردی! بردییە ئەوێ – واتە بە زۆر لە زەیدی مارەکرد - و دەشیزانی بە ناچاری بە دیارییەوە دانیشتووە[واتە بە زۆر بە شوودانی بە زەید]!

کاتێ زەید هات، گووتی: پێغەمبەر هات و لەتووی دەپرسی، بەمنی گووت تبارك الله احسن الخالقين! زەید گووتی کچێ زێنەب دەترسم چووبێتە دڵی پێغەمبەر، من تەڵاقت دەدەم تا پێغەمبەر بتهێنێتەوە!

زێنەب کچی جەحش گووتی وادەزانی ئەگەر تۆ تەڵاقم بدەیت، من دەبمە هاوسەری پێغەمبەری خوا؟! تو خوا ئەگەر ژنێك وای بە یەکێکیتر گووتبایە چی ڕوویدەدا؟ ئەکید خوێنی دەکوڵا، بەڵام تۆ سەیری ئەو وەرزشە ئیمانیەی زەید بکە، سەیری ئەو وەرزشە

ئیمانیەی بکە! زەید بە زێنەبی دەڵێ من چوومە لای پێغەمبەر هەموو ئەو شتانەی دەرهەقم دەکەیت پێیمگووت، دوایی خودا ئایەتی "فلما قضی زید منها وطرا زوجناکها" ی ناردە خوارەوە، زەید گووتی تەواو ئیتر وازی لێدەهێنم، پێغەمبەریش هەر دەیگووت: دەست بە ژنەکەتەوە بگرە!.... دوای ئەوە وەرزشی ئیمانی ببینە، کاتێ پێغەمەری خوا زانی زەید زێنەبی تەڵاق دا، وازی لێ هێنا تا عیدەی تەواو دەبێ! کە عیدەی تەواو بوو، پێغەمبەر ئاماژەی بۆ زەید کرد وەرە، ئەویش هات، پێیگووت برۆ زێنەبی کۆنە ژنتم بۆ داوا بکە! الله ئەو چ چیرۆکێکە؟! ئەوە چ مەزنایەتیەکە؟! پێغەمبەر داوا لە پیاوی تەڵاقدەر دەکات ژنی تەڵاقدراوی بۆ داخوازی بکات؟!

پێغەمبەر متمانەی تەواوی بەوەبوو زەید پاش قضی زید منها وطرا، یانی مەرامی لێی جێبەجێ بوو، کاری پێ نەما هیچیترا هیچیتری نەماوە لە دڵدا! زەید کاتێ دەچێتە لای زێنەبی کۆنە ژنی بۆ داخوازی، بە موژدەوە هاوار دەکات: موژدە بێ زێنەب، برایان ئەو چ عەزەمەتێکە؟ موژدەبێ پێغەمبەری خوا داوات دەکات! زێنەبی کچی جەحش [لە خۆشیان] گووتی بەخودای وەڵام نادەمەوە تا سوجدەی لۆ خوایێ خۆ نەبەم! کە زەید گەڕایەوە لای پێغەمبەر پاش داخوازیەکە، ئەوەی ڕوویدا بۆی گێڕایەوە، پێغەمبەر یەکڕاست بەرەو ژووری زێنەبی چوو، لێی چووە ژوورەوە بەبێ مۆڵەت وەرگرتن! ئەوە چۆن بەبێ ئیزن دەچێتە لای، هێشتا هیچ ڕووی نەداوە لە مارەیی و ئەو شتانە، گووتی بەڵێ ڕوویداوە ئەی خوای قورئان نەیفەرموو: فلما قضی زید منها وطرا زوجناکها [ئەمجا کاتێ زەید پێویستی بە (زەینەب)نەما و تەڵاقیدا ئێمە (زەینەب)مان لێ مارەکردیت] کەوابوو زەواجەکە هاتە دی! الله اکبر، الله اکبر [خەڵکەکە] گوێبگرن بۆ ئەو وەرزشە ئیمانییە! بۆیە کاتێ کچی جەحش، لەناو ژنانی پێغەمبەر دادەنیشت دەیگووت من شانازی بەسەر هەمووتان دەکەم، ئێوە کەس وکارتان بە مێردی داون، من خودا بە مێردی داوم! الله الله الله، ئەوە چ عەزەمەتێکە، کەس ناتوانێ هەناسە بدات!"[٥٣]

بەڕای من وەك لە وەڵامەکەی زەید بۆ زێنەب و پێغەمبەر دەردەکەوێت، زەید هێندە غەشیم و بێ ئاگا نەبوو، لەو کەین وبەینەی نێوان پێغەمبەر و زێنەبی کچی جەحش. چونکە ماقوڵ نییە ژنت بڵێ باوکت هاتەماڵەوە، نەیویست بێتە ژوورەوە، کە ئەو کاتە

[53] https://www.youtube.com/watch?v=Hcju3G5sC4E

پێغەمبەر بە ڕەسمی خەزووری زێنەبی بوو، چونکە هێشتا یاسای تبني و بەمنداڵگرتن هەڵنەوەشابووەوە، ئینجا ژنەکەت بڵێ کە ڕۆیشت گووتی: سبحان مقلب القلوب، تۆ یەکسەر بیرت بۆ ئەوە بچێ باوکت دڵی بۆ ژنەکەت لێداوە! ئەگەر بەڕاستی باوکت بێ، نابێ بیرت بۆ ئەو ئەو ئەگەرە بچێ! ئینجا یەکسەر بە الرياضة الايمانية بە ژنت بڵێی، کچی جەحش چۆنە تەڵاقت دەم تا پێغەمبەر بتهێنێتەوە؟!

ئینجا بچیتە لای پێغەمبەریش بڵێیت: باوکم و دایکم بن وەقوروانت ئەی پێغەمبەری خوا، ڕەنگە سەرسامی زێنەبی ژنم بووبیت، ئەڵێی چی لێی جیابمەوە تا تۆ بۆخۆتی بهێنی؟! ئەو ڕیازە ئیمانیە، وەرزشێکیتری دەروێشانی باوکی شێخ نەهرۆی بیر هێنامەوە، کە لە ڤیدیۆیەك دەڵێ شێخێکی تڕ زل شەقێکی لە دەروێشێکی ملحیز داوە، دەروێشەکە داوای لێبوردنی لە شێخە تڕزلەکە کردووە، پێیگووتووە: قوربان دەترسم دەستت ئێشا بێت بەو شەقەی لە منت دا! ئەوە گەوادی ئیمانییە یان ڕیازەی ئیمانی؟!

ئینجا شتێکیتر مرۆڤ چۆن دەتوانێ دڵی بچێتە ژنی کوڕی پێشووی خۆی، ئەگەر لە خوێنیش کوڕی نەبێ، بە پەروەردە هەر وەك کوڕی خۆیەتی؟! دوایێ ئەوە بابڵێین خواش فەرمانی کرد ئەو ژنە بهێنێتەوە، بۆ زەید دەبێ بنێریتە داخوازی کۆنە ژنی، کە دڵنیام چاوی لە دوای بوو؟! یەکەم زەید وەلی ئەمری ئەو ژنە نییە، پێغەمبەر خۆی خزمی زێنەبی بوو، بەڵکو وەلی ئەمری بوو، ئەی بە شووی نەدا کاتی خۆی؟! بۆ دەبێ لەسەر هەموو خزمانت پازدەی و لەسەر ئەبوبەکر و عومەر و عوسمان و عەلی و ابو عبیدەی کوڕی جەڕاح و دەیان سەحابیتر پازدەیت، داوا لە زەیدی بەدبەخت بکەیت بچێتە داخوازی کۆنە ژنی؟! ناردنی زەید بۆ داخوازی زێنەبی لە سەحیحی موسلمیش دا هاتووە![٥٤]

---

٥٤ من صحيح مسلم كتاب النكاح باب زواج زينب بنت جحش ونزول الحجاب وإثبات وليمة العرس
1428حدثنا محمد بن حاتم بن ميمون حدثنا بهز ح وحدثني محمد بن رافع حدثنا أبو النضر هاشم بن القاسم قالا جميعا حدثنا سليمان بن المغيرة عن ثابت عن أنس وهذا حديث بهز قال لما انقضت عدة زينب قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لزيد فاذكرها علي قال فانطلق زيد حتى أتاها وهي تخمر عجينها قال فلما رأيتها عظمت في صدري حتى ما أستطيع أن أنظر إليها أن رسول الله صلى الله عليه وسلم ذكرها فوليتها ظهري ونكصت على عقبي فقلت يا زينب أرسل رسول الله صلى الله عليه وسلم يذكرك قالت ما أنا بصانعة شيئا حتى أوامر ربي فقامت إلى مسجدها ونزل القرآن وجاء رسول الله صلى الله عليه وسلم فدخل عليها بغير إذن قال فقال ولقد رأيتنا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم أطعمنا الخبز واللحم حين امتد النهار فخرج الناس وبقي رجال يتحدثون في البيت بعد الطعام فخرج رسول الله صلى الله عليه وسلم واتبعته فجعل يتتبع حجر نسائه يسلم عليهن ويقلن يا رسول الله كيف وجدت أهلك قال فما أدري أنا أخبرته أن القوم قد خرجوا أو أخبرني قال فانطلق حتى دخل البيت فذهبت أدخل معه فألقى الستر بيني وبينه ونزل الحجاب قال ووعظ القوم بما وعظوا به زاد ابن رافع في حديثه لا تدخلوا بيوت النبي إلا أن يؤذن لكم إلى طعام غير ناظرين إناه إلى قوله والله لا يستحيي من الحق

من بەبێ ڕیازەی ئیمانیش، لەو بەریتانیایە بێ ژن بووم، ژنێکی زۆر چاك وجوانی برادەرێکم کە تەڵاقیشی دابوو، هەوڵیاندا من بیهێنمەوە، تەنها لەبەرئەوەی سەردانی ماڵەوەیانم دەکرد کە لە هەولێر بووم، ڕەتمکردەوە، گووتم نەوەك خەڵك بڵێ دیارە کاتێ هاتووچۆیانی دەکرد بە خراپ سەیری ژنەکەی هاوڕێی کردووە!

هەر من بەبێ وەرزشی ئیمانیش لە بیرمە لە زانکۆ برادەرانم کە باسی سەرسامی خۆیان بە کچێك دەکرد، ئیتر لەوەو بەو لاوە نەماندەتوانی بیر لەو کچە بکەینەوە! هەتا برادەرێکم هەبوو زۆر فشەفشی دەکرد گوایە فڵانە کچ و فڵانە کچ پێی سەرسامن، باسی یەکێکییانی خەڵکی سلێمانی دەکرد من بە دڵم بوو، هەستم دەکرد ئەویش منی بە دڵ بوو، بەڵام چونکە زۆر باسی دەکرد، من بە تەواوی سەرفی نەزەرم کرد لەو کچە، هەر لەبەر ئەو ناوهێنانانەی ئەو فشەکەرە، دوایی لە کۆتا ساڵ زۆر لەو کوڕە پەست بووم، گووتم یان جارێکیتر باسی ناکەیت، یانیش دەبێ بچیت پێیبڵێی موسارەحەی بکەیت، دەنا من خۆم پێیدەڵێم بۆت! دیار بوو زۆر بێ جورئەت بوو، نەچوو، دەیویست من بچم، منیش کە باسی کردەوە یەکسەر چووم بۆ داخوازی و موسارەحەی ئەو کچەم کرد بۆ برادەرەکەم! کچەکە لە سەرەتا زۆری پێخۆش بوو، وایزانی بۆخۆم داوای دەکەم، ئەخر فەقیرەی ڕیازەی ئیمانی نەدەزانی! دوایی کە بۆ کوڕەکە پێمگووت: وا بە تووڕەیی ڕەتیکردەوە شەرمم کرد قسەکانی بە برادەرەکەم بڵێم، بە منیشی گووت پاش ئەو هەموو ساڵە دێیت بۆ برادەری خۆتم موسارەحەم دەکەی؟! لەو ساتەدا، ئەو ڕیازە ئیمانیە هەستێکی وەك هەستی زەیدی دەدامێ بەران لە هەستی زەید خراپتر نا.

٢٠٢٣/١١/٣

القسم العربي

التعذيب والسجن

يوميات ٢٢ شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال

حوارات مع السيد علي بابير امير الجماعة الاسلامية في كردستان[٥٥]

[٥٥] التعذيب والسجن: يوميات ٢٢ شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال
حوارات مع السيد علي بابير، امير الجماعة الاسلامية في كردستان، الطبعة الثانية، ٢٠٠٧، مطبعة جوارجرا - السليمانية.
ترجمة وتلخيص: محمد الحريري

مدخل

تم تعريب و تلخيص هذا الكتاب: التعذيب والسجن: يوميات ٢٢ شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال، من قبلي بتكليف من صحيفة الشرق الاوسط اللندنية، و قد حاولت كثيرا ان انجز عملي بحيادية و موضوعية، لكني قبل ارسال المقال للصحيفة، لم استطع كبح انزعاجي مما تضمنته الكتاب من المغالطات، لذا كتبت مقالا نقديا مطولا باللغة الكردية في صحيفة ميديا والتي نشرت بحلقتين في ٢٠٠٦/٨/١ و ٢٠٠٦/٨/٨.

وقد ازعج المقال امير الجماعة الاسلامية علي باپير و كثير من رجالات حزبه، وقد علموا بانني مكلف بتلخيص كتابه عن تجربته في سجون الاحتلال، من خلال ممثلهم في لندن، والذي تربطني به علاقة الصداقة والتزاور العائلي. و توقع علي باپير ان يكون المقال العربي على منوال مقالي باللغة الكردية، لذا اتصلوا بالصحيفة، و بالاستاذ محمد الشافعي ليطلبوا منه عدم نشر مقالي عن كتاب علي بابير ، وقد لبت الصحيفة طلبهم ولم يتم نشر المقال، رغم استلام مستحقاته من الشرق الاوسط.

تصور ان هذا الكتاب مع كل هذه المغالطات التي تحتويه والتي ذكرت شطرا منها في المقالي النقدي باللغة الكردية، قد ترجم للعربية و فارسية و تركية و الانجليزية[٥٦]، والتي اعتبرها فضيحة بجلاجل. آثرت ان لا امس المقال العربي للتاريخ، ومن يعرف اللغتين الكردية و العربية يعلم مدى التزامي بالموضوعية في نقل اهم ما تضمنته الكتاب بالعربية، وحتى في مقالي باللغة الكردية لم اتجنى على الكاتب، فقط انتقدت افكاره و تصوراته الدينية و القومية و الوطنية.

---

[٥٦] العربيّة: (أمير وراء القضبان)، دار الحكمة لندن. ترجمة احسان برهان الدين.

الإنجليزيّة(victory THROUGH Adversity) :، دار الحكمة لندن. ترجمة: محمد علي باپير!

الفارسيّة) :پايان شب سيه/ خاطرات ٢٢ ماه زندان أمير جماعت اسلامى كردستان عراق

حين لخصت الكتاب باللغة العربية، لم يكن الكتاب مترجما الى اية اللغة ماعدا الكردية، ورغم استحسان التلخيص من قبل صحيفة الشرق الاوسط، الا ان الامير و حزبه بصفتهم اصحاب الكتاب اعترضوا على نشره، وهذا حقهم، رغم ان حكمهم كان تعسفيا. النسخة العربية من الكتاب موجود الان لمن يريد ان يتأكد من كلامي و موضوعيتي في ترجمته و تلخيصه.

هذا الكتاب والذي يحمل رقم (٥) من سلسلة منشورات صحيفة (كومَل) ٢٠٠٦، يشكل مجموع الحوارات التي أجراها الأستاذ (هاوزين عمر) .... لقناة تلفزيون الجماعة الإسلامية في اربيل من ٢٠٠٥/٦/١٣ إلى ٢٠٠٥/٧/١٠، مع أمير الجماعة الإسلامية الأستاذ علي بابير[٥٧] بعد إطلاق سراحه من سجون قوات الاحتلال الأمريكي.

في مقدمة الكتاب التي كتبته الأستاذ (هاوژين عمر) يقول "حين تأكدت من نبأ إلقاء القبض على السيد علي بابير، مساء يوم ٢٠٠٣/٧/١٠ عندما كانوا في طريقهم للقاء المسئولين الأمريكيين في فندق آشور في مصيف دوكان، اصابني حالة من الحزن الشديد... ليس بسبب إنني كنت المنسق لتلك اللقاء، بل كان همي الأكبر هذه المرة يتلخص في أن هذا الحدث (إلقاء القبض على السيد علي بابير ورفاقه) كان يحمل كثيرا من معاني ومدلولات أخرى، وكثيرا من الظلم وانتهاك تجاه الإنسان وحقوقه، وذكرني بقوانين وأعراف الدولية، وكل واحدة كانت اشد إيلاما من أخرى. لم يكن الحدث يسبب الالم لروحي ونفسي فقط، بل كان يؤلم روح كل من يعتقد بأن الإنسان يجب أن يعامل بإنسانية."

وكان هذا الخطف والاعتقال يشكلان نقطة انطلاق مهمة، للحديث بجدية أكثر في كردستان وعلى غرار بلدان حرة أخرى، عن مشاريع امبريالية أمريكية في العراق وكردستان، ثم في بقية بلدان المنطقة والعالم، وللتحدث عن ماهية هذا (التحالف) الذي يتحدث عنه قادة الكرد باستمرار، ومدى التزام الأمريكان به؟

في هذا الحدث، لم ينتهك كرامة واحترام شخص إسلامي فقط، بل كان انتهاكا لكل فرد كردي وعلى رأسهم السلطة الكردية، لأن ما حدث كان ضمن حدود سلطتها.

---

٥٧ ينطق اسم باپير مثل p الانجليزية، و لعدم وجود هذا الحرف بالعربية، نضطر لاستخدام حرف ب بدلا عنه.

مع هذا اخذ الحدث بعدا محليا فقط إلى يوم إطلاق سراح الإخوة، بل أن عملية إطلاق سراحهم مثلها مثل عملية الاعتقال لم تتعدى صداها المستوى المحلي. وكان ذلك لأسباب منها:

أولا: اعتقد أن أي من قادة الكرد وأصحاب النفوذ، بسبب رؤيتهم السياسية من جانب، وبسبب ذوبان وتماهي سلطاتهم وإداراتهم وأنفسهم، في دائرة مصالح ومشاريع أمريكا من جانب آخر، لم يكونوا مستعدين لإغضاب أمريكا.

للأسف أن مغازلة أصحاب السلطة الكردية، وإعلامهم، وأعضائهم، وكوادرهم، ومؤسساتهم لأمريكا، كانت قوية بحيث أعماهم عن رؤية أمور بحيادية، أو تغطية منصفة لتداعيات هذا الحدث، بل أكثر من ذلك كانوا يشكلون ضغطا إضافيا على الجماعة الإسلامية في كردستان.

ثانيا: بسبب قلة الخبرة والكفاءة، لم تتمكن الجماعة من إيصال هذا الحدث المهم إلى مستويات العالمية، ليشكل ضغطا على السلطات الأمريكية في العراق، ولإرغامها على إطلاق سراح الإخوة.

مع هذا يجب أن لا نتجاهل الجهود الحثيثة لقيادة الجماعة الاسلامية لإخراجها من المحنة التي كانت واقعة فيها، أو ورط فيها، والتي كانت تشمل جميع جوانب الاقتصادية والمالية والسياسية والأمنية والإعلامية. للمثال: لم تستلم الجماعة الإسلامية لمدة سنة كاملة أية ميزانية (من حكومة اقليم كردستان)، بالإضافة إلى اعتقالات وملاحقات مستمرة، بل وصلت إلى اغتيال بعض من أعضائها، وبالنتيجة وبمدد من الله سبحانه وتعالى، وبهمة مسلمي كردستان، استطاعت هذه القيادة أن تحمي الجماعة، دون التخلي عن أي من الأهداف التي أسست من اجلها، واستطاعت أن تكسر الحصار الظالم باشتراكهم في الانتخابات والتي أثبتت فيها الجماعة الإسلامية في كردستان نفسها بجدارة.

ثالثا: كما لا يمكن أن نتغاضى عن حقيقة أن مؤسسات الإعلامية والفضائيات العربية بأنواعها، لم تهتم بهذا الحدث، بنصف اهتمامها باعتقال أو اغتيال شخصية عربية مغمورة، سواء كانت إسلامية أو غير إسلامية. ولا شك أن اهتمام هذه المؤسسات الإعلامية كانت ستؤدي إلى إيصال هذا الحدث إلى العالم، وجميع شخصيات ومؤسسات ذات العلاقة بهذا الحدث، والتي كانت تؤدي إلى تشكيل ضغط نوعي على السلطات الأمريكية في العراق.

رابعا: فيما يخص مثقفي وكتاب الكرد، فإن أغلبيتهم منقسمة بين الأحزاب والأطراف السياسية، وبالتالي فأن آرائهم ماهي إلا رجع الصدى لآراء المسئولين السياسيين، يتحدثون ويفكرون مثلهم. ولم يكن لهم مواقف واضحة وشريفة، ماعدا ثلة قليلة ومحدودة منهم، مع بعض المثقفين المستقلين البارزين، الذين أشاروا إلى هذه البربرية الأمريكية بوضوح في كتاباتهم. مع أن هذه الكتابات لم تتعدى حدود كردستان أيضا.

ويجب أن لا ننسى الدور المشرف لجماهير كردستان (وبعض الدول الأوروبية) عامة وأعضاء الجماعة الإسلامية في كردستان خاصة، إثناء وجود هؤلاء السادة في المعتقل، مثل:

- تظاهرة جماهير السليمانية وماحولها والتي كانت تقدر بخمسين ألف شخص.
- تظاهرة جماهير اربيل والتي كانت تقدر بـ ١٥ – ٢٠ ألفا.
- وتظاهرة أعضاء الجماعة ومهاجري الكرد في لندن.
- حملة تجميع تواقيع لجميع شرائح وطبقات المجتمع الكردي.
- إقامة مؤتمر في السليمانية تحت العنوان: (مؤتمر لنصرة تحرير السيد علي بابير) والذي شاركت فيه عدد كبير من شخصيات حزبية وثقافية واجتماعية وعلماء الدين..

المحور الأول[٥٨]: ظروف ما قبل الاعتقال

يتحدث السيد علي بابير في هذا المحور عن الظروف التي سبقت اعتقاله من قبل القوات الأمريكية. يبدأ بانشقاق الحركة الإسلامية في كردستان، وإعلان الجماعة الإسلامية في كردستان اثر ذلك في ٢٠٠١/٥/٣١، بعد أن استنفد هو وأنصاره جميع الجهود والسبل من اجل إصلاح الحركة من الداخل وتفادي التشرذم. **والاهم في هذا المحور هو التحدث عن بدايات تشكيل جماعة (أنصار الإسلام) التي أعلنت الحرب على الاحتلال الأمريكي.**

"فقد أعلنت قوة سوران الثانية، التابعة للحركة الإسلامية في كردستان، بعد انشقاق الحركة، وانضمام مجموعتين صغيرتين (توحيد وحماس) إليها عن تنظيم (جند الإسلام) بقيادة ملا كريكار، ثم اختاروا أن يسموا بـ (أنصار الإسلام).

وعن أسباب تأسيس أنصار الإسلام يقول:

أن تأسيس (جند الإسلام) ومن ثم تحولها إلى أنصار الإسلام، كانت لأسباب عميقة الجذور، فالفكرة كانت موجودة قبل الإعلان عن هذه الجماعة عقب انتهاء المؤتمر الأخير للحركة الإسلامية في كردستان، فهذه الفكرة كانت تتجسد في قوة سوران الثانية، ومعروف من كانوا يتزعمونهم ولهم التأثير عليهم.

كيف ظهرت فكرة الأنصار الإسلام؟

اعتقد أن ممارسات وتعامل الحزب الديمقراطي الكردستاني مع الإسلاميين في مناطق نفوذه، كانت لها الأثر الأكبر، في دفع بعض الناس إلى التفكير في أسلوب المواجهة بالعنف كرد الفعل.

اعتقد بأنه لحد هذا اليوم، يقبع إعداد كبيرة من الإسلاميين في سجون (البارتي) الحزب الديمقراطي الكردستاني بدون أن يُسأل عنهم، أو يحقق معهم. لقد سمعت أشخاصا كثيرون

[٥٨] تبدأ من ص ٢٣ الى ص ٧٩... التعذيب والسجن: يوميات ٢٢ شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال حوارات مع السيد علي بابير، امير الجماعة الاسلامية في كردستان، الطبعة الثانية، ٢٠٠٧، مطبعة جوارجرا - السليمانية.

قالوا بأنهم "سجنوا لسنة، لسبعة أشهر، لستة أشهر، ولم اعرف لماذا سجنوني، ولم يحقق معي"

لقد تم إيداعهم في السجن، فقط لأن مظهرهم إسلامي، أو فقط لأنهم عرفوا بأنهم يؤدون الصلاة وإسلاميون. لا شك أن هذه الظروف العنيفة ساهمت بشكل كبير في تجسيد هذا الأمر.

ومن أسباب أخرى بتصوري، وجود علاقات معينة لبعض من أفراد قوة سوران الثانية، أو أسفارهم إلى أفغانستان، أو علاقتهم ببعض العرب...

ومن عوامل أخرى التي أدت إلى تجسيد هذه الفكرة وظهورها وجود (بعض كتب وكتيبات المستنسخة. للأسف هناك بعض الكتاب من المسلمين، يعتقدون بإرسال كتب وكتيبات إلى الناس ليطبقوها في بلدانهم وهم يعيشون في لندن واليمن وأفغانستان، بدون أن يعرفوا أي شيء عن ظروف تلك البلدان، وبدون الأخذ بنظر الاعتبار بأن أي فتوى شخصي تحتاج لإصدارها إلى معرفة شيئين كما يقول (ابن القيم الجوزية) في (إعلام الموقعين): أولا: العلم بالحكم الشرعي، ثانياً: العلم بالواقع الذي تتعلق به الحكم الشرعي.

ومن أسباب أخرى، الطبيعة العاطفية والحماسية المسيطرة على بعض شباب اربيل، لأن أكثرهم كانوا من صغار السن، مع أن ذلك لم يكن حصراً على أهالي اربيل، صحيح أن أغلبيتهم كانوا من أهل اربيل، ولكن كان يوجد بينهم أهل السليمانية وشهرزور وكرميان ومناطق أخرى. بل كان هناك أناس من أهل (هورامان) رغم ما يعرف عنهم من اللين.

وقد دخلت الجماعة الإسلامية في كردستان، في صراع فكري حاد مع أفكار جماعة أنصار الإسلام، لإظهار حقيقة مشروعهم التدميري، رغم أن الجماعة متمثلة في شخص السيد علي بابير كانت في حوار مستمر مع قياداتهم لرجوعهم عن هذه الأفكار المتطرفة.

اخطاء الانصار

أولا: أول خطأ وقعوا فيها كان عدم معرفتهم بمجتمعهم، لان من يتصدى للعمل الاسلامي يجب قبل كل شيء وبعد التعرف على القرآن والسنة، أن يعرفوا الواقع بصورة جيدة، ولكنهم للأسف كانوا يجهلون المجتمع الكردي، ويعتقدون بكفر كل من كان ليس معهم، وخاصة الأطراف السياسية.

ثانيا: كانوا غير عالمين بالإسلام وأحكامه، غير ملمين بالواقع، وبالمجتمع الكردي، ولم يعرفوا بأنه مجتمع مسلم، حتى لو كان هناك انحراف فكري وسياسي، أو وجد خطأ ما. كان ينبغي عليهم أن يلتمسوا أعذارا للناس، لا أن يكفروهم. وكما أسلفت لم يكن يعرفون القرآن والسنة بصورة صحيحة، وكان اعتمادهم الأساسي على بعض كتب وكتيبات المستنسخة. على سبيل المثال: خلال حواراتي معهم كنت أقول يقول الله في القران كذا، أو جاء في الحديث كذا، إلا إنهم كانوا لا يستشهدون بالقرآن، بل كانوا يرددون" قال فلان في كتيب فلاني كذا، قال أبو بصير، قال أبو قتادة، أو أبو فلان...الخ."

وقد كتبت ردا على شخص يسمى بأبو بصير الذي اتهمنا بأمور في رسالة له، وسميته (القول البصير في الرد على أبي بصير)

ثالثاً:ومن أخطائهم كان تعاملهم مع الناس لم تكن على أساس من الآداب الإسلامية. لقد فرضوا على بعض الناس، غير المطلعين على الإسلام بصورة علمية دقيقة، **من أهالي هورامان وطويلة وشهرزور، أمور عدة مثل أن يطلقوا لحيتهم، وان يصلوا في الجماعة، وفرضوا على النساء النقاب ليس فقط الحجاب...**

وملاحظة أخرى في موضوع تعاملهم مع الناس هي **نبشهم لقبور الشيوخ النقشبندية، الذي كان خطا آخر أضافوها إلى سلسلة أخطائهم اللاشرعية في تعاملهم مع الناس،** فهم لم يكتفوا بازعاج الاحياء بل تعدوها إلى الاموات...وقد اعتبرنا ذلك سيئة كبيرة، جرحت مشاعرنا ومشاعر الكثير من المسلمين، لان شيوخ بيارة وطويلة خدموا الناس لمدة طويلة من ناحية فكرية واجتماعية، وكانوا لهم خدمات كبيرة وايادي بيضاء لاهالي كردستان ولغيرها أيضا. لذا كان ينبغي أن يحترموا، ويجب أن لا نبرر هذا العمل الشنيع، بدعوى أن صوفيا أو درويشا يقع

في الشرك أو البدعة حين يتعامل مع هذه القبور التي ترقد فيها شيوخه، الأفضل أن انصح الناس حتى لا يقعوا في الشرك أو البدعة، لا أن انتقم من الأموات ضد الأحياء!

كان الناس فرحين جدا بضربهم وفرارهم من مواقعهم، بسبب سوء معاملتهم معهم، بدل أن يبكوا عليهم. وكان هذا الموقف من الناس بعكس موقفهم منا، فحين تركنا هورامان وشهرزور، اصطف الناس في جميع القرى على الطرقات باحترام كبير، وكانوا يبكون لفراقنا، رأينا ذلك بأم أعيننا.

تدهور العلاقة بين الاتحاد والجماعة الإسلامية

دخلت الأنصار في معارك طاحنة مع الاتحاد الوطني الكردستاني، وعند كل هزيمة أو نكسة تصيب الاتحاد، كان الحزب المذكور يتهم الجماعة الإسلامية بدعم الأنصار، بدلا أن يبحثوا في الأسباب الحقيقية.

وقد أدت هذه الأمور إلى توتر العلاقات بين الاتحاد الوطني الكردستاني و الجماعة الإسلامية، بلغت ذروتها باغتيال الشهيد (عبدا لله قصري) في نقطة تفتيش تاسلوجة (٢٠٠٣/٣/٤) ظلما، وقد اغتيل غدرا قبل أن يصل إلى نقطة التفتيش من قبل الاتحاد الوطني الكردستاني، الذي ادعى بأن "ذلك تم بطريق الخطأ، لأنهم ظنوا بأن سيارته تعود إلى جماعة أنصار الإسلام، ولم يكن ذلك متعمداً"

وقد ارتأينا أن نصبر بسبب الظروف السائدة، ثم أرسل لنا (مام جلال)[٥٩] عدة رسائل، وفي آخر رسالة له كتب ليؤكد بشدة " بأن ذلك حدث بالخطأ، ولم يكن متعمدا" وكتبت له في جواب رسالته الأخيرة:" مام جلال، إذا كان الحادث متعمدا أو غير متعمد، فأن هناك إجراءات من وجهة نظر الشرعية في كلا الحالتين، يعني هناك عقوبة لكلا الحالتين، لكننا لم نرى أي إجراء تتخذ بحق هؤلاء الذين ارتكبوا هذا الحادث"

[٥٩] مام جلال الطالباني، كان زعيم و الأمين العام لحزب الاتحاد الوطني الكردستاني، و اصبح رئيسا للعراق بين ٢٠٠٥ – ٢٠١٤، ويعد أول رئيس غير عربي لجمهورية العراق، يعرف بين الشعب الكردي باسم «مام جلال» أي «العم جلال».

المظلمة الثانية هي القصف الصاروخي الأمريكي في ٢٠٠٣/٣/٢١، الذي أدى إلى مقتل ٤٣ وجرح ما لا يقل عن خمسين من أعضاء جماعتنا وأضرار مادية كبيرة، نسأل الله أن يتقبلهم شهداء عنده، "

لقد استغربنا من القصف الأمريكي ضدنا، لأننا لم نعلن أي موقف عدائي ضد أمريكا. صحيح إننا لم نكن نحبذ مجئ القوات الأمريكية إلى العراق، بمعنى آخر مجئ دولة كافرة إلى ارض مسلمة. صحيح كنا نود سقوط النظام البعثي، ولكننا كنا نرفض أن تأتي القوات الأمريكية بنفسها، كنا نتمنى لو كانت أمريكا، أو أي جهة أخرى دعمت المعارضة العراقية، ضد النظام ليسقط النظام بأيدي أبناء الشعب العراقي، حتى لا نستجير من الرمضاء بالنار. وقد صرحت بهذه الآراء حتى في المعتقل الأمريكي. كان بالإمكان إسقاط النظام، دون الحاجة إلى احتلال العراق الذي أصبح مشكلة كبيرة لأمريكا، لا تعرف كيف تتخلص منها.

قد يفسر بعض الناس عدم اتخاذنا للاحتياطات، من قبيل سذاجة قيادة الجماعة الإسلامية، التي لم تأمر بإفراغ المقرات من أفرادها، ولكننا لم نكن نتوقع هذا الهجوم، لأننا لم نعلن أنفسنا كطرف ضد أمريكا.

وما ينبغي قوله في هذا الصدد، انني طلبت شخصيا من مام جلال ومن المكتب السياسي للاتحاد، قبل استفحال هذه الظروف أن نبتعد عن هذه المناطق (التي كانت قريبة من مناطق الأنصار جغرافيا) ، بما إننا مختلفون عن أنصار الإسلام في كل جانب من جوانب، من حيث طريقة تفكيرنا وأسلوب عملنا الإسلامي. صحيح نعتبرهم مسلمين، ولكننا مختلفون معهم في أهداف العمل الإسلامي وفي تعاملنا مع الناس، ومع الأطراف السياسية. لذا طلبنا أن نبتعد عن هذه المناطق، مع أن هذه المناطق كانت لنا قبل أن تظهر أنصار الإسلام إلى الوجود، ولكننا نريد أن نبتعد عنها حتى لا نحترق بنارها و نؤخذ بجريرتها.

وللإنصاف يجب أن يقال بأن مام جلال، ومعه أعضاء من المكتب السياسي للاتحاد اظهروا الموافقة على الطلب، ولكن لم ينل موافقة أغلبية أعضاء الجماعة الإسلامية، وأعضاء المكتب السياسي والقيادة.

كنت اطلب منهم بإصرار ان نترك هذه المناطق بأسرع ما يمكن، ولكنهم رفضوا ذلك لأسباب مثل: **وجود مساكن بعضهم في هذه المناطق، أو وجود مقراتنا هناك، أو استثقلوا الأمر، أو اعتقدوا انه إذا ذهبنا إلى مناطق أخرى، فان قواتنا سوف لا يلتحق بنا وسوف نتضرر**

من جراء ذلك. أو انهم لم يكونوا يتوقعوا ما كنت أتوقعه، وقد وافقوني الرأي بعد مرور فترة، ولكن **غيرّ مام جلال وأصحاب القرار داخل الاتحاد رأيهم هذه المرة.**

وقد اقترح لنا مام جلال مرة منطقة (مركة) لنرحل اليها، قلت: مام جلال هذه المنطقة لا تصلح لنا يجب أن نستخدم قوارب للعبور في تحركاتنا، اتمنى لو تساعدنا للرحيل إلى منطقة (بشدر)، ولكنه لم يوافق على ذلك، ومرة اخرى اقترح لنا مام جلال منطقة (جةمي ريزان) أو (قرداغ)، قلت يا مام جلال انت تعلم بأنهما لا تصلحا لنا، وقلت وكأنكم تريدوننا أن نبقى هنا، هذا شرط تعجيزي.

ثم ماطلوا حتى في موضوع (مرگة) ومناطق اخرى ايضا، يبدوا انهم كانوا يريدوننا أن نبقى في مكاننا، أرى الأمر هكذا، ولكن ليس لدي ما يؤكد بأن هذا الرأي كانت تعكس رأي مام جلال ومن ثم السيد كوسرت رسول، وهما من اكثر قادة الاتحاد تفهما لنا وحرصا علينا، ولكن يبدوا بأن الاخرين لم يكونوا على نفس الرأي.

اخطاء أمريكا

"اعتقد بأن اعلان الحرب من قبل أمريكا ضد النظام واسقاطه بدون موافقة الامم المتحدة، كان خطأ قاتلا يدفع ضريبتها الآن وفي المستقبل، لان ذلك كان مناقضا لما تدعيه من التزامها بالديمقراطية وحقوق الانسان والاتفاقيات الدولية. لأن كما يبدوا أن أمريكا كان قد فكرت في مسالة اسقاط النظام، ولكن لم تفكر بكيفية اعادة بناء الدولة، وقد فككت كل شيء...

لقد استعدى أمريكا عليها قطاع واسع من الناس، ليس كلهم بعثيين بالضرورة، لقد حلت جميع المؤسسات من امثال الاعلام والامن والمخابرات والجيش والمؤسسات المدنية، لتجد كل هؤلاء الناس انفسهم فجأة بدون عمل، ومن الطبيعي أن يفكر هؤلاء بمعاداة من تسبب في قطع ارزاقهم ليس بدافع اسلامي، بل بدافع غريزة الدفاع عن حياتهم.

اخطاء المخابرات كان خطا آخر للولايات المتحدة، كنا نسمع من قبل كيف أن أمريكا تصرف مليارات على مخابراتها، ولكن تعجبت لتصريحات كولن باول التي قال فيها"بان هناك مصانع لتصنيع السلاح الكيمياوي في مناطق خورمال وسركت، وان الانصار يملكون مصانع الاسلحة الكيمياوية"

المحور الثاني[٦٠]: كيفية الاعتقال

قبل الاعتقال تناهى إلى سمعي بعض الاخبار وعلى وجه الخصوص من اخينا الاستاذ ناصح ملا صالح ونقلا عن (....) بأن الأمريكيون لديهم نية اعتقالي، فلأكن حذرا وقد وصلني هذه المعلومة من مصدرين آخرين، ولكن بما انني قد اجتمعت مع الأمريكيين مرتين في السليمانية، واجتمع الاخوة معهم في كركوك واربيل ايضا، وكان من المفترض أن التقي بول بريمر في بغداد لاحقا، لذا لم اكن اتوقع منهم أن يعتقلوني.

وخلال هذه المدة كنت آخذ بعضا من الاحتياطات ولكن لم يكن من المعقول أن اختبأ أو اتوارى عن الأنظار.

في ٢٠٠٣/٧/٩ اتصل بي الأخوة من صحيفة (كومل)، بأن الأمريكيين قد اتصلوا بهم بخصوص موعد الذي وضعه (وليام ايجلتن) للالتقاء بهم في فندق آشور في دوكان، في ساعة الرابعة بتوقيت الصيفي، وكنا ننتظر هذا الموعد منذ مدة.

لذا انطلقنا نحن مع السيد توفيق كريم، وحاج عبد الرحمن، والأستاذ دارا محمد أمين مع ١٠ إلى ١٥ آخرين من السواق والحماية نحو المكان المحدد. وقبل وصولنا إلى هناك بخمسة دقائق وفي الجانب الآخر من (قمجوغة) رأينا وجود سيطرة على الطريق، مع وجود عدد من المدرعات على جوانب الطريق. ولم اتوقع أن نكون نحن الهدف من تواجد هذه قوات، لأننا كنا على موعد معهم...

كنا نستقل ثلاثة سيارات ولم نأخذ اية احتياطات، قررنا أن لا نذهب بكامل اسلحتنا لانهم لا يحبون الاسلحة. عند وصولنا إلى السيطرة مرت السيارة الأولى، وحين وصلت السيارة الثانية التي كنتُ على متنها، اشاروا لنا بالتوقف، قلت للسائق توقف حتى لا نتورط في مشكلة تؤخرنا عن الموعد. طلبوا منا أن نترجل عن السيارة، فترجلنا. "قلت

- : من معكم يتحدث العربية؟!
- تقدم احدهم وقال: تفضل.

---

[٦٠] تبدأ من ص ٧٩ الى ص ٩٥

- قلت: لدينا موعد معكم، هل انتم امريكييون؟
- قال: نعم.
- قلت: موعدنا في فندق آشور يجب أن لا تؤخرونا، دعونا نذهب"
- قال نعم هناك بعض استفسارات وامور اخرى، لستم مقصودون.

ثم طلبوا منا أن نترك اسلحتنا داخل سياراتنا، وهكذا بالتدريج قالوا اجلسوا، قلت :لماذا؟ نحن لدينا موعدا معكم. حينذاك عرفت حقيقة الأمر، ثم ربطوا ايدينا بالقيود، وربطوا اعيننا وادخلوا رؤوسنا في الاكياس، واستدعوا طائرتين مروحيتين، واخذونا إلى مكان كنت اجهله، حتى تبين لي لاحقا بأنه كان مدينة الموصل، بقينا هناك لمدة، ثم اخذونا إلى مطار بغداد.

لم نتعرض للضرب أو اهانات لفظية اثناء اعتقالهم لنا، أنا لم أرى مثل هذه الامور شخصيا، مع انني اعتبر الاعتقال في حد ذاته اهانة.

وبخصوص موعدنا، كنا قد اجتمعنا من قبل بالسفير وليام ايجلتن وبيل ستيوارت، وقالوا اثناء الاجتماع بأنهم سوف ينظمون لنا موعدا مع بعض الضباط تمهيدا لاجتماعنا مع بريمر في بغداد بعد ذلك.

وحين اتصل الأمريكيون بالإخوة في صحيفتنا (كومل) قالوا بأنهم يتصلون من طرف السفير وليام ايجلتن بخصوص اللقاء المزمع معكم.

كان الهدف من اجتماعاتنا معهم هو أن يعرفوننا على حقيقتنا عن طريقنا نحن. وقد أوضحنا فيها ماهية الجماعة الاسلامية، وسياستها وبرنامجها. كما أوضحنا لهم طبيعة نظرتنا إلى أمريكا، بأننا لا ننظر اليهم كأعداء، ولكننا لا نحب مجيئهم واحتلالهم للعراق، لأنهم لم يأتوا إلى هنا لمعاداتنا. نحن سعداء بسقوط النظام، فليذهب إلى الجحيم، لان سقوطه كان لصالحنا، ونعمة كبرى من الله العلي القدير، ولكن ترتكبون خطا لو اعتقدتم باننا سعداء بمجيئكم. عموما لم تأخذوا مشورتنا قبل أن تاتوا، بل لم تاخذوا بكلام الامم المتحدة، واحتلتم بلادنا، وضربتم آراء العالم كله بعرض الحائط، فكيف تستمعون لنا؟!

معنويات الامير ورفاقه اثناء الاعتقال

ما يتعلق بجانب المعنويات، ليس من اللائق أن يتحدث المرء عن نفسه، افضل أن تسالوا احد الأخوة، بخصوص معنوياتنا. حمدا لله كان الأمر عادياً بالنسبة لي، مع انني لم أرى السجن من قبل واكرهه كثيرا، وقد عشت دوما مرفوع الراس ولله الحمد. كان السجن بالنسبة لي تجربة أولى، ولكن كرهي للسجن لا يعني انني كنت خائفا.

لم يتملكني الخوف بداية اعتقالي (والذي ابغضه جدا) ولاحقا حين اضيف التعذيب إلى السجن كنت اقرأ القرآن وادعو الله على الدوام، ولم ابالي يوما بالموت، وحين لا يبالي المرء بالموت تصبح الامور الاخرى أقل اهمية.

على كل حال انزلونا من الطائرة، وجاء احدهم وقال:

- كيف حالك؟
- قلت: لا بأس بخير
- قال: انت فلان؟
- قلت: نعم، فتبسم في وجهي، قلت له: ولكنكم مخطئون وستندمون.
- قال: لم؟
- قلت:ستندمون لانكم مخطئون.

وباعتقادي بقينا هناك من الرابعة بعد الظهر إلى الرابعة فجرا، ثم نقلونا بطائرة اخرى ظننت بأنهم قد يأخذوننا إلى غوانتانامو، ثم هبطت في مكان ما، عرفنا لاحقاً بانه مطار بغداد.

ومن المطار نقلونا إلى مكان آخر، وبمجرد وصولنا إلى هناك تحلق حولنا خمسة إلى ستة محققين، ليحققوا مع كل واحد منا على حدة.

وحول اعتقاله في حدود اقليم كردستان ومسؤولية حكومة اقليم كردستان، يقول السيد علي بابير:"لو كنت اعلم بأن أمريكا تحترم ولو قليلا الادارة الكردية،وتؤمن بسيادتها على ارضها، كان يمكن آنذاك ان احمل الاتحاد الوطني الكردستاني مسؤولية هذا الحادث، بما انه وقع في ارض تحكمه حكومة الاتحاد، ولكن بما أن أمريكا لا تحسب حسابا لاحد، لذا لا يمكنني أن اتهم الا أمريكا نفسها.

اعرف بأن أمريكا لا تهتم إلا لسياستها ومصلحتها، ولا أرى من الإنصاف أن ألوم أشخاصا مغلوبون على أمرهم، ليس بيدهم شيء، وقد سمعت ذلك من المسئولين وقادة السياسيين الكرد (حين كانوا يزورونني مهنئين باطلا ق سراحي.) كانوا يقولون: "لو اعتقلونا، كان سيجري علينا ما جرى لك" ثم تبين كيف وباي طريقة اعتقلوا د. محسن عبد الحميد الذي كان يجلس مجلس رئيس الجمهورية ايام مجلس الحكم، لذا لن الوم احد.

قد يكون هناك بعض اصحاب النفوس الضعيفة، ساعدوا أمريكا على اعتقالي كتصرف شخصي، ولكن خلاصة القول كما صرحت في المؤتمر الوطني: اعتقلني أمريكا، وأطلق سراحي أمريكا، ولم أرى غير الأمريكيين خلال ٢٢ شهرا من الاعتقال والتعذيب، لذا لا أرى غيرها كطرف مسئول.

كان الأمريكييون يقولون بان هذا الطرف السياسي أو ذاك ساعدنا، وكتبوا عنك تقارير، وزودونا بمعلومات ساعدتنا على اعتقالك، واشتركوا في عملية اعتقالك"، كنت أجيبهم بأنني لا اعرف خصما لي غيركم، هذا كلامكم انتم، حتى لو وجد أشخاص من هذا القبيل فهم قاموا بما قاموا به لقاء المال ومصالحهم الشخصية.

وفي جواب على سؤال: ما هو تفسيرك لهذا الاعتقال؟ وكيف كان إحساسك عند وقوعه؟ يقول السيد علي بابير:" أولا كنت أتعجب من دولة عظمى مثل أمريكا التي تدعي رعايتها لحقوق الإنسان وتروج للعولمة ونشر قيمها أن تتصرف بهذه الطريقة اللاحضارية، وتعتقلني بهذا الاسلوب الهمجي...

ثم كنت حقيقة أشفق على الشعب الكردي كثيراً، فاليوم يوجد حسب الظاهر ومنذ سنين برلمان ودولة وإرادة، وأجريت الانتخابات، مع كل هذه المعطيات، كيف يجوز أن تأتي قوة اجنبية تكمن لي وتعتقلني بدون أن تحسب حسابا لأحد؟ كيف يسمحوا أن يحدث لي هذا ككردي عادي بعيدا عن كل القاب السياسية، فقط ككردي اعيش في هذا الوطن؟ هؤلاء الناس بموقفهم هذا اما متواطئون معهم، أو لا يعلمون بذلك، وكما يقول الشاعر:

"فان كنت تدري فتلك مصيبة، وان كنت لا تدري فالمصيبة أعظم" لو كانوا على علم بذلك، كيف سمحوا أن يحدث هذا لرفيق دربهم ، بيننا عهود ومواثيق، وحاربنا البعث معاً، واعطينا شهداء معاً. واذا كانوا على علم بالحدث، فهذا يعني بأن هذا الشعب مع قادته السياسيين يستحقون الشفقة، لانهم (الأمريكيين) لا يضعون لهم أي اعتبار. حين تأتي مجموعة من

جنود أمريكا ليعتقلوا كرديا عاديا على الاقل، ناهيك أن يعتقلوا رمزا سياسيا، خطيبا، كاتبا، اماما، بشمركة بدون أي دليل مقنع، هل يبقى أي اعتبار؟.

كما انني كنت حقيقة اشفق على الجماعة الاسلامية التي تعرضت لكل هذه المظالم وسكتت لاي سبب كان، قد تصور الناس بأنها غير قادرة على الدفاع عن نفسها، ولكن اعتقد باننا كان بامكاننا أن نفعل أضعاف ما فعلته الأنصار وغيرهم، ونفعل أمورا كثيرة لولا اننا راعينا مصلحة شعبنا وبعد النظر. كان بامكاننا أن نفعل اكثر ما فعلته الاخرون ونحن متمرسون في القتال.

كان الاعتقال بالنسبة لي شخصيا ابتلاء كبير جدا، وثقيلا جدا على قلبي، كنت اتمنى أن اموت مئة مرة، وان لا يدخل القيود في يديَّ، لانني لم أرى طوال حياتي (ولله الحمد) المذلة. قيل هل تعرضتم للاهانة اثناء الاعتقال؟ وهل هناك اكبر من هذه الاهانة؟ كانت عملية الاعتقال اكبر اهانة، **ولكن يجب أن أقول بأنهم لم يستعملوا الضرب والصفع وهذه الامور**، لكنها رغم ذلك، كانت اهانة كبيرة وثقيلة على نفسي. وقد تعرضت خلال حياتي لكثير من ابتلاءات ولكني اعتقد بأن هذه كانت من اكبر ابتلاءات على الاطلاق، لقد انزعجت بشكل خاص الامور التي رافقت عملية اعتقالي، وكدت اموت كمدا، لم اكن يوما لأبالي بالموت، وكنت اتمنى لو اطلقوا نيرانهم علينا مئة مرة في ذلك المكان، وتسقط اجسادنا هناك، ولم نتعرض لما تعرضنا اليها من الاهانات.

اتذكر عندما كنت طالبا في السنة الثانية، في كلية الفقه في النجف، طلبوا مني الانضمام إلى (الجيش الشعبي) قلت: كلا، صدقني بأن اصدقائي في الكلية الذين كانوا تابعين إلى تنظيمات الاتحاد والديمقراطي واحزاب اخرى، اعتبروني مجنونا لرفضي الانخراط في (الجيش الشعبي). كانوا يقولون لي: كيف ترفض؟ ستحرم من دراستك. كنت أقول لهم: انا لا اتحمل أن اكون في (الجيش الشعبي) أو (إتحاد الطلبة).

ثم إن الله سبحانه وتعالى يسر لي هذه الوضعية، حتى عندما كنت صغيرا ونشكل فريق الكرة للمحلة كانوا يختاروني كأخ اكبر لهم، وحين كبرت، يسر الله لي الوضع هكذا، أصبحت أوجه اخوة من امثال الاستاذ حسن بابكر، مع انه اكبر مني سنا، وقد يكونون اعلم مني، ولكن على كل حال وفقني الله إلى القيام بهذا الدور، يعني كان وضعي هكذا منذ البداية، أن العب دور الموجه والاخ الاكبر ومن هذا القبيل. لم أرى طول حياتي الأسر والخضوع والقيود وهذه الأمور، لذا كان الأمر صعب جدا عليَّ!

الان حتى بعد اطلاق سراحي حين أرى طريق (قمجوغة) يغمرني كآبة شديدة، واحيانا ادير وجهي حتى لا أرى المكان، ولكن احيانا يذكرنى اخ من الاخوة دون القصد: "هل هذا هو المكان، يا استاذ؟!"

المحور الثالث[٦١]: السجن والمسجونين، معاملة وتعارف

بعد أن نقلونا بالطائرة إلى بغداد، أخذونا إلى سجن بقيت فيه تسعة أيام، كانت هذه الأيام حافلة بالتحقيق والتعذيب، وبعد هذه الأيام عزلوني عن بقية رفاقي، وأخذوني بسيارة إلى سجن (كروبر). وهناك ربطوا حلقة على معصمي وكتبوا عليها رقم (١١٧) واسمي. ومن ثم أودعوني قاعة قبل الفجر، وكنت مرهقا وعطشان، ولم اعرف من يوجد فيها، وقام بعضهم وقالوا: من انت؟ قلت: فلان، ومن انتم؟ (من جوابهم) علمت إنهم وزراء وأعضاء مجلس قيادة الثورة السابقين، منهم وزير الأوقاف في نظام البعث، واثنان أو ثلاثة وزراء آخرين. بقيت هناك إلى مساء اليوم التالي ثم أخذوني إلى زنزانة انفرادية وبقيت فيها إلى أن أطلق سراحي بعد قضاء ٦٥٩ يوما في الاعتقال.

كانت الزنزانات الانفرادية عبارة عن غرف بمساحة (٢،٥ x ٢،٥) وكانوا يخرجوننا مرتين أو ثلاث مرات يوميا لقضاء حاجاتنا، وفي بعض الاحيان مرة واحدة، فكان السجناء يقضون حاجاتهم داخل زنزاناتهم، فكانوا يستعملون قنينات الفارغة للتبول، ويستخدمون الدلو للتبرز. كنت منزعجا جدا بهذا الوضع حتى نقلوني إلى قاطع الخامس الذي كانت تتواجد دورات المياه في زنزاناته مما سهل علينا الامور وكان باستطاعتنا حتى غسل ملابسنا.

أعتقد بأن سجن (كروبر) كان يحتوي على (١٠٠ – ١٥٠) معتقل، وكان يوجد فيه حوالي ١٠٠ زنزانة انفرادية، وتوجد قاعتان تحتوي كل منهما عشرة معتقلين، والمعتقلين كانوا من مسئولي درجة أولى وثانية من النظام السابق، من الإداريين والسياسيين وأعضاء مجلس قيادة الثورة وأعضاء القيادة القطرية، ووزراء وقادة عسكريون ومخابرات مع بعض أقرباء صدام.

في المعتقل كنا نحس ونسمع بعمليات المقاومة، وفي بعض الأحيان كانت تحدث قرب السجن. أتذكر مرة كنا في ساحة السجن للرياضة والترويح. حدث إطلاق النار الكثيف بـ (ار.بي.جي) والرصاص، حتى أن رصاصة أصابت باب زنزانتي...

---

[٦١] تبدأ من ص ٩٥ الى ص ١٣٣.

وفي مرحلة التالية فرضوا علينا أن نلبس خوذة الرأس والدرع وان نبقى في داخل زنزاناتنا إذا حدث هجوم، أو إذا كنا في حالة الإنذار والتأهب، أو إذا كانت هناك معارك تدور في (الفلوجة) أو (ابو غريب) أو أية مناطق قريبة، كانوا يقولون بأنهم يتخذون هذه الإجراءات من اجل سلامتنا، وكان يبدوا أن ذلك جزء من رعايتهم لحقوق الإنسان!

وبالنسبة للنظافة كانوا يسمحون لنا بالغسل مرتين في أسبوع، وكان من المفروض أن نغسل أنفسنا وملابسنا في حدود عشرة دقائق.

في البداية كان وضعي سيئ جداً بخصوص ملابس، بعد أن اخذوا كل ملابسنا. كنت ارتدي بيجامة رقيقة وقميصا وفانيلة ممزقتين بسبب التعذيب والشد والجذب، وبعد طرح الفانيلة لعدم صلاحيتها للارتداء، لم يبقى لي إلا القميص في هذا الجو الصحراوي البارد خاصة في الليل.

ثم قدم لي احد أصحاب السجن دشداشة زائدة عن حاجته، ففرحت بها جداً، لانني تمكنت أن ارتدي شيئا واغسل الآخر، بدل أن البسه مبللا. وكان الذي قدم لي الدشداشة هو سمير عمر النجم، وهو أول من فاوض الملا مصطفى البرزاني، وكان رئيسا لوفد المفاوض في بدايات ١٩٧٠، وقد تأكدت من صحة هذه المعلومة من السيد مسعود البرزاني.

وبالنسبة للأكل، كانوا يعطوننا كيسا بداخله اكل الجاهز والمعلبات بانواعه،ا ومنها اللحم الخنزير ومشروبات الكحولية، فاشتكى المعتقلون من هذه الأكلات، فغيروها إلى وجبة من أكل الطازج المطبوخ، ثم حولوها إلى وجبتين طازجتين ووجبة من الاكياس.

بعد سنة من اعتقالي سمحوا لسبعة أشخاص أن يتحدثوا مع البعض، وجلبوا لنا الكراسي والمناضد، قالوا بإمكانكم أن تتحدثوا مع البعض أثناء خروجكم للرياضة والراحة. وقبل إطلاق سراحي بشهرين سمحوا لثلاثة قواطع أي ٢١ معتقلا بالجلوس معا والتحدث. من هذه الفترة نظمت الصلوات الجماعية، وكنت أؤذن للصلاة منذ دخولي السجن. أذنت مرة بصوت مرتفع، فجاءت إحدى حارسات بسرعة، قالت: ماذا تفعل؟ ماذا حدث لك؟ ولم اقطع آذاني، ثم سألت احد أشخاص: هل حدث شيء مكروه له، ليصيح هكذا؟

يبدوا إنها كانت تسمع الآذان لأول مرة، وبعد سماح لثلاثة قواطع بالجلوس معاً، قررنا أن نصلي صلاة الجمعة ونقيم خطبتها.

الدور الرائد للصليب الاحمر

خلال سبعة أشهر الأولى في السجن لم أتسلم أي رسالة من أهلي، فكنت اتسائل لماذا كلهم تصلهم رسائل من اهاليهم، ولا تصلني رسالة واحدة، لماذا يبقون على رسائلي عندهم.

لم يسمحوا لي بالاتصال بأهلي لمدة سنة، ولم يسمحوا لأهلي بزيارتي، مع انهم كانوا يسمحون لأهالي رؤوس النظام السابق بزيارتهم.

كانت منظمة الصليب الأحمر هي الوسيلة الوحيدة لتبادل الرسائل بيننا وبين أهالينا، لذا لا يسعني إلا أن اشكر هذه المنظمة وعامليها جداً. وكنت اعبر عن شكري لهم كلما التقيتهم في السجن، وقد قمت بزيارتهم بعد إطلاق سراحي لأؤكد على شكري وامتناني لهم، ودعوتهم إلى بيتي أيضا.

كان للصليب الأحمر دورا رائدا، وكانوا يتجشمون عناء كبيرا، وانا على علم بكثرة جدالهم مع الأمريكي. كنا نحس بمجيئهم من خلال تحسين الأمريكيين معاملتهم لنا، وعندما كانوا يحسنون وجبات طعامنا، ويعطوننا قطعة من ملابس، كنت أقول اظن بأن الصليب الاحمر سوف تأتي، حتى عندما كانت الصليب الاحمر تغادرنا، كانت معاملات الأمريكيين تتغير نحو الأفضل، بزيادة الوقت المخصص للرياضة، أو زيادة وقت الحمام، أو بإعطائنا بعض ملابس، وهكذا.

كنت أقول لأفراد العاملين في الصليب الأحمر، إنني كمسلم لا يسعني إلا أن أشكركم، وأرى أن مهامكم وما تؤدونها من الخدمات، ضرورة شرعية، لذا كنت أوصي إخواننا بهم دوماً ليساعدوهم ويقدموا أية تسهيلات ممكنة للعاملين في مكاتبهم، لأنهم يقدمون خدمة إنسانية.

معاملة حراس السجن

فيما يتعلق بمعاملة حراس السجن، كانت معاملاتهم تتغير حسب مزاجهم، بعضهم كانوا ينفذون توجيهات مركزية، التي كانت تأتيهم من الأعلى من، أو من إدارة السجن توصيهم بأن يعاملونا معاملة حسنة، فكانوا يعاملونا بصورة حسنة، ولكن بعضهم كانوا حاقدين كمزاج شخصي.

كان مسئولو النظام السابق يسألون فيما بينهم من هو فلان من الحرس؟ يقال بأنه يهودي لأنهم لا يخفون مشاعرهم، أو فلان ليس له أب ولا أم، أو كانوا يقولون بأن فلان جاءه الأمس خبر طلاقه من زوجته من أمريكا!

رأيت يوما حارسا طيبا مهموما، فسألته ماذا دهاك؟ فأجاب بأن زوجته بعثت اليه بورقة طلاقها منه!

وبعضهم كانوا حاقدين بطبيعتهم، وكمثال على هؤلاء، كان هناك شخص نصراني يرغب في إلحاق اكبر قدر ممكن من الأذى بنا، وفي يوم ما وخلال فترة خروجنا للرياضة كنت أسير مسرعا ونشطا، فسألني هذا الشخص:

- لماذا تسير بسرعة؟
- قلت: هذه رياضة، لم يقل لنا احد بأنه لا ينبغي أن نسير بسرعة.
- قال: عد إلى زنزانتك.
- قلت أعود إلى زنزانتي ولا مشكلة. جلبت كرسيا ووضعته أمام الباب لأقرأ القرآن.
- قال يجب الا تقرأ القرآن هناك.
- قلت: اين اقرأ اذن؟
- قال: يجب أن تسد الباب.
- قلت: حاضر
- ثم قال إذا سمعت صوتك سأسد النافذة ايضا! ويجب أن لا تقرأ القرآن بصوت عالي.

كان هذا تصرف شخصي ولم يكن تصرفاً موجهاً بتوجيه مركزي من إدارة السجن.

كان معظم الحراس من الرجال وقلة من النساء. وكانت النساء عموما أكثر رحمة من الرجال، وكانت بعض من النساء لا تملك ذرة من الحياء والأخلاق من خلال تعاملهم مع بعضهم بعضا ومع الحراس والمعتقلين.

لم يكن يوجد في هذا السجن، كردي غيري، سمعت بعد مدة بأن (عمر بازياني) –احد قيادات أنصار الإسلام- موجود هناك، ثم اختفى بعد مدة، وحين ظهر مرة أخرى سألته إلى اين اخذوك؟ قال: إلى السليمانية، وهل تعرضت للتعذيب؟ قال: كلا، ولكنهم عذبوني قبل ذلك، وقد اخبر بعض من اصحابه السجناء بأنه قد اعترف بكل شيء مما فعله!

وعن كيفية سماعه بأخبار المظاهرات التي نظمت في اربيل وسليمانية من اجل اطلاق سراحه، يقول السيد علي بابير:" مضى شهر وانا في الزنزانة الانفرادية، حين اروني شخص وقالوا هو (علي حسن مجيد)، ويبدو بأنه كان يعرفني كما كنت اعرفه. في يوم ما مر علي حسن مجيد أمام زنزانتي فقال:

- يا شيخ.
- قلت: نعم.
- قال: ابشر، قامت مظاهرة كبرى لإطلاق سراحك.
- قلت: اين؟
- قال لا اعرف أن كانت في اربيل أو في السليمانية، ولكن المظاهرة كانت كبيرة شاركت فيها بضعة الاف اشخاص.
- قلت اين رأيتها؟
- قال في الصحف وفي ثلاثة أو اربعة فضائية.

فرحت بذلك جداً، وكان هو أول من بشرني بالنبأ. بعد مدة جاء احد أقرباء علي حسن مجيد وكان اسمه (برزان) ليس شقيق صدام، بل كان احد أبناء عمومته، وقال بأنه رأى هذه المظاهرات أيضا.

قالوا بأن المتظاهرون كانوا يرفعون لافتات وتحدثوا بالعربية (لقنوات الإعلام) وقالوا بأن هذه المظاهرة خرجت ضد اعتقال فلان بغير وجه الحق، دعته أمريكا إلى موعد ثم اعتقلته، لقد فرحت بذلك جدا وقلت الحمد لله تركت من ورائي رجال حقيقيون، لايخلو الدنيا منهم.

التعذيب والحرب النفسية

كانت لحيتي مادة لتعليقاتهم وتندرهم، يقولون ما فائدة اللحية، وأثناء تعذيبي عندما كنت أقع على الأرض، كانوا يوقفوني على رجلي بجري من لحيتي. لم يطلبوا مني حلقها، ولكنهم كانوا يستخدمونها للتعذيب.

كان هناك حرب نفسية والتي لا شك أنها كانت تزعجني جدا، كانوا يقولون:

- لماذا لا تقول كل شيء؟ يجب أن تبوح لنا بكل الاسرار والحقائق المتعلقة بالجماعة الاسلامية وعلاقاتها مع الاخرين. انت تعذب نفسك من اجل شيء لم تبقى في الوجود.
- قلت: ستبقى الجماعة الاسلامية.
- قالوا: كيف تعرف؟
- قلت لأن الجماعة الإسلامية صاحبها هو الله، وأي شيء يجمعه الله لا يمكنكم تفريقها.

وأحيانا كانوا يهددوني بأخذي إلى غوانتانامو، أو يهددوني بجلب عائلتي إلى السجن، ووضع كل واحد منا في زنزانة، أو كانوا يقولون هناك أساليب أخرى للتعذيب لم تستخدم ضدك بعد، وسنستخدمه الآن.

استمرت التحقيقات من ٦ – ٧ أشهر، واستمرت معها الحرب النفسية. أوقفوني مرة في الشمس أربعة ساعات، مع أنني كنت مريضاً وأحس بالعطش الشديد، ومرهق جدا، ولو كنت أقع، أقع على أسلاك الشائكة.

مع ذلك كنت كثيرا ما ادخل في حوارات مع الحراس وبوجه خاص مع المحققين، وكانت تترك أثرا كبيراً عليهم، وتدور حول هذه العناوين: العلمانية، النظام السياسي في الإسلام، هدف الجماعة الإسلامية في تأسيس دولة إسلامية في العراق، الموقف من الغرب، أمريكا، الفلسفة، والنظريات الموجودة في الغرب.

وكان الحراس في عمومهم سطحيون، لديهم أسئلة يريدون طرحها، وكان منهم من يتأثر جداً ويسأل اسئلة كهذا:" ماذا يقول من يريد ان يدخل الاسلام؟ ما هي العلاقة بين الرجل والمرأة؟

كيف هي الاسرة في الاسلام؟" وكان بعضهم لا يجرؤون على طرح الأسئلة، لان حسب علمي طرد شخص من عمله بسبب إسلامه!

وكان عدد كبير من المعتقلين يتحدثون الانجليزية، خاصة اثنين منهم، الأول دكتور سطام الكعود الذي لم يكن بعثيا، بل كان رجل أعمال، وصديق قريب جداً مني ورجل محترم، والثاني (أصيل طبرة) كان معاونا سابقاً لعدي، وقد استفاد مني جداً. وكان هذين الشخصين من اقرب أصدقائي، وهناك آخرون الذين باتوا يعتبرون أنفسهم من أصدقائي المقربين وكانوا يحترمونني جداً.

وبالنسبة للأكل كان حال المعتقلين لا يسر أحدا، كانوا دائمي شكوى، ومحقين في ذلك لأنهم كانوا مرضى. كنت أقول لهم طالما اضطهدتمونا في هذه الجبال والوديان، لذا تعودنا على كل شيء ونقبل بكل شيء (من الطعام)، أما انتم فكنتم تتقلبون في العيش الرغيد، لذا لا تقتنعون بشيء. وكانوا يضحكون ويقولون والله يا شيخ نحن مرضى، وكانوا فعلا مرضى بأمراض مثل: الضغط والسكر والفقرات...الخ.

وبالنسبة للسجائر كان كل معتقل يستلم ستة سجائر في يوم، وكان الذين لا يدخنون يتبرعون بحصتهم للمدخنين، وكنت لا استلم حصتي أول الأمر، معتبرا ذلك حراماً. قال لي وزير الأوقاف: " أرجوك يا شيخ استلم حصتك، وأنا أتحمل إثمك، الوضع هنا مختلف، هؤلاء يموتون على سيجارة واحدة، نحن في السجن، والأمر مسموح نوعاً ما في جانبه الشرعي" وبما أنني كنت بين مفسدتين، الأولى أن يغضبوا مني وهم أصحابي في السجن. والمفسدة الثانية أن أعطيهم هذه الأضرار والدخان. فتأملت قليلاً فقلت في نفسي: الأفضل أن أعطيهم السجائر. كنت ترى وزراء ومسئولون سابقون كبار يشكرونك ملئ الدنيا من اجل سيجارتين.

وقيل يوما بأن هذا هو بختيار أمين وزير حقوق الإنسان، وقد زار سجن (كروبر) والتقى بعضا من مسئولي البعث وقيل بأنه جاء ليزور دكتورة رحاب، واثنين آخرين، ولكن يبدوا بأنه لم يتجرأ على زيارتي! ربما حتى لا يتهم بالتحيز للأكراد! لأني كنت الكردي الوحيد هناك فإذا به لا يجرأ حتى على إلقاء التحية علي! عموماً كنت غير مهتم بزيارته أو عدمها، لأنني كنت مستغنيا عن الدنيا وأهلها في ظل رحمة الله.

المحور الرابع[٦٢]: التهم والتحقيق

بدأت التحقيقات معنا منذ أول ليلة لوصولنا إلى بغداد في ٢٠٠٣/٧/١١.

يمكنني تحديد مراحل التحقيق بثلاثة:

المرحلة الأولى: في تسعة أيام الأولى كان التحقيق مصاحبا للتعذيب، المرحلة الثانية: بعد أن أخذوني إلى الزنزانة الفردية، لم يسألوا عني لمدة عشرة أيام، وبعد مضي ٤٠ يوما على اعتقالي شكلوا لي محكمة، وحاكموني بموجبها. قيل لي:"حتى نحكم لتحديد صفتك كأسير حرب، أو معتقل مدني؟" وكانوا عدة قضاة، وطلبوا مني أن احلف لأقول الصدق، قلت حتى لو لم احلف فإني أقول الصدق.

وبعد ساعة أو ساعة ونصف من المحاكمة قالوا: لقد قررنا اعتبارك سجينا مدنيا (CI)، انت لست أسير الحرب؟ قلت: أي أسير حرب؟ اعتقلتموني وأنا مدعوا من قبلكم، ولم أكن في جبهة القتال ضدكم، وانتهت المرحلة الثانية.

المرحلة الثالثة: بعد مضي ستة أشهر على اعتقالي، أصبحت التحقيقات تجرى بشكل متقطع، بعكس الفترة التي سبقته والتي كانت التحقيقات فيها مركزة جدا. ثم قالوا:**"نود أن نعلمك بأنك برئ بنظرنا، وما قيل بشأنك كلها كذب، نطلب منك العفو، ونستميحك عذرا إذا أبقينا عليك لان مصلحتنا تتطلب ذلك، وهذا تعليمات جاءتنا من الأعلى."**

في البداية كانوا يحققون معي بالليل والنهار، وكانت مدة كل تحقيق تتراوح بين ساعة إلى خمسة ساعات أحيانا...وتشترك أربعة محققين في التحقيق، وأحيانا ثلاثة، وفي أقل حالات اثنين ما عدا المترجم.

[٦٢] تبدأ من ص ١٣٣ الى ص ١٦٧.

وقد وجهت لي في البداية أربعة تهم، وهي:

أولاً: إن الجماعة الإسلامية كانت بصدد ضرب قوات أمريكا وحلفائها.

ثانياً: كنا نساعد جماعة (أنصار الإسلام).

ثالثا: كان لدينا علاقات مع النظام السابق.

رابعاً: لدينا علاقة مع إيران.

بالنسبة للتهمة الأولى:

- قلت: هل لديكم أي دليل بأننا كنا ننوي ضرب القوات الأمريكية وحلفائها؟
- قالوا:"انت من يجب أن يعترف.
- قلت اتحداكم لو تبرزون دليلا واحداً ضدي، أي شيء مكتوب، لا تملكون شيء، ولم تطلعوا على قلبي، حتى تعلموا ماذا كان فيه، ثم لا يوجد قصاص قبل جناية في الشرع والقانون.

بالنسبة لمساعدة جماعة (أنصار الإسلام)، قلت: اذهبوا واسألوا الناس في كردستان عن هذا الأمر، اسألوا الاتحاد الوطني الكردستاني، اسألوا الأطراف السياسية الأخرى. كانت مواقفنا واضحة تجاه جماعة (أنصار الإسلام)، حتى إننا اعتبرنا وجودهم غير الشرعي... ثم إننا أصدرنا بيانات عديدة بخصوصهم، وكان لدينا اتفاقيات مع الاتحاد الوطني الكردستاني، إذا كنا نساعدهم فلماذا كان الاتحاد يساعدنا بمبلغ مليوني دينار (الطبعة السويسرية القديمة) ولماذا كانوا يقدموا لنا تسهيلات، هذه تهمة لا اساس لها، اسألوا كل الناس، كل ما في الأمر إننا ندفع ضريبة تجاورنا مع مناطق وجود الأنصار.

وفيما يتعلق بتهمة علاقاتنا مع النظام السابق، قلت: يوجد هنا معظم قيادات النظام السابق، اسألوهم؟ اسالوا صدام ومعاونوه الذين كانوا يحكمون إلى آخر يوم في حكمهم، هل كنت على علاقة بهم؟ اسألوهم وأنا متأكد من إنكم سألتموهم – أكد لي ذلك علي حسن مجيد، وعبد

حمود، وأشخاص آخرون، قالوا بأنهم سألونا عنك، فأجبنا بما نعرفه، وقلنا بأنه لم يكن له أي علاقة بنا، بل كانوا من اعدى أعدائنا"[٦٣]

وحول علاقتنا مع ايران، قلت: نعم نحن لدينا علاقات مع إيران، علاقات دبلوماسية وطبيعية مثل بقية أطراف المعارضة العراقية، لكن علاقات الأطراف الأخرى، مثل الاتحاد الوطني الكردستاني و الحزب الديمقراطي الكردستاني كانت اقوى وامتن من علاقاتنا.

وما اثار استيائي وغضبي إنهم كانوا يرددون هذه التهم في كل تحقيق جديد، وذلك لان المحققين كانوا يتغيرون بين فترة وأخرى، وأظن أن حوالي ٣٠ إلى ٤٠ محققا حققوا معي.

كما ذكرت فقد غضبت يوما من محقق وقلت:

- لن أجيب على هذه الاسئلة.
- قالوا: لماذا؟
- قلت:اذهبوا واقرؤوا أجوبتي للمحققين السابقين!
- قال احدهم:يجب أن تجيب.
- ليس عندي شيء أضيفها على أجوبتي السابقة.

كنت أظن بأن المحققين الأمريكيين اذكياء، وتحقيقاتهم تتسم بعمق وبوفرة من المعلومات، فإذا بهم ساذجين جداً.

وكان احيانا يسألني محقق عن شيء معين، كنت أقول له: هذه القضية أوصلناها إلى نهايتها مع الذين من قبلك، فلماذا تسألني من الألف؟ اذهب وأقرئها. كانوا يفتقرون إلى التنسيق فيما بينهم، بدليل أن بعضهم كانوا يقولون: هذه أول مرة نسمع عن هذه المعلومة أو ذاك.

كانوا كثيرا ما يسألونني عن قيادات الجماعة الإسلامية من أمثال: الشيخ محمد البرزنجي، والإخوة في المكتب السياسي، عن الأستاذ ناظم عبد الله في بدايات اعتقالي، بسبب تصريحه لقناة الجزيرة، قيل لي:

- هل هو نائبك؟

[٦٣] ليس بهذا الاطلاق، هناك وثائق تشير الى وجود علاقات بين الجماعة الاسلامية و نظام البعث، بل اعترف قيادي من الجماعة بانه كان حلقة وصل بين علي بابير و النظام. تطرقت الى ذلك في القسم الكردي من هذا الكتاب.

- كلا، ليس لي نائب.

وكانوا كثيرا ما يسألونني عن **الاخ دلشاد كلاري**[٦٤]، وكنت أقول لهم: الاخ دلشاد كلاري عضو بالمكتب السياسي للجماعة الإسلامية. **وهو واحد مثل بقية الإخوة، أخ قريب جدا مني،** وإذا فعل شيئاً فقد فعله بأمري، وأنا المسئول عنه، وإذا لديكم أي شيء بهذا الخصوص، فسلوني عن ذلك.

وقلت إلى يوم الذي كنت موجودا بينهم، **لم يتصرف الأخ دلشاد بدون أمري وعلمي**، واعتقد بأنه لن يتصرف بما يتناقض مع نهج الجماعة الاسلامية وأنا موجود هنا. وما وصلكم من الأخبار مجرد أباطيل كتبه أناس حاقدون ومغرضون. **الحاج دلشاد كلاري رجل شجاع وذكي وقريب مني، والسبب الحقيقي لبغض البعض له هو إخلاصه للجماعة الإسلامية، وشجاعته عند المواجهة...** وكانوا يتهمون الاخ دلشاد كلاري بمساندة جماعة (أنصار الإسلام)، وبأن لديهم معلومات، تؤكد بأنه كان ينوي مهاجمة القوات الأمريكية...اعتقد بانهم اقتنعوا اخيرا بأجوبتي ودفاعي عن الأخ دلشاد، لذا لم يسألونني عنه بعد ذلك.

وحين اعتقلوا الشيخ علي عبد العزيز أمين عام الحركة الإسلامية في كردستان، اخبرني المحققون بالخبر مباشرة، تفاجئت بالخبر وساءني ذلك كثيراً، قالوا:

- كأنك كرهت ذلك؟
- نعم، كرهت هذا الأمر كثيراً.
- لماذا؟ الم تكونوا على خلاف بينكم؟
- خلافنا على كيفية العمل الإسلامي، لا يدفعني إلى أن افرح باعتقاله، فأنا لا افرح بوقوع أي مسلم تحت يد الكفار، الرجل على الأقل كان أميرنا ردحا من الزمن، ثم هو كبير في العمر ولا يتحمل لو تلقى مثل معاملتي.

وحول إشاعات التي كانت تقول، بأن الشيخ علي عبد العزيز اعتقل بسبب معلومات التي أدلى بها السيد علي بابير، يقول:هذا لا أصل ولا أساس لها، فهذا أمر ليس من الشهامة والرجولة في شيء، كيف أورط ملا علي عبد العزيز، في وقت الذي كنت ارفض التحدث عن أسرار أشخاص آخرين من الأطراف السياسية الأخرى.

---

[٦٤] **دلشاد كلاري او گرمياني، احدى قيادات سلفية متطرفة و** عضو بالمكتب السياسي للجماعة الإسلامية آنذاك. رغم نزعته السلفية المتطرفة، فهو قريب جدا من امير الجماعة علي باپير ، الاشعري و الصوفي المنزع، كما يعترف بنفسه بذلك، وهذا القرب و هذه العلاقة غريبة جدا للمراقبين!

كنت أحس عند استجوابهم لي، بأن هناك أشخاص من كردستان يساعدونهم، وكانوا يذكرون بعض الأسماء، لكني كنت أقول لهم: حتى لو تذكروا أسماء أشخاص في أطراف سياسية معينة، أو تذكروا أسماء الأطراف السياسية، فأني لا اتهم غيركم، انتم من اعتقلتموني، ولم أرى غيركم، ولا أرى خصما لي غيركم، مع اني كنت أحس بأن ما يقولونه ليست معلوماتهم، بل تم تزويدهم بها من قبل اناس آخرين.

دخلت مرة مع محققين بريطانيين في تجاذب فكري طويل حول: القاعدة، والإرهاب، والأصولية، والديمقراطية، والشورى. في نهاية النقاش، قال احد المحققين:

- :" لقد تغير موقفي كثيراً تجاه إسلاميين، يبدوا بأن لديهم اطلاع جيد على أوروبا وأفكار أخرى، كنت اعتقد بأنكم تقرؤون القرآن فقط!
- اننا نقرأ غير القرآن أيضا، **لأن القرآن فيه الحق المطلق**، ولكن يجب أن نعرف الباطل أيضا، اننا لا نعرف حقنا فقط، بل نعلم باطلكم أيضا.

وكانت أجوبتي هكذا تتسم بوضوح وصراحة. وسألني مرة:

- **ماذا تود تحقيقه في كردستان العراق؟**
- **أنا انوي تأسيس كيان إسلامي، كما أمر الله سبحانه وتعالى بتطبيق الشريعة الإسلامية في بلاد المسلمين، هذا هو هدفنا وبرنامجنا، كنت لا اخفي عنهم.**
- أنت مصر على تأسيس حكومة إسلامية في كردستان؟
- نعم.
- ولكن هذا قد يؤدي إلى ابقائك في السجن بسبب اعتقاداتك!!
- والله لا يهمني لو أبقيتم علي، أو أطلقتم سراحي، فقد كتبت هذه الأمور وقلتها شفهياً، ولست نادما عليها.
- **كيف تريد أن تؤسس دولة إسلامية؟**
- **لقد أسس الرسول الدولة الإسلامية دون أن يراق قطرة دم واحدة.** دعا الناس وهداهم وافهمهم رسالته، ثم بايعه الناس...أنا اعتقد بأن مسؤولية إعلان الدولة الإسلامية تقع على عاتق المجتمع الإسلامي بعد اجتياز مراحل الدعوة والتربية والتوعية.

الغريب في الأمر انهم كانوا يتحسسون جدا من كلمة (الاحتلال)، فقلت لهم:

- الستم تقولون بأنفسكم بأنكم محتلون، الم تسموا نفسكم في الأمم المتحدة بالمحتلين، الم تطلبوا منهم أن يعاملوكم معاملة (الدولة المحتلة)؟

- نعم.
- إذا انا اسميكم بما سميتم به أنفسكم.
- ماذا تفضل أن نفعل؟ كيف ترى مستقبلنا؟
- مع عقليتكم هذه التي تتحكم بكم، لا أرى مستقبلكم إلا اسودا.
- لماذا؟
- انتم لم تنتهوا من مشكلة أفغانستان بعد، فأضفتم (مشكلة العراق) هنا عليها، اشعر بأنكم تفكرون بعقلية عسكرية على الأغلب، أحس بأن الانكليز أعقل منكم، يفكرون بعقلية سياسية، بخلافكم انتم الذين تفكرون بعضلاتكم. ثم انكم تثقلون كاهلكم بالأعباء الإضافية...من يفكر أن يصبح سلطان العالم يجب أن يحمل عبء جميع العالم، وان يدفع مصاريف العالم كله، وهذا بلا شك يكسر الظهر. قال احدهم:
- أنت صادق والله، لقد انكسر ظهرنا تحت هذا العبء، أنت محق جداً، انكسر ظهرنا تحت هذا العبء!!

مستر بابير...مستر ون سيڤنتين (١١٧)!

كان المسئولون في السجن ينادونني بمستر بابير، أو مستر (ون سيفنتين) ١١٧! كان المحققون الأمريكيون يستخدمون العنف والقسوة أثناء التحقيق، بخلاف البريطانيين الذين كانوا يعاملوننا برفق اكثر... كان بعضهم يبدأ بالعنف، ثم يتغير إلى الرفق في مراحل تالية من التحقيق، وبعضهم كان من البداية إلى النهاية يلزمون جانب الرفق. وعرف احدهم نفسه إلي باسم (أبو عمر) كان أمريكيا ويتحدث العربية بصورة جيدة، قال لي: أقول لك بصراحة، نحن مجموعتان، أنا اعرف انك برئ، وما يقال عنك كلها أكاذيب... وفي احد أيام وفي عز التعذيب الذي كان يمارس علي، جاء أبو عمر وقال:"أوقفوا هذا التعذيب، الم أقل لكم إلا تفعلوا ذلك" ثم حدثت مشادة كلامية عنيفة بينه وبين بقية المحققين، فجاءني وقال:"إنهم لا يسمعون كلامي، أنا اعرف بأن كل ما قيل عنك ليس إلا مجرد كذب وهراء.، وسيصلون إلى هذه النتيجة لاحقاً." كنت أراه هكذا، ولا اعرف ما إذا كان دفاعه عني كان مجرد أسلوب من أساليب المخابرات، أو كان تعاطفا حقيقياً؟!

المحور الخامس[٦٥]:التعذيب

بدأ التعذيب معي بشكل تدريجي، بعد وصولنا إلى بغداد وفصلي عن بقية الإخوة – الذين اعتقلوا معه – وللحقيقة أقول بأن الأمريكيون لم يستخدموا كل أساليب التعذيب معي. اعتقد بأنه كان بمقدورهم أن يعذبوني أكثر، كما سمعت عن تعذيب الآخرين وأساليبه.

كانت طريقة تعذيبهم لي تتدرج في ثلاثة أنواع:

أولاً: منعي من النوم، ثانياً: إرهاقي، كانوا يوقفوني لساعات طويلة كل يوم، واحياناً على ركبتي مع وجود قنينة فارغة على رأسي، فكنت اتعب واشعر بالعطش الشديد، ويمنعون عني الماء، وحتى لو سقوني كانوا يسقونني الماء الحار في شهر تموز الحار. كانوا يسلطون علي أضواء اثنين أو ثلاثة بلاجكتورات القوية والحارة كالمدفئة، فكان العرق يتصبب من جسمي. ومرة استمروا في تعذيبي بهذا الأسلوب من صلاة المغرب إلى صلاة الفجر.

كانوا يضربونني بالحديد على ركبتي ومرفقي، وكلما انتهوا من أسلوب للتعذيب انتقلوا إلى أسلوب آخر. فكنت ادعوا الله سبحانه وتعالى بأن يقبض روحي أو يغيبني عن الوعي، فخلال التعذيب كنت ادعوا باستمرار واقرأ القرآن. في إحدى جلسات التعذيب قرأت ستة أجزاء من القرآن.

كانوا يضعون كيسين على راسي أحداهما مصنوعة من نايلون ، فكنت أتنفس بصعوبة من خلالهما، وكلما وقعت على الأرض كانوا ينهضونني بجر لحيتي، أو أذني... **كانوا يضربونني بالركلات ويضعون جسما ثقيلاً على صدري. كنت عندما اعطش، يأتون بالماء ويقول لي افتح فمك، ويصب الماء على بدني ووجهي وانفي متجنبا الفم. فضلا عن تشغيل أغاني وموسيقى بأصوات عالية، وقد جاءوا بأمراة لترقص في هذه الليلة، وكانوا يقولون لي يجب أن تنظر إليها، وكانوا بين فترة وأخرى يشتموني باللغة الكردية، يبدوا أن جاسوسا كردياً كان يعلمهم.**

ثم نقلوني من هناك وبدأ التعذيب النفسي الذي كان أثقل علي من التعذيب الجسدي، بل لم يكن شيئا بالمقارنة مع توجيه اهانات لفظية. لم يكونوا يستخدمون اية اجهزة في عمليات

[٦٥] تبدأ من ص ١٦٧ الى ص ١٨٧.

التعذيب، يصفعوني ويركلوني، وأحيانا يضعون كرتونا كبيراً على بطني، وكنت أتعجب كيف لا تنكسر ضلوعي. كان الجلادون يلبسون الزي المدني ويبدوا عليهم متخصصون في التعذيب ويتصفون بالقسوة الشديدة.

كنت أحس بطعم قراءة القرآن أثناء التعذيب، كان طعمه شيئا نادراً، **وقد انزل الله علي سكينته مرتين أثناء التعذيب، لا ادري كيف أصفهما، كنت في قمة آلامي وأتمنى الموت، شعرت فجأة كأن شيئاً نزلت علي من السماء، مثل أن تكون ظمآن جداً فيصب عليك جرة من ماء بارد. وبنزول هذه السكينة لم يبقى أي الم في جسدي، وكأن شيئاً لم يكن. فأصابني حالة من الذهول، وتجدد نشاطي.**

في المرة الثانية كنت واقفاً وأتألم وعلى وشك أن أقع وافقد الوعي، فأغمضت عيني لبرهة، ظننت بأني سوف افقد الوعي، جاءتني السكينة مرة ثانية، السكينة التي تحدث عن إنزالها رب العزة في القرآن. مرة أخرى أذهبت هذه السكينة كل آلامي، فتجددت مرة أخرى وكأني لم اشعر بأدنى الم. لم يسبق لي أن شاهدت هذه الحالة إلا في السجن وهي من بركاته!

كانوا يجّرونني من انفي، أو أذني، أو لحيتي، وقد أصيب وجهي بجروح من جراء ذلك، كما أصيبت ركبتي ومرفقي جروح نتيجة للضرب بالحديد، وكان كل جسمي مصاب بالكدمات بسبب الركلات والضرب والصفع والتهجم علي.

انا لم اسمع عن فضيحة أبو غريب، لكن احد المعتقلين قال لي: تركوني عاريا لمدة ٢٣ يوماً، كما ولدتني أمي...وأقولها للحقيقة خلال وجودي هناك لم أرى أي أمريكي يتعرض للقرآن أو مقدسات الإسلام.

ومن أساليب أخرى للتعذيب النفسي، منذ دخولي للزنزانة الفردية يأتي حارس كل نصف ساعة ويصيح:"أين أنت"!

قال علي حسن مجيد يوما:

- "المشكلة انني كنت يوما في التواليت، يأتي الحارس ويسأل: اين انت؟
- ! قلت: انا في التواليت.
- قال: ماذا تفعل؟ ماذا يمكن أن يفعل المرء في التواليت؟!

كان ذلك مزعجا جدا أن يأتي الحارس ٤٨ مرة في ٢٤ ساعة ليسألك اين انت؟!

بالنسبة لتعامل الأمريكين معنا، اعتقد انه يوجد اشخاص جيدين وسيئين في كل مكان، لأني كنت أجد أناسا جيدين بين الأمريكيين، كان منهم من يوجه مئات الشتائم إلى أمريكا، ويقول:**"نحن لسنا إلا خدماً لليهود، كلنا ندافع عن إسرائيل" وفيهم من كان يقول:"لو أعود هذه المرة إلى الوطن سالما، فسوف لن احمل السلاح لأمريكا إلى الأبد"**

فيهم من كان يقول بعد سماعه لآذاني:"أرى حالة روحانية عجيبة على وجهك، حدثني عن الإسلام" وكان احدهم واسمه (جوزيف) يشتري لنا الحلويات من ماله، ويوزعه علينا. سألته يوما:

- ماذا يدفعك إلى شراء حلويات لنا ومعاملتك اللطيفة معنا؟
- أساعدكم لأني أحس براحة الضمير اذا فعلت ذلك، أحس بأنكم رجال كبار وطيبون، واعرف بأنكم تحبون أشياء لذيذة كما نحبها نحن، ولا تملكون نقوداً لشرائها.

اقصد أن أقول بأنني لم أراهم حاقدين، حتى المحققين لم اشعر بأن كلهم حاقدون، فيهم حاقد لا شك، ولكن كانوا على الأغلب يؤدون أعمالهم كموظفين مكلفين بالأمر.

بخصوص صدام حسين أنا لم اسمع بأنه تعرض للتعذيب، أو كيفية تعذيبه، لكن كان علي حسن مجيد يسرد لي ما جرى له من التعذيب الشديد، وقال بأنهم عذبوا أيضا طه ياسين رمضان كثيرا. وسمعت عن قلع الأظافر وكسر الأيدي والأرجل بالنسبة للذين قبض عليهم، ولكن اعتقد ان الذين استسلموا بأنفسهم لم يتعرضوا للتعذيب.

ومن حالات التعذيب على سبيل المثال: كان هناك شخص اسمه (ابو زينب) وهو شيعي كان في الماضي منتميا إلى حزب الدعوة ، قيل بأنه في احد أيام كان يصيح وينادي الحراس بأنه يريد أن يتبول ليخرجوه من الزنزانة، ولكن لم يستجيبوا له، وقيل له لا تبول في الزنزانة وإلا ستنال عقوبة، فبدأ يناديهم بأعلى صوته وهدد بأنه سيبول في زنزانته لأن مثانته تكاد أن تنفجر، وبالنتيجة تبول في زنزانته. فعندما جاءوا إليه مددوه داخل بوله، وكان الرجل يصلي، ومسحو كل البول بجسمه، ثم قالوا له صلي الآن كيفما تشاء!

المحور السادس[٦٦]: اصدقاء السجن

انا لا اسمي الذين كانوا معي في سجن (كروبر) برفاقي، لأن الرفيق من يشاركك الدرب، لم يكن لي درب ولا فكر مشترك مع هؤلاء، استطيع أن اسميهم جيراني في السجن، بحكم تجاور زنزاناتنا، أو وجودنا في سجن واحد. هذا كل الذي يجمع بيننا، وإلا لم يكن هناك نقاط مشتركة بيني وبينهم، ما عدا وقوع زنزاناتنا في رقعة جغرافية مشتركة.

استطيع القول باختصار بأن الذين كانوا معي في السجن عبارة عن رؤوس النظام السابق من قيادات سياسية وإدارية. في البداية لم يكن صدام وعلي حسن مجيد وبعض الآخرين موجودين هناك، وجاءوا بهم بعد وجودي هناك بمدة.

وبالنسبة لأسمائهم حسب ما اذكر، لنبدأ من صدام الذي جئ به بعد مدة من وجودي في السجن، هم **طارق عزيز، وطه ياسين رمضان، وعلي حسن مجيد، وهاشم سلطان وزير الدفاع، ووزير النفط الذي لا اذكر اسمه الآن، وكانوا ينادونه هناك بـ (أبو فاتن) – دكتور عامر- ووزير التصنيع العسكري عبد التواب ملا حويش، ووزير التجارة د. محمد الراوي، ووزير الأوقاف د. عبد المنعم التكريتي** مع انه كان يقول:"لا احب أن ينادوني بالتكريتي، افضل أن ينادوني باسم ابي" وكان رجلا حييا دمثا وهادئا، ووزير الزراعة والداخلية، وقد افرج عن بعضهم قبل مجيئي.

وبخصوص قادة العسكريين فيما عدا وزير الداخلية، والذين يحملون رتب عالية من قبيل اللواء، كان هناك أعداد كبيرة جدا منهم: قيس الاعظمي، واللواء فرحان الجبوري وآخرين. وكان يوجد عدد من مدراء عامين ومخابرات من أقرباء صدام بالإضافة إلى برزان ووطبان والسبعاوي.. ومزبان خضر هادي عضو مجلس قيادة الثورة وعددا من أعضاء القيادة القطرية من امثال د. سيف الدين المشهداني، وسمير النجم وكثيرون. في الواقع يمكنني القول بأن جميع اعضاء القيادة القطرية كانوا هناك.

---

[٦٦] تبدأ من ص ١٨٧ الى ص٢٦٥.

وبالنسبة لاحتكاكي بهم، كان صدام معزولا عنا، كنا نراه من بعيد حين يأخذونه إلى طبيب أو تحقيق، كان بامكاننا أن نراه بدون أن نتمكن من التحدث إليه، وفي المرحلة التالية منعوا عنا رؤيته. وكانوا يأمروننا بالرجوع إلى زنزاناتنا (lock down) ويغلقون علينا الأبواب والنوافذ أيضا، مع هذا كان البعض حريصا على رؤيته من خلال شقوق الجدار. وكان الأمريكيون ينكرون وجود صدام في السجن، ثم ما لبث الحراس يخبروننا بوجوده. كنا نراه من بعيد، وكان يبدوا في حالة جيدة، وكنا نسأل الحراس عنه، فيقولون:" أن تصرفاته هناك تتسم بالعنف أيضا، ولا يتفوه بكلام يشتم منه رائحة الضعف" كان يبدوا صلبا، ولا اعرف حقيقة الأمر.

كان اقرب جيراني إلي هو مزبان خضر هادي أو أبو عروبة، عضو مجلس قيادة الثورة، من طرف، ووزير الأوقاف من الطرف الآخر. وكان سلطات السجن ينقلون الناس من أماكنهم باستمرار خلال فترات قصيرة، وكمثال كان جاري الاول اسمه أبو احمد، الذي كان محافظا للبصرة، وبعد نقله من جواري جاءوا بدكتور محمد الراوي، **ود.سطام الكعود الذي لم يكن بعثياً، بل كان متهما بمساندة النظام السابق،** أو اعتقل بسبب غناه وكإجراء احترازي لمنعه من مساعدة المقاومة، وبعد نقلي إلى قاطع آخر، كانت زنزانتي تتوسط زنزانة عبد التواب ملا حويش، وزير التصنيع العسكري، وغازي عبيد. **وبعد مدة كنت جاراً لعلي حسن مجيد، وكان بيننا زنزانتين.**

أول ما دخلت السجن كان كل جسمي يتألم، وحين أدخلوني قاعة، تشاجرت مع رؤوس النظام، قلت:

- من انتم؟
- هذا فلان، وهذا فلان،و...الخ.
- انتم إذا رؤوس النظام السابق؟
- نعم، ومن أنت؟
- أنا فلان.
- نحن أيضا سمعنا باسمك، أنت فلان؟
- نعم.
- أنت تعرف يا فلان بأن كلانا لديه مشكلة واحدة، وهي أمريكا التي هي عدوة الكل، واعتقلت كلنا، لذا يجب أن نتغاضى عن الماضي، وما حدث فيه.
- إذا كنتم لم تفعلوا كذا وكذا ما كان الوضع يصل إلى ما وصل اليه، ولم تمهد الأرضية لغزو بلادنا من قبل أمريكا.

- ليس الوقت وقت هذا، أنت قادم جديد، فلنتعارف قليلاً.

هكذا دخلت في جدال شديد معهم، ولكنهم كانوا يخففون الأجواء كلما استطاعوا إلى ذلك سبيلاً. على كل حال – قلت لهم – أتعجب جداً من وجودي هنا، ما الذي جاء بي إلى هنا؟

قالوا: نحن أيضا لا نعرف والأمر ليس في أيدينا. كنت تحت صدمة، لم أكن أتصور أن يأتوا بي إلى هذا المكان.

بداية كان كل انواع الكلام بيننا ممنوعاً، ثم مع مرور الوقت سمحوا ببعض الكلام المتقطع، بعد أن زادوا في وقت المخصص للرياضة وخروجنا إلى الساحة، إلى ساعتين وثلاث وأربع ساعات، سمحوا لنا أن نجلس مع بعضنا، وان نصلي في الجماعة. بعد مرور ٨-١٠ أشهر سمحوا لقاطع واحد أن يجلسوا ويتحدثوا فيما بينهم. وجاءوا بكراسي ومنضدة لنقعد ونلتف على المنضدة، أو أحيانا لنأكل وجبة الظهر معاً، أو نصلي الجماعة معاً.

كنت أقول كل شيء بصراحة لرجال النظام السابق، مثلما كنت أقوله عنهم هنا في كردستان على المنابر، لكن مع مراعاة ظروفهم النفسية، وأجواء السجن.

على سبيل المثال: مرة كنت جالسا مع عدد من وزراء سابقين وقيادات القطرية. قلت لهم:

- سأنصحكم من اجل الله نصيحة ارجوا أن تأخذوها عني بجدية.
- تفضل.
- **في الحقيقة كنتم قد حولتم صدام إلى صنم يعبد، والأصنام التي صنعتموها له في بغداد وبقية المدن كانت تذكرنا بـ(اللات والعزى)، لقد خصصتم كل أموال العراق من اجل تقديس هذا الشخص، وبهذا انحرفتم عن طريق الإسلام، وكانوا في الحقيقة يعتبرون أنفسهم من المسلمين. وتتناقض جعلكم لهذا الشخص كل شيء في حياتكم مع أساس الإسلام وهو التوحيد، وهو معرفة وحدانية الله وعبادته والعبودية له والتحاكم إليه وحده.**

وقد ضربت لهم مثالا، فقلت لهم: عندما كنت طالباً في المعهد الإسلامي في السليمانية، نشرتم لوحة فيها تسعة وتسعون اسما لصدام على غرار (اسماء الله الحسنى) تشبيها له بالله (جل شأنه)، ثم تحدثت عن كتيب لخير الله طلفاح (خال صدام)، كتب فيه:"ثلاثة ما كان على

الله أن يخلقهم: اليهود والفرس والذباب" وقد طبعت ونشرت هذا الكفر وزارة إعلامكم. ثم تحدثت عن كتيب لصدام حسين بعنوان:

(نظرة في الدين والتراث) والذي يقول فيه بأن الشريعة الإسلامية لا تصلح للحياة. وتحدثت عن بعض أفكار ميشيل عفلق التي تتحدث عن الرسول محمد باعتباره قائد عربي نابع من المجتمع العربي، لا كنبي أوحى الله إليه رسالته.

كنت أوجه لهم كلاما قاسيا وصريحا أحيانا، وكانوا في أكثر الأحيان يدخلون في مشادات كلامية، وكنا أحيانا نتخاصم مع بعضنا البعض، وكان مشكلتهم كما كانوا يقولون، هي عدم وجود أي دليل بين أيديهم ليستخدموه ضدي. كنت أتحدث معهم بالاعتماد على القرآن والسنة أولا، ثم الواقع الذي كنا نعيشه. ثانيا كانوا أحيانا يدعون بان هناك أمورا قد تم المبالغة فيها. على سبيل المثال حين كنت أتحدث عن القصف الكيماوي والأنفال وأمورا أخرى، كانوا يقولون بان هناك مبالغة في أرقام القتلى .

تجادل معي مسئول كبير بينهم، في احد الأيام،

- وقال يا شيخ، نحن نعتبر أنفسنا مسلمين، واسسنا حزب البعث للدفاع عن الأمة العربية
- فقلت: قبل كل شيء أن مصطلح الأمة العربية خطا، قل الشعب العربي، لان الأمة هي الأمة الإسلامية، التي تعني اجتماع مجموعة من الناس على منهج واحد، والسعي من اجل هدف معين، لأنه يوجد بين العرب من هم نصراني و علماني ومسلم ومن يتبعون اليهود أو يتبعون أمريكا أو روسيا، أو أية جهة أخرى.
- قال على أية حال نحن أنشئنا حزب البعث من اجل هذا الهدف، وان الشعب العربي أو الأمة العربية هم مسلمون ونحن كذلك مسلمون .
- **فسألت إذا سألك الرسول ص يوم القيامة: هل كنت تعتبر نفسك من أبناء امتي؟ هل تركت فيكم القرآن والسنة والشريعة الإسلامية أم كتاب (في سبيل البعث) لميشيل عفلق؟**
- **فبكى المسئول السابق فقال والله لم أفكر في هذا الأمر حتى الآن هل تعني أن حزب البعث يعتبر دينا؟**
- **قلت وما هو الدين إذا؟ الدين هو منهج الحياة، أنت تتبع دين ميشيل عفلق، وليس دين الرسول.**

رأيت أن البعثيين بعد أن اختلطت بهم وتعرفت عليهم عن كثب، أنهم في عمومهم يعتبرون أنفسهم من المسلمين، وأكثرهم كانوا يصلون. قلت هذا يتطلب أن أعلمهم ماذا يعني الإسلام. كانوا يعتبرون أنفسهم بعثيين ومسلمين في وقت واحد، ولم يكونوا يرون أي تناقض بين الأمرين. والذي ساعدني أن انزع أفكار البعث من قلوبهم، هو اني قمت **بتوضيح مفاهيم الدين، والعبادة، والإسلام، والإلوهية، والربوبية**[٦٧]**.**

هناك من تغير ١٨٠ درجة، وكانوا يطلبون مني أن أحدثهم كل يوم عن أي أمر من أمور الدين. وهذه كانت بدايات وضع دروسي لهم، والتي بدأت بعشرين دقيقة، أو ربع ساعة من نصف ساعة المخصص للرياضة. وكان النقاش أحيانا يحتدم بيننا، ولكني كنت أحاول أن احتفظ بتوازني وأدبي معهم. وكان بعضهم ينفعلون، والآخر يتفوه بأمور، ولكن للحقيقة أقول كانوا يحترمونني جدا، ويقولون نحن لم **نقبل من احد ما نقبله منك، رغم انك تضرب كل ما نملك في صفر، ولكننا نعرف بأنك مخلص في مسعاك معنا، ولا تنطلق من الحقد والبغض وتسعى لهدايتنا، قلت والله ليس لي حاجة بكم، صحيح إني اكره أعمالكم لكني أشفق عليكم كبني ادم وإنسان، لكني امقت أعمالكم السابقة واعتقد إذا لم تراجعوا أنفسكم فكما جاء بكم ماضيكم إلى هنا، أرى أن مستقبلكم سيكون أسوء.**

لم أرى أي من قادة النظام يفهم الإسلام بصورة صحيحة، وكانوا يأتونني بعد نقاشات طويلة ويعترفون **" لقد هدانا الله على يديك يا شيخ، نشكرك جدا، لقد علمتنا أمورا كثيرة كنا نجهلها."** وفي يوم ما جاءني ثلاثة أو أربعة من المسئولين السابقين وقالوا:

- :"كنا نتمنى لو كنت التقيت الرئيس – صدام – أيام حكمه، وتقول له كل ما قلته لنا عن حقائق الإسلام، لأنه يقبل الحق لو وجده، وبذلك تحدث انعطافة تاريخية في حكومتنا وفي تاريخ العراق"
- قلت حتى لو قيض الله لي أن اجتمع به، فكان مصيري سيكون مثل مصير العلماء الآخرين، الذين سجنتموهم وطردتموهم وقتلتموهم.
- كلا، كان الرئيس يحب الإنسان لجرئ، والناطق بالحق، وكان يقبل الحق منهم ويحترمهم.

---

[٦٧] مناقشاته تطفح بالافكار القطبية نسبة الى سيد قطب و المودودية نسبة الى ابو الاعلى المودودي. هنا تتجلى تبنيه لكتاب المصطلحات الاربعة لابي الاعلى المودودي، و الذي اخذه منه سيد قطب و تبناها. الحاكمية و الجاهلية من اخطر المصطلحات التي اخترعتها المودودي و بثتها سيد قطب في عقول و منظومة الاسلام السياسي.

كنت اسألهم لماذا كنتم ترتكبون كل هذه الجرائم والافتراءات باسم الإسلام؟ تبيدون شعبا باسم الأنفال، شعب مسلم أنا واحد منهم، وانتم تعترفون بفضلي في تعليمكم الإسلام. فلتعرفوا بأني مجرد تلميذ للعلماء الذين يربون ويعلمون هذا الشعب، انا مجرد طالب علم لدى هؤلاء.

ثم كنتم تفترون باسم الصحابة والصالحين رض، بتسميتكم فرق وتشكيلات الجيش العراقي بأسمائهم، كنتم تنشرون البعثية، فماذا كانت علاقة البعثية بالصحابة؟! كان بعضهم يعترف ويقول:"فعلاً لم نكن صادقين مع هذه الأسماء والشعارات.

وعندما كنت أحدثهم عن كارثة الانفال، بعضهم يقول:" لم اسمع به على هذه الصورة!" قلت: هذا اسم لسورة في القرآن، استخدمتم كلام الله من اجل ماذا؟ لإبادة ١٨٢ ألف إنسان من شعب مسلم. كانوا يقولون بأن هذا الرقم مبالغ فيه، وأقول: فليكن ١٥٠ ألف، أو ١٠٠ ألف، قلت حتى لو كان شخص واحد فهو كثير لو قتل بغير الحق، كما يقول الله سبحانه وتعالى:(من قتل نفساً بغير نفس أو فساد في الأرض فكأنما قتل الناس جميعاً، ومن أحياها فكأنما أحيا الناس جميعاً) المائدة:٣٢.

وبخصوص تسمية عملياتهم وقطعاتهم بأسماء الإسلامية، كان تبريرهم: كنا نفعل ذلك لأننا نعتبر أنفسنا مسلمين، ومن اجل رفع روح المعنوية لجنودنا، وليعرفوا بأننا على طريق الإسلام، وعلى درب هؤلاء الرجال الصالحون، الذين حاربوا الروم والفرس في وقته!

قلت عندما كان الجيش الاسلامي يقاتل الفرس والروم، كان يقاتل تحت راية (لا اله إلا الله محمد رسول الله) ولكنكم تقاتلون تحت راية (وحدة، حرية، اشتراكية) الذي هو خليط من القومية والاشتراكية، والغربية والشرقية. قولوا لي ما هي العلاقة بين رايتكم وراية (لا اله إلا الله محمد رسول الله)؟

كان الجيش الإسلامي يحاربون سلطات الفارس والروم، وينشرون الفضائل، لكنكم كنتم تحاربون شعبكم، لا الآخرين."

علي الكيمياوي

عندما جاءوا بـ (علي حسن مجيد) للسجن، مضى على وجودي شهرين أو شهرين ونصف في السجن. في البداية كان بعيدا عن قاطعنا، ثم نقل إلى قاطعنا بعد عدة أشهر، وكان بيننا زنزانتين. كنا نرى بعضنا مع علي حسن المجيد يوميا في الأوقات التي كانوا يخرجوننا للرياضة، ولكن لا يعني هذا باني كنت متحمسا للتحدث معه، (لان والكلام بيننا) كان كلهم يقولون نحن محظوظون لاننا في حضرة جنابكم وبقربكم. يعني الذي كان يحصل على عشرة دقائق من وقتي، كان يرى نفسه سعيدا، لاني كنت مشغولا بالكتابة معظم الوقت، وكنت مشغولا بقراءة القران.

قال لي يوما:

- " يا شيخ، إذا تأذن لي، أحب أن آتي بكرسي أمام نافذتك – لأنه كان يخرج لوحده للرياضة – لنتحادث قليلاً؟
- نعم.

وكان يسمح له بالرياضة لساعة واحدة، ويقضها في التحدث معي، جاءني مرة وبعد قليل قلت:

- يا ابا حسن (كان الناس يخاطبون بعضهم بالكنى) أنت تقول:"كنت أرى أن يسمح للأحزاب السياسية بالوجود، ويسمح بممارسة السياسة، لا أن يوجد حزب واحد فقط، لأن مصير هذا الوضع غير محمود.." قلت: هذه الآراء جيدة، ولكني لا أرى نتيجة لهذا الكلام، لماذا لم تفسح عن آرائك لصدام؟
- كنت أقول له.
- ولماذا لم يقبل بها؟
- كان يسمع كلام مجموعة من حوله (وكان يشير إلى طارق عزيز، وطه ياسين رمضان، وعزت الدوري) أكثر من أي شخص آخر.
- يا ابا حسن، تعرفون بأن جنابكم معروف بـ(علي الكيمياوي)؟
- اعرف، إذا عدت إلى كردستان، وقلت لهم بأنك كنت بقرب علي حسن مجيد، سيقولون لك: الم تلوث بالكيمياوي؟ اعرف كيف شوه اسمي.

- قل لي كيف فعلتم ذلك؟ وكيف فعلتم الأنفال؟ بأية عقلية، أو ضمير؟ الشعب كان شعبكم، شعب مسلم، مسكين كان كل ذنبه هو مطالبته بحقه، ويدافع عن نفسه وشرفه ووطنه؟ الم تعرفوا بأن هناك رب سينتقم منكم؟

وكان يؤكد بأغلظ الأيمان:

- **ليس لي يد قطعياً في القصف الكيمياوي، أنا كنت مسئول الحزب، والمسئول المباشر عن هذا الأمر هو نزار الخزرجي، الذي كان قائداً للفيلق في السليمانية ذلك الوقت. وكان الجيش كله تحت امرته، وهو من أمر به، حتى صدام لم يكن على علم بذلك، وقد غضب منه لاحقاً، وحاسبه وأراد أن يعاقبه، وقال: كيف فعلت هذا؟ فكان جوابه: إذا لم نفعل ذلك، كان ايران ستأتي وكان يحاول إيجاد مبررات، فقال له صدام: كيف نفعل ذلك بشعبنا؟**

هذا هو كلام علي حسن مجيد بخصوص هذه القضية.

وما أثار استغرابي أن بعض مسئولي النظام السابق كانوا يقولون بأن هذا السلاح الكيمياوي كان أصلا إيراني، وجلبوا لي وثيقة، وقالوا لي اقرأ، هذا ما نشرته إحدى الصحف الأمريكية، تقول فيها بأن إيران هي من قامت بالقصف. قلت: لكن علي حسن مجيد يقول: نحن قمنا بالقصف، ولكن لست أنا من فعل ذلك، بل نزار الخزرجي، وقد غضب منه صدام"!! استغرب كيف تنكرون فعلتكم وتقولون بأن من قامت بقصف حلبجة هي إيران...

وعندما سألته عن عمليات الأنفال، قال:

- أنا لا علم لي بها، ولا يد لي فيها!

- كيف ويقال بأنك كنت الرجل الثاني بعد صدام، وكلامك لا يرد. وكنت ترسم سياسات النظام والحكومة بعد صدام.

- الناس لا يعلمون، يتصورون بأن كل شيء كان بيدي، هذا غير صحيح. (كان يحاول جاهدا أن يقنعني ببراءته)

- يا أبا حسن، هذا الخبر أصبح كالخبر المتواتر بين الناس، افرض إنني اقتنعت ببراءتك، ما فائدة ذلك، سيحاكمك الأمريكيون، وقل لهم ما قلته لي ودافع عن نفسك.

- أردت أن يعرف جنابكم هذه الحقائق، وسأجيبهم عن ذلك هناك أيضا.

كان علي حسن مجيد شخص مجامل، وحلو المعشر، وذا شخصية منفتحة، ولكن لم أكن أراه قويا وصلباً من الجانب المعنوي، كان لبقا ومتكلما، ويعرف كلام المجالس، ولكن لا يمكن التعويل على هذا المكان، الأهم كيف كان طباعه عندما كان في سدة الحكم، لان السجن يغير كثير من الناس، فكنت اسألهم: كيف كان فلان عندما كان في الحكم؟ ويقال:"كان علي حسن مجيد فرعون زمانه، أليس يتظاهر بالمسكنة، وانه كان يقول كذا وكذا؟" قلت:بلى، قال:صدقني كان فرعونا بحد ذاته، ولا يحسب حسابا لاحد" لذا لا يمكن بناء شيء على شخصيتهم في السجن...عموما كان كما وصفته هناك منفتحاً ويتحدث مع الناس، وكان يجاملني كثيراً ويحترمني كثيراً، **وحقيقة كنت أبادله الاحترام** : (وإذا حييتم بتحية فحيوا بأحسن منها، أو ردوها أن الله على كل شيء حسيباً) النساء:٨٦.

بقي علي حسن مجيد هناك لمدة شهرين أو ثلاثة، ثم قبل محاكمتهم اخذوا احد عشرة من مسئولي النظام السابق، منهم: علي حسن مجيد، وطارق عزيز، وطه ياسين رمضان، وبرزان، ووطبان، وعبد حمود...الخ.

مستوى رجال النظام السابق

كنت أقول لهم بصراحة ووجها لوجه:

- أتعجب كيف كنتم تديرون البلاد؟

- لماذا؟

- لا اعرف، لكني لا أرى فيكم مستوى تليق بهذه المهمة!

- هذه ظروف السجن ونحن مرضى.

كانوا يتحججون بالمرض، طبعا لا أقول بأن كلهم كانوا بلا مستوى، فيهم من كانوا مثقفين وخبراء في المسائل السياسة، ولكن كان اغلبيتهم دون المستوى المرجو. كان فيهم من لا يتمكن من كتابة رسالة باللغة العربية الفصحى. كان المثقفين وأصحاب المؤهلات دائمي

الشكوى من عدم الأخذ بكلامهم في النظام السابق، منهم سمير عمر النجم الذي قال:"بأنه رئيس أول وفد مفاوض الذي ذهب إلى ملا مصطفى (البرزاني)، فرويت ذلك للسيد مسعود البرزاني الذي عقب بقوله:"بانه صادق فيما يقول، وكان فعلا رئيس أول وفد الذي قابل والدي،وتفاوض مع قيادة ثورة أيلول، وكان رجلا مرموقا في حينه"

رجال النظام السابق كانوا مجمعين على أن صدام وأبنائه، هم كانوا أصحاب الأمر والنهي، وكانوا يعترفون بهذه الحقيقة المرة آحاداً، ولكن كانوا ينافقون بعضهم بعضاً عندما يجمعهم مجلس، ولكن ما أن يخلون بي حتى تتغير آرائهم، ويظهرون انتقادات كثيرة ضد صدام وأولاده.

كنت أقول بصراحة لولا الإسلام، ولولا انكم جيراني هنا وللجيران حقوق على بعضهم: **ما كان ينبغي لي ان اسلم عليكم بسبب ما ارتكبتموه ضد شعبي، ولكن من اجل الله والاسلام ولانكم الان مفجوعون بما حدث لكم، فاني لا ارى من الشهامة ان انظر اليكم بمنظور آخر، انا انظر اليكم بعيون مشفقة، ولكن اشفاقي عليكم لا ينسيني ما فعلتموه بشعبي" ص ٢٥١.**

كنت اجالسهم اذا كان لدي نصيحة، او درس او مناقشة قضية ما. ولم يكن لي وقت لان اجلس واطلق العنان للساني للكلام وسرد الحكايات، كانوا يجلسون ويتكلمون حول كل شيء، للمثال كانوا يتحدثون عن الاكل بشكل تخييلي يقولون لو كان هنالك (دولمة) لناكله، والاخر يقول لو كان هناك (باجة) لو كان هناك(تمن وعليه كذا وكذا) كانوا يتحدثون عن الاطعمة، التي كانوا ياكلونها من قبل، وكانوا يقولون لي، قل لنا ياشيخ انت ماذا تشتهي من الطعام؟ فاجيبهم انا آكل اي طعام، حسبي انه الين من الحجر، انا ليس عندي مشكلة طعام.

كنت اقول لعلي حسن المجيد، يا ابا حسن يبدوا بان جنابكم تتحدثون بامور جيدة، لكنك متهم بامور لابد ان تكون طرفا فيها، او ان من يتهمونك منكم مجانبون للحقيقة، فبدأ ياتي لي بمبررات ليدافع عن نفسه ويقنعني ببرائته. فقلت له قل هذا الكلام في المكان الذي تستطيع ان تبريء نفسك فيه، وكما تعلم ليس جميل ان اقول له في وجهه انك كاذب، كنت لا اقول له هذا في الحقيقة، وكان يحاول جاهدا اقناعي ببرائته، فكنت اقول له حتى لو اقتنعت انا فماذا يفيدك المهم ان تقنع من يحاكمونك لان امامك محكمة. ص ٢٥٤.

كان النقاش يحتدم بيني وبين رجال النظام السابق، وكانوا يقولون انت لاتبقي لنا شيئا، كيف تقول بان سيد الرئيس كانا صنما وتضرب ماكنا عليه في صفر، وتتهمنا بالبعد عن الإسلام. قلت انا اثبت لكم ذلك بالادلة، واني اقول لكم هذه الامور من باب الاخلاص، حتى لا تستمروا في غيكم وتراجعوا انفسكم، وان ابيتم فكما أن مصيركم في الدنيا اسود، كذلك سيكون مصيركم في المستقبل ايضا. **اقول لكم إذا ضاعت دنياكم على الاقل لا تدعوا قيامتكم تذهب فلتكن لكم اخرة فاني مخلص لكم فيما اقول. ص** ٢٥٥.

فكانوا عندما يغضبون من كلامي كنت اغضب بدوري، ولكني كنت احاول الاحتفاظ بتوازني، لاني كنت امامهم واصلي بهم و آذن للصلاة. ولم اكن مجرد معارض فكري لهم، كانوا ينظرون لي بعين الامامة والقيادة، كانوا يعودون لي في كل شيء، **كمسؤل عن دينهم ودنياهم،** كانوا يسألونني لو وجد أي مسالة شرعية، او كان هناك خلاف بينهم، يطلبون مساعدتي ويقولون صالحنا على بعضنا وانصحنا. ص ٢٥٥.

وكان تقريبا كلهم يصلون، طبعا ما عدا طارق عزيز الذي هو نصراني. وكنت الاحظ بان برزان اخو صدام كما كانوا يقولون لا يصلي، ولم ارى السبعاوي يصلي ولا اعرف ما اذا كان يصلي أو لا.

كان فيهم من يدافع عن البعث وجرائمه لا احب أن اذكرهم، كانوا يقولون باننا ندفع ضريبة عدائنا لليهود، ندفع ضريبة الصواريخ التي اطلقناها على اسرائيل، ندفع ضريبة عدائنا لأمريكا، ويقولون بان هناك انظمة اسوء منا، وهي انظمة دكتاتورية وقائمة على اساس حكم الحزب الواحد، ولكن لاننا كنا اعداء لليهود ندفع ضريبة هذه المواقف، وكنت اقول لهم كنتم قبل أن تعادوا اليهود وأمريكا تعادون شعبكم، لم تبقوا على احد الا وعاديتموه، لا الكرد ولا الشيعة ولا السنة ولا جيرانكم ايران و السعودية و الكويت. ص ٢٥٨.

الكويت وعلي حسن المجيد

كان علي حسن المجيد يقول بانه حاول أن يمنع الاعتداءات في الكويت، وقد اعدمت بعض الاشخاص بسبب تعديهم وسرقتهم، وكان يذكر اسماءهم كان يقول بان فلان كان ضابطا كبيرا، الكل يعرف باني امرت باعدامه رميا بالرصاص، بسبب اعتداءه على امراة واعدمت الاخر بسبب السرقة ورجل اخر بسبب قتله الناس.

صدام والسجن

عندما رأيت صدام تذكرت فرعون ونمرود وابوجهل ومصائرهم ،هذا الشخص كان يقول (إذا قال صدام قال العراق) هذا صدام الذي كانوا يقولون عليه(قائد الضرورة) و(القائد الاوحد) كان مصيره أن يقع ذليلا تحت سيطرة جندية امريكية، أو وغد امريكي عندما كنت افكر فيما وصل اليه حال شعبي وحال العراق، وبكل الوان الظلم والاضطهاد الذي الحقه نظام البعث برئاسة صدام، **كنت احس بالسعادة لوجود صدام في السجن، ولكني كنت اكره ذلك من جانب اخر، لاني لا اود أن اقول شيئا ضد قناعتي كرهت أن يقع شخص يحسب على المسلمين ورئيس دولة يعيش فيها المسلمون تحت يد دولة كافرة. ٢٥٩**

لو تسنى لي رؤية صدام عن قرب كنت ساقول له مثلما قلته للاخرين، بل اكثر منهم لان رجاله كانوا يرونه المسؤول الاول، ويقولون بانه كان حاكما بأمره، مقررا كل شيء بنفسه، لذا كان يستحق توبيخا اكثر منهم وبطريقة اقوى. ص٢٦٠.

البعث وأمريكا

لم يكونوا يتحدثون عن علاقة نظام البعث بأمريكا، كانوا فقط يقولون بانهم كانوا يتعاملون مع أمريكا، وان أمريكا تعاونت معهم، وكان لهم تعاملات تجارية وسياسية، إلى اليوم الذي حدث امرين:" لقد يئسوا منا عندما علموا باننا لا نتنازل عن قضية فلسطين، ولا نتنازل عن عداء اليهود" وبعد أن يئسوا منا قالوا لنا عن طريق رئيس عربي وبصورة رسمية، لا ارى من الضرورة أن اذكر اسمه. وفي الحقيقة بعضهم قالوا لي اشياء بامانة، لا استطيع البوح بها.

جاء رئيس عربي إلى صدام وقال بان هذه هي مطالب أمريكا: أن تنهوا عدائكم لليهود ولا تساندوا الفلسطينين. ليس لنا مشاكل معكم، وسننهي كل هذه الامور." وقد شاورنا صدام نحن اعضاء مجلس القيادة، واعضاء القيادة القطرية في هذا الامر، فكان جوابنا كلا لانتوقف عن ذلك، ولولا ذلك لكان الأمريكيون مستعدون للتعامل معنا على جميع الاصعدة. وان يصفوا جميع المشاكل بيننا، بشرط أن ننهي عداءنا لليهود، وننهي دعمنا لقضية فلسطين.

قلت: وهل كنتم تدعمون الفلسطينيين؟ قالوا نعم عندما كان يقتل فلسطيني كنا ندفع كذا مبلغ لذويه، واذا هدم بيته كنا ندفع كذا مبلغ كتعويض. وكان يوجد ما بين قيادات النظام السابق، من يقول لقد قدمنا الكثير لفلسطين وقد دمرنا بلادنا لنصرة فلسطين، فلم نستطع أن نحرر فلسطين، وضاعت من ايدينا العراق.

علاقات قيادات البعثيين بينهم

كانوا على الاغلب في شقاق ويتجادلون بشدة كنت اسالهم لماذا انتم مختلفون هكذا، هذا دليل بانكم كنتم على باطل، لان الحق يجمع الناس، والباطل يفرقهم، ليس لديكم اثنان يتشابه وجهة نظرهما. كانوا يقولون انت محق في ذلك، وهذا من تعاستنا، وحظنا السيء. كانوا كثيرا ما يتشاجرون وكنت اصالحهم خمس إلى ستة مرات يوميا، كانوا يرفعون اصواتهم على بعضهم البعض، واحيانا يريدون أن يدخلوا في العراك واشتباك بالايدي فكنا نصلح بينهم. كانوا في اختلاف شديد بينهم حتى كنت اسمع بان اقارب صدام كانوا مختلفين جدا فيما بينهم، وكانوا ضد التكريتيين. قال لي قائد عسكري شيعي:

- هل ترى هذا (اشار إلى زوج بنت صدام وكان اسمه جمال)؟

- قلت: نعم.

- قال: لم يكن هناك وزير إلا ويجره من انفه (كان يجره من خشمه).وقال: وهل كان هناك وزير او عضو قيادة الثورة، أو قيادة القطرية يجرؤ أن يكح (يسعل) امامه!

- قل لي كيف؟ وماذا كان محله من الاعراب؟

- قال لم يكن شيئا، ولكنه كان زوج بنت صدام.

يعني كان الجميع يكرهون التكريتيين وعائلة صدام واقاربه،كانوا يقولون بانهم احتكروا كل شيء لانفسهم، وكل شيء يحدث باوامرهم، ولا يحسبون ادنى حساب للناس وكانوا مع ذلك مختلفون بينهم. ص٢٦٥.

القضية الكردية

أمر آخر كنا نتناقش فيه كثيرا هو القضية الكردية، وعندما كانوا يقولون (شمال العراق) قلت لهم:

- لا تقولوا (شمال العراق) في مجلسي، وقولوا (كردستان) لو أردتم رعاية مشاعري.

- قالوا لماذا؟

- لأنه مصطلح غير شرعي، لان الله خلق شعبا باسم الكرد، وموطن هذا الشعب يسمى كردستان، كما وجد أفغانستان، وباكستان، وعربستان، وتركستان.

- قالوا: لا تؤاخذنا يا شيخ. نقصد بشمال العراق الموصل أيضا وأماكن أخرى، التي تقع كلها في شمال العراق، ولكنها خارج حدود كردستان العراق.

- لا، انتم متعمدون، حتى وانتم في السجن لا تستطيعون أن تنطقوها، تنطقوا اسم كردستان.!!

- ليس لدينا أي ملاحظة على شخصكم سوى أن فيك تعصب كردي.

- كلا، إني أحب شعبي ووطني، لكن ليس على حساب كره الشعوب الأخرى، فاني أحب العرب وغيرهم إذا كانوا على الحق.

عودة إلى سمير النجم كنت اسأله عن شخصية ملا مصطفى البرزاني في نظره، فقال باحترام بالغ::"كان رجلا سياسيا ومبدئيا وعنيدا من اجل قضيته، وقال:"لاحظت بأنه كان لا يحسب حسابا كبيرا للمكتب السياسي، كان هو يقرر بنفسه، كان لا يحسب لهم حساب الرجال" قد يكون قاله بتعبير آخر، ولكني ارويه هكذا.

وكانوا يعتبرون الطرف الكردي مسئولاً عن هزيمة ثورة أيلول، كانوا يقولون:"تبين لنا بالوثائق تورط قيادة ثورة أيلول مع أطراف معادية، لا نقصد شاه إيران لان هذا معروف، بل تورطت مع اليهود، ومع إسرائيل، ومع المخابرات الأمريكية بصورة مكثفة...لهذا شعرنا بخطر كبير، مما اضطرنا إلى المساومة مع الشاه وتنازلنا عن جزء من الخليج العربي حتى ننهي هذه المشكلة، وهكذا وقعنا على اتفاقية الجزائر برعاية الرئيس الجزائري آنذاك.

وقد نشر د. محمود عثمان شيئا من هذا القبيل، وأكد وجود علاقة مع إسرائيل آنذاك، والعلاقة مع المخابرات الأمريكية كانت غير مخفية على احد، ولكني كنت أقول لهم بأن هناك مثل يقول:"الغريق يتشبث بالقشة" كنتم تظلمون الكرد ظلما شديدا، والكرد وجدوا أنفسهم مظلومين، ولا احد يدافع عنهم، فاضطرت القيادة الكردية - وهذا لا يعني باني أرى هذه المواقف صحيحة، ولكن كدفاع وتبرير لتلك اللحظات - أن تستعين بهذه الجهات، والتي للأسف كانوا كاذبين مع الكرد، لان الشاه أوقف الدعم للكرد بعد تحقيق مصالحه، وهو لا يستطيع فعل ذلك بدون ضوء اخضر من اليهود وأمريكا، لأنه كان مجرد خادم للمصالح الأمريكية واليهودية.

إذا أمريكا واليهود هم من تسببوا في نكسة الثورة الكردية، وكنت أقول بان الشعب الكردي وقيادته السياسية رأت نفسها مضطرة لفعل ذلك، ولكني كإسلامي لا أرى ذلك صحيحا أن التجأ إلى اليهود وأمريكا، لأني اعرف بديهياً بأن أهل الكفر ليس معهم شيء. ماذا تملك دولة استعمارية لشعب مضطهد؟ فحين ترى أن مصالحها تكمن في بغداد فإنها سرعان ما تقطع حبال جسرك لتخر في الماء. والأمر الآن نفس شيء، اعتقد بان القيادة السياسية الكردية مخطئة، لو اعتقدت بان أمريكا آتية إلى العراق من اجل عيون الكرد الجميلة، أو من اجل عيون الشيعة أو السنة...

جاءت أمريكا إلى هنا لأن مصلحتها كانت تتطلب إسقاط النظام السابق، وان تتواجد في المنطقة، أو تزيد من حجم قواتها وتواجدها. فإذا كانت مصلحتها مع وجود الفيدرالية للكرد ستقول فلتكن الفيدرالية، وإذا تعارضت مع مصلحتها ستقول لا للفيدرالية. تماماً مثلما كانت تدعم ثورة أيلول عند التقائها مع مصلحتها، وأدارت لها ظهرها حين تطلبت مصلحتها ذلك.

كان بعضهم يؤمنون بالقضية الكردية ويقولون:" نعتقد بوجوب دولة كردية" وآخر يقول:"أنا مؤمن بقول معمر القذافي الذي يقول:"الكرد شعب مثل الشعوب الأخرى، خلقه الله، فلتكن له الدولة"

احدهم **دكتور سطام الكعود والذي لم يكن بعثيا كما قلت كان** يقول كنت منتميا الى جماعة الاخوان المسليمن وبسبب مضايقات النظام البعثي خرجت واكملت دراستي في أمريكا.

وكان رجل ذو شخصية قوية متعلمة وكان يقول اذا اطلقت سراحي ساقول بصراحة بان الكرد له الحق في مطالبته بالفدرالية او دولة مستقلة، له كامل الحق فهو شعب كبقية الشعوب، ويبدوا انه كان على علاقة ما مع قيادات النظام ولكن ليس كبعثي.

وبالنسبة لقضية كركوك كانت أغلبيتهم يعتقدون بأن كركوك ارض ضمن خريطة عربستان (أراضي عربية). وكنت أناقشهم في ذلك، وأتحدث عن إحصاء ١٩٥٧ التي أثبتت بأن الأغلبية في كركوك هي كردية...وأتحدث عن حملات التعريب واستقدام العرب إلى هناك، وطرد الكرد من أراضيهم، ولكنهم كانوا مصرين بان العرب حتى في زمن الإحصاء التي أشرت إليها كانوا يشكلون الأغلبية! ص٢٤٩.

علاقات البعث والكرد

في احد الايام مر عبد حمود امام باب زنزانتي وقال:

- يا شيخ كم مرة ارسلت اليك رسائل ولكنك لم تجبني، كنا نود لو كان لدينا علاقات وان ندعمكم ونساندكم.

- قلت صحيح اني لم أجبكم، ولكن الأفضل أن تحدث بهذا الكلام عند الأمريكيين، لان إحدى تهم التي وجهوها ضدي هي اني كنت على علاقة بكم.

- قال صدقني كلهم كان لهم علاقات معنا ما عدا انتم، وقال بان الأمريكيين سألوني عن علاقتك معنا، فقلت لهم كل ما نعرفه عنه انه كان معارضا وعدو لدودا لنا.

وكانوا يتحدثون عن علاقتهم باغلبية الاطراف الكردية بدون استثناء، ولكن اذا كان البعض من العلمانيين تحدثوا بصورة غير منصفة وكاذبة عني، لكني لا اود التحدث عنهم حتى بالحقيقة، لاني ارى ذلك من عدم المروءة، كانوا والله يتحدثون عن اجتماعاتهم معهم في بغداد وموصل وكركوك، ذكروا كل شيء ولكني لا ارى من اللائق التحدث عن ذلك.

تحدثوا عن علاقاتهم قديما وحديثا، وتحدثوا عن اسماء اشخاص ولكني لحد الان لم اذكر اسمائهم لاحد، انا لا اريد ان اتحدث عنهم، لان هذا الشخص قد يكون مضطرا او رأى المصلحة في ذلك، او ليس شرطا اذا تحدث شخص مع النظام او اقام علاقة معه، ان يكون ذلك من اجل قتل شعبه.

لا يجب أن نفسر كل شيء تفسيرا سيئا لانه ليس من الانصاف، واصدقائنا من حزب الديمقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني، لا يخفون وجود بعض العلاقات التجارية والدبلوماسية مع النظام، فهم بأنفسهم لم ينكروا ذلك. فكان الوفود تأتي إليهم من قبل النظام وهم يرسلون الوفود إليهم. وليس شرط ان يكون ذلك علني، هناك أشكال سرية من العلاقات، تحدثوا لي عن ذلك بالتفصيل.

وقد ذكروا اسماء مشهورة وعديدة، وتحدثوا عن شخص كان منتميا لحزبنا في حينه، ولكن لا اعرف حقيقة صدق او كذب ذلك ولا اريد ان اذكر اسمه، فاذا كنت ارفض ان اذكر اسماء العلمانيين فكيف اذكر هذا، واذا اجد مبررات لعلماني، فكيف لا اجد مبررا لهذا الشخص الذي قد يكون اجتهد و لم يصيب. ص ٢٧٤.

كيف كانوا يقضون اوقاتهم؟

وقع عدد لا يستهان به من قادة البعث تحت تاثيري، كانوا منشغلين بقراءة القرآن وحفظه، وقد حفظت نصف القران لبعضهم، والاخرون كانوا ايضا يقرئون القران في زنزاناتهم ولكن عندما كانوا يخرجون الى الساحة كانوا يلعبون الشطرنج والورق والدامة والدومينة، او العاب اخرى. كانوا يسألونني عن حرمة لعب الشطرنج او اباحته، فكنت اقول في نفسي - المثل الكردي- (يسرقون القطيع كله ويسألون عن البقرة الحمراء)!

وكانوا يتوبون على يدي، وبالنسبة الى التوبة النصوحة فهذا لا يعلم بها الا الله. ولكني كنت أراهم أو أرى بعضهم هكذا، للمثال قال احدهم قل لي يا شيخ ماذا افعل حتى يغفر الله لي؟ قلت يجب ان يكون ايمانك هكذا، وعقيدتك على هذا النحو، وان ترى غير الاسلام باطلا، وان لا تعبد غير الله، وتعتبر الرسول قائدك وإمامك، وان تغسل عقلك من ميشيل عفلق وغيره، وان يصبح القرآن والسنة منهجك في الحياة. وفيهم من كان يقول كن شاهدي في يوم القيامة، باني تبت على يدك، قررت من الان ان اصبح عبدا لله، واني لم اكن اعرفه من قبل والان هداني، **والله اعلم بعباده، كنت أرى بعضهم هكذا ولا احب ان اذكر اسم احد من مريدي، لا أحب أن اذكرهم.**

فيما يتعلق بعلاقتي معهم، كانوا في البداية يفهمون بان المسالة هي قضية انتماء، فحين كنت اذكر صدام وميشيل عفلق، كانوا يذكرون مام جلال والاخ مسعود ورموز سياسية اخرى في القيادة السياسية الكردية، قلت انتم كيف تفهمون الامور، انا اتحدث معكم كمسلم ثم قلت صحيح اني كردي ارى شعبي مظلوما، وكنا نشارك قيادته السياسية في نضالنا التحرري فنحن معهم مجمعين على ضرورة تحرر كردستان وشعبه، وان يكون لهم كيانهم الخاص، لكننا غير متفقين على النهج السياسي والفكري، هم علمانيون وانا اسلامي!

وبعد ان تبين لهم اني اتحدث اليه من منطلق اسلامي لا من منطلق كردي ضد عربي تغيروا في مواقفهم، خصوصا كنت اعاملهم بلطف وبنفس اصلاحي، ولله الحمد كنت اقدم لهم الكثير من الامور الطيبة: مثلا كنت اؤذن لهم خمس مرات في اليوم، اصلي بهم الجماعة، اعظهم عصر كل يوم، وفي الفترة الاخيرة صليت بهم ثلاث او اربع جمع، واذا مات احدهم كنا نصلي عليه. كانوا يقولون كنا نظن بانك سوف لن تسلم علينا بالمرة، ولكن تبين لنا كم انت متواضع ومخلص لنا ويهمك امر قيامتنا، ولاتتحدث عن الامور القديمة لنا.

قلت والله اني لا ارى من المرؤة ان افعل ذلك، **فاذا كان دنياكم قد ذهب فلماذا تضيع قيامتكم ايضا، انا اشفق عليكم وخاصة تظهرون استعدادكم للرجوع الى الله وتصبحوا اناسا صالحين.**

اقصد كنت قررت ان اعامل الناس باخلاق اسلامية، على الانسان ان يكون ايجابيا مع الاخرين، كان من فضل الله تعالى ان جميعهم كانوايحترمونني الى الحد الذي لو قلت لهم ان (اللبن اسود، لم يقل احد بانه ابيض- مثل كردي-).

بخصوص تصريحي لمراسل صحيفة الجارديان، اقول لا اصل له لايجوز ان تطلب العفو لاناس عليهم حقوق الناس، اما حقوق الله فهو كفيل بالعفو.

وبالنسبة لمصيرهم اعتقد انه سوف لن يعدم احد منهم، اتصور بان اقصى ما سيفعلون بهم هو اخذهم الى خارج العراق وجعلهم تحت الاقامة الجبرية او يطلقون سراحهم هنا، هذه هي قناعتي حتى صدام لا اعتقد باعدامه!

ولا علي حسن المجيد، لاني بما كنت اسمعه من المحققين فهمت الاوضاع والمناخ السياسي، ارى ان ما يتحكم بأمريكا ليس المباديء بل المصلحة.[٦٨]

لم يكن سهلا لشخص مثلي قضى معظم حياته في محاربة البعث، ان يجمعه السجن مع كل قياداته، شكلت لي صدمة نفسية، في اول ليلة حين اخذوني الى القاعة وعند طلوع النهار ورؤيتهم تشاجرت معهم بشكل اوتوماتيكي، **كنت اقول لهم لولا رحمة الاسلام واشفاقي**

[٦٨] بعكس توقعات الشيخ اعدم صدام و علي حسن المجيد و برزان التكريتي و غيرهم.

عليكم واراكم في وضع لايحسد عليه ما كان ينبغي ان اسلم عليكم، ولكن اعتقد بان هناك معاملة انسانية يجب ان يحتفظ بها الانسان على الاقل لانه مهما يكن فالانسان انسان.

لقد تحدثت لهم عن موقفي من اخي، الذي اصدرت امرا بقتله، وقد كان اثنان منهم يبكون من شدة التاثر بالموقف، ويقولون:" انت مسلم حقا لم نسمع بهذا الموقف من احد بعد الصحابة، كان حقيقة هذا موقف مبدئي جدا."

كانوا يؤكدون على ضرورة ان نلتقي بعد خروجنا من السجن، وفيهم من اود ان اراه ثانية، ولا ارى ضرورة لذكر اسمائهم، من الذين وقعوا تحت تاثيري بشدة، واتصور ان بامكانهم ان يفيدوا اذا بقوا على الحال الذي تركتهم، لانهم كما كانوا يذكرون لي لهم عشائر واقارب ورجال، كنت ارى فيهم العزم والمقدرة، وكانوا يلحون جدا على التواصل معي، فكنت اقول اذ اطلق سراحكم سنكون على اتصال بعون الله.

وكان فيهم من يقول ياشيخ انا لاعرف ما اسم حزبك ولكن اذا اطلق سراحي فاني انضم الى حزبك، قلت لنرى ماذا سيحدث.

ويقول الاستاذ علي بابير جوابا على سؤال نصه: هل لديك استعداد ان تلتقي بهؤلاء بعد الافراج عنهم وان تصادقهم، او اذا كانوا مستعدين للعمل داخل الجماعة الاسلامية، كما وعدوا هل لديك استعداد لقبولهم؟ اذا ما حدث هذه الامور الا ترى بان هذا سوف تؤثر على سمعة جنابكم وسمعة الجماعة الاسلامية؟

انا اعتقد بان على الناس ان يفخروا بذلك، ان يتمكن الجماعة الاسلامية من غسل عقول اناس بعثيين وان ينظفهم من ادران البعثية ويدخل الاسلام في عقولهم ويجعلهم افرادا صالحين للمجتمع، يجب ان يفخر الناس بما لدينا من التاثير.

الى الان كانوا هم فقط يقتلون منا، **ويخدعون البعض،** ويجعلون بعض الاخر جواسيس، فاذا استطعنا ان نضعهم على طريق الاسلام الصحيح، وان نجعلهم يقرون بحقوقنا المؤيدة في الشريعة الاسلامية، ستصبح هذه نقطة قوة لشعبنا وللعمل الاسلامي. انا لا التفت الى هذه الاقاويل، لان الله خلق كل بني ادم على وجه الارض للعبودية له، وكلما استطعنا نحن ان نصحح مسار انسان منحرف، ونجعله عبدا صالحا لله، مفيدا لنفسه و وطنه، لاشك هذه نقطة قوة لنا وليست نقطة ضعف حتى تجعلنا نشعر بالخجل منه.

الفصل السابع: اوقات السجن

في الايام الاولى لم يكن بامكان المرء حتى التفكير في القراءة والكتابة، ولكن بعد ان نقلت الى الزنزانة الفردية، شعرت حينئذ بفراغ هائل في عمري واوقاتي، لم يكن معي القرآن، بعد عدة ايام اعطتني الدكتور سطام الكعود قرآنا بترجمة انكليزية، حقيقة اسدى الي خدمة كبيرة جزاه الله الخير، وثم بعد مرور شهر قام الأمريكيون بتوزيع القرآن علينا! ولم يسمحوا لنا بالمطالعة والكتابة لمدة ستة الى سبعة اشهر، لذا كنت منشغلا بالقرآن فقط فكان هناك ايام كنت اختم فيه نصف القرآن في يوم واحد اوكنت اقترب من ختمة كاملة في ايام اخرى.

اذا لم اقرأ بما فيه الكفاية كنت اختمه في ثلاث او اربعة ايام، استطيع القول باني ختمت القران لاكثر من ١٤٠ مرة، خلال وجودي في السجن. وبالنسبة للصوم لم استطع الصوم في الشهر الاول، بسبب وجود اثار المرض والتعذيب، ثم تمكنت من الصوم بعد مرور شهر واحد، فبدأت اصوم كل خميس واثنين وفي بعض الاحيان كنت اصوم لعشرة ايام، ومرات تسعة عشر يوما ولكني صمت سبعة اشهر الاخيرة قبل اطلاق سراحي كلها.

كان هذا السجن بمثابة اعتكاف لي، اعتكاف مكثف كنت اشعر بعطش روحي منذ مدة طويلة، ولم اتمكن من ذلك بسبب ضيق الوقت ومشغولياتي، كان اعتكافا اجباريا الذي اظن انه قد حسم الظماء الروحي الذي كنت اشعر به من قبل.

احد الامور الذي اكتشفته في السجن بعد تفكير طويل، تبين لي بان الله جل وعلا يحقق **للانسان متطلباته الصغيرة ايضا**، فلاسرد لكم مثالا واحدا : **في احد الايام، لم نكن نذق طعم الفاكهة ، رأيت برتقالا في يد احد الحراس اشتهيتها قليلا، ولم اكن انظر الى يديه وهؤلاء الحراس لم يكونوا يراعون هذه الامور، ليس بالنسبة لي ولكن حتى بالنسبة للمعتقلين من النظام السابق، الذين كانوا يعيشون في بحبوحة العيش، وكنت صائما عندما رأيت البرتقال في يد الحارس، انتهت وقت الرياضة فرجعت الى غرفتي، فنمت لمدة وحين استيقظت وجدت برتقالة وضعت على حافة الشباك الخشبي، اعتقدت بانهم وزعوا البرتقال علينا ثم سالت اصدقائي هل استلمتم البرتقال ايضا، قالوا اية برتقال لا والله لم يستلمها احد، لماذا؟ قلت لانه وضعت برتقالة على شباك زنزانتي!**

يبدوا بان الله لين قلب احد هؤلاء الكفار او وضع لي برتقالة خاصة عن طريق ملائكته كل شيء جائز عند الله!

لقد الفت كتابا باللغة العربية بعنوان الاسلام يتجلى في كتاب الله، وكان هدفي منه ان اتحدث عن الاسلام كله في ضوء القرآن، لاني اعتقد بان الله سبحانه و تعالى افادنا بكل الخطوط العريضة والتفاصيل وجزئيات الاسلام في القرآن، والمتأمل فيه يمكنه كشف كل هذه التفاصيل.

وكنت اعطي فصول الكتاب لرفقائي في السجن ليقرؤه، وكنت الاحظ تغيرا وتأثرا على الذين كانوا يقرؤنه وكانوا يقولون نحن نرى لاول مرة ان يتحدث احد على كل جوانب الاسلام من خلال القرآن و السنة المطهرة!

قال لي دكتور سطام القعود بعد ان قرأ فصلا من الباب الرابع، ان تمنحني الاذن ساكتب عنه رسالتي في الدكتوراه، قلت انت مجاز من قبلي حالما اطلق سراحك! ص ٣٢٠.

في هذا الكتاب لم اذكر السجن الا في موضعين او ثلاث، كنت هناك لم احس باني في سجن ولله الحمد، كنت احيانا اجلس في حالة التأمل وقراءة القران والذكر، وكنت احس باني جالس في صحراء لا تمدها حدود، لم احس بالسجن بعد ان اخذونا الى الزنزانة الفردية،و بعد ان انهوا الضرب والتعذيب والاهانات.

سترون الكتاب وسوف لا تلاحظون وجود تاثير السجن، مثلما يلاحظ في كتابات سيد قطب واخرين لان الذين كتبوا في السجن وقعوا تحت تاثير التعذيب او توجيه الاهانات، يجب على الانسان ان يمتلك صفاءا نفسيا حين يريد ان يكتب عن الاسلام!

وكان السجن الذي كنا فيه لم يكن فيها اهانات لفظية وجسدية حتى البعثيون كانوا يقولون لي بان هذا السجن مقارنة بالسجون الاخرى يعتبر خمسة نجوم، ماعدا هذا كنت فقط موجودا ببدني داخل السجن في حين ان روحي كانت تسبح في الملكوت الاعلى. ص ٣٢٠.

المحور الثامن[٦٩]: مواقف لاتنسى في السجن

هنالك مواقف لاتنسى حصل معي في السجن، وهناك مدد و رحمة من الله حصل اثناء التعذيب والاوقات الصعبة، البعض من هذه الالطاف والمدد الالهي لايمكن التحدث عنها، لانها امور شديدة الخصوصية، اما التي لاباس بسردها ساذكر بعضا منها:

اولا: حالة السكينة والطمئنينة التي كنت احس بها في كل الحالات، وخاصة الحالات التي كنت اتعرض فيها للتعذيب، كنت اتصور باني واصل الى حافة الموت، مع ذلك احس بسكينة قلبية ونفسية مع ان بدني كان تحت التعذيب.

ثانيا: كنت اقرأ القرآن تحت التعذيب أيضا، بمدد من الله سبحانه وتعالى. أتذكر كيف قرأت ستة أجزاء من بداية القران إلى نهاية سورة المائدة، تحت التعذيب والى الآن أحس بطعم بعض من تلك الآيات التي قرأتها تحت التعذيب، مثل قوله تعالى**(أم حسبتم أن تدخلوا الجنة ولما يأتكم مثل الذين خلوا من قبلكم مستهم البأساء والضراء وزلزلوا حتى يقول الرسول والذين امنوا معه متى نصر الله ألا إن نصر الله قريب) البقرة ٢١٤**

وحالة أخرى من فضل الله ولطفه، كانت نزول السكينة وحالة روحية عجيبة مرت علي مرتين لم أرى لمثلهما نظير من قبل، في إحدى المرات كنت ادعوا الله أن يغيبني عن الوعي، بل ادعوه أن يقبض روحي لما أتعرض له من تعذيب، كانوا يوقفوني على رجلي بجر اذني أو بجر من قعر عيني أو بجر لحيتي، في هذه اللحظات العصيبة، شعرت بهذه الحالة من السكينة وكأنها نزلت علي من السماء، فكنت اشعر وكأن شيئا لم يحدث لي واشعر بنشاط متجدد وأحسست بسعادة فائقة.!

وكنت أرى أهل بيتي في المنام، و ارى الذين اعتقلوا معي، فإذا فات احدهم الصلاة كنت أراه في المنام! ويقال لي ان فلان لم يصلي. او اذا ما هبت غدا او بعد غد رياح عاتية، كانوا يظهرونني عليها مسبقا، واروني محاكمتي في المنام وامور اخرى كنت اراه، او كانت تلقى في

[٦٩] تبدأ من ص٢٨٩ الى ص٢٩٦.

روعي و قلبي بان هذا الامر سوف يكون، فكان يحدث فعلا! هذه بعض من الامور التي امكنني التحدث عنها...

ومن المواقف التي لا تنسى هي انني عوقبت ثلاث مرات، من قبل الأمريكيين مرة بسبب القاء السلام على اصحاب السجن، ومرة بسبب غسلي لوجهي. الذي منعه عني الحارس الأمريكي، ومرة اخرى بسبب سرعتي في المشي اثناء الرياضة.

وفي احدى مواقف كنت منزعجا جدا، بسبب مشاجرتي مع البعثيين لاول مرة، كانوا موحدين في موقفهم، بسبب اني هزيت وترا حساسا منهم، بقولي انتم عباد الصنم الى الان! فقالوا: يا شيخ نحن نحترمك والا لانقبل ذلك منك، قلت تقبلون او لاتقبلون، فاني لا اجالسكم لو لم تكونوا شاكرين جدا، سوف اقول لكم كل ما اراه حقا. انقبض قلبي ذلك اليوم لانهم كانوا مجمعين على امر واحد ضدي، ثم قالوا انت حقا لاتراعي شعورنا، كيف كنا عابدي الاصنام، نحن مسلمون والناس تعلموا الاسلام من العرب. قلت هذا صحيح ولكنكم انتم البعثيين من العرب، تركتم الاسلام قبل كل الناس!

هل تعتقدون ان الذي تحدث بالعربية هو علامة في فهم الاسلام، ثم جاؤني وقالوا ابريء ذمتنا واعف عنا مع انك كنت الباديء بالهجوم علينا، ولكننا نعرف ان ذلك حدث بدافع حرصك واخلاصك، كن صبورا و لينا معنا، حتى تفهمنا بعض الامور. لم يقل لنا احد حتى هذا اليوم، باننا كنا نعبد الاصنام، فلا تقل لنا كل شيء دفعة واحدة. **قلت ما اقوله لكم ليست من الزاوية الكردية او العربية بل لاشفاقي عليكم،** انتم عاديتم شعبنا وعاديتم شعب العراق والتي اوصلكم الى هنا، ولكن حتى هنا لاتريدون ان تنهوا هذا العداء، اتركوا هذه الامور وعودوا الى خط الاسلام وخط الرسول.

ومن المواقف العزيزة على قلبي هي تلك الاوقات التي كنت اقضيها في مناقشة المحققين الأمريكيين والبريطانيين، كنا ندخل في حوارات عديدة، ما كانت تنتهي الا بقولهم ليس لدينا اية ملاحظة على الاسلام الذي تشرحه لنا انت، ياليت كل الاسلاميين فكروا مثلك، او قولهم ياليتني كنت اعرف العربية لافهم الاسلام بشكل افضل، اوكنت تعرف الانكليزية لتفهمنا بشكل افضل.

ولي موقف مع قادة النظام السابق، كنت فرحا به جدا فعندما اطلق سراحي، كان نصفهم او اكثرهم يبكون، او بدا عليهم الحزن كنت فرحا بانني تركت بينهم اثرا طيبا.

المحور الاخير: الخلاص[٧٠]

في يوم ٢٠٠٥\٤\٢٧ طرق مدير السجن باب زنزانتي، ودخل لم اعرف لماذا اتى الي، تحدث جملتين بالانكليزية فهمت منه انه قال امامك رحلة سفر حضر نفسك، لم افهم نوع السفر، فاستعنت باحد رفقائي في السجن لترجمة ما يدور. فسأله الصديق عن سفري، ولما اجابه الأمريكي، صاح صديقي (الله اكبر) وكان هذا من محبته لي، قلت ماالذي يحدث؟ قال بسرور بالغ سوف تتخلص من هنا يا شيخ، وتذهب الى اهلك.

فعندما علمت ذلك، لم اشا ان اظهر فرحي، فقال ما هذا لماذا لم تفرح كثيرا بالخبر؟! حقيقة لم يكن امر اطلاق سراحي يشكل لي اهمية كبيرة، من الممكن ان يكون هذا الامر مهما، اوقات مضى وكنت سافرح به جدا ولكن في تلك اللحظات كلا..

قال لي الحارس: باني ساخرج في الساعة الواحدة والنصف بعد الظهر، فاستدعوني الى ادارة السجن، فعندما جلست قالوا من دواعي سرورنا اطلاق سراحكم رجوعك الى بيتك، قلت: اشكركم، فارتديت لبسي الكردي، وحين رآني المعتقلين كانوا يسألونني ما هذا ياشيخ؟ نراك مرتديا لبسك الكردي! قلت: يقولون بانني سوف اسافر، ولكني لا ادري اصحيح؟ ام كذب؟ ثم وضعوا بضعة اوراق امامي في ادارة السجن، وقالوا اقرأ هذه الاوراق ثم وقعها وتذهب مباشرة.

وعندما قرأته وجدت بانهم وضعوا مجموعة من الشروط، تنطبق على البعثيين فقط، مثل ان تترك حزب البعث وان لا تعود الى البعثية، ثم التعهد بالتعاون معهم! فلما قرأت الاوراق وضعتها امام المسؤل الأمريكي وقلت:

لن اوقع على هذه الاوراق.

قال: لماذا؟

[٧٠] تبدأ من ص ٢٩٧ الى ص٣٣٧.

قلت: فيها مجموعة من الشروط، ففي حين كنت اتوقع منكم الاعتذار لاعتقالي، فاذا بكم تفرضون الشروط علي، قال سترجع الى زنزانتك ان لم توقع، قلت فليكن، قال : كم قضيت من الوقت هنا؟! قلت حوالي ٢٢ شهرا، قال في زنزانة مظلمة فكيف لم تصب بالملل؟ قلت انا مللت من السجن، ولكني ارى هذا العار اكبر من مللي، ولا استطيع ان اوقع على هذه الاوراق فاتصل بالجهات العليا.

فجاء كولونيل فكان هو الاخر متعجبا من عدم توقيعي على الاوراق، فسألني لماذا لاتوقع؟ فقلت له الاسباب، فقال ساتصل بمن هو اعلى وهو جنرال، فلما تحدث قال لي هذا امر الجنرال وليس بيدي شيء.

قلت اذا كنت لاتستطيع ان تفعل شيئا بدون امر الجنرال، فاني لا استطيع ان افعل شيئا بدون رضا الله.

قال لماذا؟

قلت لان هذا ضد عقيدتي، يجب علي ان اوقع على ان اتعاون معكم، انا لا اوقع هذا، ويجب ان اوقع باني لن اعود للبعثية، مع اني لم اكن بعثيا طوال حياتي، هذه الامور لاعلاقة لي بها كنت انتظر منكم تقديم اعتذار لي، فاذا بكم تطلبون مني ان اوقع على شروطكم، انا لا اوقع ابدا.

وخلال هذه المدة بدأت الاتصالات تجري مع الاخ سيد بوشو ابراهيم نائب وزير العدل والاخ نجاة سورجي من السليمانية.

استاذ هذا من صميم عملي، انت مكره على التوقيع، ولا يترتب على توقيعك شيء، وهي شيء روتيني وظاهري.

قلت اعرف باني مكره ولا يترتب على توقيعي شيء، لكني ارى ذلك عيبا في حقي، و اني لا اعمل بالرخصة بل اعمل بالعزيمة!

وكحرب نفسية اخذوني الى مكان بائس و حرموني من الرياضة لمدة ٢٤ ساعة

فاستدعوني في اليوم التالي في نفس الساعة، وطلبوا مني ان اقول شيئا ليفاوضوني عليه، قلت انا اوقع على ورقة، اتعهد فيها بان اخدم بلدي وشعبي والشعب العراقي المسلم، والعراق البلد المسلم في اطار الشريعة الاسلامية! فبدؤا يفاوضونني واضافوا بنودا الى النص السابق، باعتبارها تفصيلات للنص، فقلت اوقع على هذه البنود، بشرط ان تكتب تحتها وقعت بشرط ان لايتعارض اي بند من هذه البنود مع الشريعة الاسلامية!

قال مدير السجن لماذا تعقد الامور، قد يؤخر هذا الامر اطلاق سراحك، قلت حتى لايفسر اي من هذه البنود بطريقة تشوه سمعتي، قال انت رجل حساس جدا لماذا انت هكذا؟! وبدأ بالاتصالات التلفونية ثم قال يسرني انهم وافقوا على ذلك فوقع كما يحلوا لك ان توقع.

هكذا اخذوني في قافلة من الدبابات والمدرعات الى بغداد، وكان السيد بوشو ينتظرني امام رئاسة مجلس الوزراء، وقبل توديعي قال لي الكولونيل المرافق، انا معجب جدا بشخصيتك، لي الشرف باني تعرفت على جنابك.

اسباب اطلاق سراحي

اولا: برائتي من التهم المنسوبة لي، او التي لفقت لي، و التي ارادوا من خلالها الاساءة لي، وقد اكدوا لي برائتي من هذه التهم بلسانهم.

ثانيا: الدعم الجماهيري المتمثل في المسيرات والتصويت وتجميع التواقيع.

ثالثا: التصويت ومشاركة الجماعة الاسلامية في الانتخابات، وحصولها على نتائج غير متوقعة لبعض الناس كان لها دور هام.

رابعا: الجهود الاخرى التي بذلتها بعض الشخصيات من القيادة السياسية الكردية، خصوصا مام جلال والاخ مسعود والقيادات السياسية الاخرى مثل دكتور محسن عبدالحميد والاستاذ صلاح الدين محمد (الامين العام للاتحاد الاسلامي الكردستاني) وشخصيات اخرى من العشائر وغيرهم. حقيقة انا مدين لهؤلاء الناس كثيرا، الذين لم استطع ان اشكرهم حتى الان بالشكل المطلوب.

واقع الجماعة قبل وبعد الاعتقال

اعتقد وبصورة عامة، بأن ممارسات الجماعة الاسلامية، اثناء اعتقالي كانت تواصلا للمنهج الذي صاغته الجماعة. واعتقد ايضا بأنه تحت ضغط هذا الواقع الاليم، الذي وقع فيه الجماعة الاسلامية، **وبسبب اعتقالي، وفي ظل هذه الظروف المرة، اظهرت الجماعة الاسلامية قيادة وقاعدة نوعا من التساهل واللين، لانهم اعتقدوا بانه لا يمكن ان يحافظوا على وجودهم بدون هذا التساهل وهذا اللين.** يجب ان نقدر ظروفهم كما قال العلماء (الفتوى تختلف زمانا ومكانا وشخصا) اقصد بان عندي ملاحظات وتحفظات على مجموعة من الامور، وقد تحدثت عن ذلك بالتفصيل مع الاخوة في القيادة. انا اؤمن بالمداراة، ولكني اعتقد بأن هناك اشياء وتساهلات زائدة عن الحد، لم يكن يتطلب هذا الحد، خصوصا في مراجعة منهج الجماعة الاسلامية. كان من الممكن ان اتصرف نفس تصرفهم في بعض المواقف السياسية لو كنت محاطا بنفس الظروف والواقع. ص ٣٦٠.

وبخصوص الرأي القائل **بان اعتقال علي بابير، خفف ظاهرة التطرف داخل الجماعة الاسلامية، وان اطلاق سراحه ايذان باعادة حياة للشريحة المتطرفة داخل الجماعة الاسلامية. يقول السيد علي بابير:" انا احس بان الجماعة الاسلامية ملكي او هي لي، لم احس بوجود طبقات وشرائح داخلها. اعتقد بانها وحدة واحدة، انا ملك لكلها، وهي كلها لي، وانا في خدمتهم كلهم ما حييت، وحتى تعتبرني الجماعة الاسلامية اميرها وهاديها للطريق والاخ الاكبر لها[٧١]...**

والذين يتصورون هكذا الامور لم يعرفوني، ولم يعرفوا الجماعة الاسلامية. اولا انا لست من نوع الذي يفرض آرائه على الناس! و الجماعة الاسلامية لم تؤسس بطريقة يمكن ان تفرض عليها شىء. في الماضي كنا ابتعدنا عن واقع، كان فيه شخص يريد فرض ارائه على الناس، لذا اولينا اهمية كبيرة للتشاور والشورى واخذ الرأي والاقتناع.

ولكن اقولها بصراحة، اريد ان اشدد في امور تم التساهل فيها في مرحلة وظروف غير اعتيادية، وقد يشترك معي في هذا التصور كل اعضاء القيادة، ولا اتوقع ان يكون جميع

---

[٧١] كما ترى امير الجماعة علي بابير يعتبر الجماعة ملكا خاصا له، و هو مستمر في خدمته شرط ان **تعتبره الجماعة الاسلامية اميرها وهاديها للطريق والاخ الاكبر لها!!! هذا منطق انا الدولة.**

اعضاء القيادة في مستوى (العبد الفقير)، لأني قلت لهم مرة: اذا كان في مقدوري ان اقول أي شيء، فلماذا انا اخوكم الاكبر؟

يجب ان يكون عندي اشياء اضافية، **لذا على قيادة الجماعة الاسلامية ان تحاول الوصول الى مستواي لا ان تنزلني الى مستواها وهذا قد يكون من نصائح النبي {ص} لي الذي قال[٧٢]: " ان الله سبحانه وتعالى كبر من مقامك بسبب هذه المضايقات والتجارب، كن حذرا ان لا يصغروك بعض الناس" إذا فلتحاول الجماعة الاسلامية قيادة وقاعدة ان تصل الى مستوى اميرها.** ٣٦٠

وفي الحقيقة هذه اول مرة استخدم هذا التعبير، انا لا ارى نفسي اكثر من اي احد، قد اكون من اكثرهم اثما عند الله لان حملي اكثر، **ولكن اعرف حقيقة بان عندي اشياء لايتوفر عند كل الناس، في المجالات الفكرية والروحية والايمانية، وفي مجال الاعتماد على الله.** مثلا عندنا اخوة يعتقدون بانه لو غضب منك حزبي الاتحاد او الديمقراطي فان الدنيا سوف تخرب، عندنا اخوة **اعتقدوا باني لو لم اقم[٧٣] في البرلمان فان الدنيا ستتهدم**، لا الدنيا تهدم و لاهم يحزنون، وثبت صحة كلامي ولم يتحدث عنه احد. لماذا تتهدم الدنيا؟ انا شخص اسلامي واتصرف بالطريقة التي يمليها علي الاسلام، وقد اعمل بالمدارات ولكن للمدارات ايضا حدودها. ص٣٦١ .

الموقف من أمريكا بعد السجن

لم يتغير موقفي من أمريكا قبل وبعد السجن، لان أمريكا لم تتغير في شيء. لقد تاكد لي في السجن، بان أمريكا لا يهتم بمسائل الديمقراطية و حقوق الانسان والاتفاقيات الدولية. ثم ان أمريكا سمت نفسها بدولة محتلة، وقواتها بقوات الاحتلال، فنحن نسميها بما تسمي به نفسها.

---

[٧٢] هكذا يعتقد الامير علي باپير ان الرسول ص خاطبه مباشرة، وطلب منه ان لا يدع احد ان ينال من مقامه العالي! لكن لم يقل لنا الامير كيف قال له الرسول محمد ذلك؟! قد يكون في الحلم، لكن هل الحلم له حكم الوجوب الشرعي؟!

[٧٣] يقصد حين امتنع ان يقوم احتراما للنشيد القومي الكردي!

وحول مجيء أمريكا واحتلالها للعراق اوغير العراق، لا شك بان اي مسلم يحترم دينه وملتزم بصدق بالقران والسنة، لايمكن ان يقول عنه بانه شيء حسن، **يقول الله سبحانه وتعالى (ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا) النساء ١٤١**

وبالنسبة لبقاء أمريكا، فالموقف يجب ان يكون رفضا وان يقاوم، لان المقاومة حق شرعي، ولكن يجب ان ينظر الى هذه المقاومة، ويرى مدى فائدتها وضررها، لانه في باب المعاملات ينظر في المصلحة والمفسدة والضرر والفائدة، فيسأل هل هي افضل طريقة لمقاومة أمريكا؟ اليس هناك طرق اخرى؟ هل جرب اسلوب الحوار؟ او الضغط السياسي والاعلامي والجماهيري؟

يقول العلماء المسلمون في مسألة دفع الصائل، اعني عندما ينتهك شخص حرمة بيت احد يقولون يجب ان تأخذ ب(الخفيف فالشديد) يعني اذا ترك بيتك بمجرد زجره، يجب ان ترميه بشيء، اذا ترك بيتك باحداث جرح في رجله مثلا، يجب ان لاتقتله، هكذا ارى الموضوع يجب ان ينظر اليها بالتدرج، وثم ان ينظر الى الامر من حيث المصلحة والمفسدة.

لم تعتقد الجماعة الاسلامية ان تتصل بجماعات المقاومة المسلحة ضد أمريكا، لانها ليست لديها قيادات علنية ومعروفة، وليس لها برنامج واضح، ثم ان هذه الجماعات مختلطة جدا، لا تستطيع القول بانهم كلهم اسلاميون او بعثيون او قطاع طرق، او انهم من صنيعة مخابرات الدول، انها جماعات مختلفة وكل لها حكم مختلف عن الباقي.

وبخصوص غض النظر عن نقائص أمريكا على الساحة الكردية، يقول الامير علي بابير:" اعتقد بانه يوجد اناس هنا فاقوا أمريكا صلافة، اعني يوجد قوى سياسية في كردستان تستخدم انتهاكات لكرامة بني الانسان، ومصادرة الحريات واهانتهم والاستخفاف بهم، تفوق اساليب أمريكا في هذا المجال. والذي يتفوق على أمريكا في هذا المجال، كيف تتوقع منه ان يذكر ظلم أمريكا.

انا اعرف اناسا قابعون في سجون تابعة للسلطات السياسية، لاحد الاحزاب الحاكمة منذ سنة وسنتين وثلاث، بل هناك اشخاص معتقلون منذ خمس سنوات في سجون هذه الاحزاب، ويقال بان التحقيق معهم لم يكتمل بعد، وليس هناك دليل ضدهم. فاذا كان هؤلاء سيئون الى هذا الحد، ويوجد هذا الكم من نقاط سوداء في سجلهم، كيف يمكنهم ان يتحدثوا عن أمريكا؟! ص ٣٥٤.

ثم اعتقد بان الذين يجدون وجودهم تحت ظل أمريكا لايستطيعون ان يذكروا أمريكا بشيء، على المرء ان يثبت وجوده في ظل قاعدته الجماهيرية، ومن دعم الناس والشعب لا ان يرى وجوده في ظل أمريكا.

لو كانت الانسانية عبارة عن قطيع، فان أمريكا افضل راعي لهذا القطيع، هؤلاء يفكرون بمنطق القوة اكثر من اي شيء آخر، ولكن من غير الانصاف ان اقول، بأني ارى كل مواطني أمريكا في صورة جنود وجندرمة أمريكا، لانه حتى الجنود لم يكونوا سواء، فيهم من كان يتعامل بضمير حي فيه رحمة وعطف، وفيهم من كان يسب أمريكا وسياستها.

هناك اعداد كبيرة من الناس، غير راضين عن سياسة أمريكا، ولكن الادارة الأمريكية الحالية شوهت صورة الأمريكيين كثيرا.

اقول لشعوب أمريكا، ان اي شيء يقوم به أمريكا، حتى لو قرر هذا الفعل من قبل رجال الدولة اوالسياسيين، فانه تحسب على عموم الشعب الأمريكي. خاصة يوجد هناك ديمقراطية الى حد ما، لذا يجب على هؤلاء الناس، ان يكونوا حذرين عندما ينحرف دولتهم عن المسار الصحيح، يجب ان يرفضوا هذه السياسة، من خلال آليات خاصة بهم، مثل المظاهرات والمسيرات وفي الاعلام.

يجب على الأمريكيين ان يكونوا حريصين على سمعتهم واسمهم، حتى لاينظر الناس اليهم بعيون من يريد الهيمنة وفرض نفسها على العالم، يجب ان لا يسمحوا بتشكيل هذه الصورة في اذهان وتصور الناس عن الشعب الأمريكي كله، من خلال ممارسات حكومتهم التي تحكم باسمهم.

هذا مختصر للافكار و المواضيع الرئيسية التي وردت في الكتاب، ويمكن لمن يرغب ان يعرف تفاصيل اكثر، ان يرجع للكتاب اذا كان يعلم اللغة الكردية.[٧٤]

---

[٧٤] علمت ان هذا الكتاب: التعذيب و السجن، تم ترجمته تحت اسم: أمير وراء القضبان، ترجمة احسان برهان الدين.

مكان الطبع: أربيل، الناشر: جريدة (كۆمەڵ)، الطبعة: الأولى، سنة الطبع(2009) : من منشورات (دار الحكمة لندن)

ناوەرۆك

بابەت	لاپەڕە
پێشەکی	٢
دەروازەیەك	٥
بەشی یەکەم:گەشتێك بەناو کتێبی [ئەشکەنجە و زیندان]	٧
خوێندنەوەیەک لە فیکری مامۆستا عەلی باپیر	٧
پەیوەندی لەگەڵ پیاوانی ڕژێم	٨
داگیرکردنی کافران بۆ خاکی موسڵمان!	١٤
موریدە بەعسیەکان	١٥
سەتتام ئەلگەعود، سطام الکعود پیاوەکەی ماڵباتی سەدام!	١٩
عیبادات و کەرامات و شورا	٢١
خەونە ناوزەکانی مامۆستا عەلی باپیر	٢٢
لە دایك بوونی عەلی باپیر بە براگەورەیی!	٢٤
عەلی باپیر دەڵێت خودی پێغەمبەریش پشتگیریم دەکات!	٢٦
وەڵامی وەڵامێکی بائیسی دەرەوەی کۆنتێکست!	٢٨
نموونەی قسان!	٣٠
تیۆری پیلانگێڕی	٣١
هاوڕژی لە خودی عەقلدا!	٣٣
ئەمریکا: شەڕێکی بەسەر دابڕاو! سوربوون لەسەر هەڵە!	٣٣
لە قەراغی تەکفیردا!	٣٥
مافی ڕەخنە تەنها بۆ کۆمەڵە!	٣٦
نێوانی سەرکردایەتی وئەمیر! ڕەخنەی نهێنی و نهێنی ڕەخنە لەو سەردەمەدا	٣٧
بەشی دووەم:عەلی باپیر وسیاسەت و ئیگۆ	٣٩
عەلی باپیر و ئیگۆی هەڵاوساوی!	٤٠
ژەمەک نان و مریشک لە نوێژی جومعە گەورەترە!	٤٧

سەرسامم بە بیرکردنەوەی عەلی باپیر	٤٩
نەوشیروان و دەوڵەتی ئیسلامی عەلی باپیر!	٥٠
داعشیش ڕازی نین لە دیبەیتەکەی عەلی باپیر!	٥٢
تەرتووسی عەلی باپیر کافر دەکات!	٥٣
باپیر و سیاسەتی تەتبیعی لەتیف سەلەفی!	٥٤
ئەوە عەلی باپیر بوو پشتگیری لەتیف سەلەفی دەکردا!	٥٥
ئەمیری کۆمەڵ و نوگۆڕینی خورما وپیاز!	٥٧
لێکردنەوەی پاشگری ئیسلامی لە کۆمەڵ!	٥٩
عەلی باپیر و خورما فرۆشتن بەڕەسمی پیاز!	٥٩
باپیر و ڕاڕایی ڕیفراندۆم!	٦١
کەس لەو مەتەڵەی عەلی باپیر تێدەگات؟!	٦١
ئەستێرەی ئیسلامی سیاسی لەژینگەی گەندەڵیدا دەدرەوشێتەوە!!	٦٣
ڕاستی لە کوێیە لە شەڕی بەڵگەنامەکانی پارتی وکۆمەڵ دا؟!	٦٦
هەندێ نمونە لە پیاوەکانی کۆمەڵ	٧٠
دڵشاد کەلاری سەلەفی لە بازنە خەلەفی عەلی باپیر!	٧٠
دڵشاد کەلاری وەک قسە کەرێک بەناوی داعش دەدوێت!	٧١
مەلا شوشکەیی تەرەزانی هەولێر و شیتەی بەغدا!	٧٣
وتارێکی داعشی مەلایەکی پەرلەمانتار!	٧٣
مەلا سەلیم شوشکەیی یش دژی ڕیفراندۆمە و لەگەڵ وەحدەی خاکی عێراقە!	٧٧
ئایە کۆمەڵ نەزۆکە تا شوشکەیی کاندید کاتەوە؟!	٧٩
هەولێر ئەو جارەش فریوی سەلیم شوشکەیی خوارد!	٧٩
بەشی سێیەم	٨١
عەلی باپیر و کۆمەڵ و ئافرەت!	٨٢
فرەژنی عەلی باپیر و وەفای بۆ ژنە نمونەیەکەی خاتوون مەلا ژن! خوشکانی کۆمەڵ و قوتابخانەی ((واللە لنمنعهن))	٨٣

٩٢	عەلی باپیر و توراسی عەقلیەتی نیوبینی ئافرەتان!
٩٤	عەلی باپیر و هەندێ سەرنج دەربارەی ئافرەت لە تەفسیرەکەیدا
٩٤	یەکەم لێدانی ژن واتە فەرمانی واضربوهن
١٠٢	ئایا ژن کۆیلەی پیاوە لای فەقیهەکانی ئیسلام؟!
١٠٥	لێکۆڵینەوەیەك دەربارەی لێدانی ژن و مێینە لە کۆمەڵگای پێغەمبەر و وەحی!
١١٠	ڕۆڵی عومەر لە سەپاندنی حیجابدا!
١١١	لێدان وەک بەرهەمی جیهانبینی قورئان و سوونە بۆ ئافرەت!
١١٥	سزای زینا لە زوێڵەی چەرمی کۆن بۆ سیم و سۆندە و کێبڵی عەلی باپیر!
١١٧	باپیر و ئایەتی جەڵدەلێدان و تەکفیرکردنێکی سەیدقوتبیانە!
١١٨	جەڵدە تەنها بۆ سەڵتەکانە یان بۆ هاوسەردارەکانیشە؟!
١٢١	سزای نێربازی و لێزبیانەتی لە قورئاندا!
١٢٥	درامای زەید و زەینەب لە سورەتی الاحزابی تەژی لە تەم ومژ و غیرە و پڕ گومان و نیگەرانی لە تەفسیرەکەی عەلی باپیر!
١٤٦	جیاکاری و گێچەڵ پێکردن لە نێوان ژنانی ئازاد و ژنانی کۆیلە!
١٥١	وەرزشی ئیمانی: کاتێ پێغەمبەر زەیدی مێردی پێشوو دەنێرێتە داخوازی زەینەبی تەڵاقدراوی!
	القسم العربي
١٦٠	التعذيب والسجن
١٦٠	يوميات ٢٢ شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال مدخل
١٦٥	المحور الأول: ظروف ما قبل الاعتقال
١٦٥	كيف ظهرت فكرة الأنصار الإسلام؟
١٦٧	اخطاء الانصار
١٦٨	تدهور العلاقة بين الاتحاد والجماعة الإسلامية
١٧٠	اخطاء أمريكا
١٧١	المحور الثاني: كيفية الاعتقال
١٧٣	معنويات الامير ورفاقه اثناء الاعتقال

المحور الثالث: السجن والمسجونين، معاملة وتعارف	١٧٧
الدور الرائد للصليب الاحمر	١٧٩
معاملة حراس السجن	١٨٠
التعذيب والحرب النفسية	١٨٢
المحور الرابع: التهم والتحقيق	١٨٤
مستر بابير...مستر ون سيڤنتين (١١٧)!	١٨٩
المحور الخامس:التعذيب	١٩٠
المحور السادس اصدقاء السجن	١٩٣
علي الكيمياوي	١٩٩
مستوى رجال النظام السابق	٢٠١
صدام والسجن	٢٠٤
البعث وأمريكا	٢٠٤
علاقات قيادات البعثيين بينهم	٢٠٥
كيف كانوا يقضون اوقاتهم؟	٢١٠
الفصل السابع: اوقات السجن	٢١٣
المحور الثامن: مواقف لاتنسى في السجن	٢١٥
المحور الاخير: الخلاص اسباب اطلاق سراحي	٢١٧
واقع الجماعة قبل وبعد الاعتقال	٢٢٠
الموقف من أمريكا بعد السجن	٢٢١

تا ئێستا ئەو ژمارانە دەرچوون
لە زنجیرەی دۆسێیە فەرهەنگی و فیکریەکان:
ژمارەی دۆسێکان:
ئەندەلوس لە نێوان داگیرکردن و لێبوردەییدا (1)
ئەزموونی سێکیولاریزم لە ئیسلامدا! جەلالەدینی ئەکبەر دامەزرێنەری یەکەم حوکمی سێکیولاری لە ئیسلامدا! (2)
ئەفسانەی مەسیحی دەجال و مەهدی (3)
پزیشکی پێغەمبەرایەتی و مەلا عەلی کەڵەك (4)
ئیبن تەیمیە سەلەفیەت و تەعریب (5)
ئیمام نەجمەدین تۆفی، هەوڵێکی تری سێکیولاری لە ئیسلامدا (6)
فەرهاد پیرباڵ: بەهلولەکەی دەسەڵاتی کوردی! (7)
کورد لە نێوان دۆزی فەلەستین و ئیسڕائیل دا! (8)
خەلافەتی عوسمانی لە شەریعەتەوە بۆ عەلمانیەت (9)
عەبدلواحید خولانەوە لە بازنەی چەمکە سواوەکانی ڕابوونی سەلەفی (10)
عەبدولڕەحمان سدیق ڕیفۆرم یان یاریکردن بە وشە؟! (11)
چەند دیدێك دەربارەی هونەر و ئەدەب و کتێب و نووسین (12)
کورد و ئەفسانەکانی کوشتاری ئەرمەن (13)
حەسەن بەنا: مامۆستای هونەری مەرگ و فەشەل (14)

دەتوانی هەموویان لە پێگەی کوردپیدیا دابەزێنیت لەگەڵ هەموو کتێبەکانی نووسەر لەو لینکەی خوارەوە: [کوردیپێدیا - گەورەترین و پۆلێنکراوترین یەرتووکخانەی دیجیتاڵی کوردی! - (١٣,٧٢٤) یەرتووک
لە کوردیپێدیادا تاوەکو ئێستا ١١,٤٣٥,٠٢٥ فایل دابەزێنراوە ! (kurdipedia.org)]

[کوردیپێدیا - محەمەد هەریری (kurdipedia.org)]

[مكتبة نور اكبر مكتبة إلكترونية عربية مفتوحة للكتب (noor-book.com)]

[تحميل كتب محمد حريري - Mohammed Hariri pdf مكتبة نور (noor-book.com)]

بەرهەمەکانی تری نووسەر:

- داعش کێیە و مەشروعیەتی لە کام سەرچاوە وەردەگرێت.
- نەورۆز و توندڕەوی سەلەفیەت
- ئەدیب و گزیری پۆلیس کێشەی ئەدەب وسیاسەت لە وڵاتە سۆشیالیستەکان .. وەرگێڕان.
- خوێندنەوەیەک: لە کتێبی ئەو (حەسەن البنا)یەی کە کەس نایناسێت
- ئافرەت لە نێوان سەرەڕۆیی فێمینیزم و توندڕەوی ئاینیدا.
- ئافرەتی کورد لەژێر هەژمونی گوتاری فیمینیزمی دا
- ئیسلامی سیاسی و فیگەرەکانی لە کوردستان و ئیسلامستان
- کوردستان لە پەنجەرەی غوربەتەوە
- دواهەمین داوای شەیتان...کۆمەڵە چیرۆک
- باوکانی سەلەفیەت دەروازەیەك بۆ سەلەفیناسی
- پەیوەندی شیعە و کورد لە ڕۆشنایی عروبەت و میللەتگەرایی
- مۆتەکەی تورکی لە ئەتاتۆرکەوە تا ئەردۆگان
- چەند باسێکی ئیسلامی سیاسی و کلتوری لە چەند دیمانەیەکدا
- میحنەتی خەلقی بوهتان سکانداڵەکەی عەبدوللەتیف سەلەفی
- گەندەڵستان؛ چیرۆکی ئەزمونێکی تێکشکاو لە باشووری کوردستان
- ڕابوونی مەرگ
- کوشتنی فەرەج فۆدە هەڵوەشانەوەی ئەفسانەی میانڕەوی ئیسلامی
- نەوەیەکی زێرینی شۆڕش چەند یاداشتێك لە شۆرشی هەنگاریای ساڵی ١٩٥٦ [وەرگێڕان]

هەموو کتێبەکان دەتوانیت لە سایتی کورپیدیا و مكتبة النور دابەزێنیت لەو دوو لینکەی خوارەوە:

کوردیپێدیا - گەورەترین و پۆلێنکراوترین یەرتووکخانەی دیجیتاڵی کوردی! - (١٣,٧٢٤) یەرتووک
لە کوردیپێدیادا تاوەکو ئێستا ١١,٤٣٥,٠٢٥ فایل دابەزێنراوە ! (kurdipedia.org)

کوردیپێدیا - محەمەد هەریری(kurdipedia.org)

مكتبة نور اكبر مكتبة إلكترونية عربية مفتوحة للكتب(noor-book.com)

تحميل كتب محمد حريري - Mohammed Hariri pdf مكتبة نور(noor-book.com)

Dossier Number: (15)

Written by: Mohammed Hariri

ALI BAPIR

A Prisoner Inside Dreams & Egomania

ئەو دۆسێیەی بەردەستت، کۆی ئەو وتار وسەرنجانەیە کە من لە بۆنەی جیاواز جیاواز دەربارەی ئەمیری کۆمەڵی ئیسلامی عەلی باپیر نووسیتم. دەتوانم بڵێم من کتێبێکی زۆری مامۆستا عەلی باپیرم خوێندۆتەوە، باش لە شێوازی بیرکردنەوە و بەڵگەهێنانەوەی دەگەم. پێمخۆش بوو ئەگەر کاتم هەبا کۆی نووسینە زۆر و بێ شومارەکانی مامۆستا باپیر بەسەرکەمەوە، بەڵام عەلی باپیر هێندە نووسینی زۆرە، مرۆڤ تەمەنێکی دەوێت بۆ ئەوەی بتوانێ هەموو نووسینەکانی بخوێنێتەوە! هۆکاری ئەو هەموو نووسینەش ئەوەیە، ئەمیری کۆمەڵ هیچ کارێك ناکات جگە لە کاری سیاسی، ئینجا لە هەر کوێ و بۆنەیەك و چاوپێکەوتنێك و سیمنارێك، چی گووتوە، کۆمەڵێ گەنجی حزبی وەك سۆران عومەر، هاتوون قسەکانیان نووسیوەتەوە، چاپیشیان کردووە، بڵاویشیان کردۆتەوە، هەندێ جار وەریشیان گێراوە بۆ زمانی تر، بێ ئەوەی مامۆستا باپیر دار بخاتە سەر بەردا! بەڵام بۆ نووسەرێکی سەربەخۆی وەك من، ئەوە ناگونجێ.

ناوەرۆکی ئەو دۆسێیە بریتییە لە ڕەخنەیەك لە کتێبی ئەشکەنجە و زیندان، لەگەڵ چەند بابەتێکیتری فیکری لەسەر ئافرەت وسیاسەت، چونکە پێموایە، پاڵنەرەکانی ئەمیر و ئەو چەند لایەنە بیری ودەروونیەی عەلی باپیر کە من تیشکم خستۆتە سەر، ئەگەر ملیۆنێ لاپەڕەی ترش بنووسێ، هەر لە ژێر کاریگەری ئەو چەند پاڵنەر و بیرۆکەیە دەخولێتەوە.

تم تعريب ملخص هذا الكتاب: التعذيب والسجن: يوميات 22 شهرا لبيشمركة (مقاتل كردي) في سجون الاحتلال، من قبلي بتكليف من صحيفة الشرق الاوسط اللندنية، و قد حاولت كثيرا ان انجز عملي بحيادية و موضوعية، لكنني قبل ارسال المقال للصحيفة، لم استطع كبح انزعاجي مما تضمنته الكتاب من المغالطات، لذا كتبت مقالا نقديا مطولا باللغة الكردية في صحيفة ميديا.

وقد ازعج المقال امير الجماعة الاسلامية علي باپير و كثير من رجالات حزبه، وقد علموا بانني مكلف بتلخيص كتابه هذا عن تجربته في سجون الاحتلال، و توقع علي باپير ان يكون المقال العربي على منوال مقالي باللغة الكردية، لذا اتصلوا بالصحيفة، ليطلبوا منه عدم نشر مقالي عن الكتاب. وقد لبت الصحيفة طلبهم ولم يتم نشر المقال.

تصور ان هذا الكتاب مع كل هذه المغالطات التي ذكرتها في مقالي النقدي باللغة الكردية، قد ترجم للعربية و فارسية و تركية و الانجليزية، والتي اعتبرها فضيحة بجلاجل. آثرت ان لا امس المقال العربي للتاريخ، ومن يعرف اللغتين الكردية و العربية يعلم مدى التزامي بالموضوعية في نقل اهم ما تضمنته الكتاب بالعربية، وحتى في مقالي باللغة الكردية لم اتجنى على الكاتب، فقط انتقدت افكاره و تصوراته الدينية و القومية و الوطنية.

First Edition:
November 2023
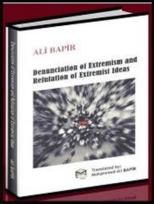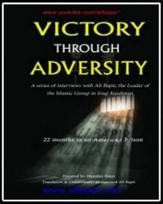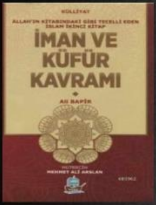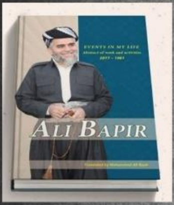
Design : Bewar Mahmud